

પ્રકાશકના બે બોલ

મહારા પૂજ્ય માતુ:શ્રી સુલદ્રાજીદેવના લગવદ્ભક્તિનાં જાવગીતોના સંગ્રહનું આ પુસ્તક ગુજરાતની સુસાહિત્યપ્રેમી જનતા સમક્ષ મૂકતાં મને ઘણોજ આનંદ થાય છે. કેમકે એક તો એ પૂજ્ય છે એટલે એમની સેવા કરવાનો આનંદ; વળી આમાં એમનો અક્ષરદેહ વિરાજે છે તેને વિરથાથી કરવાનો આનંદ; અને તેમાં પણ જે પરમાત્માનાં આપણે સૌ બાળકો છિયે તેના પ્રત્યેનાં ભક્તિભાવનાં કાળ્યો સમાજ પાસે મૂકી સમાજસેવા કરવાનો આનંદ—એ બધો આનંદ લેજો. થતાં કયા પુત્રનું હૃદય જાવણીનું ન થાય ?

વળી આ પુસ્તકને સાડ મહારા પૂજ્ય ગુરુજી મામાએ એની પ્રસ્તાવના લખી તથા ગ્રન્થની સંકલના, સંશોધન આદિ સંપાદન કાર્ય કરી આ ગ્રન્થને વધારે અમૂલ્ય બનાવ્યો છે તેને સાડ શબ્દાકંઠરથી આભાર માનવા કરતાં એ આભાર મનમાં જ રાખી હું એમને વંદું છું. એમણે મહારા પૂજ્ય દાદીમા (માતામહી) મા. ગં. સ્વ. જસબાનાં કાળ્યોનો સંગ્રહ પ્રકટ કર્યો હતો તેમ મહારાં માતુ:શ્રીનાં કાળ્યો પ્રકટ કરીને એમને અનુસરતાં મહને સંતોષ થયા વિના રહેતો નથી. મહને ખાત્રી છે કે આ સત્કાર્યને સાડ મહારા પૂજ્ય પિતાશ્રી સ્વર્ગમાંથી અમને પુણ્ય આશિષો આપશે.

વિ. સં. ૧૯૬૬

દેવદીપોત્સવી

}

વિનાયક પ્રહ્લાદજી કુ.

શ્રી દૂરકાળજી રચિત, સંપાદિત વા સંબંધી ગ્રન્થો

પ્રકટ

ગ્રન્થ	વિગત	ઈ. મ.
† The Review	An English Monthly	1912-14
† Harmony of Creeds	Reprint of an Art	1912
† હરિવિશગીત	ગ રવ જ્ઞસમાનો કાવ્યસંગ્રહ	૧૮૧૫
† ચિત્તતત્ત્વનિરૂપણમ્	પૂ શ્રી વ્રહ્મણ્યદેવસ્વામીકૃત	૧૮૧૮
† મિહિરથ યાત્રાવર્ણન	ગ રવ જ્ઞસમારચિત કાવ્ય	૧૮૨૫
§ થોડાં ધુન ફેન	નિમધો ભાષણો ધ્વનો સંગ્રહ	૧૮૨૭
§ ઝરણા ટાઢા ને જિન્હા	સ્વરચિત કાવ્યસંગ્રહ	૧૮૨૮
† Politics & Education	A Pamphlet	1928
† Indian Education	"	1928
* પોયણા	ધાર્મિક નિમધોનો સંગ્રહ	૧૮૩૦
§ ધર્મની ભૂમિકા	વિસ્તૃત નિમધ	૧૯૩૦
† બાળપાઠ્યપોથી	ધાર્મિક શ્લોકસંગ્રહ, અર્થ સાથે	૧૯૩૦
* ધ્વરાળ્ય ને મંસ્કૃતિ	વિસ્તૃત નિમધો	૧૮૩૧
§ પૂ શ્રી લક્ષ્મણ શાસ્ત્રી સ્મારક ગ્રન્થ (સચિત્ર)		૧૮૩૨
† અમી	નિમધિકાઓનો મંગ્રહ	૧૮૩૫
† ધર્મ અને રાષ્ટ્ર	વિસ્તૃત નિમધ	૧૮૩૬
† Spheres of Science and Philosophy (Thesis)		1937
** Conservative India		1941
§§ કલ્પિકા	હીરકોત્સવ સમિતિ સંપાદિત	૧૯૪૨
* અઝલિ	ગ રવ જાડેન સુભદ્રા કૃત	૧૯૪૨
* મળવાનું ગ્યાન	મે જીવણનાન જોડ સ સ, અમતવાદ ને મુખર્ષી	
† " "	શ્રી વિ હા હિ દુ ગુરકેન	સૂત
† " "	કર્તાને ત્યાથી, આકાશક કુવાની પોળ, અમતવાદ	
§ નથી	§§ સનાતન વૈદિક ધર્મસભા	"

** Messrs D B Taraporewala Sons & Co , Bombay.

અનુક્રમણિકા

ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠ	ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠ
મુખપૃષ્ઠ		૧	૨૧ નયણાના નીર		૧૮
પ્રમાસકના જે જોલ		૩	૨૨ મ્યા ઠ્યા વદન કરીએ !		૧૯
સપાદક-સપાદિતાદિ પ્રયાશચિ		૪	૨૩ ગરીબની મુપડી		૧૯
અનુક્રમણિકા		૫	૨૪ ઝાખીની ઝખતા		૨૦
પ્રસ્તાવના		૧૧	૨૫ સંકર સ્તવન		૨૦
ભાવગીતો			૨૬ શારદાને આગણે સોહાગ		૨૧
૧ અતરની અજલિ		૧	૨૭ સતોને આમ ત્રણ		૨૨
૨ કોને આપણ ?		૨	૨૮ વારા પાવન પગલા		૨૩
૩ મેવા એ સાઈ ?		૨	૨૯ કમળો કૃષ્ણ ચરણમા		૨૩
૪ આ સવિતાના નીર		૩	ધરીએ		૨૩
૫ માનસ ગંગા		૪	૩૦ અતર દીપ		૨૪
૬ કવિ પ્રકૃતિની આસપાસ			૩૧ ભુવને અજવાળા		૨૪
ફેરા ફેરે		૫	૩૨ આવર રાસ		૨૫
૭ નવિતાના મોઢ નથી છાયા		૭	૩૩ માનસ-પૂર્વ		૨૫
૮ પ્રેમના પૂર		૮	૩૪ વનમાળી વિરાટરાજ		૨૬
૯ મોઢા મહારાજ		૮	૩૫ બહુરૂપી		૨૭
૧૦ ત્યારે ચરણે ચિત્ત લાગ્યા		૯	૩૬ પટપટમા ગિરિવરધારી		૨૭
૧૧ આપો હસી હોમારે		૧૦	૩૭ માનસે લુ મોરલી બલવ		૨૮
૧૨ હાંડોળાને છંદ		૧૧	૩૮ અતરના આગળા ઉધારો		૨૯
૧૩ પરાપારના પાઠ		૧૨	૩૯ લક્ષ્મીની લીલા		૩૦
૧૪ બસીના જોવ		૧૨	૪૦ સાચા સગપણ		૩૦
૧૫ માયા માઠીને ઘેર ગૃહ્યરો		૧૩	૪૧ અમે તો એવ આનંદ		૩૧
૧૬ માયાના આછા આંઠણા		૧૪	લઈએ		૩૧
૧૭ સોદીઓ નવ કરશે		૧૫	૪૨ નટવર નિત્ય નવરે રૂપે		૩૨
૧૮ નબળી નાવડી		૧૫	૪૩ ચિત્રગુપ્તના ચોપડા		૩૨
૧૯ કપરી કસોદીઓ ન કરશે		૧૬	૪૪ શું કહુ અતરયામી ?		૩૩
૨૦ સદેશ મ્યા લગી ?		૧૭	૪૫ ભવસાગરમા નાવ		૩૪

ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠ
૪૬	અનંત જીવન-સ્રોત	૩૪
૪૭	સતો એને જાણવા	૩૫
૪૮	આશા અમર તુ રોલે યદ રે ?	૩૭
૪૯	દરબારના દયણાં	૩૭
૫૦	હાકળ-ખિન્દુ	૩૮
૫૧	અજ્ઞાનનું જોર	૩૯
૫૨	રાજહસને	૪૦
૫૩	જય જીવન વ્યર્થ આ અમૂલા	૪૧
૫૪	હાકળ પાણી	૪૧
૫૫	મન મુગલા દરેતરી તુજ પાસ છે !	૪૨
૫૬	હંસા, દૂર કા ભમે ?	૪૩
૫૭	અમૂવા આયુષ	૪૩
૫૮	ભવસિન્ધુ ખારો નવ જાણો	૪૪
૫૯	કાદવે કમળ	૪૫
૬૦	વારં મનને	૪૫
૬૧	કોદરા	૪૬
૬૨	જુગારી જીવ	૪૭
૬૩	સોળે સોજીઓ કાચી	૪૮
૬૪	શરણુ હું તમારે	૪૮
૬૫	સર્વ-પૂજ	૪૯
૬૬	મારા મનની મૂર્તિને સર્વ ચડે	૫૦
૬૭	વરસાદ	૫૧
૬૮	મોરડો નાચી રહ્યો	૫૨
૬૯	પ્રેરણા ને પ્રસાદ	૫૨
૭૦	આખ જરે કા એક ના પડી ?	૫૪

ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠ
૭૧	કેવી માયાથી ભરેલા ?	૫૬
૭૨	માયાની કેલિ	૫૭
૭૩	તુજ મુખ મોરડીવાળું	૫૮
૭૪	દરેન	૫૯
૭૫	કારમી કરામત	૫૯
૭૬	કુલેકું	૬૧
૭૭	ભરી અંબાની આખડી અમીએ	૬૪
૭૮	સુર સરિતાનાં મૂળ	૬૪
૭૯	ભક્તિએ હર મારા ભરજો	૬૫
૮૦	એકજ એય તમારી	૬૬
૮૧	નંદનંદનનો હિરોળો	૬૭
૮૨	પિડના પરાય	૬૮
૮૩	કમળભૂત કારખાનું	૬૯
૮૪	હે હરિ, હાથ ધરોને	૭૦
૮૫	શરણુગતિ	૭૦
૮૬	આવરની આરત	૭૧
૮૭	પાર લતારો પ્રભુ	૭૨
૮૮	પાર તુ પમાડજો	૭૩
૮૯	કંઠક વન	૭૪
૯૦	રાધાના રૂપ	૭૪
૯૧	કૃષ્ણ જમર પ્રત્યે ભક્તિ	૭૬
૯૨	કનૈયાને	૭૬
૯૩	શામળા સોદામણી	૭૮
૯૪	રીઝાતુ કેમ કરી	૭૮
૯૫	સાચા મર્મો સમજ ધર્મો પાળીએ	૭૯
૯૬	મનને	૮૧
૯૭	વાસનાનો પયારો	૮૨
૯૮	જય જય જુગલ કિરોર	૮૩

ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠ
૯૯	કૃષ્ણ નદી એ કર્મનાં	૮૪
૧૦૦	કેની કને હર ખોલું	૮૫
૧૦૧	આત્માનાં જ્ઞાન અલ્પમૂલ	૮૬
૧૦૨	સત્ ચિત્તનો સાજ	૮૭
૧૦૩	અમૂલી યાદ	૮૮
૧૦૪	તારાં મંદિર કૃપા પ્રેમનાં	૮૯
૧૦૫	કલાં માને ન મન	૯૧
૧૦૬	ભોળા ભાવે	૯૪
૧૦૭	માયામાં મન નવ લાગે	૯૬
૧૦૮	મ્હેરામણની પાર	૯૯
૧૦૯	પૂલ કરી ન કરી	૧૦૦
૧૧૦	મધુવન ખરસી	૧૦૧
૧૧૧	કે અક્ષિત તત્ત્વ તમારું	૧૦૨
૧૧૨	આટલું આપજો	૧૦૩
૧૧૩	મૂલો પડેલ પંથી	૧૦૪
૧૧૪	પ્રભુ-પૂજન	૧૦૬
૧૧૫	જાડી જાડી કામના કરોડો	૧૦૭
૧૧૬	પ્રભુને અમે કેમ મળીએ ?	૧૦૮
૧૧૭	અંતરની આરસી	૧૦૯
૧૧૮	અપાર લીલા	૧૦૯
૧૧૯	અપરોક્ષ દર્શન	૧૧૧
૧૨૦	હીનખંધુનાં બિરહો તમારે	૧૧૧
૧૨૧	પંચ કોશોને આધ્યા પ્રકાશ	૧૧૩
૧૨૨	રવ ને સારથી	૧૧૪
૧૨૩	વિનય-સ્તુતિ	૧૧૫
૧૨૪	વિશ્વાસ રા છે પલકના ?	૧૧૭
૧૨૫	રત્તિનો નિરામ	૧૧૯
૧૨૬	દિલમાં છે દેવજે દેહરે સહી	૧૨૦
૧૨૭	મહાતીર્થનું દર્શન	૧૨૧

ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૨૮	જીવ આત્મમાં શમે	૧૨૨
૧૨૯	મન મહાનદી	૧૨૩
૧૩૦	બુદ્ધિનું ઈંદ્રબળ	૧૨૩
૧૩૧	ભોમીઆની ભાળે	૧૨૪
૧૩૨	સંતવાણી	૧૨૫
૧૩૩	આવો વિવેક વનમાળી	૧૨૬
૧૩૪	આયુ તણાં મૂલ મૂલશે	૧૨૭
૧૩૫	કેવાં કર્મ કરેલાં ?	૧૨૮
૧૩૬	હૃદયની કળા	૧૨૯
૧૩૭	કર્મ ગતિ નવ છોડે	૧૨૯
૧૩૮	સખાને સંબોધન	૧૩૦
૧૩૯	સંચારની ચિન્તા	૧૩૧
૧૪૦	મોહો મ્હેમાન	૧૩૧
૧૪૧	શ્રી કૃષ્ણ ચિત્ત નિત્ય હો અમારે	૧૩૨
૧૪૨	અનુમલ-ચાચના	૧૩૩
૧૪૩	ક્ષમાપન	૧૩૪
૧૪૪	સૂનાં મંદિરિયાં	૧૩૫
૧૪૫	કંબના	૧૩૬
૧૪૬	બહાલા મને એક મળશયા	૧૩૭
૧૪૭	અંતરની પિપાસા	૧૩૮
૧૪૮	પ્રભુ આમ કેમ પરવશ પડીયા	૧૩૮
૧૪૯	મન મોહન મંદિરમાં બિરાજે	૧૩૯
૧૫૦	દૂર દલે ધારો નદી	૧૪૦
૧૫૧	પ્રભુ પિટમાં પ્રકાસો	૧૪૧
૧૫૨	સામળ સત્વર અંતર આવો	૧૪૨
૧૫૩	રવાગ શું સતાવો ?	૧૪૨

ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૫૪	જીવ જીવન નવ જોયા	૧૪૩
૧૫૫	વિયોગ કુંજ	૧૪૩
૧૫૬	દરોન પીપાસા	૧૪૪
૧૫૭	આડાં પુત્તિનાં જ્યવધાન	૧૪૫
૧૫૮	ફેરાની ફરિયાદ	૧૪૬
૧૫૯	આઘા આશરા	૧૪૬
૧૬૦	અંતર મહેલે	૧૪૭
૧૬૧	અંતર મુરલી વાગે	૧૪૮
૧૬૨	અનેરા આનંદ	૧૪૯
૧૬૩	આજ તારે બારણે હું આવી	૧૫૦
૧૬૪	પુલરીને	૧૫૧
૧૬૫	ધાકેલના વિસામા	૧૫૧
૧૬૬	અવિનાશીની ઓળખ	૧૫૨
૧૬૭	મધુવનમા	૧૫૩
૧૬૮	ઠાટા ઠાકરી	૧૫૪
૧૬૯	અવિનાશીને અરજ	૧૫૫
૧૭૦	ઝાંખીની ઝંખના	૧૫૬
૧૭૧	ચિંતા હરિને દાઢ	૧૫૭
૧૭૨	જીવ શરણે આવે	૧૫૭
૧૭૩	નિસાવસો દે નાય	૧૫૮
૧૭૪	તારી વાદીનાં ફૂલડાં	૧૫૯
૧૭૫	માયાનાં મૂળાં	૧૬૧
૧૭૬	અંતરની આરા	૧૬૨
૧૭૭	મ્હારા તાર ન દેટે	૧૬૩
૧૭૮	મને માયા મૂકાવો જગરાયા	૧૬૪
૧૭૯	પડકાર્ગી ભાત્ય	૧૬૫
૧૮૦	સાક્ષીથી મું સંતાડીએ	૧૬૫
૧૮૧	હરિશરણને મદિમા	૧૬૬
૧૮૨	એ પદ	૧૬૭

ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૮૩	પારંવાર	૧૬૮
૧૮૪	મ્હાલાની વિદાય	૧૬૯
૧૮૫	કાળના મેળિઆ	૧૭૦
૧૮૬	હેયાના ધાવ	૧૭૦
૧૮૭	હરિચરણ ચરણ	૧૭૧
૧૮૮	મન ધાટો ધડે	૧૭૨
૧૮૯	મન મટકા દે !	૧૭૪
૧૯૦	નહાનાં જોર ઝાઝા દે	૧૭૫
૧૯૧	માયાનાં આવરણ	૧૭૬
૧૯૨	આકરી વેળા	૧૭૭
૧૯૩	મનની મહાનિદ્રા	૧૭૭
૧૯૪	જગજીવર	૧૭૮
૧૯૫	જીવનું આજ	૧૭૯
૧૯૬	અખંડ ઓળંગરા	૧૮૦
૧૯૭	અંતર ચૂના નવ હરસો	૧૮૧
૧૯૮	લખવા હશેવાં એ તો સહેલ	૧૮૧
૧૯૯	સાચા સનેલી સામ	૧૮૨
૨૦૦	અમૂલ્ય જીવન	૧૮૩
૨૦૧	જીવન મટકું એક	૧૮૪
૨૦૨	મન ભૂલે વાણાણું મલાણું	૧૮૪
૨૦૩	અમને પ્રભુની વાતજ ધારી	૧૮૫
૨૦૪	ઠરની અંધારી	૧૮૬
૨૦૫	ત્યાં ચિન્તા નવ હરે	૧૮૮
૨૦૬	વિવેકીઓનો સ્વભાવ	૧૮૯
૨૦૭	આનંદના ઉઠાવ	૧૯૦
૨૦૮	રંજિત	૧૯૦
૨૦૯	મુંજોમાં મા માયા	૧૯૧
૨૧૦	આગે ન ઠાર ઠાકાય	૧૯૨

ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૧૧	માની મોહન	૧૯૨
૨૧૨	તત્ત્વ દો ખતાવી	૧૯૩
૨૧૩	મોહન મહિમા બૂલી	૧૯૪
૨૧૪	ઉપકાર અનંત તમારા	૧૯૫
૨૧૫	આવા અનુગ્રહ શેના ?	૧૯૬
૨૧૬	જીવન-નાવનો જેડો	૧૯૭
૨૧૭	આશાના મુરશુ	૧૯૮
૨૧૮	પ્રભુના મહિરમા	૧૯૯
૨૧૯	ધડુલો	૨૦૦
૨૨૦	માયા ને મોહન	૨૦૧
૨૨૧	ક્ષણભ્રમર ખેલ ખવડના	૨૦૩
૨૨૨	મારી જેવી તેવી રે પ્રભુ પ્રીત	૨૦૩
૨૨૩	ચરણભજનો મહિમા	૨૦૪
૨૨૪	એકજ મારે આશરો	૨૦૫
૨૨૫	પ્રભુની કૃપા	૨૦૭
૨૨૬	તે દયા અધામ દરશાવી	૨૦૮
૨૨૭	કરની છુરલુ	૨૦૮
૨૨૮	ભોજનાધને	૨૧૦
૨૨૯	પ્રભુને અનુગ્રહ	૨૧૨
૨૩૦	અતરની વૃધ્ણાઓ	૨૧૨
૨૩૧	આપે આપ ખતાવે	૨૧૪
૨૩૨	નાવના સુખનીને	૨૧૫
૨૩૩	મુગમુગની આશા	૨૧૬
૨૩૪	મુગમુગના રાસ	૨૧૭
૨૩૫	દેવાશું ચુકવી દીધાંદો છ	૨૧૮

ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૩૬	ચાર દિવસના જીવન	૨૨૦
૨૩૭	મનને શિખામણ	૨૨૨
૨૩૮	પ્રભુના મનન	૨૨૪
૨૩૯	ભેજે એ દેવના દુશાય	૨૨૫
૨૪૦	અટલ વિશ્વાસ	૨૨૬
૨૪૧	જીવનની ઝંખના	૨૨૭
૨૪૨	આનંદ રેલ	૨૨૮
૨૪૩	ન્યમ વળશે ઉપમાર	૨૨૯
૨૪૪	મધુરી વેણુ	૨૩૦
૨૪૫	હાલા પેલા કવનો	૨૩૧
૨૪૬	આને આનંદની હેલી	૨૩૧
૨૪૭	એની એ ધાણી	૨૩૨
૨૪૮	સ્વપ્ના ઉડી ગયા	૨૩૩
૨૪૯	અંતર-સ દેશ	૨૩૫
૨૫૦	કીરણના અજવાળા	૨૩૫
૨૫૧	શાન્તિના મૂળ	૨૩૬
૨૫૨	દશ-સ્તવન	૨૩૭
૨૫૩	મહારીની માયા	૨૩૯
૨૫૪	અમાને પ્રાર્થના	૨૪૧
૨૫૫	અમા અનંત કરપૂર	૨૪૨
૨૫૬	સુખ જીવનની ન્યોતિ	૨૪૩
૨૫૭	અમાજીની મરખી	૨૪૩
૨૫૮	કરપૂરમા પુજન	૨૪૪
૨૫૯	દશિ ગાવાની ડોરા	૨૪૫
૨૬૦	મધુમય	૨૪૬

ભગવત લીલાનાં કાવ્યો

ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠ	ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૧૧	શ્રી કૃષ્ણ પ્રાગટ્ય	૨૪૭	૨૭૭	શ્રીરામનો પ્રત્યુત્તર	૨૬૯
૨૧૨	ધન્યોક્તિ	૨૪૮	૨૭૮	શ્રીરામ અને સીતા	૨૭૦
૨૧૩	નંદરાય વિદાય પ્રસંગે	૨૫૦	૨૭૯	સીતાનો પ્રત્યુત્તર	૨૭૦
૨૧૪	માતા દેવકીનો પ્રત્યુત્તર	૨૫૧	૨૮૦	શ્રીરામ ને હર્ષમણુ	૨૭૧
૨૧૫	ગોપીઓનો કપાલબંધ	૨૫૨	૨૮૧	હર્ષમણુનો પ્રત્યુત્તર	૨૭૨
૨૧૬	કોની છે બેનકી પનોતિ ?	૨૫૩	૨૮૨	ભરત પ્રેમ	૨૭૩
૨૧૭	હર્ષમણુ મુક્તદા સંવાદ	૨૫૪	૨૮૩	ભરતનો ઉત્તર	૨૭૩
૨૧૮	સીતાચર્યું સમાધાન	૨૫૬	૨૮૪	શ્રીરામનો પ્રત્યુત્તર	૨૭૪
૨૧૯	મુદ્રિકા દર્શન	૨૬૦	૨૮૫	સીતા-સ્વયંવર	૨૭૫
૨૭૦	દનુમાનનો ઉત્તર	૨૬૧	૨૮૬	સતીનો સંરેઢ	૨૭૮
૨૭૧	મંદોદરી વચન	૨૬૨	૨૮૭	દરિતાલિકા મલ મદિમા	૨૮૨
૨૭૨	રાવણનો પ્રત્યુત્તર	૨૬૩	૨૮૮	નર્મદા સ્તવન	૨૮૫
૨૭૩	મોનીનું આડ	૨૬૩	૨૮૯	શ્રી રણછોડરાય મદિમા	૨૮૬
૨૭૪	મોરનાં બોલ	૨૬૬	૨૯૦	નવનંદી કામના	૨૮૮
૨૭૫	પ્રેમ વૈરાગ્ય	૨૬૭	૨૯૧	વેણુ	૨૮૯
૨૭૬	શ્રીરામ વનપ્રયાણ	૨૬૮	૨૯૨	આરતિ ક્યારે ?	૨૯૦

કાવ્યોની ખેલી લીલીની ક્રમાંકવારી ૨૬૧-૩૦૧

મુદ્રિત્રક

૩૦૨

પ્રસ્તાવના

ભૂગવદ્ભક્તિનાં ભાવગીતોનો આ સમુચ્ચય ભાવિક અને સાહિત્યરસિક જનો પાસે મૂકતાં મહેને ગુજરાતની કાવ્ય-સમૃદ્ધિમાં એક ઉચ્ચ રમિકતાવાળો, ભાવભીનો અને ભક્તિથી નીતરતો ગ્રન્થ હિમેયોનો આનંદ થાય છે. આ કાવ્યોનાં લેખિકા મહારાં બહેન હોવાનો વિનય જેમ મહેને પ્રશ્નસામાં સંકાય કરાવે તેમ સત્યની પ્રેરણા મહેને આવી સમીક્ષામાં ઉત્તેજના આપે છે. કાંટાને કાંટો કહેવો એ કદાચ સત્ય હોવા છતાં અપ્રિયતાને લીધે ઠીક ન લાગે પણ કંચન ને કંચન કહેવું એમાં તો સત્ય, પ્રિય અને હિત એ ત્રણેનો સમન્વય હોવાથી એ કર્તવ્ય છે.

ચિ. બહેન સુભદ્રાની વાગ્દેવી બહુ મોડી આવીશૂંત થઈ છે. આશરે સાત આઠ વર્ષ ઉપર એટલે છેક લગભગ ૫૦ વર્ષની વયે એમણે કાવ્યો લખવાં માંડ્યાં. એનું કારણ એ પણ જણાય છે કે ઉત્તમ પંકિતનો કાવ્યસ્રોત ધણુખર સંસારના વિશાળ અતુભવ પછી અને પરિપક્વ જ્ઞાન તથા બહુશ્રુતતા પ્રાપ્ત થયા પછી જ પ્રસરે છે. એમણે કાવ્ય લખવા માંડ્યા એમ કહેવા કરતાં એમનાથી કાવ્ય લખાઈ જવા માંડ્યાં એમ કહીએ તો ચાહે. એને પ્રગટ કરવાનો વિચાર પણ બહુ નહીં. કેટલોક વખત તો તે તેમની પોતાની ખાનગી મિલકત જેવાંજ રહ્યાં. પણ આવી બાબતો જીવનને એવી રંગી નાખે છે કે તે ઝાઝો વખત છાની રહેતી નથી. પછી કોઈ કોઈ વાર અમને એ સંભળાવા માંડ્યા. મેં કહ્યું કે ‘આમાં કેટલાંક તો બહુ સારાં છે; તમે લખો હજી સારાં લખાશે’. એ લખતાં ગયાં. લખાણનો વેગ પણ પુષ્કળ. કેટલીક વાર તો રોજ એકાદ બે લખી નાખે. લખવાનો વખત રાતનો. કેમકે દહાડે તો છાકરા, વડુઓ, અને કુટુંબ કાર્યમાંથી વખતજ રોનો મળે. થોડા સમયમાં તો થોડોડો થઈ ગયો. કહ્યું ‘જાવો, તો કહે કે “એમાં શું જાણવું છે? કોણ

વાંચે છે? છપાવવું ને બપાવવું આપણું મન રાજ થાય એટલે જસ " આ બાવના અને આવા કાવ્ય એ બેનો સુમેળ જોઈ મ્હારો આગ્રહ વધ્યો. ચિ ભાઈ વિનુભાઈએ તે છપાવવાનું આગ્રહપૂર્વક માથે લીધું, અને આ ગ્રન્થ બહાર પડે છે એમના બધા કાવ્યો આ સમકર્મી લેવારા નથી ને હજી એમની કાવ્ય-સરિતા તો ધીરી ધીરી ચાલુ છે.

આ કાવ્યોની સમાતોચનામા હું કદાચ ભાઈ બહેનના સંગથે અતિશયોક્તિ કરે એમ લાગે પણ એમ કરવાનો મારો વિચાર તો નથી તેમ આપણા કવિઓના ગુણાનુવાદમા કંઈ નહીં તો અતિ શયોક્તિની જૂન તો મેં ભાગ્યેજ કરી હશે એમ મને લાગે છે. તથાપિ આ કાવ્યોમા જે વિશિષ્ટતાઓ મેં જોઈ છે તેનો નિર્દેશ કરવો એ પણ માફ કર્તવ્ય છે એક વિશિષ્ટતા તો એ કે ગુજરાતી સાહિત્યમા એકસાથે આટલા જ્ઞાન, આટલી નિદા અને આટલી ભગવદ્ભક્તિના સંભારવાળા કાવ્યો હજી સુધી કોઈ સ્ત્રી કવિએ કરેના મારા જોવામા આ-આ નથી ખીજી વિશિષ્ટતા એ કે મીરાંબાઈ નરસિંહ મહેતા અને દયારામ સિવાય આટલી બધી ઉત્કેષ પ્રેમોર્મિ ભર્યો, સર્વોત્તમદર્શનવાળા ભક્તિભાવનો સતતવાહી ઉદ્દેશ ખીજા કોઈ ગુજરાતી કવિમા ભાગ્યેજ દ્રષ્ટિગોચર થાય છે એટલે ભવિષ્યમા કવિઓની પક્તિમા બહેન સુભદ્રાને વિશિષ્ટ સ્થાન પ્રાપ્ત થાય તો મને આશ્ચર્ય થાય નહીં એમના માનસની ભૂમિકાજ એટલી બધી ઉન્નત છે કે પહેલુ તો ત્યાં પહોંચવું જ અઘરું છે અને એ તો જાણીતી વાત છે કે મનુષ્ય પોતાની પાસે હોય તેમાથીજ ખીજાને દાન કરી શકે છે આ કાવ્યોમા સમારથી તરેન અને પ્રજુપ્રેમમા તરબોળ થઈ મથેલ માનમના બજુકાર છે અને એ રીતનું "મત અને કવિ" નું એકાંકરણ બાવાના તેમજ પ્રજ્ઞના ઇતિહાસમા કોઈક વાર જ થાય છે એવા માનસના સદેશ પ્રજ્ઞના અને સાહિત્યના અણુમૂળા વારસાઓ છે આ કાવ્યોના વિદ્વાન અને અવિદ્વાન બન્ને પ્રકારના વાચકો એને વાચીને જોશે કે આ દીપના સૂરમા પ્રશંસા નથી પણ દીપના સૂરોની પ્રશંસા છે

આ સંગ્રહમાંનાં ધણાં કાવ્યોને હિચ્ચ પ્રકારનાં જીર્ણ-કાવ્યોની પંક્તિમાં મુકી શકાય : જેને પ્રખ્યાત અંગ્રેજ વિવેચક વોટ્સ ડન્ટન 'ક્ષાયર લિરિક' કહે છે અને મહાકાવ્યની પંક્તિમાં મૂકે છે. આ પ્રકારનાં કાવ્યો હિંદુ ભાષામાં પણ છે અને આપણી પ્રાચીન ભાષાઓમાં તો તેનો પ્રસાદ ચારે તરફ વેરાયેલો છે. વચલા વખતમાં જેમ કેટલાક લોકો વાસનાપ્રધાન અને આક્રમણકારક પ્રવૃત્તિઓથી નાચવા કૂદવા ખંડી પડ્યા હતા પણ હવે તેના ખીલતા જતા પરિણામમાં વિશ્વવિગ્રહ જોઈને જેમ એ પૂર ઓરારવા માંડ્યા છે તેમ કવિતાની વિકારપરાયણ અને બંડખોર કુદાકૂદથી વચલા વખતમાં ધણા લોકો યોમાઈ ગયા હતા તે પૂર પણ જવે દહાડે અનુભવ થતાં ઓસરશે એમાં શ્દને તો બહુ શંકા નથી. થોડા સમય પહેલાં એક પાશ્ચાત્ય દીકાકારે ધણા અભિપ્રાયોનો સંગ્રહ કરી જણાવ્યું હતું કે વર્તમાન સમયની એઓની કવિતાસમૃદ્ધિ બહુજ થોડી છે એટલુંજ નહીં પણ બહુ ઊતરતી પંક્તિની છે. એ હકીકતમાં કાંઈ નવાઈ નથી. કારણ કે હિચ્ચ કવિતા એ તો હિલુષ્ટ માનવ જીવનની ધન્ય ક્ષણોનો આવશ્યો પ્રસાદ છે. એ જીવન, એ ક્ષણો ને એ ભાવ, અકેકેક પણ જ્યાં વિરલ છે એ દેશકાળમાં એના પરિપક્વ ફળરૂપ કવિતા વિરલ હોય એમાં આશ્ચર્ય શું ?

કળાની દ્રષ્ટિએ જોતાં ચિ. બહેન સુભદ્રાનાં કાવ્યોમાં સ્વભાવ સિદ્ધ કળા હોય અને કવિઓના નિકટ પરિચયથી જે કળા આવી જાય તેવી કળા તો છે; પણ પિંગળ, જોડણી, અક્ષરકારણાદિ કે એકંદરે કાવ્યશાસ્ત્રનો એમણે ઝાઝો અભ્યાસ કે થોડો અભ્યાસ પણ ભાગ્યેજ કર્યો હશે; અને મદારા તે તરફ તેમને લાઇ જવાના પ્રયાસો તરફ પણ તેમણે ભાગ્યેજ બહુ લક્ષ આપ્યું હશે. કેમકે જેણે અચળ્યા રસનો સ્વાદ લેવા માંડ્યો છે તેને આવાં કાવ્યશાસ્ત્રનાં અને કળાશાસ્ત્રનાં ચોર્થા હિચ્ચાવવાં ન મમે એ સ્વાભાવિક છે. એ બધું તો નાનપણમાં વિદ્યોપાર્જનના સમયમાં ચર્ચ જાય તોજ થઇ

અપ. તોપણ એક એ વસ્તુઓ એમના કાવ્યોમાં મ્હેં જોઈ છે તે એ કે એમાં ધણા ધણા અને નવા નવા અનુપ્રાસો એમણે યોજી દીધા છે અને કાવ્ય-મુક્તમ ઝડઝમકે પણ તેમાં અકૃત્રિમ તેમજ પુષ્કળ છે. વળી દ્વિઅર્થી શબ્દોવાળી વાક્યરચના પણ ધણે સ્થળે સ્વાભાવિક રીતે આવી ગઈ છે. આ સંગ્રહમાં ધણાંખરાં કાવ્યો ભિન્નિકાવ્યો છે અથવા તેને ભાવગીત પણ કહી શકાય. તેની કક્ષા ઉપર મુશ્કેલી તેમ જોવા છે. તે પછી હેતુ ભાગમાં ભગવત્ સીલાનાં કાવ્યો પણ દાખલ કર્યા છે. આ કાવ્યોની કક્ષા ઉત્તરતા પ્રકારની છે. પરલક્ષી કાવ્યો અથવા વર્ણનાત્મક કાવ્યોનો પ્રદેશ ભિન્નિકાવ્યો જોડેલો સ્વભાવસિદ્ધ આ લેખિકાને નથી એ સદજ જોઈ શકાય એવું છે. ભાવગીતો અથવા ભિન્નિકાવ્યો એજ એમનો મીરાંબાઈની પેઠે વિહાર-પ્રદેશ છે તથાપિ ભગવત્ સીલાના કાવ્યોમાં પણ તેમની લાક્ષણિક નવીનતા અથવા ભોડોત્તરતા સ્થળે સ્થળે દેખાવા વિના રહેતી નથી. ભાવગીતોમાં રૂપક વડે, ઉપમા વડે, વ્યંજના વડે, અથવા રૂપકમાળા વડે, કદિન સમસ્યાઓને સહજબોધ્ય કરવાની એમની પદ્ધતિ છે. રસ જે કવિતાનો આત્મા છે અને રસોમાં પણ સૌથી ઉત્કૃષ્ટ ધાંત રસ કહેવાય છે તેમાં આ કાવ્યોની અપ્રમેય શક્તિ રહેલી છે. વળી નવીન અને પ્રાચીન સંસ્કારોનો અનેરો સમન્વય આ કાવ્યોમાં જણાય છે. ‘માનસ પૂજા,’ ‘ચિત્રગુપ્તના શિપડા,’ ‘કાદવે કમળ,’ ‘દરબારનાં દયણાં,’ ઇત્યાદિ કાવ્યોમાં જૂના તેમજ નવા વિચારના વાંચકને રસ પડે એવી રીતે સનાતન વિચારણાને એમણે નવી આદર્શીઆ આઢાડી છે. કેટલાંક કાવ્યોમાં સ્ત્રી-કવિનો આત્મા સ્પષ્ટ રીતે દર્શન દે છે. શ્રી કૃષ્ણ પ્રત્યેના જાણે પ્રત્યક્ષ વાર્તા-વિનોદનાં કાવ્યોમાં આ ભાવો આપણે જોઈએ છીએ. કવિ દીનભાવે દીનમંદુ પાસે જાય છે અને એના ગિરદ ઉપરની એમની અડમ થકા કાવ્યોમાં અનેકવાર તરી આવે છે. અને ‘એવા તે કેવા છે! અતમેલા,’ ‘માયાનાં આણં આદણાં,’ ઇત્યાદિ કાવ્યોમાં સ્ત્રી હૃદય ભિન્નિર્મય પ્રકટ થાય છે.

સામાન્ય વાચકને ખૂબજ રસપ્રદ ચર્ચ પડે, હસાવે, અથવા ગમ્મત કરાવે એવા પણ ‘કુંતેડ’, ‘વાસનાનો પયારો,’ ‘સોગે સોગ ઠીઓ કાગી,’ ‘ઘાંધો,’ ‘ઝમળશૂનું કારખાનું,’ ‘જીવન-નાવનો ખેડો,’ ‘મદારીની માયા,’ ઇત્યાદિ કા યો છે તેમ જીજી તરફથી ‘પચકોશીને આપ્યા પ્રકાશ,’ ‘બુદ્ધિનું ઇન્કજન,’ ‘આડા વૃત્તિના વ્યવધાન,’ એવા વિદ્વદ્ભોગ પણ કેટલાક કાવ્યો છે વળી આધુનિક મમયની સમગ્ર-જીવન તરફની નવ-દ્રષ્ટિના, સર્વાત્મભાન અને સહજ અનુક-પાના તથા રસને પરિપ્લાવિત કરનારા પણ અનેક કાવ્યો છે ‘ભરી અપ્પાની આંખડી અમીએ’ એ કાવ્યમા પ્રકૃતિના પ્રેમના પૂરનું દર્શન છે ‘તારી વાડીના ફૂલડા’ એ કાવ્યમા સર્વ મનુષ્યો પ્રત્યે કવિ-હૃદયના નિર્મળભાવનું દર્શન છે ‘આજ તારે બારણે હું આતી’ એ કાવ્યમા વિદેહ થયા પહેલાં કવિના આત્મા પ્રભુના આગ પાસે જમ્મને તે દારને ખખડાવે છે ને ઊડાવે છે ‘હીનમા છે એ દેહરે સહી’ એ કાવ્યની પહેલી લીંગીમાજ મદિરોમાં દીલમા વમેરો દમામય પ્રભુજ ધોરાજો છે એ જ્ઞાન કવિ કરાવે છે વળી ‘જીવરાજ ને-જીવોમા જોઓ રાજ જોવા થકને ફરે છે તેમને-પણ મીઠો બોધ કવિ આપે છે કે —

તારે મહેલે વસે છે મહારાજ, જીવરાજ જો જો એ દેવ ના દુભાય

કેટલાક કા યો સસારના અનુભવો ઉપરથી પ્રમગ્ધોપાત્ત લખાયા છે ‘આવા શાં જોર,’ ‘કસોગી નવ કરશો,’ ‘મન ભૂરે ભણાવુ ભણાવુ,’ ‘પુજારીને,’ ઇત્યાદિ કાવ્યો આ પ્રકારના છે વળી નય જ્ઞાના નીર,’ ‘હૈયાના ઘાવ,’ ‘મહેરામણની પાર,’ ‘અવમા ઊડી ગયા,’ ઇત્યાદિ કેટલાક કા યો ત્રીન આધ્યાત્મિક અનુભવમાથી પ્રગટયા હોય એમ સહજ દર્શન થાય છે કાવ્ય સંગ્રહ પ્રગટ કરવાનો વિચાર થયા પછી પ્રમગ્ધોપાત્ત વાચકને હૃદયેશીને બે ચાર કા યો લખાયા છે તે વાચીને આપણને આ કાવ્યોની પ્રેરણાનું વાર્તાવિક જ્ઞાન થાય છે એમા લખે છે —

મારી માનસ-અગાના નીર ધરી ધીર કોઇ પીએ પ્રવાસી દો વીર
સિંજવી ભમવાન એ ભૂમિએ વેતર્યા કોઇ નેહીને પાવા એ નીર કોઈ

॥ श्रीः ॥

અંજલિ

નમોઽસ્ત્વનંતાય સદ્દક્ષમૂર્તયે સદ્દક્ષપાદાક્ષિણિરોઽવાહવે ।
સદ્દક્ષનામ્ને પુણ્યાય શાશ્વતે સદ્દક્ષકોટિયુગ્ધારિણે નમઃ ॥

અંતરની અંજલિ

(ધન્ય જોણે હરિશુભ ગાયા સંસારમા—ધનાશ્રી—ની રાહ)

અંતરની અંજલિ સ્વીકારો રે નાથ,

તમે અંતરની અંજલિ સ્વીકારો;

મારા અંતર મદિરમાં પધારો રે નાથ, તમે૦ ૧

શ્રદ્ધાનાં મૂલ એક નાથ આપ જાણુતા

મણુતા અમૂલ હિપહારો રે, નાથ, તમે૦ ૨

તન મન ને ધન નાથ સર્વે તમારૂં

અગ્નિનથી અણુધને ઉગારો રે, નાથ, તમે૦ ૩

કેનારે આપ અને દેનારે આપ નાથ

ટાળો આ જીવનો જીહારો રે, નાથ, તમે૦ ૪

એક અખંડ તત્ત્વ અંતર ઉતારતાં

ન દોસે પ્રપંચના પ્રકારો રે, નાથ, તમે૦ ૫

કેને અર્પણ ?

(બે દિનના મેમાન, અને તમારા, એ રાહ.)

કેને અર્પણ કરિયે, કવિતા કેને અર્પણ કરિયે ?

પ્રિયતમ પદ પંકજ ધરિયે;

હર જામિં ઝીલનારાં અંતર તેને ચરણે ધરિયે; કવિતા ૦ ૧

મહાતુભાવ મંદિર બિરાજે, તેને દર્પણ ધરિયે,

કવિતા સરિતા રેલી રહી છે તોયે તર્પણ કરિયે; કવિતા ૦ ૨

નિમમનાદ ન્યાં પહોંચે નહિ ત્યાં શોર કરી શું કરિયે,

જે કવનારો તે સુષુનારો સાક્ષી કેને કરિયે; કવિતા ૦ ૩

શબ્દ સમાસની પાર જવું ત્યાં, શી ચતુરાધ્યો કરિયે,

બાળક બાપા માત સમજશે, ચિંતા શીદને ધરિયે; કવિતા ૦ ૪

સાક્ષર ચરણે ક્યમ કરી ધરિયે, જૂલે લાજ મરિયે,

સમાન અસુધા બરિયા પેખી, હરખાં શમશમી રહિયે; કવિતા ૦ ૫

અધિકારી વિના અરપી શું કરિયે, ઉપેક્ષકને શું કહિયે,

કવિતા કુંવરી સદા કુંવારી, ક્યમ કરી અપર્ણ કરિયે. કવિતા ૦ ૬

❧ ❧ ❧

કેવા એ સાદ ?

(નાથ કેસે ગજકે જાંઘ છડાયા, એ રાહ.)

કોઈ સદૃશ્ય મુજને બતાવે રે, કે કેવા સાદે હરિ આવે; ૧

કેવા સાદ કીધા કૌપદીએ કે, હસ્તિનાપુર હરિ આવે. ૨ કોષ ૦

કેવા સાદ ગજરાજે કીધા કે, પ્રભુ પોતે વિમાન જ લાવે; કોષ ૦ ૨

કેવા સાદ નરસૈયે કીધા કે, હાથે હરિ હાર ખેરાવે. કોષ ૦

કેવા સાદ અજમેળે કીધા કે, પુત્ર સાદે પ્રભુ આવે; કોષ ૦ ૩

એ તે સાદ હશે રે કેવા કે શામ સત્વર દોડી આવે. કોષ ૦

હુયે સાદ કઈ રે એવા, કોઈ અને બેદ બતાવે. કોષ ૦ ૪

❧ ❧ ❧

આ સરિતાનાં નીર

(સખી, હણી અણોસરી સત, એ રાહ.)

- આછાં ડાળાં સરિતાનાં નીર, - સાગર ઉવેખશે નહીં;
કાષ પ્યાસી પ્રવાસી સોય, અંજલિ લેશે સહી. ૧
- જેની પાસે છે નિર્મળ નીર, અંશી ઉવેખશે નહીં;
છે આપે એ ડાળાં નીર, કાગળા કરશે નહીં. ૨
- જેને જંતુવિદ્યાનાં યાન, જંતુ જોષ ખીંચા નહીં;
જે જંતુએ જંતુએ જીવ, નિર્બળને હણીશે નહીં. ૩
- નવ રથજીને મારશે કોષ, સૂક્ષ્મ તો મરશે નહીં;
છે અમર જીવેના અંશ, એકમાં અનંતા સહી. ૪
- આ ડાળાં પાણીના જીવ, ઉપદ્રવ કરશે નહીં;
હશે એને રે યોગ્ય જે જીવ, એમાં એ સરશે સહી. ૫
- જેને આત્માનાં હોય દર્શન, સરિતા સૌ મંગા લહે;
ગણી મંગા સમાં એ નીર, અંજલિ શિરે વહે. ૬
- પ્રભુ પાણી વહે વણુમૂલ, આજ મૂલ એનાં પડે;
માટે ડાળાંએ લેતા કામ, સમજી શોધો વડે. ૭
- નીર જેવાં તેવાંએ, જીવ તૃપ્ત કાંઈ થાતા હશે;
નીર નીરે પરીક્ષાના બાણ, તત્ત્વને રહાતા હશે. ૮
- માળા માળા પ્રવાસી કોષ, પીશે એને સહી;
નહીં સરિતાને હર્ષ કે શોક, મૂળ જેનાં પત્થર મહી. ૯
- જેવી તેવી સરિતાનાં નીર, બ્યાંથી વહેતાં સહી;
બધે દૃષ્ટાએ પત્થર રૂપ, ઝરણાં અમોઘાં મહી. ૧૦
- સૌ પ્રભુ-પ્રીતિનાં પ્રતીક, લેદ કોષ જોશે નહીં;
રાખી એકજ તત્ત્વનાં તાન, પાન કોષ ખોશે નહીં. ૧૧

આનસ ગંગા

(ધનાશ્રીની ચાલ)

- ભારી આનસ ગંગાનાં નીર, ધરી ધીર,
કાંઈ પાળે પ્રવાસી હો વીર.
જરી લેજો આનંદ એને તીર. ધરી૦ ૧
- એ આધેથી આવતી તૃપા સમાવતી
શાળા વહાવતી સમીર. ધરી૦ ૨
- ધીરી બહેતી ને કદી બહેતી ઉતાવળા
જેવાં ઝરણુ દે ગીર. ધરી૦ ૩
- તાપે તપેલની તૃપા હીપાવશે
શાન્તિ એ ભરશે ચરીર. ધરી૦ ૪
- સ્વાદ બેસ્વાદ એના જોશો નહીં, વીર,
એ તો જીવનનાં હીર. ધરી૦ ૫
- ધરનાંને તોલ કદિ ટાંઠાં ન હોય તો
લે જો અર્જુનલિયો લગીર. ધરી૦ ૬
- તૃપા ન હોય તો નીર ના બગાડશે
નાંખીને કંકર કચીર. ધરી૦ ૭
- બીજવી ભગવાન એ જૂઠીએ ઉતર્યા
કાંઈ નેહી ને પાવા એ નીર. ધરી૦ ૮

કવિ પ્રકૃતિની આસપાસ ફેરા ફેરે

૧

(વાલે ભરી ગુલાલે ભરી બેનીબાની આખડી—એ રાહ)

કવિ વાદળ ને વીજ શુ વાતો કરે,
મારા અંતર લહે કે ખોટા આ તો ખરે. ૧

કવિ કોકિલ ટોકાર મુગ્ધ મનને કરે,
મારે અંતર કે શબ્દ બ્રહ્મ સૂરો સરે. ૨

કવિ સૂરજ ને ચંદ્ર શુ મેડા કરે,
મારા અંતર અવ્યક્ત ને તેડા કરે. ૩

કવિ ખિલવે સૂરજ ને સખ્યા ખરે,
મારે અંતર સૌહ્ય કે અંતરા તરે. ૪

કવિ કુદાડાની ફેરમે કૂટ્યા ફરે,
મારા અંતર પરિભ્રમ બાવેથી ખરે. ૫

કવિ હિમાના રંગે આરેખ્યા કરે,
મારા અંતર કે દિવ્ય જ્યોત કેખ્યા કરે ૬

કવિ સરિતા ને સિન્ધુ તકે ત્રાપે તરે,
મારા અંતર હંકારુ એવે પામ ના ધરે ૭

કવિ વ્યોમ વિહાર હશે કરતા ખરે,
મારે અંતર વિચાર એ તે કોણુ કરે ૮

કવિ આપે અનત રૂપ ધાર્યા ધરે,
મારા અંતર કે ભાર એવા નારે ખરે ૯

કવિ લલને હાળીના એ પાછા ધરે,
મારે અંતર જે ઓરતા કોણુ એ કરે. ૧૦

કવિ કલ્પનાના કાગરા ચણુતા ફરે,
મારા અંતર કહે કે એતો કાળે ખરે. ૧૧

કવિ	પ્રકૃતિની	આસપાસ	ફેરા	ફેરે,	
મારાં	અંતર	રમે	રે	એનાં	પ્રાણો પડે. ૧૨
કવિ	જાણો,	ઉપાલંબ	કો	કોના	કરે,
મારાં	અંતર	એ	જાણી	આનંદો	ધરે. ૧૩
મન	કાળો	કરે	ને	કવિ	રૂપો ધરે,
મારાં	અંતર	એ	દ્રસ્યના	દ્રષ્ટા	પડે. ૧૪
કવિ	દ્રષ્ટિએ	સૃષ્ટિ	ઉઠેલ્યા	કરે,	
મારાં	ઉર	સૃષ્ટિ	દ્રષ્ટિ	સંકેત્યા	કરે. ૧૫
કવિ	કોરે	કામળ	શીઠ	રંગો	બરે,
એના	રંગો	આશ્વર્થ	મારાં	અંગો	બરે. ૧૬
કવિ	માનસની	મસ્કરી	માયા	કરે,	
મારાં	અંતર	એ	માયાના	રાયા	બરે. ૧૭
કવિ	કતોની	આગળે	ઝાંખો	ખરે,	
મારાં	અંતર	કિરતારની	પાંખો	પડે. ૧૮	
કવિ	કતોની	કીર્તિને	ફેલી	ફેરે,	
મારાં	અંતર	કિરતાર	સુ	કેલિ	કરે. ૧૯

કવિતાના કોડ નથી છાયા

(ધન્ય જેણે હરિગુણ ગાયા સંસારમાં, એ રાહ)

કવિતાના કોડ નથી છાયા,

શ્રીકૃષ્ણ, મને કવિતાના કોડ નથી છાયા.

હર જીર્મીએ લેખ છે લખાયા.

શ્રીકૃષ્ણ ૧

કીર્તને કારણે કેમ કહે રે, એ કીર્તિ કુંવારી ના વરી;

કેમ કરીને કોને કાજે એ કરિયે, જાણતા એક શ્રીહરિ. શ્રીકૃષ્ણ ૨

પીંગળ પાઠ કાંઈ જાણું નહીં ને, કવિતાના કેમ કહે કોડ;

સારી નહીં ને નહારી નહીં એ, એવી કવિતા અજોડ. શ્રીકૃષ્ણ ૩

સારી કહું તો સાક્ષરો ખીજે, નહારીયે કેમ કહેવાય;

પ્રભુની પ્રેરીને નહારી કહેતાં, જીભલડી છેદાય. શ્રીકૃષ્ણ ૪

કોની રે પ્રેરણા ને કોની રે હેરણા, કોનાં હશે ફરમાન;

અગમ્ય રહી એ કોણ કરાવે, કોનાં હશે એ વિધાન ? શ્રીકૃષ્ણ ૫

ફોગટ પાનાં ભાવે બહે હું, બલે કોઈ ગ્રાહક નવ થાય;

ફિકર પ્રભુ મ્હને એની નહીં જો, તું એક રીઝી જાય. શ્રીકૃષ્ણ ૬

અંતરયાત્રીનું શું રે અજાણ્યું, શાને ધરૂં ચિંતાય;

શક્તિની દુલ્લભ મનમાં કહે ત્યારે કૃતિઓના બેદ જણાય. શ્રીકૃષ્ણ ૭

વિધિનાં વિધાન એ પ્રભુનાં ફરમાન એ, ગુંગાએ ગાન ગવાય;

અદ્ભુત લીલા લાલન તમારી, કૃતિ એ ન કોથી કવાય. શ્રીકૃષ્ણ ૮

પ્રેમનાં પૂર

(સખા વણી અણાસરીં એ રાદ)

- હર ઉમરાય પ્રેમનાં પુર, બીજે મ્હારો સામળાઓ,
જરા લેજો ઉચીરે જરર, તમારી કામળાઓ. ૧
- જળ ઝીલ્યાના તમને કોડ, પાણીડાં પાછાં વળ્યાં;
ઠહાન કેવા રે બાંધિયે બંધ, ખાળ્યાં ન જાયે ખળ્યાં. ૨
- પૂરા ન્હાયા ન નંદકિશોર, પૂર એ ઝોસરી ગયાં,
તોય દેસે રે હરિ મંદમંદ, જાન ન્યાતનાં રે થયાં. ૩
- “નથી ન્હાવાની જામને ટેવ,” વેણ અકુરને ઠણાં;
એવી દેખી દયાની રીત્ય, પાણીડાં થંભી ગયાં. ૪
- ન્યાં ભીંજ્યા રે નંદકુમાર, નીર ત્યાં સુકે નહીં;
પ્રભુ પ્રેમીને પુરા વિશ્વાસ, પ્રભુ એને મૂકે નહીં. ૫

મોંધા મહારાજ

(લાલે ભરી શ્રવાલે ભરી, એ રાદ)

- મોંધા મહારાજ, તમે મોંધા મહારાજ,
આ માયાની માંહી તમે મોંધા મહારાજ,
કરિયા તારાજ જીવ કરિયા તારાજ.
એણે અંતર ઘેરીને જીવ કરિયા તારાજ. મોંધાં ૧
- નવ થાશે રે નાથ એને દેખી નારાજ,
આ અંતે આવરણુ મયે અંશે ત્હારાજ,
ખરે ખેલો ખવઠ તોએ લાગે ખારાજ,
માંહી મીઠા મ્હારાજ એક દીઠા મારાજ. મોંધાં ૨

ત્હારે ચરણે ચિત લાગ્યાં

(મધુરામાં એલ ખેલી આબ્યા, એ રાહ.)

મહારાં ત્હારે ચરણ ચિત લાગ્યાં, હો કહાન, ત્હારે ચરણ

પ્રભુ ત્હારે પ્રસાદ હિર જાગ્યાં, હો કહાન

૧

મનોહર તેં મેરલીઓ વગાડી, લક્ષ લાવી લાલન તેં જગાડી. હો કહાન,
હિરે ત્હારી એકજ સ્થે લાગી, જૂઠી જગની જંજળ જોષ જાગી. હો કહાન.૨મહારા સ્વજનેથી સ્નેહ ગયા જીડી, લોક જાણે લાગણીઓ ખૂડી. હો કહાન,
હરિ હૈયાં કામળ તમે ધડિયાં, એને માયાવી દુઃખ ઠપક નડિયાં. હો કહાન.૩મને સાચા વૈરાગ એણે આપ્યા, દુઃખદાષ મંસારને પ્રમાપ્યા. હો કહાન,
એક સાધનથી સાચસહુ આબ્યાં, ત્યારે ત્હારારે ધ્યાનહિરે આબ્યાં. હો કહાન.૪પ્રભુ અંતરના નાદથી પોકાર્યાં, અમે દ્રૌપદીની નેમ શું હિતાયાં. હો કહાન,
કયા દષ્ટિએ દુઃખ સહુ વાખ્યાં, વિભુ ત્હારા વિલાસમાં વિરાખ્યાં. હો કહાન.૫પ્રભુ ખ્હીકેથી પહેલાં સમરતાં, હવે પ્રીત્યેથી ખ્હીકે વિસરતાં. હો કહાન,
ધન આનંદ અર્જુન લાખ્યા, જોયા જીવનના સાર સ્નેહ વાખ્યા. હો કહાન.૬તોપ માયાની નાથ ખ્હીક લાજે, મહારા કાચાચા યોગરમે ભાગે. હો કહાન,
પ્રભુ આતો પ્રસ્તાવ બધા ત્હારા, મૂળે જીવે તો જન્મથી બિચારા. હો કહાન.૭હવે આપ વિના એહને ન જોડે, રૂપ હૈયે ને નામ ત્હારાં હોડે. હો કહાન,
તમે સામજીઆ સાર આમલીધી, લેલ લાગી તમારી એજ વિધિ. હો કહાન.૮તમે લીધાં સંભાળા સૌ તમારાં, હવે બાકી રહ્યાં શું અમારાં. હો કહાન,
હતાં ચેતન એ ચેતને સમાયાં, આતો માયા એ જે ધડી રમાયાં. હો કહાન.૯જીવન સંખ્યાના રંગ હતા ન્હોતા, રાતે જાતે શ્રી કૃષ્ણચંદ્ર સ્થોતા. હો કહાન,
શીળા ચાંદનીએ રાત વહી જાતે, રવિ રામ હિર ગિગશે પ્રજાતે. હો કહાન.૧૦ન્હોતા અરત કદી સૂર્યના મગનમાં, એના અનુભવ નામની લગનમાં. હો કહાન,
તારા નામની એ રે બલિદારી, હરિ નામ પેરે જાહ વારી વારી. હો કહાન.૧૧

આપો હથી હોંકાર

(ભક્તિ વડે વરા થાય રમાપતિ, એ રાહ.)

મુજ મનની વાત મોરાર, જગમાં કોઈ ન સાંભળનાર.

મુશ્વતા સામળ એ નિરધાર.

જગમાં. ૧

જેને કહું તે આગ વધારે, કોઈ ન હોલવનાર. જગમાં.

બહેવારી વાત ગમે નહીં મનને, હિલટા જ્યાં આચાર. જગમાં. ૨

સંચિત એ ત્યાં જ્યાં એ ચાયાં, ત્યાં નવ દીઠા સાર. જગમાં.

હરિવિષ્ણુ બીજી વાતે હવે એ પામે નહીંજ કરાર. જગમાં. ૩

અંતરની એ કો નવ જાણે, જાણે હટે રહેનાર. જગમાં.

મન હવે તો વૃદ્ધ થયાં છે, બહુ નવ નિકળે બહાર. જગમાં. ૪

અમ્મર સુખ અંતરમાં લાધ્યાં, છુટી ગયા સંસાર. જગમાં.

વાત એની તમે જાણી વિશ્વજર, આખા અમૃત આહાર. જગમાં. ૫

બહારે ચક્રયા વિષ્ણુ જેની એને, કોઈ ન છેતરનાર. જગમાં.

વાત વિસામે છે વનમાળા, આપો હથી હોંકાર. જગમાં. ૬

ચિંતા લઇને ચિંતવન આપો, આનંદ આપ બજાર. જગમાં.

દીન નિરાશી જ્યારે નહીં કો, દીનજંદુ દરખાર. જગમાં. ૭

જીવન સાથી રહો અસખેલા, અંતર ને વળી બહાર. જગમાં.

જે જે વાતો જ્યાં જ્યાં કરિયે, ત્યાં દેખો હોંકાર. જગમાં. ૮

બાળક દું હું બાપ તમે છો, આ તો અમ અધિકાર. જગમાં.

તમ વિષ્ણુ ત્રીકમ કોને કહિયે, છુટવા આ સંસાર. જગમાં. ૯

હીડિળાનો છંદ

(સખી, બિણી અહોસરી રાત, એ રાહ.)

- નમજીવન હીડિળા માંલ, જીવશિવ ખૂલી રહ્યા;
ખૂલે ખૂલાવે નાદવરાય, જીવ શું ફૂલી રહ્યા. ૧
- જીવ ખૂલે સંચિત અનુસાર, હાથ દોર રહેતી નથી,
દોર દીનદયાળને હાથ, હીડિળે ને ખેંચીતા નથી. ૨
- જીવનેરે હીડિળાના છંદ, ઝુલ્યાવિણુ રહેતા નથી,
પણુ હીંચદો હલતી ડાળ, જીવ હીંચ સહેતા નથી. ૩
- હરિ તમને હીડિળાના છંદ, હીડિળે રીઝો સહી,
જીવના હો જીવન શું દોષ, એને તમે ખીળે નહીં. ૪
- તમે બેસાડ્યા બેઠા એહ, એને કાંધ ઝહેરો નહીં,
એ એથે તમારી હેય, ઝાઝી હીંચ બેરો નહીં. ૫
- તમે સમતોલે સ્થામ શરીર, હીંચે હલતા નથી,
જીવ હીડિળામાં રે બેહાલ, હીંચોળે ઝલતા નથી. ૬
- તમે પાઠા ઝુલાવણુદાર, જીવને જોતા રહો,
હે દોરી તમારે હાથ, એને તમે રહાતા રહો. ૭
- નેણે ઝાલ્યા તમારા હાથ, ભાર નળવળે હરિ,
રણે ગોથું જોવિંદ એ ખાલ, ખેંચાય નવ કરશે પરી. ૮
- નમજીવન ઝુલાવણુ દાર, જીવને ઝુલાવી રહ્યા,
એવા ઠેવા ખવાયા હીંચ, જાન જૂલાવી રહ્યા. ૯
- હરિ નળવળે હીંચની ચાલ્ય, ઝુલો ઝુલાવેા વરી.
નેણે નળી તમારી એ ચાલ્ય, હીંચોળા નઆવેજરી. ૧૦

પરાપારના પાઠ

❧

(માન્યા મનનો મોહનવર પામિયાં ને, એ રાહ.)

મ્હારે બણુવા છિ પાઠ પરાપારનારે લોલ,

મ્હારે બણુવા છે ગુણુ નિરાકારના રે લોલ. મ્હાં ૧

મ્હારે જાજા અભ્યાસ તો અજ્ઞાનના રે લોલ.

તેણે આખ્યા છે ગુણુ અભિમાનના રે લોલ. મ્હાં ૨

મારા ઘટના ગુરુજી જ્ઞાન આપશે રે લોલ.

પડી શંકા શિવ-જીવની એ ઠાપશે રે લોલ. મ્હાં ૩

ગુરુ પાટી મૂકીને રજા બોલતા રે લોલ.

ત્યારે જીવ થયા મર્મ એ ઉઠેલતા રે લોલ. મ્હાં ૪

જાઠ બણુવું બણુવું એ અજ્ઞાનમાં રે લોલ.

પરાપારના એ પાઠ નથી જ્ઞાનમાં રે લોલ. મ્હાં ૫

❧ ❧ ❧

બંસીના બોલ

(ધન્ય જેનું હરિગુણ ગાયા સંસારમાં, એ રાહ.)

બંસીના બોલ રે અમેલા, શ્રીકૃષ્ણ પ્યારી બંસીના બોલ રે અમેલા;

એની પાસે છે વેદ બોલ પોલા; શ્રીકૃષ્ણ ૧

વૃજવાસી જાણે કે અનુભવીએ જાણે;

જાણે શું જન રાજ રેલા; શ્રીકૃષ્ણ ૨

રસિઆના રાગ એ સુષુતાં રાધાનાં;

દેખાં લે છે રે દિડોળા; શ્રીકૃષ્ણ ૩

બંસીને બોલ બેદ જલના સુષાવતા;

નાથ તમે રહીને અમેલા; શ્રીકૃષ્ણ ૪

❧ ❧ ❧

માયા માહી ને ઘેર મ્હૈયરો

(માન્યો મનનો મોહનવર પામિયાં ને, એ રાહ.)

- મહારાં માયા માહીને ઘેર મ્હૈયરો રે;
મહારે મમતા આદિ અનેક સૈયરો રે. મહારાં ૧
- મહારા બાળા તે જીવ વયે બોધીઆ રે;
ત્યારે સ્વામીના સાથ એણે શોધીઆ રે. મહારાં ૨
- મહારા સ્વામીને ઘેર સદા આનંદ છે રે;
તોય મુજને તો મ્હૈયરનાં છંદ છે રે. મહારાં ૩
- કાંક બહાનું મને ને આણું મ્હૈયરે રે;
દિન ઝાઝાના રનેહ મહારા મ્હૈયરે રે. મહારાં ૪
- એમ કરતાં બાબીનાં રાજ આવીઆં રે;
ત્યારે પહેલાં સમાન ત્યાં ન ફાવીઆં રે. મહારાં ૫
- જીવ જ્યમત્યમ કરીને ઘેર ધાલીઆ રે;
ત્યાં તો પ્રિતમના પ્રેમ પછી ફાલીઆ રે. મહારાં ૬
- આવ્યા પ્રસવોના દિન પછી પાસમાં રે;
પાછાં આવ્યાં મ્હૈયરના અવાસમાં રે. મહારાં ૭
- રહું મ્હૈયર પશુ મન મહારાં નાયમાં રે;
ત્યાં તો ભક્તિ બાળક આવ્યું હાયમાં રે. મહારાં ૮
- મ્હને પ્રિયતમથી પ્રિય મહાર બાળકું રે;
રાજ બાબીનાં તોય દુઃખ ટાળતું રે. મહારાં ૯
- થયું મ્હોરું ને મ્હૈયર મ્હેં મૂકિયાં રે;
વળી આવીશું કહેવું નવ મૂકિયાં રે. મહારાં ૧૦
- પાછાં આવ્યાં મ્હૈયર બીજવારકાં રે;
ત્યારે લાગ્યાં પીયર મ્હને પારકાં રે. મહારાં ૧૧

પુત્ર પ્રગટયો છે જ્ઞાન રૂપ ઘેનમાં રે;
 શિથળ કાયાએ ધ્યાન એની બેનમાં રે. મહારાં ૧૨

પુરા વાસા થયેથી ઘેર પ્હોંચ્યથુ રે;
 સદા સ્વામી સદન સુતે શોભણું રે. મહારાં ૧૩

માયાનાં આછાં ઓઢણાં

(હું તો ઢોલે રમું ને હરિ સાંભરે રે, એ રાહ.)

ધ્રિશ આછાં આછાં તે માયા ઓઢણાં રે;
 માંહી ઝાંખા જીવન રે જણાય, જોવા જ્યોતિરૂપે.
 સંસારી અધ્યાસનાં ઓઢણાં રે,
 સ્વામ સમર્થ સમર્થ ને સરી જાય. જોવાં ૧

અહંકારોની બાત્ય પાછી પડી રે;
 તન દૂટયે ફીટયે નવ જાય. જોવાં ૨

એમાં મમતાની ઠોર મોટી વણી રે;
 એના મનને રે મોહ નવ જાય. જોવાં ૩

નવ આધી કરાય માયા ઓઢણી રે;
 જોવા જીવને તો જાહવરાય. જોવાં ૪

ભાવ બકિતએ શુરકી નાંખી દીધી;
 જોણે વશ રે વિશ્વંભર યાય. જોવાં ૫

અલબેલાએ ઓઢણાં ખેંચી લીધાં,
 જોયા જ્યોતિ રૂપે જમરાય. જોવાં ૬

કસોટીઓ નવ કરશો

(નાથ કેસે ગજકો બધ છુડાયો, એ રાહ.)

કસોટીઓ નવ કરશો, પ્રભુ, તમે કસોટીઓ નવ કરશો;
 દીનમંદુનાં બિરદો ન હરશો. પ્રભુ ૧
 કુન્દન હોય ત્યાં કસોટી કરજો, જ્યાં ત્યાં ડગ નવ ભરશો. પ્રભુ. ૨
 કસોટીઓના મર્મ હરિ, હુ, અગણ્ય કયમ કરી જાણુ,
 કસોટીએ કંઈ બકતો કુખીઆ સ્થૂળ નજરમાં આણુ. પ્રભુ. ૩
 તમ બકતોને સુખ હુ.અ નહીં તે, નાથ તમે તો જાણો;
 પણ જગજીવો તે નવ જાણે, શુ આવરણો આણો. પ્રભુ. ૪
 કસોટીઓ કરી કચનનાં, પ્રભુ, મૂલ તમે દરસાવો;
 સાચા મમ જડે પ્રભુ એના, જો અંતરમાં આવો. પ્રભુ. ૫

નમળી નાવડી

(આવા શા જોર તારા આવા શા જોર-એ રાહ.)

નમળી શી નાવડીને જાતું રે પાર, ભોગવવા ભાગ માંલ્ય ભરિયા અપાર;
 પાણીને પુર નાવ જીવનનાં જાય, વાટો વિકટ વિશુ નારે ગવાય.
 વાતા વટોળ અને ખડકો અપાર, લીધી વળવાને હવે ઝાઝી ન વાર,
 ખોલે ખવાસી હવે નાખી ઘો ભાર, હલકી કરો તો લઈ-જેમ તેમ પાર.
 નારે એ ભાઈ માંહી માયા અપાર, એમા ભયો છે મારા જીવનના સાર,
 લાગ્યા ન પાર એની હોટી કુખી, એ તરતે તર્યાની જો જાણુતે ખુખી.
 નમળી શી નાવ એ તો છે રે શરીર, જીવુ ભવપાર જેમાં ખાગ રે નીર,
 વૃદ્ધા ખવાસી એને ચેતવે અપાર, માયા મૂખીને બજી લે તું ભવતાર.
 કર્મોના ભાગ જેમાં મમતા અપાર, જાતા એ જીવ નવ છોડે લગાર.
 તારણકળા એ એક હરિનાં રે નામ, જેથી રે જાય જીવ નિર્ગમે મુકામ,
 અહંતાના ભાર જીવ અળગા કરે, ત્યારે ભવરૂપ આપ ભવને તરે.

કપરી કસોટીઓ ન કરશો

(ધન્ય જેણે હરિગુણ ગાયા,—એ ચાહો)

- કપરી કસોટીઓ ન કરશો, કૃપાળ, તમે કપરી કસોટીઓ.
દાસ દિલના વિશ્વાસ નવ હરશો. કૃપાળ૦ ૧
- પિડેને પિંજરે પંખા પડેલ જીવ;
હિડવાની આશ નવ ધરશો. કૃપાળ૦ ૨
- નેહોનાં નીર નાથ ના રે સુકાવશો;
તૃષ્ણા બરેલ જીવ તરશો. કૃપાળ૦ ૩
- સંગો કપો છે એણે અંગોના ઉરથી,
અનૃતના ગુણ એને ગણુશો. કૃપાળ૦ ૪
- જીવજલ્લ બાખવું તો રહેલું છે શામળા;
અખર આચરવું ન કરશો. કૃપાળ૦ ૫
- માયા મધુરી માવ આપે સ્વીકારી તો;
જીવશું જરી ન રોશ ધરશો. કૃપાળ૦ ૬
- માયાના મહાત્મ્ય કેમ આર્વા ન હોય કદાન;
આપે આશ્ચર્ય શું ધરશો ? કૃપાળ૦ ૭
- માનવનાં મન બૃહ્મ કરશે જરૂર, જીવ
માયાવી માની માફ કરશો. કૃપાળ૦ ૮
- માયાવી હોય એ તો દાસ નથી માહરો;
એમ કદી આપ ના ઉચરશો. કૃપાળ૦ ૯
- અહાદિ બૂલીઆ તો એના સા આશરા;
ઠિકર કસોટીઓ ન કરશો. કૃપાળ૦ ૧૦
- કપલા દેશે ને દાસ ઠેક સુધી રોકશે;
જીવન હવે તો જીવશો. કૃપાળ૦ ૧૧

સંદેશા ક્યાં લગી ?

(સર્વ તજને લજ્યે શ્રી ગોવિંદને, એ રાહ.)

સામળીઆ સંદેશા ક્યાં લગી ઠહાવશે,
 અધીરાં હિર હવે નવ ધરતાં ધીર જો;
 અંતરમાં અવિનાશી ક્યારે આવશે,
 હિર આવરણુ બેઘાનાં નથી રું હીર જો. સામળીઆં ૧
 નિર્બળ જીવ જાણો છો જીવન નંદના,
 માટે શોખા સખળ તણા સહગાર જો;
 વિનવીને વિશુ ઠરિયે તમને વંદના,
 પરમપદે પહોંચાડો વિશ્વાધાર જો. સામળીઆં ૨
 કેટકેટલા જ-મોના, જીવન, વાયદા,
 વિમળ મને જોતાં નવ ધાય વિશંખ જો;
 જૂઠારા જોવામાં પ્રભુ શા કાયદા,
 પ્રેમ રીતે નવ ધટતા કોઇ પ્રમંથ જો. સામળીઆં ૩
 અનુભવમાં આવો પણ આંખ જીવે નહીં,
 પ્રભુને પડદા ન ધટે દાસો પાસ જો;
 અંતર આંખ ધડો તો જીવ જીવે સહી,
 વિરહો બહેવા સરજાયા નથી દાસ જો. સામળીઆં ૪
 સામળના સંદેશા જોને આવિયા,
 એનાં ભાગ્ય વખાણે વિધિ ને શેષ જો;
 અમને તો ભણુકારા એના આવિયા,
 એ ભણુકારે નિશ્ચય છે સંદેશ જો. સામળીઆં ૫
 સંદેશા અદિશા સામળમાં નથી,
 આ તો એ ધડી જતિના જ વિજાસ જો;
 સંદેશા લેતા દેતા ન્યારા નથી,
 પ્રિય પરાક્ષ નથી, પ્રેમીની પાસ જો. સામળીઆં ૬

નયણાંના નીર

૧૧

(ચરખા દાતેસે બેડા પાર, એ રાહ૦)

- મારે નયણેથી આછાં આછાં નીરો વહે,
 નવ જાણું સુખે કે એ તે દુઃખે વહે;
 દેવ દાસોને દુઃખે, દાખો, ડાણુ દહે,
 મને કારણુ કહો રે, એનાં ડાણુ કહે ? ૧
- મારા મનના રે મરમો મોહન ડાણુ લહે,
 મારાં અંતર વિનાશી વસ્તુ ના રે દહે;
 એક આત્માના વિરહો એતો નારે સહે,
 ક્યારે મળશે કનૈયો એ તે ડાણુ કહે. ૨
- મારે નયણેથી આછાં આછાં નીરો વહે,
 ભણે શ્યામ સંભારી એ સુખેથી વહે;
 નાથ નિર્ઘણુ માટે શુ એને નારે લહે,
 શ્યામસુદર તો આંસુ એવાં ના રે સહે. ૩
- મને એમ સુઝે એ એની સાથે વહે,
 અરે એવાં જાણીને નીરો ઘેરાં વહે;
 તોય રસીયો તો મારો રાજરાજ રહે,
 એમ ધ્વજની સાથે મન રમતાં રહે. ૪
- એને જગમાં જવાનાં ખાયા ક્યાંથી કહે,
 આંસુ સુખે કે દુઃખે કહો કેમ વહે ?
 એનાં હારદ તો હરિ એક દૈયે લહે,
 હરિ દૈયે ને આંખો ખ્દાર માટે વહે. ૫

ક્યાં ક્યાં વંદન કરીએ !

(અમે તો બે દીનના ગ્રેમાન, એ સમેરીની ચાલ.)

ક્યાં ક્યાં વંદન કરીએ તારાં ક્યાં ક્યાં વંદન કરીએ,
 શાં શાં વર્ણન કરીએ તારાં શાં શાં વર્ણન કરીએ. તાં ૧
 સચરાચરમાં સ્થાન તમારાં, ચોદિશ વંદન કરીએ. તાં ૨
 પરાવાણી તું પોતે પ્રભુ ત્યાં, સાથી વર્ણન કરીએ. તાં ૩
 નિર્મળ મન મદિરમાં તારાં, અમોલ આસન કરીએ. તાં ૪
 પ્રેમ સિંહાસન ઉપર પુજને, અમૂર્ત મૂર્તજ કરીએ. તાં ૫
 દિવ્ય જ્યોતિનાં દર્શન કરીને, આવરણો પરહરીએ. તાં ૬
 સંકલ્પોના અર્ધોં ધરીને, કર્મરહિત પ્રભુ થઈએ. તાં ૭
 અક્ષય પ્રેમ તણા ઉપહારો, પુજ ચરણોમાં ધરીએ. તાં ૮
 વિસર્જનો કદી નવ હો તારાં, અખંડ સ્થાપન કરીએ. તાં ૯
 વંદન નંદના નંદન તારાં, સ્વંદન સ્વંદન કરીએ. તાં ૧૦

❀   ❀   ❀
 ગરીબની ઝુંપડી

(મધુરામા બિલબિલી આવ્યા, એ રાહ.)

મહારી ગરીબની ઝુંપડીએ આવ્યા હો રાજ, તમે ગરીબની
 મહેં તો તમ જોગ સાજ ના સગવ્યા હો રાજ, ગરીબ ૧
 આપ રાજને બેસણાં સિંહાસનો રે,
 મહારા કમમગતા દિલનાં અહીં આસનો રે. મહારી ૨
 તમારી શેષ શારદ સ્તુતિઓ કરે રે,
 મહારી ઝુંપડીએ ચોર ફેરા ફરે હો રાજ. મહારી ૩
 પ્રભુ ભાવના જૂઝ્યા સાજ જોતા નથી,
 આપ નામનાં જ્ઞાનાં ખોતા નથી હો રાજ. મહારી ૪
 રાજ આવ્યા તો ઝુંપડી પાવન થઈ રે,
 મહારી જનમ મરણની ભીતી મઈ રે. મહારી ૫
 તન મન ને એ ઝુંપડાં માહરાં રે,
 આજ તમને સોંપ્યાં એ તમારાં હો રાજ. મહારી ૬

ઝંખીની ઝંખના

(રઘુનાથજીનો ખૂબ રંજ ખીલ્યો, એ રાહ.)

મને સદ્ગુરનાં દર્શન કરાવો, ગિરિરાજ ધરણ,
સદ્ગુરનાં દર્શન કરાવો, દેહે દેહીનાં જ્ઞાન દરશાવો. ગિરિં ૧
મારા અજ્ઞાન ગોવર્ધન ઉઠાવો,
મેધ માયાનાં પૂરને હઠાવો. ગિરિં ૨
મારી બુદ્ધિ યશોદા બનાવો,
એમાં બ્રહ્માનંદને દર્શાવો. ગિરિં ૩
મારા અંતર વૃંદાવન બનાવો,
બક્તિ રાધાનાં દર્શન કરાવો. ગિરિં ૪
મારી પ્રજ્ઞાદિ ગોપીઓ તોડાવો,
ગોપ સદ્વિચારને પ્રકટાવો. ગિરિં ૫
ગોપ ગોપીના રનેહ દરશાવો,
એની લીલાનાં જ્ઞાન કરાવો. ગિરિં ૬
મને યમનાનાં દર્શન કરાવો,
બળરામ નામ નાવે તરાવો. ગિરિં ૭
કહાન ધેનોનાં બામ્ય દરશાવો,
મહેને ઝંખી મટિ ન તરસાવો. ગિરિં ૮

શંકર સ્તાવન

(મારું માણેકુંડું રીસાયું, એ રાહ.)

ગૌરીના નાથને લવનું રે, મહેને દીલમાંજ દરશન આપો,
શીરમાંજ ગંગાને બાલમાંજ ચંદ્રમા, મનમાં એ મૂર્તિઓ રથાપો. ૧
ઉરમાંજ મુંડમાળા શાને ધરી છે, પ્રભુ દુષ્ટોને આપવા શું તાપ,
ગરલ બરેલ વ્યાલકંઠે ધરીને, વિષ જીરવ્યાં કેમ તમે બાપ. ૨

એ નીલકંઠ રૂપનાં ધ્યાન ધરતાં, અમૃત આવતાં હાથ,
 ગૌરી ઉછંગ રૂડો શોભતો ગણપતિ, મંગળનો કહાવતો નાથ. ૩
 કામનાઓ બાળીને ભરમ આપી ભક્તને, તમારા તો એ શણગાર,
 નદીનાં મહાત્મ્ય પ્રભુ શું રે વખાણીએ, નેણે ઝીંઘ્યા તમભાર. ૪
 ત્રિશુળ ધરીને ભવ ત્રણ તાપ ટાળીઆ, ભક્તોના તમને ઉચાટ,
 પૂર્ણકામી તોયે તમે તપ રે તપીને, જમને દેખાડતા એ વાટ. ૫
 લક્ષ્મી લાભ બાળકો શું સિદ્ધિશુદ્ધિ રાજતાં, આપ દરબાર ઉમાનાથ,
 કાર્તિકની હાઠ હર સ્વર્ગમાંય ગાજતી, પૂજી રહ્યા છે સુરસાથ. ૬
 શેષ શારદ શિવસ્તવનો કરે, મને ઝાંખીના ઉર અભિશ્રાવ,
 ભોળા છો નાથ તમે ના નવ પાડતા, મને દેખાડજો રે કૈલાસ. ૭

શારદાને આંગણે સોહાગ

(ધન્ય જેણે હરિગુણ ગાયા સંસારમાં, એ રાહ.)

મા શારદાને આંગણે સોહાગ,	સદૈવ મા શારદાને આંગણે સોહાગ,
મા બહેઓ પ્રસાદ દઈ વાગૂ.	સદૈવ૦ ૧
માગે પ્રસાદ દેવ દાનવ ને માનવો,	
પામે એ કોઈકે મહા ભાગ.	સદૈવ૦ ૨
પામે પ્રસાદ એના પ્રસરે પરાગ જેમ	
મોગરે મધુર થાય બાગ.	સદૈવ૦ ૩
માને પ્રસાદ થાય પાંજળાયે પોપટો,	
મહિમા ઝો મહિમા અથાગ.	સદૈવ૦ ૪
માને પ્રસાદ પામે પ્રસિદ્ધિ પડિતો,	
નેને આપે અધીશ્વર માગ.	સદૈવ૦ ૫
પાણિએ પુસ્તક ને વાણિએ વેદના	
વીણાએ ગાય માત રાગ.	સદૈવ૦ ૬

માના પ્રસાદને પામવા પ્રતાપીઓ,	
પૂજતા એ માતાના પાગ.	સંદેવ૦ ૭
મા, એ પ્રસાદના મિન્દુને ઠાગ અમ	
ઊર આગ શોધતાં લાગ,	સંદેવ૦ ૮
જાણું જગત્રાગનાં જનુનીયે આપ છે,	
આપજો અમારા, મા! ભાગ.	સંદેવ૦ ૯
વેરે વરદાન મા, પ્રેરે ઊર યાનમાં,	
માણીએ એ આપના સોદાગ.	સંદેવ૦ ૧૦

❧ ❧ ❧
સંતોને આમંત્રણ

(મહાડની આવ.)

આવજો અમારે દેશ, સંતો મારા, આવજો અમારે દેશ;	
ત્યાં તો જાણું છે જૂદે વેશ.	સંતો૦ ૧
ભાવતાં બોજન ત્યાં નથી મારા સંતો,	
મધુર રસો નથી પીવા;	
હરિરસ પાન કરીને રે રહેવાં,	
આવજો મોર્ધ મરજવા.	સંતો૦ ૨
બાગ બગીચા ત્યાં નથી મહારા સંતો,	
નથી રે શુભાળી માન;	
પ્રેમના તાર પ્રજુશું રે જોડી,	
ત્યાં તો જુલવાં છે દેહનાં જાન.	સંતો૦ ૩
પ્રેમનગરના અમે રે પ્રવાસી,	
ને પ્રેમી હમારો નાય;	
અણુગણુ પંચ પલકમાં કપાએ,	
સંતોના હોય સંગાય.	સંતો૦ ૪

❧ ❧ ❧

તારાં પાવન પગલાં

(જે દિનના મેમાન,—એ રાહ.)

હરિ હવે થયાં છિર હસતાં, તારાં પાવન પગલાં વસતાં

નહીં મન તહીંથી ખસતાં—તારાં ૧
 જીવ ભાવો જીવ જૂલ્યા જીવન, આપે રસથી રસતાં. તારાં ૨
 અખંડ સુખ અણુમૂલાં આખ્યાં, લક્ષ્મે લાલન લસતાં. તારાં ૩
 આમ સમૃદ્ધિ આપી અમને, શું એ સુખ છે સસતાં. તારાં ૪
 ઉત્તર જીવન આપો અમને, ત્યાં લગી તો નથી ખસતાં. તારાં ૫
 હાથ ઝાલી હરિ હસીને જોશે, તમે જ અમથી ખસતાં. તારાં ૬
 અમે હતા ને આમ જ હજારું, રખે હવે વરી ખસતાં. તારાં ૭
 ખરે ખરેથી થશે હશ્યાં એ, રખે કરમ કે હસતાં. તારાં ૮
 હૈયાં હજાર્યાં ત્યાં હરિ જોલ્યા, નહીં ખસો અમ વસતાં. તારાં ૯
 એ વરદાને છિર આનંદે, આપ જીવે હરિ હસતાં. તારાં ૧૦

કમળો કૃષ્ણ ચરણમાં ધરીએ

(જે દિનના મહેમાન,—એ રાહ.)

કૃષ્ણ ચરણમાં ધરીએ, કમળો કૃષ્ણ ચરણમાં ધરીએ,
 જે જળથી જીવે કરીએ—કં ૧
 પ્રેમ પદ દળ જગ જળ જોતાં, વસતાં કોરાં રહીએ. કં ૨
 પદ પ્રજુને પ્રિય છે પ્રેમે, પદ પંકજમાં ધરીએ. કં ૩
 ફળ કુલ જળથી જગપતિ રીએ, તો કવચ આળસ કરીએ. કં ૪
 ભક્તિ વડે ભગવાન ભીંજે છે, જ્ઞાને આંસુ ભરીએ. કં ૫
 સહેલાં સાધન શાએ શોખ્યાં, શીઘ્ર મુઝાઈ ભરીએ. કં ૬
 એટલુએ જે નવ કરીએ તો, ક્યાંથી ભવજળ તરીએ. કં ૭
 આ સંસારે વારે વારે, શું કરવા અવતરીએ. કં ૮
 હૃદય કમળ આ ધરીને હરિને, ઠલિએ કૃતકૃત્ય સરીએ. કં ૯

અંતરદીપ

(સખી લિપી અલ્પોસરી,—એ રાઢ.)

મનમોહનના મદિર માય, દીપક અજવાળાએ રે.
 ને જ્યોતિએ દેવ દરશાય, એ દેવ દિલ બાળાએ રે. ૧
 એ જ્યોતો ફરી ના છુટાય, અખંડ એવી બાળાએ રે.
 ને જ્યોત્યે જગત જગદીશ, એક હિર બાળાએ રે. ૨
 ને જ્યોતોએ જીવના ફંદ, બધા પ્રભાળાએ રે.
 હિર આવરણને ભરનાર, અચ્ચાન માંઠ ગાળાએ રે. ૩
 દ્યો જ્યોતિ એ જગના નાય, હિર અજવાળાએ રે.
 એવી જ્યારે પ્રગટ જ્યોત્ય થાય, ત્યારે મન વાળાએ રે. ૪
 મનમોહનના મદિર મહાંય, એ કાજ દીપ બાળાએ રે.
 ને જ્યોતિમાં જ્યોતો સમાય, દેત ભાવ ટાળાએ રે. ૫

જીવને અજવાળાં

(શુ લઈ અવરન કરિયે,—એ રાઢ)

આજ જીવન અજવાળાં, મારે આજ જીવન અજવાળાં
 એ પ્રજુકૃત છે મરમાળાં—મારે ૧
 ને જ્યોતિએ વસ્તુ જડતી, હિંચડતાં ઝટ તાળાં—મારે ૨
 ને જ્યોતિને તેજે અટકે, કર્મ ચોરના કાળાં—મારે ૩
 ને જ્યોતિએ જગ ધ્વિરનાં, રૂપ દીસે જ નિરાળાં—મારે ૪
 ને દીસતાંતાં ઝાંખાં ઝાંખાં, દીસે આજ રૂપાળાં—મારે ૫
 જ્યોત થતાં મદિર અણહળાં, ન રજાં એકે જળાં—મારે ૬
 આ જોતી ને જ્યોતની જોતી, જેણે આ અજવાળાં—મારે ૭

એ જ્યોતિ કોઈ અદ્ભુત જોઈ, આ તો એનાં ડાળાં—મારે ૮
 એ જ્યોતિની અમર નદીઓ, આ તો એનાં નાળાં—મારે ૯
 એ જ્યોતિ જીવ શિવ જણાયા, અઘસદન અજવાળાં—મારે ૧૦
 નિમ્ને આ જ્યોતિને જોતાં, જ્યોતિ ૨૫. નિરાળાં—મારે ૧૧

આંતર રાસ

(સખા લણી અણોસરી—એ રાઢ)

આજ આંતર વૃંદાવન ચોક, કહાન રાસ ખેલી રણા,
 વૃત્તિ રાધા ચર્ધ રસ રૂપ, અહાનંદ રેલી રણા. ૧
 ઉર ઉચો પૂનમનો ચંદ્ર, જીવ એ જોઈ રણા,
 યયા કામનાઓના ધ્વંસ, મોહન મોહી રણા. ૨
 સત્ ચિત્ત અને આનંદ, દેવ ત્યાં ટેળે મળ્યા,
 નિરખી રે નિમ્નનંદ સુખ, એક રૂપ એમાં મળ્યા. ૩
 એ જોતા વિશુના વિલાસ, એક ને ઉમાપતિ,
 ને જીવથી ના જોવાય, કવાય કેમ કવિની વતી. ૪
 રસ રૂપ કન્હેયો એ કહાન, ખેલાવે ખલક બધું,
 રસ પ્રેમીને ઉર અખંડ, અનુભવી માણે મધુ. ૫

માનસપૂજા.

(એ દિનના મેમાન—એ રાઢ)

શું લઈ અર્ચન કરીએ તારાં શું દઈ પૂજન કરીએ?
 ઉપહાર તને શા ધરીએ? તારાં ૧
 પૂરણઅઘ તું સૌમાં વ્યાપક, આવાહન શાં કરીએ. તારાં ૨
 અવનિ રહી પ્રભુ તું આધારે, ક્યાં દુજ આસન ધરીએ. તારાં ૩
 પદરજ તારી પાવનકારી, ત્યાં અધ્યૌ ક્યાં કરીએ. તારાં ૪
 નિર્ભજ તારાં નામ કરે પ્રભુ, ગંગાજળ શાં ધરીએ. તારાં ૫

વાસ સર્વમાં વિષ્ણુ તમારા, વસનો ક્યમ કરી ધરીએ. તારાં ૬
 સ્મરણ તમારાં શીતળ કરતાં, ત્યાં ચંદન શાં ધરીએ. તારાં ૭
 અક્ષય ત્રેમ તમારા વરસે, ત્યાં અક્ષત ક્યાં ધરીએ. તારાં ૮
 પ્રરિમલ સૌમાં પ્રસરે તારો, ત્યાં પુષ્પો ક્યાં ધરીએ. તારાં ૯
 દિવ્ય જ્યોતિ તું સૌનો જ્યોતિ, ત્યાં દીપક ક્યાં કરીએ. તારાં ૧૦
 વાયુરૂપે વિષ્ણુ જીવન સૌનું, ધૂપ તને શા ધરીએ. તારાં ૧૧
 વિશ્વંભર તું સૌને ભરતો, શાં નૈવેદ્યો કરીએ. તારાં ૧૨
 રાજરિદ્ધિ સૌ તારી ત્રિકમ, ત્યાં તાંબુલ ક્યાં ધરીએ. તારાં ૧૩
 અનંતરૂપે તું સૌમાં હરિ, નિરાજનો ક્યાં કરીએ. તારાં ૧૪
 અપાર તું તુજ પાર નથી તો, પ્રદક્ષિણા કેમ કરીએ. તારાં ૧૫
 પુષ્પાંજલિઓ પુષ્પની કરતાં, તનમન તારાં કરીએ. તારાં ૧૬
 તન મન ધન પ્રભુ નથી અમારાં, શું તુજ ચરણે ધરીએ. તારાં ૧૭
 સકળ સૃષ્ટિ તુંજ હરિ ત્યાં, કેનું કેને ધરીએ. તારાં ૧૮
 તુજ વિષ્ણુ હાલો હામ નહીં તો, વિસર્જનો ક્યાં કરીએ. તારાં ૧૯
 એક અમારાં અંતર સૂનાં, આવ્ય તને ત્યાં ભરીએ. તારાં ૨૦
 અર્ચન કરનારો જે જુદો, તે તું રૂપે કરીએ. તારાં ૨૧
 એ ઉપહાર ધરીને તારાં તુથી પૂજન કરીએ. તારાં ૨૨

વનમાળી વિરાટરાજ

(ધન્ય જેણે હરિ ગુણ ગાયા, એ શબ્દ,)

વ્યાપી રહ્યા છે વનમાળી, વિરાટરાજ, વ્યાપી રહ્યા છે વનમાળી.
 વિશ્વ રચના રચી છે રસવાળા. વિરાટ ૧

હરો હર્દુ દુઃલાલ લીલાની વાડીએ, લટકે લટકેરે ડાગા ડાગા. વિ. ૨
 વેગો ધરો છે વળા વિધવિધ એ વાડીએ, એથી ઘણ એ રહિયાળા. વિ. ૩
 ભગવો છે વેષ નિજભાવથી ભૂમંડળે, કૃત્રિમતા ક્યાંય ના નિહાળા. વિ. ૪
 ભોગો ભપો છે ભલી ભાતના ભોગવવા, જમતા જમાડતા ક્યો તાળા. વિ. ૫

જીવને વિરાગ જરી દેતા ન આવવા, રમતો રોકાય એમ બાળા. વિ. ૬
 એક નથી હો અનંત અલભેલકા, માયાઓ એ તો મરમાળા. વિ. ૭
 બહાં આ વિશ્વ મ્હને લાગે વિશુવડે, રને રને રોશની રૂપાળા. વિ. ૮
 હું એ તુંરૂપ રાજ તું એ હું રૂપ રાજ, એક અખંડ જ્યોત ન્યાળા. વિ. ૯

બહુરૂપી

(ધન્ય જેણે હરિ ગુણ ગાયા, એ રાહ.)

એક એ અનેક રૂપ ધારે, આ અંતરે એક એ અનેક રૂપ ધારે.
 એના આનંદ નિત્ય નવા મારે—આ અંતરે ૧
 ધડીમાં ગ્રામાળ થાય, ધડીમાં રઘુગાળ થાય,
 ધડીમાં શ્રી સામ્ય થઈ પધારે—આ અંતરે ૨
 ધડીમાં અંજાને રૂપ, ધડીમાં જમવાને રૂપ,
 ધડીમાં રમવાને રૂપ ધારે—આ અંતરે ૩
 ધડીમાં એ મનરૂપ ધડીમાં એ ધન રૂપ,
 ધડીમાં પ્રહન રૂપ ધારે—આ અંતરે ૪
 અણુગણુ ધર્મો ને વળી અણુગણુ ધારશે,
 એમાં ઉપાધિ શી અમારે—આ અંતરે ૫
 એ અંતર રહાને અમે લાઇએ જોવારણાં,
 ને રહેલ આત્મને આધારે—આ અંતરે ૬

ઘટ ઘટમાં ગિરિવરધારી

(અમે તો જે દિનના મહેમાન, એ રાહ.)

ઘટઘટમાં ગિરિવરધારી, તારી મનહર મૂર્તિ ન્યારી.

ઉતરી આંખોની અંધારી, તારા ૧

ન્યારે ન્યારે રૂપે નટવર, નેત્રે જોતાં હારી, તારી ૨

શી સામગ્રી, શી તૈયારી, એહ રહી હું વિચારી. તારી ૩

અણુઅણુ અમૂલ્યાં મૂલો બરીઆં, ચેતનની ચિનમારી. તારીં ૪
 વાવરતાં હજી વિશ્વ ન શીખ્યું, છુદ્ધિ બાળ બિચારી. તારીં ૫
 માનવ મારે માયા વારે, વ્યાપકતા વિસ્તારી. તારીં ૬
 સમૃદ્ધિ શિખરે જીવ ચડાવી, આપ રણા અવિકારી. તારીં ૭
 આસ્ત ભાતિ પ્રિય રૂપે રહીને, સીંચ્યાં અમૃતવારી. તારીં ૮
 મન અભિલાષા મૂર્તિ જોવા, પૂરી ગિરિવરધારી. તારીં ૯
 જડ ચેતનમાં જાદવ જોવા, અનંત રૂપ અવતારી. તારીં ૧૦

❀   ❀   ❀
માનસે તું મોરલી બગવ

(ધન્ય જેણે હરિ શુણ્ણ માયા, - એ રાહ.)

માનસે તું મોરલી બગવ, કનૈયા, માનસે તું મોરલી બગવ.
 આવ, અંતર પ્રદેશને ગગવ.   કનૈયાં ૧

મોરલીને નાદ મહાદેવ મોહ પામીઆ,
 એ મોરલીના સાદને સુણાવ.   કનૈયાં ૨

બંસીને નાદ ડોહ્યા દેવ દેવાંગના,
 એમ અમ અંતર ડોહાવ.   કનૈયાં ૩

મોરલીને નાદ સર્વ જૂઠી ગોપાંગના;
 એમ સર્વસ્વને જૂલાવ.   કનૈયાં ૪

મોરલીને નાદ વ્હેતાં યમુનારે સ્થંભીઆં,
 એમ માયા પૂરને થોભાવ.   કનૈયાં ૫

મોરલીને નાદ વર્ષાં રાધા પ્રગમના;
 એમ જીવ અછાને વસાવ.   કનૈયાં ૬

મોરલીના મંત્ર મર્મ જાણે મહાભાગ કે,
 અમને એ ભાગ્ય તું બળાવ.   કનૈયાં ૭

એ મોરલીના મંત્ર મન સુણતાં સદૈવ ઠાન;
 જ-મજ-મ આમ એ સુણાવ.   કનૈયાં ૮

અંતરના આગળા ઉધાડો

(સખી સાળરમલીનાં નીર,—એ રાહ.)

જરા અંતરના આગળા ઉધાડશે, હો શુવરાજ, જરા અંતરના આં
સ્થામ સૂતા સખાને જગાડશે. હો શુવરાજ/૦ ૧

તમે એકલકા ભોગ ભોગવશે,
ખરી વખતે સખા રહાય ખોસે. હો૦ ૨

તમે વિધવો વેરીયા ન મ્હોશો,
હગા દેશે અંતે એ તમે રેશો. હો૦ ૩

અભિમાનભર્યા અવનિ વિચરશે,
નથી ઠરવાના ઠામ ત્યાં રખડશે. હો૦ ૪

જગ જૂઠાની જાળ ના ફસાશે,
જોવા જોવો નથી એ તમાશે. હો૦ ૫

થશે વેવલા તો વૈરીએ વવાશે,
પ્રભુ જૂલ્યા તો પાછળ પસ્તાશે. હો૦ ૬

સખા સામળના રનેહ ના વિસરશે,
જગે એકલા ન ફરવા નીસરશે. હો૦ ૭

સર્ગા સ્વારથે વિશ્વાસ નવ કરશે,
થશે દૂર સહ એકલકા મરશે. હો૦ ૮

સખા સામળની સંગ જો વિચરશે,
જવ સિન્ધુ એ નાવ સખા તરશે. હો૦ ૯

માટે અંતરના આગળા ઉધાડો,
એને રીઝવીને સાથ શું જગાડો. હો૦ ૧૦

એની કદિએ ઉપેક્ષા ન કરશે,
પૂરા ગ્રેમે એ ગ્રિવને બીજવશે. હો૦ ૧૧

લક્ષ્મીની લીલા

(ધન્ય જેણે હરિગુણ ગાયા, એ સદ.)

લક્ષ્મીએ લીલા શું માંડી, સંસારમાં લક્ષ્મીએ લીલા શું માંડી,
બધી દુનિયાં બની છે આજ ગાંડી. સંસારમાં ૧
અર્થો ને કાજ કે આપ્તો સંતાપતા, માન બૂઝીને રહ્યા માંડી. સં ૨
પૈસાને કાજ પ્રાણી પાપો ન ન્યાળતા, પરમવ ભીતિયે છાંડી. સં ૩
રાગ ધરાય નહીં, રૈયત ધરાય નહીં, ધનથી ધરાય નહીં રાંડી. સં ૪
ઘોળે દિવસ ધની લૂંટે લાચારને, ધન ધરેલ ભેર ખાંડી. મં ૫
પૈસા વગર ત્રિય લાગે પરાયા, દુનિયાં થઈ છે સાવ ડાંડી. સં ૬
સગા સીદાય તોય સામાં ન ભાળતાં, લોક મરજદ પણ છાંડી. સં ૭
માયાને કાજ કોક મરવાં એ તાકતાં, મારે છે કોક તો કુભાંડી. સં ૮
ધાતા કરે ને ધન ભેગાં કરે તોય, દુઃખ શકે નહીં છાંડી. સં ૯
સંતોષ વિષુ સુખ નહીં રે સંસારમાં, સંતો કહે વગાડી ડાંડી. સં ૧૦
એ રે સુભાગીઓ તૃપ્ત્યાઓ ટાળતા, જેણે હરિશું મીટ માંડી. સં ૧૧

સાચા સગપણ

(લલન.)

સાચાં રે સગપણ સીતારામનાં, જીવ જો સાચાં રે સગપણ.
ખીજ સંસારી સગપણ સહુ નામનાં. જીવ જો ૧
રનેહી સ્વજન સહુ સ્વારય શોધે, અંતે નહીં એ કા કામનાં. જી ૨
કાયાએ માયાએ તને મોહજ લાગે, સ્મરણ શુભાવ્યાં એણે શામનાં. જી ૩
મૃગજળ પાછળ તું શીદ મથતો, નથી રે દેકાણું એનાં કામનાં. જી ૪
વિશ્વંબર આ વિશ્વ બરે છે, કામ શું છે તારે દામનાં. જી ૫
અનુને તું એથી વીંટાયો, દુઃખ આવે છે એની મામનાં. જી ૬
તું સત સુખરૂપ એ જડ દુઃખરૂપ, શેના એ હંકારો હાડ ચામના. જી ૭
તું જીવ શિવરૂપ સત્ય સ્વરૂપે, ઓળખી લે રૂપ આત્મારામનાં. જી ૮

અમે તો એકલ આનંદ લઈએ

(દયાનિધી દુસ્તર માયા વમારી-એ રાગ.)

- અમે તો એકલ આનંદ લઈએ,
 પ્રભુના પ્રેમ મહીં રત રહીએ.   અમે તો ૧
- મનને માનવ-મેળા વહાલા,
 અનંપા એકલ કરતું હાલા;
 બ્રમણી ટેવ સ્વભાવે હાલા.   અમે તો ૨
- રમેશુણુ રાજસ સુખો બતાવે,
 અંતે એ બંધન હેતુ કહાવે;
 અનુભવ કરતાંએ એહ વિતાવે.   અમે તો ૩
- વિદેહી વાસનાએ દેહ આવે,
 અહંકાર અદૃતમાં લપટાવે;
 સંગોની પ્રીતિ એહ કરાવે.   અમે તો ૪
- છદ્રિપતે અંગથી અસંગ થઈએ,
 એણે સુખ આબ્યાં નહીં એ લહીએ;
 હવે કેમ બેભાન ગહી, એ વહીએ.   અમે તો ૫
- આત્મા તો અખંડ સુખોના રાગી,
 થયા જીવ તદપિ ન ટેવ એ ત્યાગી;
 દિશાઓ બદલ્યે ખરી શોધ લાગી.   અમે તો ૬
- હવે તો સુખ જીવેને જગાડી,
 પરિપૂર્ણ માહે માયાઓ લગાડી;
 સુધારી લઈએ બાજુ ને જગાડી.   અમે તો ૭
- હરિ એ કરવાં તો હાથ તમારે,
 મૂડયા સંગ કોઈ ન સાચ અમારે;
 હવે જીવ એકલ આપે પધારે.   અમે તો ૮
- તમો વિણ જીવ દુઃખ કોણુ વિચારે,
 તમારી એક જ ઓથો અમારે;
 જીવન છો જાણુ, કહું શું વધારે?   અમે તો ૯

નટવર નિત્ય નવલે રૂપે

(ધન્ય જેણે હરિગુણ ગાયા, - એ રાહ.)

નિત્ય નિત્ય નવલે રૂપે, નટવર તમે નિત્ય નિત્ય નવલે રૂપે,
ખ્હાર બીતર જેતાં મન ખૂપે. નટવર ૧
કોઈ દિન મંદિર મૂર્તિએ દેખીએ, કોઈ દિન મનમાં અરૂપે. નટવર ૨
કોઈ દિન જૂખ્યા લખતા રે ભાળીએ, કોઈ દિન જમતા તૂપે. નટવર ૩
કોઈ દિન કુનિઆ ડોઢાવતા રે દેખીએ, કોઈ દિન ફરતા ધૂપે. નટવર ૪
કોઈ દિન સાગર સરિતા રેલાવતા, કો દિ સંતાપલા કૂપે. નટવર ૫
સ્થાવરને જંગમે રંગે રે રમતા, રાજી રલા રે રંક જૂપે. નટવર ૬
વિશ્વવિલાસ એમ વિધવિધ રૂપે, કરતા હીહા રે રૂપ છૂપે. નટવર ૭
ત્રેમીએ પોંડ પોંડ પેખ્યા પ્રભુ એ, વ્યક્ત અવ્યક્ત એક રૂપે. નટવર ૮

ચિત્રગુપ્તના ચોપડા

(ધન્ય જેણે હરિગુણ ગાયા, - એ રાહ)

ચોપડા તપાસો તમારા, એ ચિત્રગુપ્ત ચો.
અહીં કેટલા છે વાસો અમારા. એ ચિત્રગુપ્ત ૧
સુધી એ સંદેશ વિધિ હાર્યો કરે છે,
કાણુ તે હિસાબ આ અમારા. એ ચિત્રગુપ્ત ૨
એક અધિકાર એક દાસોની પાસ છે,
આવ્યા એતાણુ ભાવ નારા. એ ચિત્રગુપ્ત ૩
ચોંકાને ચિત્રગુપ્ત ચિત્તમાં વિચારતા,
મુજે છે જાણવા એ ધારા. એ ચિત્રગુપ્ત ૪
સંદેશ પાઠવે એ દાસોની પાસ એમ,
ચોપડા સમાપ્ત છે તમારા. એ ચિત્રગુપ્ત ૫
વાસના વિનાનાં કર્મ લખતા નથી અમે,
છે અંતર પિંછાન સમ ધારા. એ ચિત્રગુપ્ત ૬

અંતર તમારાં આનંદમાં રમે છે,
 હરિ હાથ હવે લેખ છે તમારા. ઓ ચિત્રગુપ્ત ૭
 દાસના હિસાબ હરિ હાથ રહે છે,
 નથી અધિકાર ત્યાં અમારા. ઓ ચિત્રગુપ્ત ૮
 સ્થામે સમે છે ને સ્થામે રમે છે,
 સત્ ચિતમાં સમાસો તમારા. ઓ ચિત્રગુપ્ત ૯
 હજવાં હૈયાં ને દાસ અંતર જુવે ત્યાં,
 ચિત્રગુપ્ત ચિત દીઠા ન્યારા. ઓ ચિત્રગુપ્ત ૧૦

શું કહું અંતરયામી !

(શું લઈ અરચન કરિયે, — એ રાહ.)

શું કહું અંતરયામી, તમને શું કહું અંતરયામી.

પ્રભુ શરણુ રહું શિર નામી. તમને ૧
 સતત તમારાં રમરણુ ન રહેતાં, કોણુ કર્મની ખામી. તમને ૨
 અધ્યાસો એ આડા આવે, કારણુ મનમાં પામી. તમને ૩
 કમો કંટક વેરે રરતે, આવરણુ વાડ નકામી. તમને ૪
 તોડી ફોડી હું તમને ન્યાણું, એમ કરો શ્રીના સ્વામી. તમને ૫
 પ્રપંચ પ્રેમ તમે પ્રીછો છો, અમ નજરો જગ સામી. તમને ૬
 અષ્ટ પ્રહરમાં ઘડી એક માત્રએ, જોશે નહોજ હરામી. તમને ૭
 એ એક પ્રહરના અનંત મહિમા, વેદ વદે ગજગામી. તમને ૮
 વેદ વચન વિશ્વાસ ધરીને, વિપત જઈશું વામી. તમને ૯
 વિપત પડ્યે વારો માગીશું, નાથ અમો છું સકામી. તમને ૧૦
 સદાય સદા છો પૂરણુકામી, રાખી નથી કંઈ ખામી. તમને ૧૧
 વળા વળી માથું વિકૃતવર હું, જીવજુદિ છે જામી. તમને ૧૨
 રંક અમો છું રાજ તમે છો, તો શી લાજ નકામી. તમને ૧૩
 રાજ રીઝો તો માગ્યું આપો, નિકર કરો નિષ્કામી. તમને ૧૪
 એવું કરો ને અહોનિશ મહારી, યતિ રહે તમ સામી. તમને ૧૫
 કોઈ કાળે નવ ભૂલું તમને, એ છો અંતરયામી. તમને ૧૬

ભવસાગરમાં નાવ

(સીતાજીના મહિનાનો રાગ)

ભવસાગરમાં મહારાં નાવ, હીત્રોળે હૈઆં હાલતાં રે,
 આ જળની મુસાફરીમાં, મોખાં ના ખાસી જતાં રે. ૧
 કદી કદી એ રિથર ચાલ્યાં જાય, છોળ્યો કદી આવતી રે,
 મહારે હૈએ હાહાકાર થાય, મોળ્યો મુખે આવતી રે. ૨
 કદી વાયરા વસમા વાય, ડાખાડાળ થઈ જતાં રે,
 મહાસાગરમાં પડે ધન, ખોળ્યાં એ ના જતાં રે. ૩
 મહારા મોંઘા ભરેલા માલ, ચિંતા ચિંતામાં ભરી રે,
 હરિ આશ્રે નહીં રે છિપાય, પડી એ જતા સરી રે. ૪
 મ્હેં તો કરવા કમાણી જે ધન, લીધાં છે સાથમાં રે,
 નવ જાણું વટાળો મ્હાંય, રહેશે શાં શાં હાથમાં રે. ૫
 હરિ હોડી હીત્રોળે જાય, પાણીના પારે નથી રે,
 વસમી વિકટ વિષ્ણુ વાટય, બેઠામાં સારો નથી રે. ૬
 મહારા નાવિક નંદકુમાર, દયા લાવી આવને રે,
 રથા ખાસી બચાવીએ માલ, પારે લઈ જાવને રે. ૭
 હરિ હોડી ને સાગર સાથ, જીવને જાળવે રે,
 નિશ્ચે શામ સુકાની છે સાથ, કિનારો જાળવે રે. ૮

અનંત જીવન સ્રોત

(તોટકકંદની ચાલ)

યદિ જીવન સ્રોત અનંત બયો, જીવ શક્તિ નહીં કેમ જાય તયો. ૧
 જગજાનન જીવ અનેક ફર્યો, પશુ કાળની ફાળથી ખીકબયો. ૨
 જળ સ્રોત ચક્રી નવ શાન્ત થયા, કુમળાં કુસુમે નવ દાદ ગયા. ૩
 મુખકાળ ફર્યો બહુ યત્ન કરે, નવ મર્મ જડે દુઃખ ક્યાંથી તરે. ૪
 જવ દેહ દીધી વળી બુદ્ધિ દીધી, દર્ષસાગર અને શીખરીજ વિધિ. ૫
 મુખસાગર બયો પશુ દુઃખ થયું, કંઈ કારણ એ અજુગજ રચું. ૬

નથી રે નથી રે બધું ચુસજ એ, પણ શોધ વિના સૌ ચુસજ એ. ૭
 રહીઆ કરી યોગ સમાધિ અને, ઋષિઓ મુનિઓ તુજ ઠાજ વને. ૮
 કરી મંચન શાસ્ત્ર સ્વીજ ગયા, જીવ કારણ કંઈક ક્ષમાજ થયા. ૯
 હશે અમૃત તે નવ હોય ખીજે, ભયું શાસ્ત્ર વિષે દર્ઢ જીવન એ. ૧૦
 પણ બાગ્ય વિના જીવ શુંજ કરે, અધિકાર વિના અર્થ કયમ સરે. ૧૧
 પરતંત્ર એ જીવનો દોષ કર્યો, અધિકારી તણીજ એ રાશે રર્યો. ૧૨
 પરિત્રાણ કરે પ્રભુ પાપીજ છું, કરણાગળનો પ્રભુ સિન્ધુ જ તું. ૧૩
 જેમ તેમ કરીને ઉગારીજ લ્યો, વળા કાં જળ માંહી કૃગાડીજ ઘો. ૧૪

ૐ ૐ ૐ
 સંતો એને અણુવા

(રામલક્ષ્મણ વનમા સિધાવતા, એ રામ)

ધન્ય ધન્ય ધર્મા દેહો એમણે, જેણે ઓળખ્યા અવધકિશોર
 સોંપી હાથ દોર, સંતો એને અણુવા. ૧
 એને દેહોમાં રનેહો હોતા નથી, નથી હોતા વિપવના વ્યાસંગ,
 ચક્રા દરિ રંગ. મંતો ૦ ૨
 એનાં માનવમાં મન ગોડે નહીં, નહીં અપત્ય કલ્પમાં પ્રીત,
 ભક્તિની એ રીત. મંતો ૦ ૩
 એને કાયામાયાનાં માનો નહીં, નહીં કાઈ મંગાથે દેવ.
 વધે જેથી કથેશ. મંતો ૦ ૪
 એનાં પરદુઃખ જોઈ દિલ પીગળે, કરે પ્રભુને એ પ્રેમે પોકાર
 ટાળો દુઃખભાર. સંતો ૦ ૫
 અભિમાન નહીં એને જ્ઞાનનાં, બધાં અંતરે અખૂટ બંડાર
 દેખાડે ન બંડાર. મંતો ૦ ૬
 અધિકારીને સર્વસ્વ આપતા, કાપતા એના સર્વ સંદેહ
 ધરી સાચા રનેદ. સંતો ૦ ૭
 એને દ્રષ્ટ પદારથ નેટલા, એમાં આતી ગયા ઉપરામ
 અંતર આત્મારામ. મંતો ૦ ૮

- વિશ્વે વિવિધ વિલાસો જે ભાસતા, તે તો જાણે માયાના પ્રપંચ
 લોભે નહીં રચ. મંત્રો ૯
- તનમનથી સંતોશે સમસ્તને, હરિષ્ઠ મયા જેને જક્ત
 ઓળખતાં અવ્યક્ત. સંતો ૧૦
- વિશ્વે વશીઆ વિશુ એણે પેખીઆ, દેખ્યા સર્વમાં સતયિતરૂપ
 ત્રિભુવન બ્રૂપ. સંતો ૧૧
- ઠાની સાથે ક્ષેશો ને દેષો કરે, આપે આપ રમે જ્યાં અખડ
 કરે કે શુ બંડ ? સંતો ૧૨
- પર દોષે લક્ષો નવ રાખતા, જણે હરિના એ સર્વ સંકેત
 જે માયા સમેત. મંત્રો ૧૩
- એની સુરતા સદા રહે રામમાં, બીજી કામનાઓ થઈ પ્વસ
 આપે એ તો હસ. સંતો ૧૪
- અહઠારના બાંસ એને નહીં, માને પ્રભુની દયાઓ સદાય
 ઓછા ઓછા યાય સંતો ૧૫
- સર્વસ્વ સોખ્યાં એણે સ્થાપને, જાણે કેમ ઓર્સાંગણુ થાઈ
 શરણુ એને જાઈ. સંતો ૧૬
- સર્વ સદ્ગુણ સતોમા શોભતા, કેમ જાણે હરિના એ અંશ
 સદ્ગુણ જેના વશ સંતો ૧૭
- સાચા સતના ગુણને કહેવા કદી, નથી શોધ મહેશ સમર્થ
 કાશી માટે વ્યર્થ સંતો ૧૮
- ગુણુ ખાતાં ગંગાના રનાનો વળે, મળે પુણ્યો ઐયસુ અવિનાશ
 અંતરમાં પ્રકાશ. સંતો ૧૯
- સતચરિતે પવિત્ર જીવન થતાં, વળી જ્યેષ્ઠ પ્રભુ છે પ્રમન્ન
 વસે એશુ મન. સંતો ૨૦
- નાથ નિજથી અધિક દાસોને ગણે, દીનમંદુને દાસ ન બિન્ન
 સદા છે અભિન્ન મંત્રો ૨૧
- વંદુ વિશ્વે વશ્યા એવા સંતને, વંદુ સંતસેવ્યા ભગવંત.
 આપે એ અર્નન. સંતો ૨૨

આશા અમ્મર તું શેણે ધર્મ રે ?

(રક્ષમણીહેરણનો સગ)

આશા તને હું એમજ પૂછુ, અમ્મર તું શેણે ધર્મ રે ?
 ઝાઝી નહીં તોય થોડી તું રહેતી, મૂળ મૂકીને તું નાં ગર્મ રે ૧
 એક અમ્મર એ તો આત્માને જાણ્યો, ખીજ તું અમ્મર બાસતી રે
 નિત્ય નિત્ય રૂપ નવા તુ તો ધરતી, સનોપથી આધે નાસતી રે ૨
 પેટ નથી તારા પૂરા બરાતાં, અમ્મર ધર્મ અલી શુ રળી રે
 આશરા આપ્યા સૌએ તને અગે, તોએ કોને પૂરી ના કળી રે ૩
 હુ ખી આ જીવનભાથે તું રહે માતી, ધીરજ અલી ત્હારી ધન્ય છે રે
 જીવન દોરી તુ જીવની જાણાતી, જોને તુજ સમ નહી અન્ય છે રે ૪
 તું અલી અમ્મર ને આત્મા એ અમ્મર, ખીજે તો પ્રીતિ ના ધો રે
 એને વરીને સતી જો તું રહેશે, તો અમર બાકી મરણ ના મટે રે ૫

દરબારનાં દયણાં

(સગ ધીસનો)

માયાની ઘટી માડી રે, દયણા તો દરમારેથી મળ્યા,
 દળતા તો નવ ખૂટ્યાં રે, કેટલા એ તો નવ જાણે કલ્યા માયાનીં ૧
 પહેલા દળ્યાતા પીયરના, ને પછી દળ્યા ધરમાંય,
 પુત્ર કલન નાખી મયા, એના દળ્યા આવી દયાય,
 યાકી હારી બેઠાં રે, ત્યાં તો કર્મ સમના બળ્યા માયાનીં ૨
 તન યાગ્યા ને મન મુંઝાયા, ક્યારે આ પુર્યા યાય,
 સવાર પડે ને સામી ઘટી, ના તે કોને કહેવાય,
 દળવા તો નિશ્ચે પડમે રે, એતો નહી કર્મ મળ્યા માયાનીં ૩

રાગ માંડ્યા મહેં તો દળતાં દળતાં, જે ઓછા લાગે ચાક,
 દરબારને કાંઈ આવે દયા, એ મ્હારા મનના તાક;
 કાંઈ ખખરો તો હું કહાડું રે, દયણું તે મહેં કૈનાં દબ્યાં. માયાનીં ૪
 જાણુ પડી જે એ તો વેદનાં ને રાજનાં તો નામ,
 એ વેદવાળા તો છેડે નહીં, હું બરડી કહાડું તમામ;
 રાજને અરજી નાંખી રે, તારે રાજ્યે શું આવું રથ્યાં ? માયાનીં ૫
 હજુર હુકમ નકી આવશે, આશા ભરી જોઈ વાટ,
 દરબાર દયાળુ દિલના, નકી ટાળશે એહ ઉચાટ;
 જેમ તેમ રાજ રીઝે રે, એવે ઉપાયે મન રે વળ્યાં. માયાનીં ૬

ઝાકળ બિન્દુ

(સંત વચનથી કહે માયા-એ રાજ.)

ક્ષણમંત્રુર આ જીવન સાર, આવડા યા ઉત્પાત, ઝાકળ બિન્દુ જીવતર જાણી, જાણી છે જીગતાત.	૧
પડદો ચીરી જે તું પોતે, તોજ જણાશે જાત, માયા મોઢે ભૂલે ભીઓ, પડી પડેજો બાત.	૨
સંચિત ઘુજને દોરાવે ને તેવાં થાય ક્રિયમાણુ- જાળ શુંથી કરેજાએ, ત્યાંથી ક્યાં પરિત્રાણુ.	૩
ઓચિંતાં તને તેડાં યાશે, જાતું પડે જરૂર, કાંઈ સાધન સાધી છે તો ન જાય જમને પુર.	૪
એ આપ બળે તો નહીં બને, તું માગ કૃપા ભગવાન, દીન દયાળજ છેડવશે ને, કરશે આપ સમાન.	૫
આ સદુ ક્ષણમંત્રુર તું જોજે, અમર જોનારો એદ, એ વિદ્યા જે હાય યદ્ય તો, ધન્ય ધર્મો આ દેહ.	૬

અજ્ઞાનનું જોર

(કોણે હિચોળા ખારી હોયદાની દોર-એ રાગ.)

આવાં શાં જોર તારાં આવાં શાં જોર, એ રે અજ્ઞાન તારાં આવાં શાં જોર,
અંતર આવીને કર્યા અંધારાં ઘેર, તારે પ્રતાપ પ્રાણી જેવાં રે ઢોર. ૧

દશ્ય દ્રષ્ટા ને દેહ જૂઠાં નર્ચી, તારે પ્રતાપ એને મન રે વર્ચી,
અંધાર ને આચ્છાદન એવાં કર્યા, અંધ આગળે જેમ રૂપો ધર્ચી. ૨

કરી રે કળા ને મોર હાંકી દીધા, મનની ઢેલ્યોએ લાવ ના રે લીધા,
રાવ રાણાને તેં તો રંક રે છીધા, કોને ન જંપ તારા ભાવો દિધા. ૩

સંતો ને શાસ્ત્ર તને આધુ' કરે, તોયે તું મૂળથી નારે મરે,
ચાતી મુનિનાં તું તો બાનો હરે, ધડીમાં એના તું ફજેતા કરે. ૪

તારા પ્રભાવ, પ્રાણી માત્રમાં પડ્યા, તારા વિનાના કોઈ નારે જડ્યા,
તારા રે રંગ એવા પાઠા ચડ્યા, નારે શીટ્યા એ તો ટૂટ્યા સડ્યા. ૫

આવાં અદ્ભુત તમને કોણે કર્યા, આપ મરીને કાણુ સુખથી સર્ચ્યા,
અધ્યા મનની સાથે રે તેં તો હેરાં કર્યા, તુજને વરીને એ તો નારે ઠર્યા. ૬

તુંથી મુઝાય મન હરિને વરે, તો તારા ઝળકાટ તું ઝાંખા કરે,
તારા ભારે પ્રભાવ જીવ શું રે કરે, દયા દાણે દયાળી તે તુજને તરે. ૭

અપાર ઉદ્ભવ તેં અવધિ કરી, જહુગર બક્ષત એને જાણે ખરી,
'અ'નો અધ્યારોપે લય રે કરી, ચાતાઓ જ્ઞાનમાં રહેતા હરી. ૮

જ્ઞાન અજ્ઞાન લગી તારા પ્રતાપ, જન્ને છૂટે ત્યારે આપે રે આપ,
કરવા તો સહેલ છે આરે આલાપ, અવરા છે જીવને જાણવા રે બાપ. ૯

રાજહંસને

(મથુરામાં ખેલ-એ રાહ.)

- માનસને તીરે પધારો હો રાજહંસ,
 માનસને તીરે પધારો,
 માનસને તીર છોડી મોતીનો સ્થાવો,
 શેનો શોષો તમે ચારો. હો રાજ ૦ ૧
- માનસના કાંઠા છોડી હો હંસલા,
 જંગલના મારગ શું ઝાલ્યા. હો રાજ ૦ ૨
- માનસને તીર સંગ હંસના છોડીને,
 પશુ પંખીને સંગે શું મ્હાલ્યા. હો રાજ ૦ ૩
- વનધેરી ઝાડીમાં શાને શું ચાયા,
 ન્યાં વિષયોના વાયરા વાયા. હો રાજ ૦ ૪
- મનમાન્યુ ચાલ્યે તો જલો વવાયા,
 વળો પાછા, નહીં તો ફસાયા. હો રાજ ૦ ૫
- એ પારધી તમે પરે ટાંપી રહો છે,
 એથી બચવાના કરજો વિચારો. હો રાજ ૦ ૬
- પારધીને હાથ પડ્યા પહેલાં રે રાજહંસ,
 માનસને તીરે પધારો. હો રાજ ૦ ૭
- માનસને તીર સંગ હંસના કરીને,
 કરો સાર ને અસારના વિચારો. હો રાજ ૦ ૮
- રાજહંસ છો રહો રાજહંસ રૂપથી,
 રમે રાજહંસ રૂપને વિસારો. હો રાજ ૦ ૯

જય જીવન વ્યર્થ આ અમૂલ્યાં

(ધન્ય જેણે હરિગુણ-એ રાગ.)

- જય જીવન વ્યર્થ આ અમૂલ્યાં,
ઓ માનવી જય જીવન વ્યર્થ આ અમૂલ્યાં;
સુવાસના વિના રે જેમ ફૂલાં.   ઓ! ૧
- જાને આવ્યો ને તું શું રે કરે છે,
મન રે ભમે છે સાવ ભૂલાં.   ઓ! ૨
- શિવના સંગાય શું છોડી તે દીધા,
જીવન જણાય છે અટૂલાં.   ઓ! ૩
- મંસારી સુખ નવ સાચાં સમજવાં,
અંતે તો દરશે એ લૂલાં.   ઓ! ૪
- જીવન આવ્યાં જગદીશને રે જાણુવા,
ઓજખી સે રૂપ એ અતૂલાં.   ઓ! ૫

ઝાકળ પાણી

(જે દિનના મેમાન-એ રાહ)

- આ જગ સુખ ઝાકળ પાણી, જે જીવ, આ જગ
એ વાત ન તુંથી અજાણી.   જે જીવ ૧
- દૂરથી જોતાં મનદર મોતી,
મતિ સેવા લક્ષ્યાણી.   જે જીવ ૨
- ધૈર્ય ધરીને અડવા જાતાં,
સરી ગયાં ચર્મ પાણી.   જે જીવ ૩

ઝાંઝવડાના જૂઠા જળથી,	જો શ્રવં ૪
તૃપા કોની છીપાણી.	
આગળ સુખ અંગારા પાછળ,	જો શ્રવં ૫
જ્યાં માયા બંધાણી.	
અહીંનાં સુખ અનુભવ્યાં છે તે,	જો શ્રવં ૬
કેવી મઝાઓ માણી.	
અચૂક અંતર સાક્ષી પૂરે,	જો શ્રવં ૭
નથી રહી સુખ અંધાણી.	
સુખ નથી એ સુખના ખાસો,	જો શ્રવં ૮
જ્યાં લગી જ્યોતિ અમણી.	
અવિચળ સુખ જો ક્રેવાં ધ્રુવે,	જો શ્રવં ૯
એને લેજ પીછાની.	
જ્યાં નહીં કશ્વેજો જ્યાં નહીં વેગો,	જો શ્રવં ૧૦
વૃથા થતી જ્યાં વાણી.	
કહે જતાવ્યે એક જડે ના,	જો શ્રવં ૧૧
અનુભવથી લે માણી.	

મનમૃગલા, કર્તુરી તુજ પાસ છે !

(આધવજ સંદેશો કહેલે રચામને, એ રાહ.)

- મન મૃગલા કર્તુરી તારી પાસ છે, વને બમે એ બિધ્યા તુજને ત્રાસ છે. ૧
- બુખે ને તરશે તું દેહ શાને દમે, ઝાંઝવડાં જળથી રે તરશે નહીં સમે. ૨
- કર્તુરી તુજ અંતર, એણે વન પૂર્યાં, દોડ્યે યાઓ ઉઘટાં ત્હારાં દીલ ઝુર્યાં. ૩
- અમૂલ ખગનો જો રે ત્હારી પાસ છે, વિષયવાસના એ તો ત્હારા દ્વાસ છે. ૪
- જગ મૃગજળને માન્યું તે શું સત્ય રે, તરપાઓ વાધીને ભાગી મત્યરે. ૫
- દૈવી રે સંપત્તિના તૃષ્ટ તે છંદીઆ, બાન જૂઠી સત્રુનાં વન તે ખૂંદીઆં. ૬
- કાળ કેસરી ધડીમાં છાપા મારશે, અધુરી રે શોધે તું નિશ્ચય દારશે. ૭

નૃષ્યાની તરવાને રે તું શોધજે, ઉરમાં જે અમૃતકુંડી તું શોધજે. ૮
 શાન્તિ રે રાખીશ તો શોખે સહેલ છે, સદ્વૃત્તિની આ તો તુજને ટેલ છે. ૯
 મૃગલાને જીતી કરતુરી બોગવે, એ રાજાઓ અમ્મર સુખને ભોગવે. ૧૦
 મનમૃગલો કરતુરી એતો આતમા, મૃગલાને છે કરતુરી તો જાતમા. ૧૧
 આતમા તે ઓળખતાં મન દોડે નહિ, પુરણકામી કરતુરી ભોગે સહી. ૧૨

હંસા, દૂર કાં જમે !

(લાલેભરી શલાલે ભરી-એ રાહ)

અંતરમાં ઈશ ઉર દૂર કાં જમે, અંતર આનંદ દુઃખ કાં તું જમે ?
 વિષયોને વન કેમ જાવાં જમે, રે હંસા તો માનસરોવરમાં રમે. ૧
 રાજનાં બાળ કેમ ટૂંકડા જમે, એ દુઃખમાં રે દિન કહો કેમ નિર્ગમે,
 ધરણીનાં ધન શું ન દેખ્યાં તમે, ખોળો નહીં તો દુઃખ ક્યાંથી વમે. ૨
 એ પુરણ પરિવ્રજ આ પુરમાં રમે, એને જોવા ન જીવ તને કેમ રે જમે,
 દેવ દિલમાં દેખો તો દુઃખ સરવે સમે, સુઘ સંતો સહે સુખરૂપ રે અમે. ૩

અમૂલાં આયુષ

(બે દિનના મહેમાન-એ રાહ.)

અમૂલાં આયુષ આ વહી જાય, જીવને કેમ અજાણ ન થાય ?

હવે તો પળ ન ગુમાવી જાય. જીવને ૧

અરધાં આયુષ બિધે જાતાં, કંઈકે કિશોરે જાય. જીવને ૨

યુવા દિવાની દશાયે જાતી, ત્યાં વૃદ્ધાઓ હાય. જીવને ૩

તોર ગયા ને ભાર ગયા વળી, કાયાયે કરમાય. જીવને ૪

: તારાં તારી આશ ન મૂકે, જ્યાં લગી જીવ કાય. જીવને ૫

ડગલે પગલે સ્વારથ જોતાં, કાં મમતા ન મૂકાય. જીવને ૬

ખમા ખમા કદી થાય છતાં તું, રખજે બૂધ્યો ખાય. જીવને ૭
 એ મમતાયે એ ઘેર જન્મી, ઝુલવું ઝોળા મ્હાંય. જીવને ૮
 માટે જીવ જન્મજો મૂકી, સાધ તું સદ્વિદ્યાય. જીવને ૯
 પ્રભુ વિના સૌ પર તું જાણી, અમંગ શે' નવ યાય. જીવને ૧૦
 હાર્યું કરીશ એ વાર્યું કરે તો, જીવન જંપે જાય. જીવને ૧૧
 અભય ચરણમાં તું લય થા તો, અમ્મર શાન્તિ યાય. જીવને ૧૨

❧   ❧   ❧
અવસિન્ધુ ખારો નવ જાણો

(રઘુનાથજીનો ખૂબ રંગ ખાસ્યો-એ રામ.)

અવસિન્ધુ ખારો નવ જાણો રે, એને મીઠો મ્હેરામણ માણો,
 તનુ જાણો તર્થાનાં વહાણો રે.   ભવ ૧
 સુખ સાજ બધો છે અમૂલા, સાર લેવાના છે રે અતૂલા,
 નથી જીવને મૂક્યા અટૂલા રે.   ભવ ૨
 સુખદુઃખનાં બધાં છે બગરો, એમાં કોઈનો નથી ધગરો,
 અરેબ્હોરતાં તો કરવા વિચારો રે.   ભવ ૩
 રખે મેઘાને સોંધું તું જાણે, રખે પડજો તું દ્રષ્ટિએ આણે,
 અહીં આવવું એ દેવો વખાણે રે.   ભવ ૪
 નથી એકેય વસ્તુ અધુરી, તને આપી છે જુદી મધુરી,
 ખરી ખમરો રાખી છે પૂરી રે.   ભવ ૫
 હટે આનંદરૂપે વસ્યો છે, જગે આનંદરૂપે રસ્યો છે,
 અણઅણએ આપે લસ્યો છે રે.   ભવ ૬
 એવા મોહનના મોહ જો ન લાગ્યા, છતે દિવસે ન જો જીવ જાગ્યા,
 તો તો મીઠા મ્હેરામણ ત્યાગ્યા રે,   ભવ ૭
 માવ મીઠા મ્હેરામણ બધો છે, એમાં ફૂળ્યા એ જીવો તર્થો છે,
 એજ અમ્મર પહોને વધો છે રે.   ભવ ૮

❧   ❧   ❧

કાદવે કમળ

(ધન્ય જેણે—એ રાગ.)

પંદજ આ પંકમાં પડ્યું છે રે,
 જીવ જો પંકજ આ કાદવે પડ્યું છે,
 પ્રભુ પૂજાને કાજ જે ધડ્યું છે રે. જીવં ૧
 કાયા ને કાચડેથી કાઢ્યું ન કાઢ્યો,
 સતસંગ વિણ એ સડ્યું છે રે. જીવં ૨
 ભક્તિ કરીને જેણે ભાળ્યા ભગવાન એ
 શંકરને શિરે ચડ્યું છે રે. જીવં ૩
 જળજળ કમળ તને જડશે ન જીવ જો,
 મૂલવી લે આજ જે જડ્યું છે રે. જીવં ૪

વારૂં મનને

(બહદશ કહે છે—એ રાગ.)

વારે વારે વારૂં મનને રાગોથી રહે ન્યારૂં,
 કહોને કહાના, કેમ કરે, એ કહ્યું ન માને ખારૂં. ૧
 સંસારે જે સાચું આવે એહ રૂપ એ થાતું,
 એક વખત તો આદરી બેસે પાછળથી ખસતાતું. ૨
 જૂઠું કહીને કેમ છૂટીયું, સચેત રહી સો કરતું,
 કમ મતિનાં જોખમ જાણે, તોય ન પાછું ફરતું. ૩
 જે વખતે બેઠવારે વળગે તે વેળા એ ખારૂં,
 પાછું આવી પ્રભુમાં પેસે, ત્યારે લાગે ધ્યારૂં. ૪

ઝોળખાવે અવિનાશી એને કેમ કરીએ ન્યાઈ,
 એ પુરતાં છે કામો એનાં, નહીં તો ક્યાં એ માઈ! ૫
 જીવન લગી તો જળવવું છે જોવા રૂપ તમાઈ,
 જમત રહી એ તમને ઝંખે, તો નવ થાય અકાઈ. ૬
 આજ થકી તમને એ અરધું કદી ન કરશે ન્યાઈ,
 તમને વરતાં થશે વિવેકી, થાવા તમને ધ્યાઈ. ૭

કો દર

(સર્વ તજને બજાએ-એ રામ)

મન મિષ્ટાન મૂકી તેં ખાધા કોદરા, એ કોદરડે તૃપ્તિ ક્યાંથી થાય જો, (ટક
 અજીત મન તે દીન મ્હને તો દીસતું, નહીંતર એવાં ખડધાનો કો ખાય જો. ૧
 શાસ્ત્રોનાં અમૃત સંતોએ કહાડીઆં, તેમાં ત્હારાં ખૂપે નહીં દીલ બેસજો,
 અનૃતનાં પરિણામો આવે આકરાં, તેને મોહીને બોરી લીધા કશેજો. ૨
 સંઘમને સંતોષે તૃપ્તિ સાંપડે, તેહ તજ તેં લીધા અવળા રાહ જો,
 માયાનાં સુખમાં રે શાન્તિ ના મળે, ઉલટા જીવને યાતા એમાં દાહ જો. ૩
 દીનપણે સંસારે સુખદુઃખ ભોગવે, અજીતને શું શોભે એ અપમાન જો,
 સખળ સ્વરૂપો ત્હારાં વુજો અનુભવે, તો કાણુ પકડે કહેને ત્હારા કાન જો. ૪
 સુખદુઃખના ભેદો તો બોધ્યાં બાસતા, ત્યાં નવ કરશે મન તમે મુકામ જો,
 તમ દેશે ઠરવાના એથી દૂર છે, ત્યાં વસજો સુખદુઃખનાં કરી લીલામ જો. ૫
 સાર અસાર વિચારો નહીં વિવેકથી, તો તો શાનાં અજીત નહીં દીન જો,
 અજીતને બય હોય નહીં બ્રહ્માંડમાં, સત વસ્તુમાં ક્યાં છે બિન્નાબિન્ન જો. ૬
 માયાનાં વંચન તો નિત્યે નિત્ય નવનવાં, ઝોળખવાં એ તો તારાં છેકામ જો,
 કોદરડા છોડી મિષ્ટાનો માણુવાં, અખંડ તૃપ્તિ લાવે આત્મારામ જો. ૭

જુગારી જીવ

(ધન્ય જેણે હરિગુણ-એ રાગ.)

શી શી સમૃદ્ધિ કમાયો જુગારી જીવ શી શી સમૃદ્ધિ કમાયો,
 ખરી ખાંતે છે ખેલ આ રમાયો. જુગારીં (ટેક.) ૧
 શું શું સરતમાં મૂક્યું તેં જીવરાજ, તું હારી ગયો કે કમાયો. ૨
 હોડયોમાં જીવ હરિ હરિ બેડો તું નકી, માયા જીતી શું મક્કાયો. ૩
 માયા આવી ને રંગ જામ્યા રમતમાં, ધારેલ દાવ નવ આવ્યો. ૪
 ખોયું કમાયો ને હાંદ નવ છૂટીઆ, વારેવારે તું વવાયો. ૫
 હાયો જુગારી જીવ બમણું રમે છે, રંક બન્ધો ને હતો રાયો. ૬
 જુગટાના હાંદ તું છોડી દે જીવરાજ, યાખ ગયે ના રરમાયો. ૭
 રણવા આવ્યો તું રાજનગરે ને જીવરાજ, કરીને કુસંગ તું ફસાયો. ૮
 કુંળને વિચારી તું કર રે કમાણીઓ, તું છે જમદીસનો જાયો. ૯
 ઓળખી લે આપ રૂપ જાણુ હરિ બાપ રૂપ, જેરે જોવાને જગ આવ્યો. ૧૦
 રાખીને રાજ રીત કરી લે પ્રમુથી પ્રીત, છોડી દે સંગ ને પરાયો. ૧૧
 સંસારી સુખ તેં માયાએ માનીઆ, મડીમાં હારીશ હરખાયો. ૧૨
 વારવાર માનવના દેહ નથી આવતા, ચેતી જ હોય ને ડાહ્યો. ૧૩
 જોવાને ખેલ તું આવ્યો ખલકમાં, આપે રમીને ફસાયો. ૧૪
 સંચિતના ખેલ તું જોરે અસંગ રહી, માયાએ જીવ શીદ જાયો. ૧૫
 જૂઠી રમત અને જૂઠા એ રાગ જીવ, અગ્નિને ખેલ ત્યાં કરાયો. ૧૬
 ઓળખી લે આત્મ આપ, જાએ સંસાર તાપ, ત્યારે તું સત્ય રે કમાયો. ૧૭
 સાચી સમૃદ્ધિ છે તે તો સ્વરૂપમાં મળતી ગોપાળ જેણે માયો. ૧૮

સોળે સોગડીઓ કાચી

(દાલે ખરણાવીશું ગાપી-એ રાત્ર.)

સોળે સોગડીઓ કાચી, કનૈયા આ સોળે સોગડીઓ કાચી,
આ કાચી બાજીએ હું તો રાચી. કનૈયા ૦ ૧

ધાયાં રે દાલ તો ના રે પડે ને, બેર નાખે છે ભારી ભારી,
તોડ થશે હવે ક્યારે ઠન્દૈયા, એ મુંઝવણ મનને ભારી. કનૈયા ૦ ૨

માંડ કરીને તોડ થયા તોય, ચાલ ખડાં ફરી ફરી,
વણ વિચારે મહેં કાચી કરી, એ ગાંડી ન ભારી મરી રે. કનૈયા ૦ ૩

ક્યાંથી માંડી ને મહેં સાચી રે માંડી, બાજી આ લાંબી ખૂરી,
પડમાં રે ભય ત્યાંથી પાછી ફરે, હવે ક્યારે થશે એ પૂરી. કનૈયા ૦ ૪

રમતો ન ખૂટી ને રાતો રે ખૂટી, બાજી રહી રે અધૂરી.
હોંશ નથી હવે બાજી ખેલાની, રમતો માનો પ્રભુ પૂરી. કનૈયા ૦ ૫

બાજીની રમતોએ હર્ષ શોક શાના, એ સમજણ બ્યારે સમવી.
રમતોના શોખને દૂર કર્યાં ત્યારે, કે અખંડ શાન્તિ આવી. કનૈયા ૦ ૬

ચરણ હું તમારે

(પનાશીની ચાલ.)

ગિરિરાજ ધરણ ચરણ હું તમારે, સદૈવ ગિરિરાજ ધરણ,
પ્રભુ આપ વિષુ પાર કેા હિતારે. સદૈવ ૦ ૧

બદાનાંની લાજ રાજ, બીજું ન જુએ,
નયી સુકૃત કેા જાજાં જમા રે. સદૈવ ૦ ૨

જાણ અજાણ ગુન્દા કેાટી ચપેલ દહાન,
કરજો કૃપાએ ક્ષમા રે. સદૈવ ૦ ૩

અલ્પ છવ જાણુતો રીઝવ્યાની રીત આ,
ચરણ ચરણ આવવું તમારે. સદૈવ ૦ ૪

શરણોર્ભા રથાપવા, તમને શ્રમ આપવા,
ખમા રાજેના રાજને ખમા રે. સદૈવ ૫
જીવ રહે ભયતા, શિવ રહે રામતા,
અંતર આનંદ એ અમારે. સદૈવ ૬

સર્વ પૂજા

(આજ કણી અજોસરી રાત-એ રાત્ર.)

જેને કરવાં છે પ્રભુનાં પૂજન પ્રતિમા થોડી નથી,
જીવે જીવે હરિ દર્શન ગીતાએ લખ્યાં છે કથી. ૧
કાંઈ અભય તથા ઉપહાર ક્ષણું ક્ષણું કરતાં રહો,
મન કમ્મે કરીને સંતોષ વચન મધુરાં રે કહો. ૨
પર કાજે કાયાને જે દુઃખ પૂજાઓ તેને લહો,
જેને પ્રીત્યે જમાડયાં અન્ન પ્રસાદો તેને કહો. ૩
જો તુંથી કુભાશે કે જીવ, પૂજા પ્રભુ નહિ રે મહે,
પ્રભુ પૂજાઓ માનશે એહ જીવે પ્રભુ-શુદ્ધિ રહે. ૪
પ્રભુ પૂજ્યા ને પૂજના ભેદ જેણે જાણ્યા નહીં,
બહાર અંતર ન બાપ્યા પ્રેમ પૂજા કેવી થઈ? ૫
પ્રભુ પૂજનના રે પ્રકાર, સામગ્રીએ પૂરા નથી,
જીવે જીવે પ્રભુ દર્શન કરો શાસ્ત્ર કહેતાં કથી. ૬
પણ કરવા એવાં તન મન પૂજા તો કરવી પડે,
આવાં સર્વાત્મભાવે દર્શન થાય પૂજાઓ વડે. ૭
જ્યારે ભાર્યા બધે ભગવંત ભેદની બ્રાન્તિ મર્ધ,
યર્ધ શાશ્વત શાન્તિઓ મન, પૂજાઓ પૂરી થઈ. ૮
પ્રભુ સભર ભર્ષા અહારાં, પળ પળ પૂજા કરે,
કાળ કર્મના ભાગ્યા ઉચાટ, પૂજાઓ કરતી કરે. ૯

મારી મનની મૂર્તિને સર્વે ચડે

(હું તો ટાલે રમુ ને હરિ સાથે રે-એ સદ)

મારી મનની મૂર્તિને સર્વે ચડે,	
હું જે જે ધરાવું એને ધ્યાનો વડે	મારી૦ ૧
ત્યા માજ મામમી ન શોધવી પડે,	
એને વિધિ નિરોધના વિધાન ના નડે	મારી૦ ૨
મન મદિર ન શોધવા જવા પડે,	
મૂર્તિ મૂર્તિ અમૂર્ત ત્યા જોતા જડે	મારી૦ ૩
એને કાળે પાણી નવ ભરવા ધડે,	
શુદ્ધ તનમન સદૈવ એના નામે વડે	મારી૦ ૪
એને કાળે વસન ના વસાવવા પડે,	
દેહ શોભે એ દેવના વામે વડે	મારી૦ ૫
એને કાળે ચદન નવ ધસવા પડે,	
એને વદનના ચદન નિત્યે ચડે	મારી૦ ૬
પુષ્પ કાળે ન બામ મોતરાવવા પડે,	
સ્વામ શોભે સદૈવ પ્રેમ-પુષ્પો વડે	મારી૦ ૭
શિવ-મોત્રે બીલી મદદેવને ચડે,	
ત્યાં ગુલસીના વન નવ વાવવા પડે	
એને દીપને ધૂપ નવ ધરવા પડે,	ધરણી, ૮
ઉર ઉન્નત અમડ એ જ્યોતિ વડે	મારી૦ ૯
એને સાડ રસોઈ નવ ચૂસે ચડે,	
એને બાવે ધરેલ બોમ સરવે ગડે	મારી૦ ૧૦
એ દેવને ન દક્ષિણા ધરી પડે,	
રમ મ માને મનો લક્ષ એકજ વડે	મારી૦ ૧૧
મન-મૂર્તિ એ જેમ તેમ ના રે જડે,	
એને કાળે અતૂલ તપ તપવા પડે,	મારી૦ ૧૨

ને પૂજન પ્રભુને કબૂલવા પડે,
એવા પૂજન આ ઉગરેપહારો વડે. મારી૦ ૧૩

વરસાદ

(સખી હણી અલોસરી રાત, —એ સમ)

દીઠા દીઠા મહે મેઘો અનત, પાણીડા ઢાલે બધા,
આવા હોયા આભવિયા મ્હાય, અદર ઢાલે ધર્યા. ૧

દીઠા દીઠા વિદુત્ત ચમકાર તેજ ત્યા ઢાલે બધા,
છૂટી વાદળી ને પડીઆ છે તીર, ભણે મોતીડા ખર્યા. ૨

ખીસ્ખા ખીલ્યા બગીચા ને બાગ ધરણિ લીલી થઈ,
રીઝ્યા રીઝ્યા રંગારીના મન, પશુએની જૂઓ ગઈ ૩

રીઝ્યા રીઝ્યા ખેડુતના મન અત્ર અનતા થશે,
સીઝ્યા સીઝ્યા વેપારીના મન, વાલ લાખેણા જશે. ૪

પણ ડાલો એ ઘેતીનો બાળ, જીવનો પાળક જે,
રાખે હસતા સદા એ વદન, લક્ષ્મીનો બાળક એ, ૫

થતા અનત જીવેના જન્મ, મન શુ ભણતા હશે,
એવા અમ્મ આમુના જીવ, મુખ શુ માણતા હશે ૬

ભરી ઠાઠડાને પાણીડા વહત નદીઓ આજ રહી,
નવ જોતી પશુડા કે બાળ, અભિમાને જાતી વહી ૭

ધનક્યામે એ રેડ્યા રે તીર, વિશ્વે શાન્તિ થઈ,
એને જણ્યો જગતનો તાત, જીવની શાન્તિ ગઈ. ૮

બાપ રાખતે અમારી સજાળ, જગતનો પાળક તુ,
તારી અગમ્ય લીલાનો ખેલ, માણુ શુ બાળક હું. ૯

મોરલો નાચી રલો

(૪૧જી)

માલો! માલો! અસાડી મેહ, મોરલો નાચી રલો,
 નેને વરપાનાં નીરના નેહ, ચિત્તડે રાચી રલો. મો ૧
 થાય વિગળના અમકાર મો ૧ પણ એના તો મેધ શું તાર મો ૨
 થયા ધરતિએ ધોર અંધાર મો ૧ એની આંખે તો આંધુની ધાર મો ૩
 નથી એને અંધારનાં બાન મો ૧ એનાં તનમન થયાં છે બેબાન મો ૪
 એ તો મેધને પાડે પોકાર મો ૧ મેહ ગાળને દે છે હોંકાર મો ૫
 મારાં બીનાં યારો રહેહાણુ મો ૧ એનાં વિસયોં એ એસાણુ મો ૬
 એ બૂલો શરીરનાં બાન મો ૧ મારાં ભીંજશે નવરંગ વાન મો ૭
 એના દેખીને સાચા પ્રેમ મો ૧ મેધરાપાને આવી છે રહેમ મો ૮
 એણે રેડ્યાં છે નવધન નીર મો ૧ થયાં મોરલાનાં તૂટ શરીર મો ૯
 એવી સુરતા શામળિયાશું થાય મો ૧ તો એ અમૃતધન રેલાય મો ૧૦
 પછી તૃપા સંસારની જાય મો ૧ એનાં તનમન અમીએ બરાય મો ૧૧

પ્રેરણા ને પ્રસાદ

(હરિગીત છંદની ચાલ)

પ્રભુ, ચરણકમળો તમારાં, જે ક્ષપિ મુનિ ધ્યાને ધરે,
 તે પદરજેને પામવા, અમ અંતરો ઇચ્છા કરે. ૧
 પ્રભુપદ વિશે પ્રભુમું સદા, જે અજયપદને આપતાં,
 વળી હૃદ બાવો કાપીને, જે નિગપદોમાં સ્થાપતાં. ૨
 પ્રભુ પિંડમાં પૂજા કરું, હું અવર અચ્ચા ના લહું,
 અંતર્ય આપ સદુ લહો, હું અપરને શાને દહું. ૩
 કંઈ કાળ પહેલાં અંતરે, સંકલ્પ અલ્પ હતો નહોં,
 કે હું કવિતાઓ કરું એ શક્તિ છે મહારા મહોં. ૪

- કૃતિઓ કવિની વાચતા, મુજ હો વિશે હિતરી જતી,
પ્રભુ ગુણ તમારા જાણના, ગાવા મને ઈચ્છા થતી. ૫
- કર્ષ ધર્મિઓ તો ધિક્કારી, પણ હું વખાણે શું કરું,
અભિયાપ એવા કા કરું, વિશ્વાસ હું જે ના કરું. ૬
- પણ પ્રેરણા એ આપતી, તે જુઠા બાવા ના લખી,
પ્રભુ તમે જે ઈચ્છા કરી, તે કેમ રહે પ્રસર્યાં પખી. ૭
- કવિઓ જવાબી કર મહોં, લહીઆ સમા લખીઆં અમે,
અમ શક્તિઓને ઓળખી, સહુ માર લઈ લીધા તમે. ૮
- હરિ, રીઝવવાના આપને, કે અવરની આશા નહોં,
કર્ષ કાર્પિમા આ કાળમા, યરા તણી અભિયાપા નહોં. ૯
- બક્તિ ભરી અભિયાપ ને, પ્રભુ તમે પૂરી સર્વથા,
જાણુ નકી રીઝવા તમે, લઢ સાથ માહે સર્વદા ૧૦
- પ્રભુ પ્રસાદી આ આપતી, કર્ષ પ્રેમીઓ પીશે નકી,
પ્રભુકૃતિ એ જે પેખશે, તે રીઝશે એના થકી ૧૧
- આ કવ્યા કારણુ એટલું, જે હરિ કૃપા અદ્ભુત છે,
પ્રભુ કૃપાને પામ્યા વિના, આ દેહ નેટ અદ્ભુત છે. ૧૨
- એ કૃપાથી શું ના બને, એ કહી કોઈ ના શકે,
પ્રભુકૃપાને લખવા કરે, તો શારદા આપે થકે. ૧૩
- એ કૃપા પાત્ર થવા વળી, કર્ષ નિયમ નાના છે નહોં,
તરિ સરળ બાવે સમત્વા, નિષ્કામ બાવે મન મહોં. ૧૪
- હરિચરણ રમરણે રમેદ થાવો, એ કૃપા વિષુ તો ના બને,
અધિકાર એવો લાવવા કર્ષ કર્ષ તપો તપીઆ વને ૧૫
- કર્ષ જન્મના અભ્યાસ ને, વળી તરિ કૃપાએ આવશે,
હાલીમુવાલી એ દિશે, કદી કોઈ કાળે ના જશે ૧૬
- પણ એક દિન આ માર્ગમા, આવ્યા વિના છુટકો નથી,
સસાર સાગર જીરવવા, એ પાણીનો છુટકો નથી ૧૭

ડા વિપમ સ્થિતિએ આવતાં, શુવ જરૂર નાથ પૂકારશે,
 વિશ્વાસથી કર આપશે, તો નહીં નાથ સ્વીકારશે. ૧૮
 હરિ સત્ય યાનો આપશે, જે, તુ અસંગ અખંડ છે,
 તથા દેહ સાથે હું જ એ, સંસાર માયા બંડ છે. ૧૯
 આદિ અનાદિ તું હતો, ને અંત માંહે તું હશે,
 વચ્ચેમાં લીધા આ વેશ એ, અવધિ થયે આત્મા જશે. ૨૦
 કંઈ જન્મ તો લીધા હશે, ને કંઈક લેવાના હશે,
 માયા તણા આ મોહથી, તું ડાણુ, ડોનો, ક્યાં જશે. ૨૧
 અજ્ઞાનના અધ્યાસથી, અભિમાન એમાં જે કર્યાં,
 એ આવરણ આધાં કર્યે, નિજરૂપ તો યાશે નર્પાં. ૨૨
 ન્યાં દુઃખ દશા કંઈ છે નહીં, ને નિત્ય બ્રહ્માનંદ છે,
 ન્યાં અમર આત્મા એક છે, ને મૃયા માયા દંદ છે. ૨૩
 અપરોક્ષ યાનો એ હરિ, કરી કૃપા પ્રેમે આપતા,
 એાધું અણુ રાખે નહીં, નિજ રૂપ માંહે સ્થાપતા. ૨૪
 પ્રભુ એ પહોને પામવા, હું પ્રેમથી તમને સ્મરું,
 પ્રભુ પ્રતીતિ આવી મર્ષ, હું કેમ આશા પરહરું. ૨૫
 સર્વસ્વ આપું સામળા, અભિલાષ ડા બાકી નથી,
 સર્વસ જાણો શ્રી હરિ, હું સમરતાં યાકી નથી. ૨૬
 એ માગવું પડશે નહીં, માગ્યા વિના આપો તમે,
 ઉપકારમાં શું આપીએ, શિર આપનાં આપે નમે. ૨૭

આંખ ઉરે કાં એક ના ધડી ?

(ધનાશીની ચાલ)

આંખ ઉરે કાં એક ના ધડી, જોપાલ, આંખ ઉરે કાં એક ના ધડી ?
 જેણે જ્યોતિ ન આપની જડી.   જોપાલ ૧

એવાં જવેર સાં જોવાતાં જગતે, જન્ને ને જાહેરે જડી.	ગોપાલ૦	૨
જોવાનું શું હશે, જોવાનું શું હશે, જોની પિછાન ના પડી.	ગોપાલ૦	૩
જોત હરે જોત તો જાત નહીં જગતમાં, જોવી કે ઉપાધિ શું નડી.	ગોપાલ૦	૪
છો જો સમાયલા સારે સંસાર તો, ઉપર ઠાં ઓઢણી મડી.	ગોપાલ૦	૫
લાગે છે આંખ ધડી અંતરમાં આગવી, વિધ વિધ વિચિત્ર વાંકડી.	ગોપાલ૦	૬
કોઈ જુવે જૂતને, કોઈ અનુરૂપતને, કોઈ રહી એય શુ લહડી.	ગોપાલ૦	૭
અંતરમાં આંખ જોને આપી અમોઝ જોની, આર પાર દ્રષ્ટિયો પડી.	ગોપાલ૦	૮
માયાની માંલ એણે જોયા જીવનને, અનૂતની આડ ના અડી.	ગોપાલ૦	૯
એવાં રે નેણ મને આપોને નંદલાલ, જોઉં જોવાત નિત્ય આ ધડી.	ગોપાલ૦	૧૦
માયાવી નેણને વૃત્તિના લેણને, જુવે એ કેઈ આંખડી.	ગોપાલ૦	૧૧
ન્યારી એ આંખડી ઘટઘટમાં તેં ધડી, અતુઝહ વિના ન ઉઘડી.	ગોપાલ૦	૧૨
નયનોનું દૂર તું, ભવમાં જરૂર તું, જોયો જોને આંખ એ જડી.	ગોપાલ૦	૧૩

કૃત્રી માયાથી ભરેલા :

(ધન્ય જેણે હરિગુણ ગાયા, -એ રાગ)

- એવા કેવા તે છો અલમેવા કે, આવડે વિશ્વે રહે ન વ્યાપેવા, ૧
ત્યારે વળી અંતરમા કેમ સમેલા, કે આવડે ૦ ૧
- આધીન જેને આપુ જગત પણ, કે જને ન જેને જોયેવા કે ૦ ૨
આત્મા શોપાય નહીં જેની જરિય કે, કેવા એ કાયદા કરેના કે ૦ ૩
- નિયમે રહે પ્રકૃતિ ને નિયમે રહે પ્રાણિયો, સૂર્યચંદ્ર ના દીક્ષા ખરેલા કે ૦ ૪
પય જૂત પ્રકૃતિ ન છાડે કદાપિ, ભાસતા સદાય સૌ ડરેલા કે ૦ ૫
- છુદોની છુદિએ ન આવતા કદિય જે આપે અહ કારથી ભરેલા કે ૦ ૬
તો મે તમે નથી એ કોથી કહેવાય ના, પણ પણ પડછા પડેવા કે ૦ ૭
- જન્મ મરણના બેદોને જાણવા, જોખે ન કોઈને જડેવા કે ૦ ૮
સુખ દુઃખના ભોગને કોથી ટળાય ના, રાયરક મંચિતે ઘડેવા કે ૦ ૯
- દેહજ દેખાય ને દેહી અગમ્ય એ, કારખી કળાએ કે ભરેવા કે ૦ ૧૦
અનુમાને આપને કે કે કખૂનતા કાકે એ આપથી રસેના કે ૦ ૧૧
- અણુ અણુ આપ તોય એવા અસંગ કે, રાગદ્રેષ રંગ ના ચડેવા કે ૦ ૧૨
પ્રેમીના પિંડમા ને આખા જહાંડમા, અનુગ્રહે આપ તો રહેવા કે ૦ ૧૩
- કેવા આચ્છાદનોએ આપ છો છવાયના, એના ઉઠેલ ના કરેવા કે ૦ ૧૪
સિન્ધુના પાર કેમ પામે રે શખવા, જેનાથી જેલ ઉપજેવા કે ૦ ૧૫
- પાથર્થો પ્રતાપ ને પ્રેમોયે પાથર્થો, એલીએ એદથી વરેલા કે ૦ ૧૬
અંતર રણા ને કેમ ના રે ઝોળખીએ, એવી કેવી માયા ભરેવા કે ૦ ૧૭
- જેવારે જીવ ને જેવાં જગત એવા, પરિણામી આપ ના હરેલા કે ૦ ૧૮
જેવા છો તેવા મર્વેમાં સમાયના, જોયા મુજ દાથ તે ધરેલા કે ૦ ૧૯
- વ્યાપક રૂપ મહુ વિશ્વમાં વળાયતા, એજ આમ અંતરે રમેવા કે ૦ ૨૦

માયાની ઠેલિ

(ધન્ય જેણે હરિજીણુ ગાયા, —એ રાગ)

એવી કેવી તે માયા રચેલી, કે આપની સંમેજ છળ રહેલ ખેલી,
ઝોળખાણુ નિજની ના પડવા દીધેલી. કે૦ ૧

દેખાય જળ અને એ ઝાંઝવા જરૂર તો
મૃગચ્છે ઠાં ફાળ બરેલી, કે૦ ૨

લલચાવે લાખ લાખ આપીને લાલચો,
હાથ નવ આપે અધેલી. કે૦ ૩

પડે પછડાય તોય જય જીવ પાછળે,
ભરકિયો નક્કી નાંખેલી. કે૦ ૪

ઠહે આપું ટોપડું ને દાડ કરે ખોખડું,
તોય એ તે માત શુ દરેલી. કે૦ ૫

આપતાં અજંપ એને આવે ન કંપ જરી,
એવી તે કેવી એની ઠેલિ? કે૦ ૬

કિંછે ન જીવ તોય આથી ન જય એ,
એવી અપક્ષક્ષણી દરેલી. કે૦ ૭

અવિદ્યા છે નામ જેનાં, દમતાં છે કામ એનાં,
અજ્ઞાને જીભી કરેલી. કે૦ ૮

વંધ્યાની બેટિ એ, કાને વરી બેટી એ,
નક્કી દરો વાદુએ જોયેલી. કે૦ ૯

પરવશ કરીને જીવ નાંખે એ પિંજરે,
કોઈએ ન જોઈએ રીઝેલી. કે૦ ૧૦

ઝોળખી એવી એ જેણે મોહી શકી ન એને,
સ્વરૂપની શોધો થયેલી. કે૦ ૧૧

પ્રકૃતિ ને રૂપ વળી પાંગરી રહેલી,
આપથી જ મૌ કરી શોધી. કે૦ ૧૨

મૂળમાં વિકારી એને આપે સ્વીકારી તો,
 મોઢ પાસ નાંખી રહેલી. ૩૦ ૧૩
 મિછે ન કોઈ જેને ધ્રુષ્ટે સૌ કોઈ એને,
 એવી તે કેવી અલભેલી. ૩૦ ૧૪
 રમવા રચી તમે જ રાચી રમિયે અમે જ,
 એવી શું હોડો બહેલી. ૩૦ ૧૫
 રમતો એ રાપ શા જીવના એ દોષ શા,
 અંતે જો લ્યો એ સંકેલી. ૩૦ ૧૬
 મંતે સંકેલી બહેલી, અંગે અંકેલી ટેલી,
 કરવાને આપશું જ કેલિ. ૩૦ ૧૭
 આત્મને વરેલી ત્યારે વિલા હરેલી એ,
 જે વડે જ ન્યોતિઓ જડેલી. ૩૦ ૧૮

તુજ મુખ મોરલીવાળું

(અમે તો તમારા બે દિનલા મેમાન, એ રાહ)

તુજ મુખ મુરલીવાળું, કન્દેયા તુજ મુખ મુરલીવાળું
 હું એક વાર નજરે ન્યાળું, કન્દેયા ૧
 અધમ ઉદારણુ તો તો જાણું
 જો નિરદો તું પાળું. કન્દેયા ૨
 અમવા કહે એના ઉપાયો,
 કરી અંતર અજવાળું. કન્દેયા ૩
 શા માટે મંતાડે મુખકું,
 કરને દપકું કાળું. કન્દેયા ૪
 નજર ન લાગે નિજનાં આગે,
 કાં જૂદારા બાળું. કન્દેયા ૫
 જે મુખ શુક સનકાદિત કંખે,
 એ દૂં કપાથી ન્યાળું. કન્દેયા ૬

નેણે નેણુ એ નવ જન્મ્યાં,
જવ જવ હરવા વાળુ. કન્હૈયાં ૩
અમૂર્ત અનુપમ રૂપે રમતો,
અતર આપ નિહાળુ. કન્હૈયાં ૮
તદપિ નેત્રા આમ સતાવે,
જોવા રૂપ રસાળુ, કન્હૈયાં ૯
આજ ન તો આગે દાખવજે,
જવ છેલ્લા નેત્રા ઢાળુ કન્હૈયાં ૧૦

❧ ❧ ❧

દર્શન

(અમે તો તમારા બે દિનના મેગાન, -એ રાત)

ઠકે સામળ દર્શન દહશુ, ત્યારે તમથી જૂદા હમશુ,
પછી એકાલે ક્યાથી ગહીશુ. ત્યારે ૧
એવી હમ્મણ અમથી કરો છો, જૂદા જોતા જઠશુ. ત્યારે ૨
હું, તું બેહો બાગા વિશુ તે ક્યાથી બેગા થઈશુ ત્યારે ૩
નેત્રે જોવા ન્યારા કરવા, મનને હમ્મણ થઈ શુ? ત્યારે ૪
મન ઈદ્રિયની માયા રાખ્યે, અગે જૂદારા લહીશુ. ત્યારે ૫
જ્યમ છે લમ મતોપ જ માનો, હર આનંદ રહીશુ. ત્યારે ૬
દર્શન હમ્મણ કે હર હમ્મિટો, ઠકો અમે ત્યા ગહીશુ. ત્યારે ૭
અનુ તમે પણ અમે ન એવા, મિરદ થઈએ એ વહીશુ. ત્યારે ૮

❧ ❧ ❧

કારમી કરામત

(પનામની ગાથ)

અતિ કારમી કરામત તમારી, વિરાટ અતિ કારમી કરામત તમારી.
બેદ હોના થહાગે ગયા દારી. વિરાટ ૧

- ચેતન અચેતનની આવી આ ગુણણી,
ક્યારે કરી રે મોરારી. વિગટ૦ ૨
- રમવા રચી રે તમે શૂન જુવામણી,
વિસર્થો નિસરવાની આરી. વિગટ૦ ૩
- આંધળા ને પાંગળાએ માડી મુમાફરી,
માયાની ગત અંધારી. વિગટ૦ ૪
- વિયયના વ્યયને જીવને ચડાવીને,
મમતાએ માંડી ખુવારી. વિગટ૦ ૫
- અજ્ઞાન આવગણુ અદ્ભુત ઝોડાડીયાં,
જોઈ ન જ્યોતની કિનારી, વિગટ૦ ૬
- શામક જણાય ના શક્તિ જણાય ના,
દંડી ખોરે રે ઢરખારી. વિગટ૦ ૭
- કોતક બરેલ આવા કોપડા અનંતના,
કર્તા ગણાય અવિહારી. વિગટ૦ ૮
- આના ઉઠેલ નથી કોને મુઝેન સ્થામ,
જૂઝે એની અવિદારી. વિગટ૦ ૯
- આયા મેરામણની પાઠ થવાને કરી,
કાગળની દોડીયે સવારી. વિગટ૦ ૧૦
- સાઈ મુઝયુ કે ગ્લા સર્વેથી વેગળા,
નરીતર દત્તી દાઝખારી. વિગટ૦ ૧૧
- વાર કર્યું જે વરી વેર્યા અજ્ઞાન આ,
માયામા મગત નરનારી. વિગટ૦ ૧૨
- કલના એ કાળની, કેલિ જીવ માળની,
ગાપ ગ્લા નંધન ગ્વિહારી. વિગટ૦ ૧૩

કુલેકું

(સખી રે હું તો જન્મનાજ ગઈલી પાણી, -એ રાહ)

- જીવન, જીવે જાગતાં જ સ્વપ્ન એક જોયું,
હતું ખોટું એ તોય જાન ખોયું. જીવન૦ ૧
- માયા વધ્યાના સુતરું કુલેકું,
અહંકાર વર નજરે ન દેખું. જીવન૦ ૨
- ધટ ધરમાં છે મન રહ્યું ઝાલી,
એણે માયા કરી છે ધણી બહાલી. જીવન૦ ૩
- વસે વિપયો વડીલ રૂપ ધરમાં,
નથી ઠાસર કરતા એ જરી જરમાં. જીવન૦ ૪
- કામ ક્રોધ લોભ મોહ મદ દેહે,
એના હુકમ માને છે સદુ સ્નેહે. જીવન૦ ૫
- મન એને પૂછીને કામ કરતું,
એની મરજી રાખીને કુલી કરતું. જીવન૦ ૬
- રાગ દ્વેષ વીર વરના વાદીલા,
એ તો કજીયાના નટખટ નાદીલા. જીવન૦ ૭
- સુતા સ્વાકુ ઇંદ્રિયો ખંતીલી,
ઠાઈ કામે જણાય નહીં ટીલી. જીવન૦ ૮
- ખાતાં પીતાં કરતાં ને વળાં દરતાં,
એને ઠાઈ રોકાણુ નથી કરતાં. જીવન૦ ૯
- વળા આરા વધ્યાદિ દિકરીઓ,
જેની સૌને પડે છે ધણી ચરિઓ. જીવન૦ ૧૦
- કામ આવે ન તોય કર ચેતી,
એની ચિન્તામાં મા સદાય રહેતી. જીવન૦ ૧૧
- વડી પુત્રી છે લાજ જરા સમજી,
ઠહે બેનોને આ કરો અગુકી. જીવન૦ ૧૨

મન મોહે વારી ન એને શકતું,
એની પ્રીતિએ દોષ ના પ્રગટતું. જીવન૦ ૧૩

એને સુખે સુખી ને દુઃખે દુઃખી,
કેમ થાય નહીં એ ગણાય કુખી! જીવન૦ ૧૪

વૃદ્ધ દાદી ને રૂપ સુદિ કેહે,
એને પૂછતું નથી કે કાઈ રનેહે. જીવન૦ ૧૫

આવી આંટીએ મન સલાહ લેતું,
કરી ધાર્યું ને દોષ દોળી દેતું. જીવન૦ ૧૬

એક મમતા માણીછ છે ધરમાં,
કરે ધટતા સત્કાર એ સ્વપરમાં. જીવન૦ ૧૭

કરે ધરમાં ધણું એ કારભારું,
જાણે કેમ વખાણુ થાય મારું. જીવન૦ ૧૮

નાત જમણુ વખાણુ એ માટે,
ખેસે થાય રસોઈ ત્યાં પાટે. જીવન૦ ૧૯

હતી ઝાઝી કંઠોત્રી છપાવી,
દીધી રનેહી સર્ગામાં ખપાવી, જીવન૦ ૨૦

મિત્રમંડળનો સાથ નહીં થોડો.
એનો વરધોડો ચડવો અજોડો, જીવન૦ ૨૧

મંડપ વ્યાધ્યા વિના તે કેમ ચાલે.
માઈ પેસો તો આવી મળે કાલે. જીવન૦ ૨૨

રખે સુતને ઓણું કે કાંઈ આવે,
એમ માયા મા લાડ લડાવે. જીવન૦ ૨૩

હિત હાનિ સામું એ નથી જોતી,
માત પ્રીતિ સર્વસ્વ ખરે જોતી. જીવન૦ ૨૪

અલંકાર વર્ણો વાસના વિહારી,
એણે એની ગુલામી સ્વીકારી. જીવન૦ ૨૫

વર વહુના વધ્યા ઉ દોર ધરમાં,
 માંડમાં બેર જુલમ એણે હરમાં. જીવન ૨૬
 અતિ વસમી એ વાસના વધુ છે,
 એણે વશ કરેલ સાસરું બધું છે. જીવન ૨૭
 કોને જાણવા ન દેતી જરિયે,
 કહે મન, 'આણી આપણે, શું કરિયે?' જીવન ૨૮
 દુઃખી દુઃખી ક્યાં છે એણે સર્વે,
 અતિ કાલી રહી છે એ તો ગર્વે. જીવન ૨૯
 જન્મ જન્મ એનો વંશ નવ દૂટયો,
 એના પાશથી કદી ન જીવ છૂટયો. જીવન ૩૦
 વાગી ખંજરીઓ કાળની અકાળે,
 જીવ જાગી ઉઠયો રે એની કાળે. જીવન ૩૧
 ગયો હામડી ને આંખ ગર્ભ ઉપડી,
 ત્યારે સ્વપ્નાની ભાન્તિ ગર્ભ ઉપડી. જીવન ૩૨
 સિવેકેથી જીવે પછી વિચાર્યું,
 અરે ખોટું અજ્ઞાન મેં સ્વિકાર્યું. જીવન ૩૩
 ન હોય વંધ્યાના મુતનું કુલેકું,
 ન હોય આકાશે કુલ ડોઈ એકું. જીવન ૩૪
 વ્યર્થ તર્ક શોક મોહ બધા વ્યાધ્યા,
 રથા એને મુખ કુખ અમે તાપ્યા. જીવન ૩૫
 રવમ સંસાર માયા તો વંધ્યા,
 જિધ્યા માનવને જન્મ, કાળ સંધ્યા. જીવન ૩૬
 કવેળાએ જિધ્યા એ જૂલ કીધી,
 પ્રભુ આપે જગાડી ગુપ્ત દીધી. જીવન ૩૭
 તમે અનુગ્રહે સાર સદા લીધી,
 કોણે કોની લીધી એ ગુપ્ત વિધિ. જીવન ૩૮

બરી અંબાની આંખડી અમીએ

(ધનાશ્રીની ચાવ)

બરી અંબાની આંખડી અમીએ, સદૈવ બરી અંબાની.
 મા તારા જ અંકમા રમીએ. સદૈવ ૧
 મા સદા તું રીઝતી મા કદા ન ખીજતી,
 દોષ કરે રહેતી ખમી એ સદૈવ ૨
 મા શિશુ તે શુ કરે, નિર્મળ એ આખરે,
 નેહ ભરે નેણથી નમીએ. સદૈવ ૩
 મા રનેહે ચૂવાડજે રનેહે જગાડજે,
 દેજે પ્રસાદ જે જમીએ. સદૈવ ૪
 મા ઠાના રે બોવ તું ગણતી અમોવ તું,
 ઠાણુ એવી અન્ય તું સમીયે, સદૈવ ૫
 મા તારા ઉર વાસ હો તારા છવ દાસ હો,
 મા તારે જ સરણે શમીએ. સદૈવ ૬

❀ ❀ ❀

સુર-સરિતાનાં મૂળ

(હરિવાને તીર એક રેલીના મુખડી,—એ શાદ)

સુર-સરિત રસ રેલી રહેલ ઉર
 જેનાં જળપાન અતિ મીઠા દોષ,
 તીરે ગ્દીને દું તે તગ્યા છીપાવતી
 જેના ન મૂળ મુખ દીર્ઘ દોષ. ૧
 કેમ કરીને મૂળ ગોપુ આ નીરનાં
 જાડુ જખાય કે અનેરા દોષ,
 પીયુ પીયુ ને મને તરવાઓ વાપની
 ક્યાંથી જવાય આયેગ દોષ. ૨

પીતાં વિમલ મારા પ્રાણો ભીંજાય ને
 શાન્તિ વળી છે સૌ અંગે હો છ,
 તપે તપેલ તન દાઢાં થયાં ને ત્યાં
 રમતાં રસિક દીઠા રંગે હો છ. ૩
 પૂછ્યું પૂછ્યું રે મેં પ્રેમે એ પુરુષને
 જોયાં તમે શું મૂળ આનાં હો છ,
 કોયે જોવાય કે કોયે જવાય ના
 એવા અગમ્ય રહેવાનાં હો છ. ૪
 મધુઈ હશીને મુખ બોલ્યા માયાવી
 આગે અદ્ભુત મૂળ એનાં હો છ,
 જોવાં રે હોય તો આવો દેખાડીએ
 મીઝી આ મોઢ બધાં નેનાં હો છ. ૫
 મીઝ્યાં એ નેશુ ત્યાં જોઈ કે જ્યોતને
 જિભરાયાં ઉર આનંદે હો છ,
 જોયાં એ જ્યોતમાં સરિતા ને સાગરો
 જોયા માયાવી રમે હદે હો છ. ૬
 બૂલી ગઈ રે મૂળ સરિતાનાં શોધવાં
 બૂલી જીવન જ્યોત જોતે હો છ,
 ઉઘાડો આંખ કહે કોતકે કરનાર એ
 જોશું તો શિવ જીવ જોતે હો છ. ૭

શક્તિએ ઉર મારાં ભરજો

(ધનાશીની તાલ)

આજ મંદિરમાં રૂપ મનોહર જો,
 દેવાધિદેવ આવાં દર્શન દીધા કરજો,
 રહેજો ખાને અંતર નિરંતર જો. દેવા ૧

માયાવી મન જાય જોવા જગત તો, વિશ્વે વિરાટ રૂપ ધરજો.	દેવા૦ ૨
જે જે કરું ને વળી જે જે વિચારું ત્યાં, તરણ તારણ તમે તરજો.	દેવા૦ ૩
જીવન જાણું નહીં હું શું શું રે માગવું, તમને મમે એ કયાં કરજો.	દેવા૦ ૪
માયું માયું ને હું મનાવું ન માગતી, જાણું અજાણું તમે કરજો.	દેવા૦ ૫
નાના છો નંદ નંદ, જાણો શું જીવંદ, પ્રેમીનાં ચિત્ત ચોપાં કરજો.	દેવા૦ ૬
જાવું જગત ને યાવું જગત મારે, માટે જગત તમે સરજો.	દેવા૦ ૭
નેણોમાં નેણુ ઘણ વેણોમાં વેણુ ઘણ, મક્તિ પે ઉર મારાં ભરજો.	દેવા૦ ૮

એક જ ઓથ તમારી

(અમે તો તમારા બે દિનના પ્રેમાન, એ શબ્દ.)

પ્રભુ એકજ ઓથ તમારી, અમારે એકજ ઓથ તમારી૦ તમે તો હેતુ રહિત હિતકારી.	અમારે૦ ૧
સંસારીની સ્વાર્થા સદાગો, ઘણ પડતી અતિ બારી.	અમારે૦ ૨
બેવે દેવે નોખાં તોલાં, મણે એ દલકાં બારી.	અમારે૦ ૩
ત્રિગુણે ઘેરાં પટ પટ મનની, નજરેા ન્યારી ન્યારી.	અમારે૦ ૪

શાન્તિ નવ આપે સંસારી,	
જે પોતાને પ્યારી.	અમારે૦ ૫
અન્યની ક્ષેતાં વધશે પારી,	
કુંટલે વિણ કંપારી.	અમારે૦ ૬
કુનિયાદારી એવી દેખી,	
છૂપે શાન્તિ બિચારી.	અમારે૦ ૭
કર્મભોગથી એહજ ડરવું	
જેને નજર તમારી.	અમારે૦ ૮
લીધે દીધે લાભ ન દીડો,	
વધુ શું કહું વિસ્તારી.	અમારે૦ ૯
અનુપમ શાન્તિ ત્યારે આવી,	
રહાય તમારી સ્વીકારી.	અમારે૦ ૧૦
નિરંજન નયનો એવાં આપો,	
જાય અમારી તમારી.	અમારે૦ ૧૧

❧ ❧ ❧

નંદનંદનનો હિંદોળો

(ધનાશ્રીની ચાલ.)

નંદ-નંદનને ન્યારે હિંદોળે, સુલાલું નંદ-નંદનને ન્યારે હિંદોળે.	
જેના યુગ યુગથી ચોગ જીવ જોળે.	સુલાલું૦ ૧
દરિના હિંદોળ મેં તો હૈયામાં બાંધિયા,	
જીવન સુલાલું ભાવ જોળે.	સુલાલું૦ ૨
જમને સુલાવતા સુધો જીવનમાં,	
અંતર આનંદ ને દિડોળે.	સુલાલું૦ ૩
રત્તિ મમંગના હેલે દિડોળતી,	
જાગી જીવન આખી ચોળે.	સુલાલું૦ ૪

નાનેરા નંદ નંદ હસ્તાં રે મંદ મંદ,
 જોલે મુખ માનું એ ટોલે.   શ્રુલાવું ૫
 ભક્તિની શૂખ નંદ નંદને નિત્યની,
 લીધા મુકુંદ માયે જોલે.   શ્રુલાવું ૬
 અંખાના અંક હું જાણું આ વિશ્વને,
 શિવ રમે જીવ થઈ જોલે.   શ્રુલાવું ૭

પિંડના પરાંગ

(આવાં શાં જોર, એ રાગ.)

પિંડે બધાં શું પ્રજુ આવા પરાંગ, જેમાંથી નાથ, નથી જાતા રે રાગ.
 પળમાં કરમાય હરિ ખીલ્યા એ બાગ, ફરતા ફરે મોહી વિધોના નાગ.
 મમતાનાં ફૂલ અતિ મોહે બધાં, જોતાં જોતાં રે એ તો ખીલી અર્ધા.
 ભોગોનાં પાણી પળવાર ના થમે, પાયાં પાયાં ને એ તો પૃથ્વીમાં યમે.
 જંતુ કરડે રે સંગ રૂપી અધાગ, તોયે ન જાય એના બાગોના રાગ.
 ડસશે રે કાળનાગ ખીટા અપાર, સંયમના સાંઠસા ન રાખે રે સાર.
 ધાર્યાં સારાં ફળ ના રે અવાય, તુષ્ટ્યાબર્યો રે ચોરવાને લગ્યાય.
 વનમાળાના બય ધરે ના લગાર, ઘેરે અજાણુ એ ખાતો રે માર.
 પિંડ પરામ મોહ જોછા ધરે, માળા સોંપ્યાં કંઈક કામ જો કરે.
 વનમાળા બાગ એને સોંપી સૂવે, કુંજે સુખે એની અબરો જીવે.
 માળા રીઝે તો ફળફૂલની ન જોટ, ચોરી કરીને નવ મૂકવી રે દોટ.
 માળા શોધે ડાઘ સારો કામદાર, પડે વિશ્વાસ તો સોંપે ઠારઠાર.
 મન ભરાય મોહ ના રહે લગાર, લાગે પછી તો થાક નિસરે એ બહાર.
 જાણે જૂઠા રે એ પિંડ ને પરાંગ, જૂઠા જીવનના જૂઠા આ બાગ.
 વાસના છુટયે નહીં માળા ને બાગ, જાણી માણીને ઘાય જૂદો મહાબાગ.
 દુટયા રે રાગ ને બાગોની બહાર, પિંડ પરાંગ અને છુટયા સંસાર.

કમળભૂતું કારખાનું

(ધનાશ્રીની ચાલ.)

- કારખાનું કેવડું તમારું, કમળભૂ, કારખાનું કેવડું તમારું,
જેને મોહી રહું મન આ અમારું કમળભૂ ૧
- કેટલાક કામદાર કામો કરે છે, કોણ કરે છે કારખાં. કમળભૂ ૨
- કેટલા છે કારકુન, કેટલા કારીગર, કારખાનું કેવડું તમારું. કમળભૂ ૩
- ઠમે લખાય ક્યાં, ભાગ્ય ધડાય ક્યાં, જીવન જડાય ક્યાં અમારું. ૪
- દેયાં ધડાય ક્યાં, હાડો જડાય ક્યાં, કોણ જીવે સારું નહારું. ૫
- ધમે ચડાય ક્યાં, ઠમે પડાય ક્યાં, કેટખાનું કેવું એ અમારું. ૬
- કોણ અહીં મોકલે ને કોણ વળી તેડી લે, નિયમન કોણ કરનારું. ૭
- કોણ કમળભૂ એ કારખાને આવતું, કોણ વળી ભય પરમારું. ૮
- સાંભળ્યું મુભાગીઓ સીધા સીધાવતા, સ્વર્ગ સહન ક્યાં તમારું. ૯
- કૃપા રે કરીને વળી કહો રે કમળભૂ, મંત્રાનું શુભ છે ચનારું. ૧૦
- કલ્પતાં એ કારખાનું કોઈ ગયા છે, મન મુઝાય છે અમારું. ૧૧
- કારખાને કામ કરી ઘાક્યાં કમળભૂ, હાખો નીસરવાનું બારું. ૧૨
- કરગરી કરજોડી કહીએ, કમળભૂ, ચરણ દેખાડો તમારું. ૧૩
- ભાગ્ય વિધાતા હો ભવની રે પારછો, અધરું છે આવવું અમારું. ૧૪
- બાળકના બાપ છો, પાળક એ આપ છો, દીનબંધુ નામ છે તમારું. ૧૫
- મ્હારું તમારું એ જીવની વિડંબના, આગવું છે સ્થાન રે તમારું. ૧૬
- એક અદ્વૈતમાં દીસે આભાસ સૌ, આપથી નથી કાંઈ ન્યારું. ૧૭
- સૂતધાર રહીને આ સૃષ્ટિ ચલાવતા, અક્ષય ધામ છે તમારું. ૧૮

હે હરિ હાય ધરોને

(જે દિનના મેમાન તમારા, એ રાહ.)

હે હરિ હાય ધરોને,	અમને પોતાનાં જ કરોને,	બરીને	આપથી	હર-સરોને;	અમને ૦	૧
અમતમ વચ્ચે પડ્યા પટંતર એ અળગા જ ધરો ને,	અમને ૦	૨				
હૃદય રતાં રૂપો નવ નિરખુ', એ અજ્ઞાન હરો ને.	અમને ૦	૩				
શ્યામ વિના સિંહાસન સૂનાં, સોહાવો જ ધરોને.	અમને ૦	૪				
બેદબાવ બ્રહ્માડિ બાસે, એહ કરો જ પરો ને.	અમને ૦	૫				
આપ વિના નવ અંતર આવે, એવા ભાવ બરો ને.	અમને ૦	૬				
અંચળ ચિત્તને સ્થિર કરીને, એમાં આપ હરો ને.	અમને ૦	૭				
હાય અમારા હરિ ધરીને, પ્રેમે પાર કરો ને.	અમને ૦	૮				

ચરણાગતિ

(જે દીનના મેમાન તમારા, એ રાહ.)

હરિ તમ હાય અમારી લાજ,	હરિ તમ હાય અમારી લાજ,	નથી	પ્રભુ	આપ	કૃપાને	પાજ;	હરિ ૦	૧
અવધ વિહારી અધમ હિધારી,	અવધે કરીઆં રાજ.	હરિ ૦	૨					
જન્મ ધર્માં યુગયુગ જગજીવન,	કરવાને એ કાજ.	હરિ ૦	૩					
પતિત અમે છું શરણુ તમારે,	નથી સાધનના સાજ.	હરિ ૦	૪					
આપ વિના અવધેશ અમારા,	સુણશે પ્રાણુ અવાજ.	હરિ ૦	૫					
આગે અમ સરખાં કંઈ તાર્યાં,	રોશન રાજ-રીવાજ.	હરિ ૦	૬					
ભવ દરિએ બમવાન અમારાં,	હૂબતાં તારો જહાજ.	હરિ ૦	૭					
વિશ્વેશ્વર આ વિનતી અમારી,	હર લાવો અધિરાજ.	હરિ ૦	૮					
આર્તજનોને આપ્યાં દર્શન,	આપે ધરી દિલ દાઝ.	હરિ ૦	૯					
અમને દર્શન દિલમાં આપી,	લાગે રાખો આજ.	હરિ ૦	૧૦					
અથવા અમર આત્મા દાખી,	હૃદય રહો રઘુરાજ.	હરિ ૦	૧૧					

અંતરની આરાત

(૨૬મણી હરણનો ચાદ.)

- દીનમંદુ જરી દૂર ન ચારો, મ્હારે તો જોત્યો તમારી રે,
ઉપેંદ્ર ઉપેક્ષા એ નવ ઘટે તમને, અનન્ય આધાર છો શ્રીહરિ રે. ૧
- જીવન જ્યોત ઝાંખી ચર્તા, જીવન, જીવન ઝાંખાં ચર્ષ જરો રે,
રસ રૂપ છો રસ વિષુ નહોં રીઝો, ક્યાંથી લાવીશ એ ખાલી હરો રે. ૨
- અંતર આસન આપ અજન્મા, પ્રેમ પૂજ્યએ પ્રસવ કરે રે,
સાજ સામગ્રી ન જોશો સામળીઆ, ને છે તે હું તમને ધરે રે. ૩
- રાજરાજેશ્વર તમ જોમ જગમાં, જોયે કાંઈ જડતું નથી રે,
પૂર્ણકામીને શી રે કમીના, નિર્ણય નિગમ કહેતા કથી રે. ૪
- મ્હાઈ મ્હાઈ મનને મહેં ને માન્યું, તે પણ મ્હાઈ ના થતું રે,
રમરણ સેવા કરવાને તમારી, રાકું તોયે એ બીજે જતું રે. ૫
- અનન્ય પ્રીતિના તમે અનુરાગી, જીવની શક્તિના જાણુ છો રે,
એના એ દોષ જોયે કવન ચાહે, જીવનાયે જીવન :પ્રાણુ છો રે. ૬
- અખંડ દયાઓ વિષુ તમ વરસે, તોએ તપ્તિ કેમ ના થતી રે,
શું રે હમ્મે મ્હાઈ મન તે ન સમજું, હરની ઉણપ તો ના જતી રે. ૭
- અંતરવામી અંતરમાં બિરાજો, સુઝે મ્હને તમે જાણુ છો રે,
માઝું ને આપ્યું તો આ પૂરું કરજો, અજાણુ નથી પ્રણ જાણુ છો રે. ૮
- અપરોક્ષ થવાની બિણુપ પૂરો, એટલું બધું તો માઝું નહોં રે,
વિરહનાં દુઃખ મધુરારે મ્હારે, રમરણ સુખે સહેવાં સહી રે. ૯
- રમરણ શાન્તિએ જીવન જીવું, એટલું તો માઝું આપજો રે,
દીનબંધુ દયા દેખું તમારી, દિવ્ય ગુણુઓ એ સ્થાપજો રે. ૧૦
- પૂર્ણકામી છો પૂરો એ આશા, અમને શેની હરિ, આપદા રે,
ખોટ ખળને નથી અલગેલા, પૂર્ણુ છો, પૂર્ણુ રહેશો સદા રે. ૧૧

પાર ઉતારો પ્રશ્ન

(વાણેરો જ્યાં વાયાં રે-એ રાહ.)

- બવસિન્ધુ ' વિમે મહાર્ નાવ, પાર ઉતારો પ્રશ્ન, ૧
 મહાગ મુવ ' તારલા તમે યાવ, માર્ગ બતાવો વિશુ. ૧
 મહે' તો અમણી સફરો આદરી, નવ જાણું ઉતરવાના દેશ. પાં ૨
 મહેને ખોટા મળ્યારે ખલાશીઆ, પંચવિપયે ધર્મા વેપ બેશ. પાં ૩
 એને ભરોમે હોડી છોડી દીધી, એને વશ યયાં તનમન બેહાલ. પાં ૪
 હોત ધર્મ હોકાયત્ર હાથમાં, તો તો સૂઝત સાચી ચાલ. પાં ૫
 વાધી ચિંતાને મન રે ઉચાટમાં, વળી જૂએ હર્ષો છે નૂર. પાં ૬
 મહે' તો પુન્યનાં ભાયાં લીધાં નહીં, જૂખ્યાં કેમ પહોંચાય જવાં દૂર. ૭
 મધ્ય દરિએ મોહમમર વોટી વળ્યા, પુત્ર કલત્ર વમળે ચૂક્યાં વહાણુ. ૮
 વમળ જોવામાં જોખમ વિસર્પ્યાં, પણ વમળે તો વાળ્યા ધાણુ. પાં ૯
 સંત સંગાથ મંગ લીધા નહીં, એ તો કંઈક બતાવત વાટય. પાં ૧૦
 નાવે નામી લીધો હોત ખારવો, તો તો નવ હોત આવડા ઉચાટ. ૧૧
 હૃદાયસ્થાના વાયા વાયરા, મહારો ડોલવાને લાગ્યાં નાવ. પાં ૧૨
 દહ મનમદ હોત જો સાથમાં, તો તો હાથ રહત કંઈક દાવ. પાં ૧૩
 દેખી બપને પ્રભુ મહેને સંભચી, પાર પહોંચવા કીધા નાદ. પાં ૧૪
 હારી એક માગ્યો એનો આશરો, મૂક્યાં મરતક એને પાદ પાં ૧૫
 સાચા સાદ સૂણીને સ્વામ આવીઆ, દરિએ હેતેથી જામ્યા હાથ પાં ૧૬
 જેમ મળને કારણુ પ્રભુ આવીઆ, તેમ આવ્યા ત્રિભુવનનાથ. પાં ૧૭
 બવતારણુ મુજને મળીરે ગયા, મહારી સફળ મફરને કાજ. પાં ૧૮
 મને નિજ દેશ નાથે દેખાડીઆ, જ્યાં અખંડ પ્રશુનાં રાજ. પાં ૧૯

પાર તું પમાડજે

(શ્રીકૃષ્ણ વૃષ્ણીવંશ, - રાગ.)

- પ્રભુ મ્હને પમાડજે તું પાર આ પ્રવાસથી,
અગણ્ય આજ હું હરિ, અમમ્ય તું અવાસથી. ૧
- ન ધર્મ ધ્યાન તીર્થ રનાન, દાન યાન ના મ્હને,
મુસાધનો યયાં નથી, મુગણ, શું કહું તને. ૨
- તથાપિ લક્ષ્ય જીવને જરા તગ તુંમાં હશે,
ખરે યયા દયાકરા, ન નામ તુજ વૃથા જશે. ૩
- અનુમ્હો અનુભવું, એ આગળ્યા જતા નથી,
તથાપિ પ્રિય ક્યાં રમો, એ પારખ્યા જતા નથી. ૪
- ન માગતાં મયા કરી, શું માગતાં મટી જશે ?
જીવત્વ ભાવ જામતાં, પ્રભુત્વ શું ધટી જશે ૫
- નજર નકી પટ્ટી ગમ્મ એ નાથ ખાલી ના જશે,
અમી પડયાં જ આંખથી, ત્રીસ્યાં જીવે નકી હશે. ૬
- પ્રતાપ પૂર્ણ તાહરા, અગણ્ય જીવ શું લહે,
પરા પડયા જીવો પ્રભુ, કૃપા કૃપા મુખે કહે. ૭
- અમમ્ય ભાવ અંતરે, ઉરરથ નાથ તું લહે,
અગણ્ય જીવ આપતો, લક્ષ્યા વિના વહી રહે. ૮
- સનાથ નાથ હું સદા કદા ન આપદા કશી,
સખંધ સાંકડા જડયા, જવાય ના હવે ખશી. ૯
- જરૂર જીવ શિવ તો, જૂદા કહું કષ્ટ રીતે,
અભેદ ભાવ ભોગવ્યા, અપાર આપની પ્રીતે. ૧૦
- તથાપિ લાજ રાખવી, હજી હરિ તું હાથ છે,
નચિંત નાથ હું હવે, સચિંત નાથ સાથ છે. ૧૧

કંટક વન

(સ્ત્રી યજ્ઞી આ સંલગ્નાય મધુર સ્વર, એ રાહ.)

આ કંટક વન જીવ કેમ ? પડીઓ કંટક વનમાં કેમ ?

અધ્યા આપ્યો શું એમને એમ. પડીઓ ૧

કર્મ કંટક વન વિશ્વ વટાવી, ક્યાં જવાના નેમ. પડીઓ ૨

પુણ્ય પગરખાં પહેર્યા નહીં તે, પાર થવાશે કેમ. પડીઓ ૩

જ્ઞાન દીપક સાથે નવ રાખ્યા, કેડી ઠળાશે કેમ. પડીઓ ૪

વિવેક વિસ્ત્રામે જાણે નહીં તું, મને વિશ્વાંતિ જેમ. પડીઓ ૫

માન સરોવર માંલ મધુરા, પાણી પ્રભુના પ્રેમ. પડીઓ ૬

જે જળ એતન પૂર્ણ પ્રગટતાં, અમૃતસર એ હેમ. પડીઓ ૭

હીર્તાન કેડી પકડી બેજે, પંથ કપાશે હેમ. પડીઓ ૮

નેમ દશે જીવ સિવ થવાના, તેા નિલે થવાશે એમ. પડીઓ ૯

જેનાં અંતર ભર્યા છે ભગવાનથી રે, જેની તન્મયતા એક નંદ કહાનથી રે.	માત૦ ૫
જેનાં પગલા પૂઠળ પ્રભુ આવતા રે, ક્ષણ એકના વિયોગ જેના સાલતા રે.	માત૦ ૬
પ્રેમ ભક્તિના મૂર્ત રૂપ રાધિકા રે, જેણે અખડ આનંદ છિર સાધીઆ રે	માત૦ ૭
સહુ સખીઓ કળાઓ એની જાણવી રે, બ્રહ્મવિદ્યાની એ રૂપ પ્રમાણુવી રે	માત૦ ૮
ગોપ સદ્વિદ્યા નિત્ય વ્રજ ભોમભા રે, જેને બ્રાન્તિના રોમ નહી રોમભા રે	માત૦ ૯
રામ સુદર વિના કે દૈત દેખે નહીં, સહુ રમૂતિઓ સદૈવ સામળની મહીં.	માત૦ ૧૦
જેને ખીજ નજર નથી આવતા રે, એક રસીઆના રૂપ બધે વાસતા રે.	માત૦ ૧૧
એને રાગો ને દ્વેષ વિરમી ગયા રે, સહુ ભાવો ભક્તિએ બળા ગયા રે.	માત૦ ૧૨
વ્રજ મડળે રમે છે એક વાલ્મી રે, અન્ય વિષયોની ત્યા નથી ગાલમો રે.	માત૦ ૧૩
પશુ પક્ષી ને પાન પ્રભુમાં સમ્યા રે, જેણે જોવા જગદીશ જન્મે વમ્યા રે	માત૦ ૧૪
ધન્ય રાધા ને ધન્ય વ્રજ મડળા રે, મારી વૃત્તિ તું જાને એમા જામ મળા રે	માત૦ ૧૫
જેને હરિના વિના રે ખીજ તાનો નથી, એજ શાઓના સાર, ખીજ શાનો નથી	માત૦ ૧૬

કૃષ્ણ બ્રમર પ્રત્યે ઉક્તિ

(બે દિનના મેમાન - એ રાત્ર.)

કદી કદણુ બ્રમર નવ યાતો, કમળચું કદી કદણુ બ્રમર નવ યાતો,
નવ ઠેરી કમળ એ ખાતો. કમળ૦ ૧

કૃષ્ણ બ્રમર, તું પ્રેમી પંકજ, અમ તમ એવો નાતો. કમળ૦ ૨

અણુબોધ્યાં આમંત્રણ મહારાં, સ્વીકારીઆં તે આતો. કમળ૦ ૩

બંધન જણે તદપિ આવે, પ્રેમે ગાનો ગાતો. કમળ૦ ૪

મરણુ લગી મુંઝવશે જણે, તદપિ દૂર ન યાતો. કમળ૦ ૫

મુક્ત છતાં તું મને પુરાયો, ગાગી બંધન રાતો. કમળ૦ ૬

પરવશ પડીઓ તદપિ પંકજ, પ્રેમે તું દરખાતો. કમળ૦ ૭

અમર કરી અલિ કાંતિ તેં તો, કેદ કરાવી જાતો. કમળ૦ ૮

બેદ બ્રમર તું એકજ જણે, પંકજ પીયૂષ સ્વાતો. કમળ૦ ૯

બોગી બ્રમર તું પ્રેમ પીયૂષનો, પંકજ ઉર મંતાતો. કમળ૦ ૧૦

કનૈયાને

(કાયા કાશ્વ બેખ-એ રાત્ર.)

શું શું જોઈએ તે જરા કહેને કનૈયા, તારે શું શું જોઈએ.

અરે અંતર બોલીને બોલી દેને. કનૈયા૦ ૧

વૈશ્વ લાલા તો વુજને લાડો લડાવે,

દર્શન આપે શું એક એને. કનૈયા૦ ૨

માખણુ કે મીસરી તું મુજથી ન પામીઓ,

તેના કચુરા હોય તો કહેને. કનૈયા૦ ૩

માખણુશાં મન મહારાં તાવી તેં નાખીઆં,

તત્વે યથાં; શું ત્યાગે તેને? કનૈયા૦ ૪

સાકરને તોલ રનેદ સુ રે ન ઉતગો,	
જીવન, જવાબો જરા દેને	કનૈયા૦ ૫
નિત્યનિત્ય માગા તારે નવલી રે જોઈએ,	
ગર્ભિની માગા પ્હોરી બેને	કનૈયા૦ ૬
હેમહીરાની ટુળને ટેવ નથી રે ત્રિકમ,	
કોણે ધ્યાન્યા જોકુળ કહેને	કનૈયા૦ ૭
યમુનાના આરા જોઈએ, વૃદ્ધાના ક્યારા જોઈએ,	
અંતર બનાવ્યા, જોને એને	કનૈયા૦ ૮
મદિર કરણ ને સૂતિ ધ્યાવુ કદાના,	
પૂજના કોડ હોય તો કહેને	કનૈયા૦ ૯
માની સુનાયે મન મદીરિયા મોધા,	
સામળ સમજવુ તને સેને	કનૈયા૦ ૧૦
મન સુધી સગવે માયાના મદિર,	
નિર્ગુણ કરવા સુ ત્હારે તેને	કનૈયા૦ ૧૧
માજો નવનિત એને ચેરિરે ચિત્ત રીત	
સાચી દોડી રે આવે એને	કનૈયા૦ ૧૨
એરે અમૃતા મે તો આપી રે મૂકીઆ,	
કે એ ચેચાં લે એ તે કહેને	કનૈયા ૧૩
એરે ચોર્મા તો હવે યાચી સુ આપીએ,	
બાકી રે હોય તો બોલી દેને	કનૈયા૦ ૧૪
બદલામા જોને જો તે આધુ રે હોય તે,	
હોયે હવાલે કરી દેને	કનૈયા૦ ૧૫
દર્શન ન દેવા હોય તો ટકાને રૂપ હેદે,	
રમતો સદૈવ આમ રહેને	કનૈયા૦ ૧૬

સામળા સોહામણા

(કાલે પરણાવ્યું ગોપી, —એ રાજ)

સામળા સોહામણા, કાળા કોડામણા, વારી લઈ વારણાં, ઓ સામળાં	૧
ધન્ય નંદ બારણાં, ઝુલે પ્રભુ પારણાં, ધન્ય એ કુલામણાં, ઓ સામળાં	૨
દુષ્ટને ડરામણા, મામાને મુંઝામણા, બક્ત લીએ ભામણા, ઓ સામળાં	૩
જગને ઝુલામણા. અધમ ઉધારણા, સંત શોક દારણા, ઓ સામળાં	૪
અવતાર મંત કારણા, બક્ત લહે તારણા, ધન્ય એવી ધારણા, ઓ સામળાં	૫

✽ ✽ ✽

રીઝાવું કેમ કરી

(રહુનાવળનો ખૂબ રંમ ખીલ્યો, —એ રાજ)

હુ તો રાજનો રાજ મહારાજ, રીઝાવું કેમ કરી, એવી વસ્તુ નથી વગી કોઈ, મુઝાઈ મનમાં હરિ.	૧
તારા પાર પ્રભુ કોઈએ ન જાણ્યા, સંત શાસ્ત્રોએ, કંઈકેઈ વખાણ્યા, બેદ ભાગો એ નાથ અજાણ્યા. હો રાજાં	૨
પ્રભુ તને કોઈએ પ્રત્યક્ષ નવ દીડો, વણુ દિકરે તું આવડો શું મીઠો, નવ દેખું હું શોધુ એ પીડો. હો રાજાં	૩
નાથ લક્ષ્મીનો પેજે શું રીઝે, અભિમાનભર્યાં કમીથી ખીજે, બેદભાવે ભુધર કેમ બીજે. હો રાજાં	૪

તને રીઝાવી કાઢી નથી લેવું,
 નથી કરવું હવે લેવું દેવું
 લેવાં દેવાંથી, પર મ્હારે રહેવું. હો રાજા ૫
 પણ પ્રીતિ તો આ નહીં દૂરે,
 મને ધજાનાં આયુષ્ય ખૂટે,
 આ તો સદજ પ્રીતિ કેમ દૂરે. હો રાજા ૬
 પ્રજા કે રીઝે ને કાણુ રીઝાવે,
 એના પાર કહે, કાણુ બતાવે,
 તમે રીઝો તો અંત એના આવે. હો રાજા ૭

સાચા મર્મે સમજી ધર્મો પાળીએ

(સુજનો, સાચા ભુતિવેદના ગુરુ સેવાએ—એ રાજ)

સુજનો, સાચા મર્મો સમજી ધર્મો પાળીએ,
 બાહ્યાચરણે રીઝે નહીં રથુછોડ જો.
 સાધન સાધો લક્ષે રાખી આત્મને,
 પુરુષોત્તમ રીઝે ને પૂરે કોડ જો. સુજનો ૧
 તીર્થોદ્ઘટી ન્હાયાં નિધનો ધારીને,
 તો તો તબવા મન ભુદિના મેલ જો.
 આસુરી સંપદના અવશુષ્ણ ટાળતાં,
 શુદ્ધ મન ચાર્તા સામળીઓ છે રહેલ જો. સુ ૨
 ઝાઝા રે છપહારે પ્રજાને પૂજ્યા,
 તો તો ધટતા જીવે ધર્મર ભાવ જો.
 પ્રતિમાની પૂજાઓ ત્રિભી પામવા,
 ધ્યાતા ધ્યેય ને ધ્યાને એકજ થાવ જો. સુ ૩

વિધવિધનાં દાનો ને દીધાં પ્રેમથી, માઈ તાઈ ન ધટે ધનમાં પ્રેમ ને, લોહાદિના મોહ જીવ જુદી ટાળવા, વૈરાગ્યોના સાધો સાચા નેમ ને	સુ૦	૪
જાજા પાઠો અભ્યાસેથી કરી રહ્યાં, તો તો કરવાં આત્મારામી મન ને, આત્માને અનુલક્ષી યાય વિધાન ને, તો તો અંતર અખૂટ મર્યા છે ધન ને.	સુ૦	૫
આદરથી આદરીઆ ને ઉપવાસને, તો પછી વૃત્તિ કરવી હરિમાં લીન ને, શ્મરણુ સેવન હરિમા મન રહેતાં સદા, એ ઉપવાસે ટળતાં બિન્નામિન્ન ને,	સુ૦	૬
કર માહે માળા ને જપરે આદર્યાં, તો તો કરવા મન્ન તથા નિરોધ ને, વિપયોથી વૃત્તિને પાછી વાળવા, શાસ્ત્રે કરીઆ જપના જીવને બોધ ને.	સુ૦	૭
સતસંગો કીધા ને શાસ્ત્રો સાંભળ્યા, વત્યો વિષ્ણુતો ન સરે આત્મા અર્થ ને હરિમાં મન રહે સંકલ્પો ના સ્ફુરે, એ સતસંગે સાર બીજી સૌ વ્યર્થ ને.	સુ૦	૮
ભક્તિના અભિમાનો ને હોય અંતરે, તો તો પ્રભુ વિષ્ણુ બીજી ન જાણે અન્ય ને અધ્યારોપે અંદર બહાર હરિ રમે, એ ભક્તિએ જીવન યાતાં ધન્ય ને	સુ૦	૯
સાચા મર્મો સમજી ધર્મો પ્રાણીએ, તો તો નિમે રીઝે નંદુમાર ને. ત્રિગુણાતીતને તત્ત્વે કરીને ચેખવા, એ સાધનેથી ટળતા તનમન માર ને.	સુ૦	૧૦

ધર્મો ધર્મો જૂદાં તો પછી ક્યાં રહે,
 તત્ત્વમસિના મર્મો ઉર ઉતારીએ.
 સાધનના સંદેશા, પ્રભુને પામવા,
 તન મન ધનથી એક વિશુ સંભારીએ. સુ. ૧૧

જગત જૂલીને જોવા છે જુગદીશને,
 સાચા ધર્મે સાચા મર્મો એહ જો.
 જ્યમ ત્યમ કરીને જગદીશે મન ઠારવાં,
 પ્રભુ પામ્યાં તો ધન્ય ધર્મો આ દેહ જો. સુ. ૧૨

મનને

(સખી બિણી અણોસરી રાત —એ રામ.)

મન આત્માને ઝોળખો ન કેમ, જે વડે શ્રવતાં રે,
 જડે જડની રે સાથે સંબંધ જે વડે શીવતાં રે. ૧
 દ્રવ્ય દ્રષ્ટા ને દ્રવ્યની પાર જેહ ખિરાજતા રે,
 વળા આપીને એને પ્રકાશ, સ્વરૂપો સાજતા રે. ૨
 બાળ બાપના જન્મના પાર ક્યાં થકી પામશે રે,
 કરે નિશ્ચય એ આપ અવતાર, સંશયને વામશે રે. ૩
 મન હૃદયને આઘા આધાર, આધેયને ક્યાં જડે રે.
 જ્યારે જોળણહાર જોવાય, નજર ત્યારે પડે રે. ૪
 જેના તેજે તપે ધક્કાંડ, સૂરજને સોધવા રે,
 લઈ દીપક નીકળવાં જ્હાર, દીપ તેજ રોધવા રે. ૫
 મન પામે ન માયાના પાર, માયાતીત ક્યાંથી મળે,
 એને મળવાના તાપની મ્હાંય બળે તો એમાં બળે. ૬
 મન શ્રવતું ન એમાં સમાય, વિરોધીભાવે બર્ણુ,
 મન શુદ્ધિ ને ગુણશું સંબંધ, નથી એ આપે નર્ણુ. ૭

નન મૂકે પોતાના ધર્મ, આત્મરૂપ આપે જ એ,
 યાવ સાક્ષીમાં એના સમાસ, અઘરૂપ બાસે જ એ. ૮
 જેના જ્ઞાને જધાનાં જ્ઞાન, અગમણ્યાં એથી રહે,
 એને શાસ્ત્રો ને સંતો અમાર નિશ્ચે કરીને કહે. ૯
 મન મૂકી માયાના ફંદ, પ્રભુના છંદે રહો,
 ત્યારે આત્માના અનુભવ થાય, આપે એમાં વહો. ૧૦

વાસનાનો પયારો

(ધન્ય જેણે દરિગુણ ગાયા, -એ રાગ)

વાસનાની વેદના વિચારો, વિલાસી તમે વાસનાની વેદનાં	
માત્ર ફેરે ત્યાં જીવ ફસાનારો.	વિલાસી૦ ૧
વાસના પધારીને માયા પસારી તો	
દોઢો ન જીવનો કિનારો.	વિલાસી૦ ૨
વાસનાએ સંચિત ને વાસનાએ ક્રિયમાણુ	
જન્મ લેવાનો ઉધારો.	વિલાસી૦ ૩
વાસના વીંટાઈ જીવ વાર વાર જન્મિયો	
આપે થયો એ બિચારો.	વિલાસી૦ ૪
ધરીઆ કંઈ જન્મ અને ફરીઆ કંઈ કાળ જીવ	
પાયરીને વાસના પયારો.	વિલાસી૦ ૫
અમ્મર અનંત એ વાસના-વિટંબણા	
અવનવા બાંધતી મદારો.	વિલાસી૦ ૬
તોડી તરછોડી એને થાવ જીવ ગોઠળા	
અસંગ થઈ આત્મમાં પધારો.	વિલાસી૦ ૭

જય જય બુગલ કિશોર

(અમે તો તમારા જે દિનના મહેમાન, એ રાહ.)

જય જય જય જય બુગલ કિશોર,		
જય જય નટવર નવલ કિશોર,		
જય જય મોહન મદન કિશોર.	જય જય૦	૧
જસોદા જાણે જીવન કનૈયો,		
દિલ દ્રષ્ટિના દોર.	જય જય૦	૨
તાત લહે અમ અમર નામો,		
યુગ યુગ નંદ કીશોર.	જય જય૦	૩
અમર જંધુ રોહિણી નંદન,		
રોષ સનાતન ઝોર.	જય જય૦	૪
રાધા પ્રેમે પુલકિત અંજ,		
માને ધન મન મોર.	જય જય૦	૫
મદમાતી મહિયારી માને,		
મનહર માખણ ઝોર.	જય જય૦	૬
ગ્વાલ બાલ ને લહે લીલા,		
મોહન મસ્તીખોર.	જય જય૦	૭
દેવાદિદે જે દર્શન પ્રગ્ણે,		
એના ગોકુળ રહોર.	જય જય૦	૮
શાન્તી મુનિને ધ્યાને રહેતા,		
ફરે વન ખરે બપોર.	જય જય૦	૯
વદને વિગ્ગો જોયાં જનુની,		
યાદ રજાં અધ પહોર.	જય જય૦	૧૦
રનેહી સખા અનુનિ ભૂલ્યા,		
એ માયાઓ ઝોર.	જય જય૦	૧૧

અજ	ધ્રાદિ	એમજ	માને,		
તોડે	એ	પદ	તોર.	જય જય ૦	૧૨
કંસ	કપાય	બરેલો	માને,		
મરણ	મૂકાવે	જોર.		જય જય ૦	૧૩
ક્રંતા	કૌપદી	દિલમાં	જાણે,		
જીવન	રક્ષક	જોર.		જય જય ૦	૧૪
અદ્ભુત	લીલા	અદ્ભુત	શીલા,		
અદ્ભુત	ચતુર	ચકોર.		જય જય ૦	૧૫
ભક્ત	ચિત્ત	ચાતક	લીલાનાં,		
નવધન	નદ	કિશોર.		જય જય ૦	૧૬
જગજીવન	જ્યોતિ	જીવ જીવના,			
જય જય	જીગલ	કિશોર.		જય જય ૦	૧૭

❀ ❀ ❀

ફળ નહીં એ કર્મનાં

(હોદસનો શબ્દ.)

જીવ જાણુજો જીવ જીવનને, જોનાર જાત્રત છે સદા,	
કે કર્મ કેવાં કળુલવાં, એ જાણુતો એની અદા.	૧
સાવધ રહી સત્ કર્મમાં, અનુચિત આચરવાં નહોં,	
એમ ધારશે તું મન મહોં, પણ દેવ દોરી જશે કહોં.	૨
સામાન્ય જન મન માનશે, આ મેં કર્યું આ તેં કર્યું,	
પણ પ્રવિણ પ્રીછી ચાલશે, જે દોષ દીધે શું સર્જ્યું.	૩
યદ્યપ્ત પ્રકૃતિ આધિન તું, અવગણ્યને નવ જોળજે,	
પણ માફ એ ના થઈ શકે, ના કાપડા કાપ્યા લખે.	૪
અનુતાપ આપે આજ જે, તે ફળ નહીં એ કર્મનાં,	
ફરી આચરે જો એલવાં, તો કામ એ જલ્દી શરમનાં.	૫

- તું આશ એવી રાખશે, કે ક્ષમાકર્તા મહાન છે,
એ માફ કરશે ક્યાં યકી, જેદને સર્વ સમાન છે. ૬
- પરિતાપ પર ને પામશે, તે તું રૂપે ક્યાં અન્ય છે,
એકત્વ માટે ભોગવે, એ ભાગ્યના અનુબંધ છે. ૭
- એ ભોગ હોશે આકરા, તું ક્યાં નજર જેતો નથી,
મહાતાનીયે ગુણ વશ થઈ, કદિ કદિ ક્યાં રોતો નથી. ૮
- આ જીવન પુરું થઈ જતાં, સંગાય શું શું આવશે,
એ જ્ઞાન કદિ ના જૂલવું, કંઈ દંદ ત્યાં ના ફાવશે. ૯
- દુઃખથી ડરિયે જ્યાં લગી, ત્યાં લગી ડરીને ચાલવું,
પડ્યા પડે શુભ અશુભના, માટે વિચારી મહાલવું. ૧૦
- પ્રાણે પ્રભુ વ્યાપક લહી, ડરતા સહુ દુઃકર્મથી,
સદ્બુદ્ધિએ મહાયર રહે, સહુ કર્મના એ મર્મથી. ૧૧
- ગતિ કર્મની અતિ મહન છે, જૂલા પડે છે ભલભલા,
તું શામ શરણ થઈ જાને, એ આપશે એની કલા. ૧૨

કોની કને હર ખોલું

(તમારા જે દિનના પ્રેમાન-એ શબ્દ.)

કહે કોની કને હર ખોલું, કનૈયા કોની કને હર ખોલું.

- કોઈ જુએ નહીં ક્યાં ખોલું કનૈયા ૧
- પ્રેમીની ગત પ્રેમી જાણે,
શું જાણે જગ રોલું કનૈયા ૨
- કો જાણે પણ જીવે ન શકે,
મન માયાવી પોલું. કનૈયા ૩
- કિમત ન કરે તેની કને કવન,
ખોલું રતન અખોલું. કનૈયા ૪

અકિંચનકો મુજ સરખું આવે,	
તો નવ મૂલ હું ખોલું.	કનૈયા ૦ ૫
પ્રેમાતુર કો પંથી આવે,	
તો દેખાડી ડોલું.	કનૈયા ૦ ૬
આતુર તું અમ અંતર જોવા,	
જોઈ આનંદે ખોલું.	કનૈયા ૦ ૭

આત્માનાં જ્ઞાન અણુમૂલ

(ધનાશ્રીની ચાલ)

આ આત્માનાં જ્ઞાન અણુમૂલ, અરે માનવી, આત્માનાં	
એને અવગણી ન કરશો કો મૂલ, અરે માનવી.	૧
જૂતોના ભેદ એ તો માયાના માનિયે.	
જીવ પીંજર પડેલ છુલછુલ.	અરે માનવી ૦ ૨
મળે માંદ ફળ તોય બંધન એ આકરાં.	
કરશે રે કેમ એ કષ્ટ.	અરે માનવી ૦ ૩
જગનાં બંધન જીવ એવાં રે જાણવાં	
મુક્ત થયા વિના ન જૂલ.	અરે માનવી ૦ ૪
આત્માને મૂલે તું વિષયો બહારીશમાં,	
એ તો આકાશનાં ફૂલ.	અરે માનવી ૦ ૫
ભૂપ થઇને તું બિખવાને નિકળે,	
એ તો અજ્ઞાનની ભૂલ.	અરે માનવી ૦ ૬
વિષયોને દૂકડે રીકે શું રાજવી,	
પદવીનાં જ્ઞાન કરી ગુલ.	અરે માનવી ૦ ૭
આપ અભિજ્ઞાન વિષુ વિચર્યે આ વિશ્વમાં,	
ચારો રે સર્વ પ્રતિકૂલ.	અરે માનવી ૦ ૮

આત્માના જ્ઞાન વડે જાશે વિટંબણા,
આપ રૂપ જગ અનુકૂલ.

અરે માનવી૦ ૯

આ ઉત્તમ અવતારના ઉદ્દેશો એજ કે,
ઓળખી લે આત્મા અમૂલ.

અરે માનવી૦ ૧૦

વિશ્વ વિરાટ જેના ચેતનથી ચાલતું,
એનાં જો ઓળસ અમૂલ.

અરે માનવી૦ ૧૧

અમર આનંદ એને અવલોક્યે આવશે,
જાશે સંસારનાં સળ.

અરે માનવી૦ ૧૨

આત્મ અનાત્મ એય માયા વિડંબના,
પ્રહ્લ અધિષ્ઠાન એનાં મૂળ,

અરે માનવી૦ ૧૩

નિત્ય અનિત્યનાં કરી લે નિદાન જીવ,
તારે તું તેજ તે ન જૂઠ.

અરે માનવી૦ ૧૪

સત્યચિત્તનો સાજ

(ધનાશ્રીની ચાલ)

આ અણુમુલ દેહ આજ આવ્યો,
એને શોભતો શું સાજ તેં સમવ્યો,

હો માનવી આ૦

બુદ્ધિ આપીને તને બાપે ગિરદાવીઓ,
એને ઉપયોગમાં શું લાવ્યો

હો માનવી૦ ૧

રાગ, દ્વેષ, અભિનિવેશ, ક્લેષ, વેપ દેહના
રાકી શું રાખને રીઝાવ્યો.

હો માનવી૦ ૨

પિંડ પોરચો કે તેં પોખ્યાં પરહિતને,
પરમાર્થ હિર શું પચાવ્યો.

હો માનવી૦ ૩

મુત વિત શરીરમાં, સદૈવ સ્નેહ રાખતાં,
દૈવે શું કોદિ ના ડરાવ્યો.

હો માનવી૦ ૪

હો માનવી૦ ૫

ઓર્થિતાં આવતાં યમનાં આમંત્રણો,

હો માનવી ૬

એક વિચાર શું ન આવ્યો.

નશ્વરમાં નેહ મોહ માયાએ આવીઆ,

હો માનવી ૭

શાસ્ત્રે શું નવ સમજાવ્યો.

સંસારે સ્વાંગ આ લીધો શરીરીએ,

હો માનવી ૮

નરે કે વાનરે જન્મવ્યો.

શાન્તિ, સમતા ને દયા દૈવી સંપત્તિયો,

હો માનવી ૯

ધારી કે ધર્મને લજાવ્યો.

અજ્ઞાન અંધાર વહે આયુ ઉતાવળાં,

હો માનવી ૧૦

જીવનમાં જ્યોતિશું જગાવ્યો.

વિશ્વે વિરાટ રાજ વ્યાધ્યા વિમોહીને,

હો માનવી ૧૧

પ્રેમ-દિપક પ્રગટાવ્યો.

પ્રેમ અલ્પાંક ને પાણી રહેલ એને,

હો માનવી ૧૨

જોવા જમત તું આવ્યો.

અખંડ આનંદરૂપ આત્માએ ઓળખી,

હો માનવી ૧૩

સત્યિદ્દનો સાજ શું સમજ્યો !

અમૂલી યાદ

(ધન્ય જેણે હરિગ્રુહ ૦ એ રાહ)

હું તો તારા બરોસાઓ શૂલી, બગવાન, હું તો

શૂલી શૂલી દયાઓ અમૂલી. બગવાન ૧

સૂળાનાં વિધન સહુ સોમે સરાવિયાં

તોયે ન આંખડીઓ ખુલી બગવાન ૨

ઠઠ ઠઠ તરંગ અંગ વૃત્તિ વલોવતા

પ્રણાં બાન શૂલી શૂલી. બગવાન ૩

અયળ આધાર, આપ અંતર ન મૂલિયા	
માપાને માળખે મૂલી	ભગવાન૦ ૪
સંચિતના ભોજ્ય બ્યારે સુખદુઃખમાં નાખતા	
જોતી હું જાત્યને અટૂલી	ભગવાન૦ ૫
પડખે રહીને તમે પ્રાપ્ત એ પતાવિધાં	
મૂલી એ સ્થાય હું અતુલી	ભગવાન૦ ૬
મૂલી ભગવાન હું તહારાં એહસાન એ	
દોષ દહિ આજ રે ઠપૂલી	ભગવાન૦ ૭
જોયા નથી ને દોષ જોશો દયાળ ના	
દીન દાસોની મ્હાંય મને મૂલી	ભગવાન૦ ૮
મૂલે એ કાણુ અને મૂલવે એ કાણુ એનાં	
જાન ભગવાન હું તો મૂલી	ભગવાન૦ ૯
મૂળી હું તોય હું તો મૂલી તું અંતરે	
જોઈ તારી જિમિ એ અમૂલી	ભગવાન૦ ૧૦
મૂલુ હું જાન ત્યારે દેજે રે જ્ઞાનદાન	
અંતર આજ્ય જોમ ખૂલી	ભગવાન૦ ૧૧
જ્ઞાન્તિ મૂલાવજે, જાની મૂલાવજે	
યાદ આપી આત્મની અમૂલી.	ભગવાન૦ ૧૨

તહારાં મંદિર કૃપા પ્રેમનાં

(હું તો દોલે મ્હું, એ ચાહ.)

સદા તહારાં મંદિર કૃપા પ્રેમનાં,
જોને તાળાં નથી રે કોઈ નેમનાં હો કહાન, સદા૦ ૧
વિના પ્રેમ નથી જ્યાં રે પેસાતાં,
વિના પ્રેમ નથી જીજ્ઞા પેસાતાં.   હો૦ ૨

સહુ સુકૃતના સાથ જ્યારે જાગે,	
ત્યારે તારામાં મન અનુરાગે,	હો૦ ૩
મન માયા સંબંધ સહુ છોડે,	
ત્યારે શામ મળે સાધન થોડે.	હો૦ ૪
જીવ જ્યારે અભિમાન ત્યાગે,	
ત્યારે તારી મોરલીઓ વાગે.	હો૦ ૫
જ્યારે વિશ્વ વિશુ રૂપ બધું બાસે,	
ત્યારે કોણુ કહો કોઈને ઉપાસે.	હો૦ ૬
જ્યારે જીવ જીવ જીવન જણાશે,	
ત્યારે તારાં દર્શન પ્રજુ યાશે.	હો૦ ૭
જ્યારે રાગ દ્વેષ મૂળિયાં કપાશે,	
ત્યારે ભક્તિનાં ખીજ રોપાશે.	હો૦ ૮
મન ઓતપ્રોત પ્રેમ મહીં યાતાં,	
જામ જ્યાં જ્યાં ત્યાં પ્રેમ લલ્લ જાતાં.	હો૦ ૯
અન્ય ભાવ કોઈ ઉર નવ ધારે,	
ત્યારે તું એ મંદિરમાં પધારે.	હો૦ ૧૦
પ્રેમ મંદિર સદેવ રહે ખુલ્લાં,	
તોય ચોખીએ એક બેઠ મુશ્કાં.	હો૦ ૧૧
જરા વિઠ્ઠલિએ મ્હાંય ના જવાતું,	
દૈત દેખે એ દાર અંધ થાતું.	હો૦ ૧૨
કાન પૂજન ને ધર્મ સહુ ધારે,	
ત્યારે જિભાં રહેવાય એક દારે.	હો૦ ૧૩
જ્યારે ઉર અન્ય ભાવ સહુ જૂરે,	
ત્યારે મંદિરનાં બારણાં ખૂરે.	હો૦ ૧૪
જ્યારે દારો એ દેવ રૂપ યાતાં,	
ત્યારે દર્શન દે દેવ એ લાગતાં.	હો૦ ૧૫

કહ્યાં માને ન મન

(ઝાલર વાગેને, એ રાહ)

શું કરિયે કૃષ્ણ કહ્યાં માને ન મન,	
એ ખોટાં કરે જૂઠા જગનાં બજન.	૧
એને ઝાઝા જનમની વાસના વરેલ,	
એની કમોએ કારમી કાયા ધડેલ.	૨
રત્નેચુજીનું કરેલ રંગ રાગે ભરેલ,	
એણે નિવૃત્તિ કાઢ કાળ ના રે કરેલ.	૩
સદા કરતાં સંસાર એ યાકે નહીં,	
નિત્ય કાચું કાળે કરી એ પાકે નહીં.	૪
દુઃખ આપ્યો વિરાગના વિચારો કરે,	
ત્યાં તો ભોગો આવીને એનાં બાનો કરે.	૫
ખોડ મોટી જે ઝટ પર દોરો જીવે,	
કરે ખોતે કરોડ એ નાંખે દૂવે.	૬
ખરાં યાન નવ હોય એને હોરે લગાર,	
તોય પરને દેવાને એ નિભે તૈયાર.	૭
ખીજે દેતાં એ યાન દીસે કાચું ધણ,	
આપ આચરતાં એહ નવ રાખે અણ.	૮
જણે આપ સમુ તો જગ આખે નથી,	
ખરે એના સમુ તો એની પાખે નથી.	૯
છળે નિજને તથાપિ એ નારે કળે,	
દશે એવું પરવશ એ તે કોને બળે.	૧૦
નકી એનાં કરેલ એને દોરી રણાં,	
દરિ દાર્યા ઘણું એ દાથ ના રે રણાં.	૧૧
કાઠ કાળે સંકટ કાંઠ સારા કરે,	
એના માંડે ગણેય ત્યાં માયા મરે.	૧૨

પડે આવી વિશેષ સ્થિતિ ક્યાંથી કરે, કહો, કહાન, બિચારું એ તે શું રે કરે.	૧૩
ધડી ધારે મંસાર હવે કરવું નથી, કરે બંધન એ કામ હવે કરવું નથી.	૧૪
ત્યાં તો મંસારી સ્નેહ એને ઘેરી વળે, રંગ રાગે કરેલ મિત્ર આવી મળે.	૧૫
પંચ વિષયો ને છદ્ધિયો ખેંચી લે હાય, પ્રીત પેલાંની પાંગરે ને જાય એની સાથ.	૧૬
નવ આવે વિચાર એ કુઝી કરે, એને તજતાં કે ગુણ એક બાધા કરે.	૧૭
કઈ કેટલાં વખાણુ એના આરા નથી, હઈ કેટલાં મખાણુ ગુણ સારા નથી.	૧૮
ધડી ટેકાણે હોય ત્યારે તમને સ્મરે, એને ઉદતાં ન વાર ખાર બીજે કરે.	૧૯
મેં એ મસ્તીભરેલને માર્યું ધણું, તોય ગણતું નથી એ નાથ ઘેણું ધણું.	૨૦
હરિ, આવી અનેક હશે એની કુટેવ, તોય એ તો દેખાડે વળી દિલ માંડે દેવ.	૨૧
નકી આવા સ્વભાવ એના આપે પડેલ, હરિ હાથે ધડીને કેમ આણું ધરેલ.	૨૨
તમે નિઃશ્રંગ નાથ એને ન્યાઈ કર્યું, ધડી લેવા આનંદ એને પ્યાઈ કર્યું.	૨૩
એને જીર્ણુ જણીને દેવ દૂર ના કરો, એને આપનું ગણીને દરી આપમાં ધરો.	૨૪
ધડી ધડીમાં એ આપનાં બૂવાવે છે જાન, નવ રહેવા દેલસ કરે કાર્યમાં તોજાન.	૨૫

દીનજંઘુ તમે, તે એને દાખી દયા,	
નવ મારો મોહન, મોજ ચાખી રહ્યા.	૨૬
પ્રભુ આપ પ્રતાપ જોર રાખી રહ્યું,	
જીવો જીવો, જીવન, ભાવ દાખી રહ્યું.	૨૭
જોને આપે જોયું એ કેમ પાછું ફરે,	
કરે આવા પ્રતાપ આપ ઓથે ખરે.	૨૮
નકી લાડીલું, લાલ, એ તમારું હશે,	
બાળ ભાવે એ ખસાર કદી જાતું હશે.	૨૯
‘ભણે રમતું’ એ આપની ધ્રુષ્ટા હશે,	
તોય આપની નજર એ ઉપરે હશે.	૩૦
વાર લાગે તો હાક નકી કરતા હસો,	
હેત લાવી અપાર હિર ધરતા હસો.	૩૧
હશે ધેણ ગમાર કે મસ્તિભર્યું,	
બાપ આપે મણેલ એને ગુણનું નર્યું.	૩૨
બાળ આવાં અનંત વિશ્વ તારાં રમે,	
બાપ એનાં રમણ તને કેમ નાં ગમે.	૩૩
નકી રમતાં જોઈને હિર સીઝ્યાં હશે,	
નકી ચેતાં જોઈને હિર સીઝ્યાં હશે.	૩૪
બાપ આપે આવીને અંક લીધાં હશે,	
તાપ દાણી અનંત મુખ દીધાં હશે.	૩૫
પ્રભુ આપે પાયેલ જળ પીધાં હશે,	
હરિ, આપે આપેલ ફળ લીધાં હશે.	૩૬
વિશ્વ આવાં અનંત, બાપ, તારાં રે બાળ,	
બાળ હિરે નિરાંત, બાપ લેશે સંભાળ.	૩૭
બાળ અંધ રૂપ બાપ તું આપે રમે,	
તોય તું તો છે પ્રાપ, બાળ નિત્યે નમે.	૩૮

જીવ મન યુદ્ધિ ચિત્ત નામ નાનાં ધરે,	
એ તો માયાનાં કામ નહીં આપનાં ખરે.	૩૯
રહે માયાવી દેહ વિશ્વ માયાવી મ્હાંય,	
જીવ એમાં રહેલ, એની આવી એ છાંય.	૪૦
એના અધ્યાસે એના ગુણ એવા થયા,	
તમે દાખી દયા એ એને પ્રીછી મયા.	૪૧
બાળ ભાવે રહ્યા એ જગ બાળા રહ્યા,	
મુવ સરખા બાળાએ એને ચાળા લહ્યા.	૪૨

ભોળા ભાવે

(લાલેભરી શુભાલે ભરી, - એ રાહ)

પ્રશ્ન ભોળા ભાવે રે અમે માગ્યું હશે,	
તમે ભોળા માટે એ એમ આપ્યું હશે.	૧
શામ માયાનું માપ ઉર માપ્યું હશે,	
ખિદ કરવાને સિદ્ધ રમરણ રચાપ્યું હશે.	૨
જાએ જાણ્યા શંકરને ભોળા જાને,	
આજ જાણ્યું જાણ્યું જે સામ્ય સર્વે જાને.	૩
મને આવા પ્રભાવની પારખ નહીં,	
ઉરે આવા સ્વભાવની ઝોળખ નહીં.	૪
રહેજ નેતામાં રનેદ આમ રનેહી થયો,	
જેને નિજનું મણો એના થઈ રે જયો.	૫
એના સર્વે અપરાધ સાવ બૂલી જયો,	
એને અર્જુન અંતર આમ બૂલી જયો.	૬
એના આજા ઉપદારને કબૂલી જયો,	
એના ઝોળા ભાવેને મહાન મૂલી જયો.	૭

એની પ્રવૃત્તિના પ્રેરનાર આપજ યશો,	
એની આશાને પૂરનાર બાપજ યશો.	૮
એના હરવાને તાપ છાંય કરતા હશે,	
એને અંતર ધીરજ રૂપ ધરતા હશે.	૯
એને લક્ષે સદૈવ શામ રહેતા હશે,	
એને રનેહે સંદેશ સત્ય કહેતા હશે.	૧૦
એની શાન્તિને કાળ સંગ રહેતા હશે,	
એને નિત્ય આનંદ અંગ હેતા હશે.	૧૧
ગુણ આવા અનંત કેમ ગણુતાં ગણાય,	
પ્રભુ જૂલે બ્રહ્મા તો કેમ જૂલે બણાય.	૧૨
જેવા તેવા જાણેય આમ શાન્તિ યષ્ટ,	
જેણે જામ્યા રામ્યાની હવે બ્રાન્તિ ગર્ષ	૧૩
હરિ જાહેલા હાય હવે છોડશે નહીં,	
પ્રભુ પ્રીતિના તાર ભવે તોડશે નહીં.	૧૪
દીનશ્રદ્ધના નામની પ્રતીતિ યષ્ટ,	
પ્રભુ આ તો આ જીવની રીતી યષ્ટ.	૧૫
તમે એટલું કરીને વળા ખટક્યા નથી,	
ભેદ ભાવો ખટક્યા રે તોય વટક્યા નથી.	૧૬
હવે આગળનાં કાગળે લખાતાં નથી,	
નવ કહેશેા છાનાં કાં રખાતાં નથી.	૧૭
આપ ગ્રેયો પ્રકાશ સદુ કરવાં પડે,	
આપ આપો એ રૂપ હજી ધરવાં પડે.	૧૮
આમ દ્વિધા ભાવીની સંગ શોભો નહીં,	
તો તો ઘટર્તા કરવાને હવે શોભો નહીં.	૧૯
હવે અમને અધિક આથી શોભો નહીં,	
તોય રહિયે આવાં એ આપ શોભો નહીં.	૨૦

એને જોવાનાં નેણુ વેણુ નોખાં હશે,	
એ તે કેવાં હશે ને કાણે દેખ્યાં હશે.	૨૧
કૃપા કુંતા-કુમારને કેવી હશે,	
એણે કેવી રે ભાવના ગેવી હશે	૨૨
જેને આપે અમૃત એ પાયાં હશે,	
એના પામી પ્રસાદ અમે ગાયાં હશે.	૨૩
જેના રમરણે સર્વેનાં ત્રેયજ યતાં,	
એનાં અંતર પૂજન કેમ કરિયે છતાં.	૨૪

માયામાં મન નવ લાગે

(સખી રે હુ તો જમનાજી ગઈતી પાણી, - એ રાહ)

હરિ મારાં માયામાં મન નવ લાગે,	
સદા આપ સાનિધ્ય એ માગે.	મોહન૦ ૧
અન્ય વાતે ન હિર અનુરાગે,	
લાગે આકરં સમાધિ જે ભાગે.	મોહન૦ ૨
વિશુ વિરતિએ કરવા બ્યવહારો,	
અધુરા શા બધાયે આચારો.	મોહન૦ ૩
જાણુ જીવનને ખટકા પડે છે,	
મન જોળાં એ માટે રડે છે.	મોહન૦ ૪
ક્ષણ એકમાં એ શાન્તિ ધરે છે,	
યાદ શક્તિની, આન્તિ હરે છે.	મોહન૦ ૫
અગમ્ય શક્તિ એ આપની વિચારે,	
બધી ચિન્તા ચોપાસની નિવારે	મોહન૦ ૬
તોય ચિત્ત નવ નિઠા ઠણ્ણે,	
તિમ ભોગે એ મન પાછાં જૂણે.	મોહન૦ ૭

મહામાયાની શક્તિઓ અતૂલી,	
હોય કેમ નહીં આપ રહ્યા અૂલી.	મોહન૦ ૮
બય લાગે એવા ન હરિ ખૂલતા,	
પ્રભુ માયાની સત્તા ન પૂલતા.	મોહન૦ ૯
એ માયા સ્વાધીન મન રાખે,	
ધડી એકમાં એ શ્રાન્તિએ નાંખે.	મોહન૦ ૧૦
અમે અણુમણુ આયુ વટાવ્યાં,	
ધડી એક હશે યાનને ધટાવ્યાં.	મોહન૦ ૧૧
હયો જીવન અંધાર એજ સૂરે,	
અખંડિત જ્યોત આયમે ન હોરે.	મોહન૦ ૧૨
એ અનુગ્રહ વિચાર હોર આવે,	
ત્યારે મન બધી શંકા સમાવે.	મોહન૦ ૧૩
હરિ આપ પાસ અંતર ઉઘાડું,	
તમે સાક્ષીથી શું હું સંતાડું.	મોહન૦ ૧૪
અસંભાવના ઠહિ ઠહી જૂલાવે,	
મન એના સ્વભાવ ના સમાવે.	મોહન૦ ૧૫
કૃપા જેતાં ન ધરતી કે શંકા,	
પ્રતિજ્ઞાઓ કરી છે કરી ડંકા.	મોહન૦ ૧૬
હરિ જાણે છે જીવના સ્વભાવો,	
આપ શક્તિએ આપમાં સમાવો.	મોહન૦ ૧૭
હરિ, મહિમા ન આપના વિસરતા,	
કૃપા કરતાં કે ઠાળ ન ઓસરતા.	મોહન૦ ૧૮
મન આવ્યું છે શરણે તમારે,	
નવ વિશ્વાસે જોશે વધારે.	મોહન૦ ૧૯
એને આપના પ્રતાપની પ્રતીક્ષા,	
જેઠ આપના અનુગ્રહની રીતિ.	મોહન૦ ૨૦

પ્રભુ તમને શું એકલાં ન મળતું, અભિલાષ થઈ જોવા શું રમતું.	મોહન૦ ૨૧
જગ બાળકને જેહ પ્રતિપાળે, એ તે પાસે આવ્યું શું પાછું વાળે.	મોહન૦ ૨૨
બાળ બાપના એ અંક નવ ત્યાગે, થયું બાળ ત્યાંથી હક બધા માગે.	મોહન૦ ૨૩
હક જોગ કદિ મન નવ યાશે, બાળ ભાવ યદી દૂર નવ જાશે.	મોહન૦ ૨૪
હરિ નિર્ગુણ સગુણ એ સ્વભાવે, જીવ બાળ આપ બાપ થઈ હૂલાવે.	મોહન૦ ૨૫
એને બાળોના એલો ગમે છે, માટે મન-બાળ બાવે રમે છે.	મોહન૦ ૨૬
એની લીલાના પાર કો ન પામે, એની માયાને મન શિર નામે.	મોહન૦ ૨૭
મન માયાના લટકા તેા છાયા, અધિદાન વડે એહ પ્રગ્છાયા.	મોહન૦ ૨૮
રમે જીવો એ આપને રીઝવવા, રીઝો આપ, એ શું ધન્ય ન સમજવા.	મોહન૦ ૨૯
આપ માયા ન આપનાં સતાવે, અનુરક્ત તત્ત્વ આપનાં બતાવે.	મોહન૦ ૩૦

મહેરામણની પાર

(ધન્ય જેણે હરિગુણ ગાયા, એ રાહ.)

- મૂકશો ન માયા લગાડી, મોહન મને મૂકશો ન માયા લગાડી
 લેજો લાજલેર લાલન ઉપાડી, મોહન૦ ૧
- આપી આદેશ અનુગ્રહ છે જતાવીઆ,
 જીવનમાં આમ જો જગાડી. મોહન૦ ૨
- શોધું છું, શામ, તમ ધામ હું તો નામથી,
 દેજો દયાળ એ દેખાડી. મોહન૦ ૩
- માયા મહેરામણની પાર મજુ મંદિરો,
 વાટચો વિકટ જી ઉપાડી મોહન૦ ૪
- શક્તિ નહીં ને શામ અખિષ એજાંમવા,
 હાય ઝલી લેવાને હાડાડી. મોહન૦ ૫
- રહામા આવ્યા શું શામ લેવાને લાડથી,
 નામી નાવ દીધાં બેસાડી. મોહન૦ ૬
- લીધાં સકાન હાય, કરવાને પાર નાય,
 ત્રેમેથી દેવા પહોંચાડી. મોહન૦ ૭
- નાવી નાંમરશો ન નાવ કોઈ બંદરે,
 અધોર હું જાવા અગાડી. મોહન૦ ૮
- ખડકો આવે તો મને બ્હીક ના જતાવરશો,
 ખેડણહાર છો ખેડાડી. મોહન૦ ૯
- સમશું રે શામ અમે વ્હણે વિશ્વાસથી,
 હૃદય દેજો આખરે હિરાડી. મોહન૦ ૧૦
- આરા જતાવજો આનંદમાં અનંતના,
 અનુપમ જ્યોતને દેખાડી. મોહન૦ ૧૧

કાંઠે કૃપાળ કર આલી હિતારળે,
અમારી અશક્તિઓ હિધાડી.

મોહન૦ ૧૨

તીરો દીધાં ને ગયા તાપ મ્હારા ઝોસરી,
નક્કો નાથ દીધાં ભેટાડી.

મોહન૦ ૧૪

પૂજ કરી ન કરી

(અમે તમારા બે દિનના મેમાન,—એ શબ્દ)

પ્રભુ મેં પૂજ કરી ન કરી, તમારી પૂજ કરી ન કરી, જાણો હિરની તમેજ ખરી.	તમારી૦ ૧
પૂજનારાની પ્રતિભા આગે, કપકા યોગ્ય કરી,	ત૦
જિર્મિભર્યા અર્ચન પ્રિય તમને, કરવાં જાવા તરી.	ત૦ ૨
વિશ્વંભર વાયુ દોળે જોને એણે ધંટી ધરી,	ત૦
ભોળે ભાવે કરે કદાપિ, તોય સ્વીકારો હરિ.	ત૦ ૩
માયાવી મન મોહન જાણો, કરો ન ખરાખરી,	ત૦
મન લજ્જા મહારાજ જાણો, હિદાર અંતર હરિ.	ત૦ ૪
પુનિત થયાં પરતાવે પૂરણ, પ્રીતી પ્રીતિ ધરી,	ત૦
વધુ પૂજ્યે પ્રભુ પ્રસન્ન મુજને, હાથ રજા છે ધરી.	ત૦ ૫
હિરનાં અર્ચન કળૂદ્યાં કૃષ્ણે, એની હિર ખાતરો,	ત૦
પૂજનનાં કળ પરત કરી હરિ દૂર થયા ન જરી.	ત૦ ૬
સ્મૃતિયે આપી રનેહે આપ્યા, સ્મરણે શાન્તિ ખરી,	ત૦
હૃપદારોની નહીં અપેક્ષા, જ્યાં હિર પ્રીતિ ખરી.	ત૦ ૭
પળપળ પૂજન માગે મ્હારાં, મ્હોવા શું નરહરિ,	ત૦
મન જાણે કે મોહન જાણે, પૂજ કરી ન કરી.	ત૦ ૮

મધુવન બંસી

(અમે તમારા જે દિનના મેમાન,—એ રાહ)

મધુવન બંસી બગાવે, કનૈયો,	મધુવન બંસી બગાવે.	
નારદ શારદ ને શરમાવે	કનૈયો૦	૧
શબ્દ બહાની શક્તિ જણાવે,		
જે જગતંત્ર ચલાવે.	કનૈયો૦	૨
મનહર નાદે પાદે પાદે,		
પુનિત સુધા સરખાવે.	કનૈયો૦	૩
સાત સ્વરોએ સંગીત સરતું,		
સરસ્વતી સર પુરાવે.	કનૈયો૦	૪
નાદે નાદે નિગમ નિરૂપણ,		
સચ્ચિદ્ર સ્વરૂપ સમાવે.	કનૈયો૦	૫
શિવ બહાને લાગી સમાધિ,		
સ્વરૂપે સૂર મિલાવે.	કનૈયો૦	૬
અમર મુનિવર મધુવન સોધે,		
સામળ કો ન બતાવે.	કનૈયો૦	૭
ગીત ધ્વનિ ગોકુળમાં ગદ્ય એ,		
મજવણુ બાન બૂલાવે.	કનૈયો૦	૮
જાત્યો બૂલી જગને બૂલી,		
સમગ્ર શામ બોલાવે.	કનૈયો૦	૯
પ્રભુને તેડે કો જગ ખેડે,		
માયા જોર ન કાવે.	કનૈયો૦	૧૦
શામ સમીપે રમેહે આવી,		
શરણે શિર નમાવે.	કનૈયો૦	૧૧
આત્મ તત્વ અલખેલા બેતાં,		
જીવન રાસ જગાવે.	કનૈયો૦	૧૨

ઋપિ મુનિ ભાગ્ય વખાણે વૃજનાં,	
અમને આ શું લગાવે.	કનૈયો ૧૩
વૃજ મંડળમાં મૃગ નવ સરળ્યા,	
વિધિયે વૈરી ઠહાવે.	કનૈયો ૧૪
ગાને ગગન સુધાકર સ્થંભો,	
યમુનાં ગતિ થંભાવે.	કનૈયો ૧૫
મધુરી મોરલી મન મોહનની,	
અમૃત પાન કરાવે.	કનૈયો ૧૬
પૂર્ણ પ્રભુની પુનિત લીલાએ,	
ભૌતિક ભેદ બૂલાવે.	કનૈયો ૧૭
અખંડાનંદ કનૈયો અંતર,	
અવિરત ખંસી બગાવે.	કનૈયો ૧૮

કો અકલિત તત્ત્વ તમારું

(અમે તો તમારા બે દિનના પ્રમાણ, એ રામ.)

કો અકલિત તત્ત્વ તમારું,	
પ્રભુ કો અકલિત તત્ત્વ તમારું.	
નર નારી ત્રિયુષ્યથી ન્યાઈ,	પ્રશ્ન કો ૧
પરિમિત શુદ્ધિ પરિમિત શોધે,	
અવર્ણનનું બાઈ,	પ્રશ્ન કો ૨
માત રૂપે કંઈ તાત રૂપે કંઈ,	
ના થ રૂપે રૂપે રૂપનાઈ.	પ્રશ્ન કો ૩
જોની વૃત્તિ જોમાં વિરમી,	
તે ને તેહજ પ્યાઈ,	પ્રશ્ન કો ૪

સૌમાં સોયું, કોયે જોયું.
 ન ય ન અ ય ન થી ન્યા રૂં. પ્રભુ કો ૫
 તમને જોતુંજ તત્વ તમારું.
 અવર ન હોં જોનારૂં. પ્રભુ કો ૬
 અનુભવશે વળી એહજ એને,
 નેહ તમોને ખ્યારૂં. પ્રભુ કો ૭
 એ સંદેશ કાણજ લાવે,
 જોતુંજ જ્યાં શમનારૂં. પ્રભુ કો ૮
 પૂછશેમાં કે પ્રીછયું કે નહીં,
 નિત્ય હૃદય રહેનારૂં. પ્રભુ કો ૯
 અન્ય નહીં તો આ શી લીલા,
 એ યે તત્વ તમારૂં. પ્રભુકો ૦ ૧૦

❀ ❀ ❀
 આટલું આપજો

(માન્યો મનનો મોહનવર-એ રાગ)
 ઠહોન આપો તો આટલું આપજો જો,
 મહારે અંતર અખંડ રાજ સ્થાપજો જો. ૪૦
 મારાં હિર અનિત્ય નિત્ય ઓળખે જો,
 મારાં ઠમોં કે ચિત્રગુપ્ત ના લખે જો. ૪૦
 જન્મ જન્મે આ પ્રેમ ઠમી થાય ના જો,
 મારાં મન માયામાં કદી જાય ના જો. ૪૦
 પ્રભુ પુરી રહ્યા છો મહારી આશને જો.
 તેમાં રાખી રહીછું વિશ્વાસને જો, ૪૦
 દેવું દેવું તો દેહ લગી નહીં મટે જો,
 આપો એટલું જે હિર તમને રટે જો. ૪૦
 અભય અંતર રહે સદૈવ જકતમાં જો
 મહારી પ્રીતિ રહે સદા અવ્યકતમાં જો. ૪૦

આજ હસવા સરીખી નથી આ કથા જો,
 તમે જાણો જીવન જીવની વ્યથા જો. ૬૦
 જીવ સરજીને પાડી તમે આ પ્રથા જો,
 પછી આપો ને હોય અમને યથા જો. ૬૦
 કદાન આપી ભંડાર ભર્યા ભાદર્યા જો,
 તમે જીવથી શું કાઠ કાઠ છે સર્પા જો. ૬૦
 માટે એની ઉપાધિ હવે ટાળજો જો,
 નીકર ભાળ્યાં છે એમ સદા ભાળજો જો. ૬૦

❧ ❧ ❧

ભૂલો પડેલ પંથી

(મધુકાંભાં જેલ-એ રાગ.)

રાજપંથી ભૂલો પડેલ વાટે, વિરાટરાજ પંથી ભૂલો
 હશે મારગ ચૂક્યો એ શા માટે. વિરાટરાજ ૧
 લીલાને કારણે નિકળ્યો એ બારણે,
 એવા આનંદ એ વિરાટે. વિરાટરાજ ૨
 શુકનમાં સામી મળા માયા મુંઝામળી,
 સંગી થયો એ શોખ માટે. વિરાટરાજ ૩
 ભૂલ્યો એ દેશને, ભૂલ્યો એ વેપને,
 આળ્યો ભરાટવિ પાટે. વિરાટરાજ ૪
 જીવાનું પૂર્વ અને પશ્ચિમ એ પાંગરે,
 ચાલે મારગ છુટારે. વિરાટરાજ ૫
 મૂકવા છિ ભાર અને અદક્ષા એ બાંધનો,
 જામ ભાર લાદી બેઠ પાટે. વિરાટરાજ ૬
 આપેરા જીવ ત્યાં આંખા ને આંખલી,
 જૂખ્યો રીઝાવ રસ આટે, વિરાટરાજ ૭

ખાડો પડેલ પેટ ભરતો એ ભોગથી,	વિરાટરાજ૦ ૮
ખાતો ખાતો ને હાથ ચાટે.	
આધિ વ્યાધિ ને ઉપાધિએ આચડે,	વિરાટરાજ૦ ૯
અંતર ભર્યા છે ઉચાટે.	
ત્યાં તો માડેલ દીડી મગતાએ હાટડી,	વિરાટરાજ૦ ૧૦
હોરી પ્રવૃત્તિ શાન્તિ સાટે.	
દેખી ધરાક કહે મગતાઓ માનવી,	વિરાટરાજ૦ ૧૧
રહી જા રણવાને મારે હાટે.	
મૂળ વાત ભૂલી એ ઘેરાયો મારજે,	વિરાટરાજ૦ ૧૨
બેઠો પ્રપંચ કેરી પાટે.	
વરુ વિવેક નહીં વેચવા કે વહેરવા,	વિરાટરાજ૦ ૧૩
ક્યાંથી વેપારમાં ખાટે.	
આવી છે ખોટ અને ખોલે એ ભૂલને,	વિરાટરાજ૦ ૧૪
કાળ જાય ફાળમાં ઝપાટે.	
મુકૂતને જોમ સંત નિકળ્યા એ મારગે,	વિરાટરાજ૦ ૧૫
દીડો બેઠેલ ખડા હાટે.	
કરુણાના સિન્ધુ સંત પૂછે છે પંથીને,	વિરાટરાજ૦ ૧૬
અહીંયાં બેડો શા માટે.	
આવે છે કાળ ચોર લૂંટવાને હાટડી,	વિરાટરાજ૦ ૧૭
કઈ કઈ લૂંટાય આ વાટે.	
ભયથી ભરેલ પૂછે પંથી ઉતાવળો,	વિરાટરાજ૦ ૧૮
જાણે જે ચોર સિર કાટે.	
ક્યાંથી આવ્યા ને તમે જાણો કે દેશમાં,	વિરાટરાજ૦ ૧૯
બોલો બોલો ને ઉર કાટે.	
સંતો કહે કે અમે વિશ્વેશી આવિયા,	વિરાટરાજ૦ ૨૦
જર્મિયે વિશ્વેશ કેરે ઘાટે,	
પાછો રે વળ્ય તું પંથી અમ મંગમાં,	વિરાટરાજ૦ ૨૧
વાસ મૂલે આપણા વિગટે.	

પ્રભુ પૂજન

(અમે તમારા જે દિનના મેમાન-એ રાગ)

મન ! કેવાં પૂજન કરિયાં, પ્રભુનાં કેવાં પૂજન કરિયાં
 કરી પૂજન ક્યાં પરવરિયાં. પ્રભુનાં ૧
 વાંચિછત પૂરવા પ્રભુને પ્રાર્થ્યા, તમે, શું કાનાં પૂરિયાં. પ્રભુનાં ૨
 જેવાં ઇચ્છો ઇચ્છર પાસે, એવાં શું આચરિયાં. પ્રભુનાં ૩
 દોષ વિસરવા વિનવો વિભુને, તમે કાનાં શું વિસરિયાં. પ્રભુનાં ૪
 પ્રિય થવા પ્રિય કરવાં એનાં, એ તો ના વિસરિયાં. પ્રભુનાં ૫
 મામૂલી ઉપહારો અરપી, શાં શાં હરિનાં હરિયાં. પ્રભુનાં ૬
 જે જમિંએ અરચન કરિયાં, ધડીમાં તો ન વિસરિયાં. પ્રભુનાં ૭
 જીવજીવજ્યોતિ જીવંત વિરાજે, વિશ્વ પૂજન શું કરિયાં. પ્રભુનાં ૮
 પૂજન કરવા પ્રભુ મથેલાં, પળ પછી કે રૂપ ધરિયાં. પ્રભુનાં ૯
 ત્રિભુવન પતિ એ તાત જગતનો, બાળક જન સૌ હરિયાં. પ્રભુનાં ૧૦
 બાપ રીઝાશે બાળ રીઝવતાં, જન જન દર્શન કરિયાં. પ્રભુનાં ૧૧
 ધટ ધટ ગિરિધર જેતાં ધાબો, રાખી હૃદય અભિભરિયાં. પ્રભુનાં ૧૨
 જીવશિવ ન્યારા ક્યાં લગીજેશે, જગત જીવો પ્રભુ ભરિયાં. પ્રભુનાં ૧૩
 પળ પળ પૂજન કરો પ્રભુનાં, જીવ રૂપ સામે ધરિયાં. પ્રભુનાં ૧૪
 પ્રાણી માત્રમાં પ્રભુને પેખો, તો પ્રભુ પૂજન સરિયાં. પ્રભુનાં ૧૫

ઊડી ઊડી કામના કરોડો

(ધનાશ્રીની ચાલ)

ઊડી ઊડી કામના કરોડો, આ અંતરે ઊડી ઊડી કામના કરોડો,
 જન્મમૃત્યુ જોડવાનો અંકોડો, આ અંતરે
 જાણ્યું અજાણ્યું જીવ જોમાં જડાઈને,
 રહેતો સંચિતનો હથોડો આ
 અમર અનંત એ કામના કરેલ જે,
 મૃત્યુ પથારી ભલે પડોડો આ
 ક્યાં ક્યારે રોપાય ને ક્યારે મ્હોરાય એ,
 ખીજે છુપાયલા છોડો આ
 વાળા વળે ન જે વાળા વળે ન જે,
 જેનો જગે નહીં જોડો આ
 અણુમંદળી આવતી, અગ્નિને કાવતી,
 દ્રષ્ટે પડે ન જેની દોડો આ
 ન નિજને જતાવતી, અમને સતાવતી,
 જીવન, જીલમ નથી થોડો આ
 મુમુક્ષુ મુંઝાવતી, શાની ગમરાવતી,
 મોડો મોહન એને મોડો આ
 ભક્તિની યે કામના, મુક્તિની યે કામના,
 જાણે ખેલજીવર ખોડો આ
 અવિવેકે ઉઠતી, રાખીને રૂઠતી,
 વંધ્યા ન મૂકતી મરોડો આ
 ચિત્ત હવે ચેતીને, વાળા એ વ્હેતીને,
 રામસુદરશું જોડો આ
 કરશે નિષ્કામ નાથ, કાલી અનાથ હાથ,
 જીવે એવી એ કાળ થોડો આ
 અંતે યશે એ લય, મુક્ત જીવ અલ્પમય,
 એના આનંદનો ન જોડો આ

પ્રભુને અમે કમ મળીએ !

(રાક્યા પનપટ રસિઆ રાજ, - રાઠ)

રાક્યા રાક્યારે માગ્ય માયા રાજ, પ્રભુને અમે કમ મળીએ !

શોખ્યા શોખ્યા ન મળીઆ મોહન આજ.	પ્રભુને ૧
રસીએ તો રાકે છે યમના ધાટો,	પ્રભુને ૦
માયા તે તો રાકી બહાણી વાટો.	પ્રભુને ૨
અલખેલો રાકીને માગે દાણ,	પ્રભુને ૦
માયા રાકી રખડાવે ચારે ખાણ.	પ્રભુને ૩
તુજથી નંદ નંદન તો છોડાવે,	પ્રભુને ૦
એની દાગે શું, માયા, તું રડાવે.	પ્રભુને ૪
કહાન રાકી છોડાવે કર્મબંધ,	પ્રભુને ૦
માયા તું તો રાકીને કરે અંધ.	પ્રભુને ૫
કૃષ્ણ સરખાં કામણ નથી તારાં,	પ્રભુને ૦
માયા કામણ તારાં તો છે અકારાં.	પ્રભુને ૬
તોયે માનીતી તું છે માધવની,	પ્રભુને ૦
માયા થાળે સદાએ એ જાદવની.	પ્રભુને ૭
મોહન મહેલોમાં પેમે નવ ને તે,	પ્રભુને ૦
માયા, માટે રાક્યા શું મારગ એ તે.	પ્રભુને ૮
પૂજી પૂજીને જાએ રે એ મહેલે,	પ્રભુને ૦
માયા દેખાડો મારગ કિયે રહેલે.	પ્રભુને ૯
પ્રીછંતારે દેખાડ્યા માએ દામ,	પ્રભુને ૦
હિમા અંતરમહેલોમાં આત્મારામ.	પ્રભુને ૧૦
માયા મધુરી દીડી રે આ દોહનમાં,	પ્રભુને ૦
હિરની ઉજવણ જ્યોતિએ મોહનમાં.	પ્રભુને ૧૧

અંતરની આરસી

(સર્વ તજીને લજીએ શ્રી ગોવિંદને, એ-ચહ)

અંતરની આરસીઓ ઉલ્લવળ રાખવી,
 માનવના એ ધર્મ રખે વિસરાય ને.
 અન્ય તને અધિકારો એના છે નહીં,
 બુદ્ધિ આપી કરવા એહ ઉપાય ને. અંતરની૦ ૧

રજતમની રજને ખંખેરી નાખવી.
 શુદ્ધ સત્વે બુદ્ધિ નિર્મળ હોય ને,
 મેલ જતાં મનમોહન મન થાયે છતા,
 એ સાધન ભક્તિ વિષ્ણુ અન્ય ન કોવળે. અંતરની૦ ૨

સંસારી વિષયોને મન જેવાં રટે,
 એવાં રટશે રાધવનાં કદિ થાય ને.
 અંતરની આરસીઓ થાયે ઊજળી,
 ઉલ્લવળ શુ ઓગળતા શ્વસિવ ભેય ને. અંતરની૦ ૩

❀ ❀ ❀

અપારલીલા

(વસંતતિલકાની લય)

હે ભક્તપાળ રચી જાળ અપાર આ શુ,
 થઈ વિવસવા હિર તને અભિશાપ આ શુ? ૧
 એ નિગમથી અગમ હું કયમ પાર જાણુ,
 ને ઋગિયુનિ નવ લહે હિર કેમ આણુ. ૨
 અવ્યક્ત છે જગતમાં થઈ વ્યક્ત વ્યાખ્યા,
 શું એઠલું નવ ગમ્યુ શ્વમિત્ર થાખ્યા. ૩

- સર્વસ્વ સોંપ્યું પ્રિયને શું અલિપ્ત તેથી,
પીઠે છે મિત્ર લહી જીવ વહેજ તેથી ? ૪
- આગ્રા અધીન જીવ શિવ યશેજ ક્યારે,
થાડ્યો લહી જગવશે અભિમાન જ્યારે ? ૫
- શું સર્વ સોંપ્યું પણ ના રમતાંજ શિખવ્યું,
એ વંચના નવ ઘટે નિજ બાળ શિખવ્યું. ૬
- એ વંચના નવ હશે પરિહિત ક્યાં છે,
આપે લીલા રમી રમાડી રણા જ જ્યાં છે. ૭
- પણ પ્રાણ છે રમતને જ લીલા લહેતા,
એ ગુપ્તમંત્ર જીવને પ્રભુ શેં ન હહેતા. ૮
- શું ખેલતો પ્રકૃતિમાત ઉછંગ જાણી,
ચિંતા તજી સૂઈ રણા પ્રભુ સોડચ તાણી. ૯
- પણ લાકને નવ શીખ્યું નિજ જ્ઞાન બાળ,
વિદ્યા તણી વહી જતી લહી વેળ બાળ. ૧૦
- એ કાર્ય બાર તમ તાત શિરેજ બાકી,
સ્વાધીન લઈ સમજણો શીખવો જ પાકી. ૧૧
- દહ જ્ઞાનમાન તમયોગ્ય, પિતા, બનાવો,
એ અગ્ર બાળ, પિતૃ, પ્રાણ તમે ગણાઓ. ૧૨
- આગ્રા અધીન પછી છે જગમાં ફરે રે,
નાનાપણું પછી બરે નવ સંવરે રે. ૧૩
- પણ કેણુ હું છઉં અને વગી બાળ કેનો,
એ બાન અંતર રહે પછી બાર શેનો. ૧૪
- એ જીવતાં જીવન મુકત પછી થયો રે,
નહી નામ દામ નિજની અટકે રણો રે. ૧૫

સત સંગતિના લાવ નથી લીધા,	હો રાજ૦ ૫
પ્રભુ પ્રેમના પ્યાના નથી પીધા.	
મહે તો વિધિએથી વૃત્ત નથી કીધા,	હો રાજ૦ ૬
આજ કર્મ બધન ચડી ગ્રીધાં,	
હરિ તન મનને રે દડ નથી દીધા,	હો રાજ૦ ૭
અમે કંઈ કંઈ અપરાધ હશે કીધા	
મહે તો પૂજા પ્રત્યક્ષ નથી કીધી,	હો રાજ૦ ૮
તમે દિલની પૂજા માની લીધી	
પ્રભુ નથી તમને ધરાવ્યા મે ચાળ,	હો રાજ૦ ૯
તો મે અન્ન આપો છો કૃપાળ	
મને આવડ્યા લડાવતા ન લાડો,	હો રાજ૦ ૧૦
મને આવડ્યા ચડાવતા ન પાડો	
મને રાગ દેવાદિ નથી છોડ્યા,	હો રાજ૦ ૧૧
પ્રભુ ચરણોમા જીવ નથી જોડ્યા	
નથી જાણ્યા મે ભક્તિના બેદ	હો રાજ૦ ૧૨
કેમ જાણું જો જાણું ન વેદ	
નથી પાળ્યા મે સયમ કે સત,	હો રાજ૦ ૧૩
તમે પાનાની રાખજો પત	
મહેને જીવમા દયા નથી જાગી,	હો રાજ૦ ૧૪
તોય તારી દયા મે તો માગી	
તારા રૂપ જોવાને અમે બટક્યા,	હો રાજ૦ ૧૫
જગ રચનાએ ચિત્ત નવ અટક્યા	
મહારી એવી નથી રે કાંઈ કરણી,	હો રાજ૦ ૧૬
જો હું છિતરી જાઉં વૈતરણી	
મહારૂં મન રે મુઝાય પ્રભુ ભારે,	હો રાજ૦ ૧૭
કેમ છિતરીશું બવ આરે	
પણ એક વિશ્વામ વિશુ મહારે,	હો રાજ૦ ૧૮
કે દીનમધુનાં બિરદો તમારે,	

પંચ કોશોને આપ્યા પ્રકાશ

(ધન્ય જેણે હરિગુણ ગાયા,—એ રામ)

- પંચ કોશોને આપ્યા પ્રકાશ, અવિનાશ, પંચ કોશોને
પાછા કરીઆ એ કોશના વિનાશ. અવિનાશ૦ ૧
- કોશોમાં શુદ્ધિ આત્માને શોધે,
રાખી શુણના પાસ. અવિનાશ૦ ૨
- આત્મ અનાત્મ કેમ ભેગાં બળે,
નથી સાક્ષીમાં જેના સમાસ. અવિનાશ૦ ૩
- કોશોને જોશો ને શુણને મ્હોશો તો,
જોનારાની નહીં આશ. અવિનાશ૦ ૪
- મીઠાની પૂતળી પાણીના પારને
પામી ન રહેતી પ્રકાશ. અવિનાશ૦ ૫
- આપે રે આપને જોવાને દર્પણ,
હીધા ધરીને આશ. અવિનાશ૦ ૬
- દર્પણ દેખાયો એ સત્ય નહીં એ તો
આવરણ માહે આભાસ. અવિનાશ૦ ૭
- દર્પણ કોશતાં ને દેખાયો કોશતો,
આત્માને નહીં એના ત્રાસ. અવિનાશ૦ ૮
- આવરણ આભાસ સહુ આત્મા વડે એમ
જણે એ અવ્યપ્રકાશ. અવિનાશ૦ ૯
- દૂધનાં પાત્ર જ્યાં હોય જર્વા એમા,
જાંટો સમાય નહીં છાશ. અવિનાશ૦ ૧૦
- દૂધનાં સ્વાદ બધે માણે રે મન પણ;
દૂધના સ્વાદના વિનાશ. અવિનાશ૦ ૧૧

આત્માનાં જ્ઞાન જ્યારે જનકે માગ્યાં ત્યારે,
શુરએ માગ્યા મનોનાશ. અવિનાશ ૧૨

દેહીનાં જ્ઞાન સખી જ્યારે ગયાં ત્યારે,
આત્માનાં જ્ઞાનો પ્રકાશ. અવિનાશ ૧૩

૨૫ ને સારથી

(ગોકુળ મધુરાં બે ગામડારે—એ રાહ)

- હરિ તમે દેહ રથોએ સારથીરે, મનના ઘોડાને શુદ્ધિ એ લગામ.
મનરાજ ૨૫માં બેઠેલ જીવ છે બાળુડો રે. મંજ ૧
- હરિ એને રથ રે હાંકવાની ધણી હોંસ છે,
જણતો નથી બેડવાની રીત. મંજ ૨
- હરિ એ તો ગામ મુકામ ન જણતો રે,
જણતો નથી એ મારગ રાજ. મંજ ૩
- હરિ એણે આડે મારગ રથ હાંકીઆ રે,
હંકાર રાખી બૂલ્યો એ વિવેક. મંજ ૪
- હરિ એનાં રાશોએ જોર રહેતાં નથી રે,
ઘોડા દોડી રલા છે પૂરપાટ. મંજ ૫
- હરિ, એ તો હેલા આવે ને હજારે ધણો રે,
લગામે એએ ન તોયે લગાર. મંજ ૬
- હરિ કંઈ આગળ આવે છે જીંઝી બેખડ્યો રે,
આધે આવે એદેલ વળી આડ્ય. મંજ ૭
- હરિ, તમે સાવ સચેત છો સારથી રે,
હેલે હલતા નથી રે લગાર. મંજ ૮
- હરિ, બાળ શુદ્ધ એ રાજ મોંપે નહીં રે,
બેઠાં રાખી રલા એ અભિમાન. મંજ ૯

આપ એની બુદ્ધિનાં બળ જીવે ક્રેટલાં રે,	
આજ કાલ્ય નાંખે એ રથને ખાડય.	મજા ૧૦
હરિ એની રાશે અડોને હવે હાથમાં રે,	
હેઠા પડતાં બચાવે બળવીર.	મજા ૧૧
હરિ એને બાળે બાળીને તમે બોધજે રે,	
બાધ તું બેખડચના બચ રે વિચાર.	મજા ૧૨
બુદ્ધિ આવ્યે એ રથ રાશ મુકશે રે,	
અણુ તમે પકડી લેજો એ લગામ.	મજા ૧૩
હરિ જીવ મરવે થયેથી ઘેર પહોંચશે રે,	
મુકી દેતાં એ આપ અભિમાન.	મજા ૧૪
હરિ એના હળવે રહીને રથ હાંકજો રે,	
હળવા કરજો હરિ હલકાર.	મજા ૧૫
હરિ તમ સરખા રથે જેને સારથી રે,	
એને પડવાના બચ ના લગાર.	મજા ૧૬
હરિ મન ઘોડાએ હાથે એળખ્યા રે,	
લગામે આવ્યાં છે બળ અપાર.	મજા ૧૭
હરિ તમે રાજમારગે રથ વાળીઆ રે,	
પળમાં પોંચાડ્યા જીવ નિજ ધામ.	મજા ૧૮

વિનય સ્તુતિ

(હરિગીત છંદની ચાલ)

અણુ શરણુ સમરણે તમારાં, હું વળી વળી માણું વિશુ,	
હરી પાપને પાવન કરે, એ ચક્રિત છે તમમાં અણુ.	૧
હે નાય હું નિર્જળ અને તું નિરંજન નિષ્કામ છે,	
તોય દિનશંકુ દાસનો, તું નિત્યનો વિશ્રામ છે.	૨

- પ્રભુ તુ દયા જે ત્યાગશે, તે માત માયર સૂકશે,
 હરિ દોઃ જેશે દામના, તે સિન્ધુ માઝા મુકશે ૩
 અમ અતરે વિશ્વાસ જે, તુ શરણુ આવ્યુ નાં તજે,
 અલ્પજી શ્રવ આશા ધરી, અધિકારી થાવાને ભજે ૪
 પ્રભુ પ્રમળ માયા ઘેરીઓ, શ્રવ આપ જણો મર્વથા,
 હરિ લેશયી રીઝી જતા, છો સત્ત સુહદ મર્વદા ૫
 હુ માધ્ય છો વળા દેવને, તોય દાસ આસ ન છોડતા,
 પ્રભુ પ્રમટ પડ્યા પિંડમા, એ ધ્યાન એણે જે-તા ૬
 મહા મોહ માયા પડજને, વીધી શમ્યા ના મહાજતિ,
 હરિ શરણુ ત્હારે આવતા એ શક્તિ મા મંદે-તી ૭
 તોય વિડમ્મન ક્ષણુ ક્ષણુ ઝરે, શુ યોગ્યતાઓ લાવવા,
 હરિ ઉનધન એ આકરા, નવ ધટે દાસો તાવવા ૮
 પ્રભુપ્રેમપદના મૂન એ, નથી નથી કેા એ આકગ,
 હરિ ધૃતિ આપો દાસને, એ નવ કરે મર્તા પરા ૯
 છો રનેદ માયો ચરણુમા, ને અવર રાગો ઓસરે,
 દીનમધુ દામોને દયા, તમ વિના એવી કેા કરે ૧૦
 પ્રભુ પ્રાણ માયા આપની, વડી ધડીમા મન છેતરે,
 નિષ્ઠામ એહ નિચોવજે, નિગેપ નીર ન નીતરે ૧૧
 હરિ શક્તિ એની સમરતા, અમ તમ મહો અતર ધણા,
 મન છુદ્ધિ ને કાર એ, છે આવગણો રૂપ્યા તણા ૧૨
 કહાં કેલ્પના અધ્યાસ એ, અજ્ઞાનથી છૂટે નહોં,
 હરિ કર્મ મધન કારમા, અમ શ્રવથી દૂટે નહોં ૧૩
 આ સવ આગી ઉઠે-તા, હરિ શરણુ એક જ આપના,
 પ્રભુ ગમણુ જ્યોતિ જગતા, થાય જ્ઞાન રજ્જુ સાપના ૧૪
 અતિ અઠળ જળ માયા તણા, એ આપ પાસ સમી જતા,
 એ ઈન્દ્રજળ લણા પછી, મન માફીએજ રમી જતા ૧૫
 હરિ જ્ઞાન જ્ઞાન વડી રહે પધુ અચળ જ્ઞાના આશરા,
 એ માયમાએ તુ ગમે, વિશ્વે વિજુ સચરાચર ૧૬

- વિષુ વ્યક્ત રાગ તત્ત્વજ્ઞે, અવ્યક્ત સૌમાં આપ છો,
હરિ માત માયા ના તત્ત્વ, તોય ક્ષમા કરજો આપ છો. ૧૭
- મા રમાડે રીઝો તમે, એ ધન્ય બાળ્યો અમ તથા,
જીવ બાળ ક્રીડાઓ કરે, એ લાડ તો પ્રજા તમ તથા. ૧૮
- હરિ બાળ ભાવે વિચરશું, મન રહો નિત્ય માઆપમાં,
એ માગશું એ રે વૃથા, વિષુ બેઠ ક્યાં છે આપમાં. ૧૯
- માઆપને વળી બાળકું, એ સુધા માયા ભાસ છે,
અધિકાન પર આરોપવાં, એ અવિદ્યા વિલાસ છે. ૨૦
- હરિ જીવ વિંડગ્મન સરજીઆં, એ શરણુ વિષુ છટે નહીં,
પ્રભુ રમરણુ વિષુ સાધન કરો, નહી નાથ એ ટુટે નહીં. ૨૧
- માટે શરણુ રમરણો યાચોએ, હરમાં રહી એ આપજો,
અંતર પશ્યાં અમ તમ વિષે, કરણા કટાક્ષે કાપજો. ૨૨

વિશ્વાસ શા છે પલકના !

(હરિગીત જંદની ચાલ)

- જીવ જગતમાં તું જન્મિઓ, શા કારણે રે માનવી,
કોઈ પશુ પક્ષી ના થયો, એ કૃતિ કોણુ પિછાનવી. ૧
- તું કોણુ ક્યાંથી આવીઓ, ને ક્યાં જશે મૃત્યુ થયે,
સુખ દુઃખ મળે વળી શા વડે, એ જાણવું સાધન કયે. ૨
- પશુ ધર્મ ધારી પોઢવું, એ યોગ્ય શું, જો અંતરે,
ઉપદેશવા એ અવતરે, હરિ મોકલ્યા અહીં સંત રે. ૩
- તું અવગણે એ આવરણે, પણ સમય એવો આવશે,
અભિમાન સરવે ટૂટશે, ધર્મ લાચાર પ્રજા પોકારશે. ૪
- ક્ષણ એકમાં ખાખાલીખી, સૌ જેવ થાતા પલકના,
અમતા કરે ગિર્યા તને. વિશ્વાસ શા છે પલકના. ૫

- મન પાછળે તું પરવરે, પરવશ દશા ન વિચારતાં,
 સુખ દાખવી દુઃખ આપતાં, જીવતાં રહે તન મારતાં. ૬
 ઢાંઢ ધન્ય ક્ષણ તું ધારશે, સન્માર્ગ માંહે વિચરવા,
 પણ એકમા એ પાડશે, અક્ષર નહીં દે હિચરવા. ૭
 જીદિ તને દીધી વરી, રાખા વિવેકાની વકી,
 ઉપયોગ એના ના કયે, દુઃખ આવવાનાં છે નકી. ૮
 તન મન તણી આ જાળમાં, તું ફસાયો અજાનથી,
 છે નિરાળો એના થકી, જે આત્મ જાને જાનથી. ૯
 વ્યવહારના વ્યાપારમાં, શું નફા ટુંકને આવીઆ,
 સુખ ઇચ્છીઆ શું આવીઆ, કે મૂળમા ગૂમાવીઆ. ૧૦
 આ ઇન્દ્રજાળે મોહ ધરી, તું માત્ર બંધનમાં પડ્યો,
 સુખ સ્વપ્ન શાં સંસારમાં, જે તું રહે છે ત્યાં અડ્યો. ૧૧
 સુખ રૂપ નિજ સ્વરૂપ તે, સુખ કાજ તું અહીં વલવસે,
 પણ દિશાઓ ભૂલ્યો નકી, મિથ્યામહી એ ના મજે. ૧૨
 નશ્વર સુખો મંસારનાં, ત્યાં અમર સુખ કપાથી મજે,
 તું નિત્ય સત્ય જ ઓળખે, તો આત્મમાંહે એ કજે. ૧૩
 મન જીદિ દેહો તું નહીં, સંસાર ને સ્વજનો નહીં,
 અજાનના અધ્યાસથી, તું આવયો એના મહી. ૧૪
 તું સાક્ષી આ સદુ દ્રશ્યનો, નિષ્ક્રિય ને નિર્ગુણ સદા,
 છે દેર અવની આભ શા, દેહ રૂપ તું નહોતો કદા. ૧૫
 જીવ, જગતમાં જન્મ્યા તણી, જે નેમ તે નવ ચૂકશે,
 અમૃત ભર્યા આત્મમાં, નવ એર માંહે ચૂકશે. ૧૬
 વળા વિશ્વમાં વિષય રમે, એ દ્રષ્ટિએ રહેતાં સદા,
 સદુ રાગ દ્રેષો છૂટશે, ને નહીં રહે કંઈ આપદા. ૧૭
 મદિરા ચડ્યે માયા તણી, તું આત્મજાન જૂલી ગયો,
 નિશ્ચે નવા અવતારમાં, પણ પક્ષી ચોગ્ય જ તું થયો. ૧૮

ઠરી કૃપા કરણાસાગરે, દેહ આપીઆ અણુમૂલ આ,
 એ ઝોળખ્યા વિણુ જો જશે, તો નેટ થારો શૂલ આ. ૧૯
 એ પ્રેમીને પ્રીછી લછ, ઠરી પ્રીત પાએ લાગવું,
 પરિણમ પૂજ પિંડમાં, પરિત્રાણ એ શું માગવું. ૨૦
 અપિવેશ એ ઉદ્ધારતા, ને આત્મગ્નાનો આપતા,
 સદુ સિદ્ધ થાતા સાધનો, નિજ રૂપ માંહે રથાપતા. ૨૧
 પહેલાં પરાક્ષે પૂજતાં, અપરાક્ષ એ આપે થશે,
 જન્મેા ધર્મોને યોગ્ય તું, જીવ માનવી ત્યારે હશે. ૨૨

વૃત્તિનો વિરામ

(ભક્તિ વડે વશ થાય—એ રાહ)

અંતરરમ્યતિએ સુંદર શામ, વૃત્તિ, વિભુમાં પામ વિરામ,	
અહીંનાં આટોપી સદુ કામ.	વૃત્તિ વિભુમાં૦
રમરણ સમાં સુખ નહીં સંસારે,	
નિર્મળ કરતાં હરિનાં નામ.	વૃત્તિ વિભુમાં૦
અંત નથી સાધનના, સામળ,	
નથી હેયે રહેતી હામ.	વૃત્તિ વિભુમાં૦
સંસતિઓના રા વિધાસો,	
થાતો અંત જીવ બેશમ.	વૃત્તિ વિભુમાં૦
પણુ રમ્યતિઓ નવ જામ સમૂળ,	
નિશ્ચળ નહીં પ્રભુનાં નામ.	વૃત્તિ વિભુમાં૦
સદળ ફળે ફળતા પુરુષોત્તમ,	
પૂરણ કરતા કામ.	વૃત્તિ વિભુમાં૦

એક ઠાળે અંતર ઓગખશે,
આપે છે આત્માગમ.   શ્રુતિ વિશુભાં

ઠાળ કર્મની શાની ચિન્તા,
ધટ ધટમાં ધનસ્થામ.   શ્રુતિ વિશુભાં

તું વિશ્વે વિશુ તું શ્રુતિએ,
વિરહે તું અભિગમ.   શ્રુતિ વિશુભાં

વિશ્વેશ્વરમય શ્રુતિ બનતાં,
વિશ્વ વિશુનાં ધામ.   શ્રુતિ વિશુભાં

દિલમાં છે દેવ એ દેહરે સહી

(લાલે ભરી ગુલાલે ભરી—એ રાહ)

દિલમાં છે દેવ એ દેહરે સહી, એની ચિહાન મ્હને આને થઈ,
દેખે છે દિલ એ આખ્યો નહીં, માટે રહ્યા રે પ્રભુ મૂર્તિ મહી. ૧
બન્નેને નાય તમે દેવા મંતોષ, મૂર્ત અમૂર્ત રહ્યા રે આશુતોષ,
આવી દયાઓ દેવ કોણુ રે કરે, ધરિયાં ગિરદ, બાપ, કેમ ના કરે. ૨
આવાં રે હેત તાત રાખ્યો તમે, બાળક થઈને કેમ બોલિયે અમે,
ઠાલા આ બોલ બાળ વ્હાલા છે બાપ, અંતરથી એક એને બણો છે આપ, ૩
માટે બોલીને આમ રાજી કરૂં, તેડી સ્થો બાપ એમ આશા ધરૂં,
અંકે લઇને તાત પૂચી છે કોડ, વાળ્યા વળાય નહીં એ રણુકોડ. ૪

મહાતીર્થનું દર્શન

(મનમાને નહીં સો ફેર સમજવું, -એ સંદ)

કિયાં તીર્થ ફરું અંતરવામી, અંતરમાં રનેહો રમડું,
નહીં શાન્તિ ખીજો, અંતરથી અળગા રે એને ક્યમ કરું. ૧

જો સથાવર જંગમ ખેલી રહ્યા, ફળફૂલ વિષે જો ફેલી રહ્યા,
જોઈ અંતર ખહારજ રેલી રહ્યા, કિયાં ૨

અરે લોભ લાલચ તન તાવી દે, કામ ક્રોધ મોહ મદ ફસાવી દે,
મન સતસંગનાં ખીજ વાવી દે. કિયાં ૩

મન માઈ તાઈ છોડી દે, સર્વ વસ્તુ વિષે ચિત્ત જોડી દે,
મન વિપ્રય છુટતે ચોડી દે. કિયાં ૪

દેહ તીર્થ ફરયાં ચોરાશી, તોય ઝોળખાયા નહીં અવિનાશી,
હવે ક્યમ મળશે એ ગયે કાશી. કિયાં ૫

મન દેહને તીર્થ બનાવી દે, તજ વાસના છુટતે મનાવી લે,
તીર્થરાજને દિલમાં વસાવી દે. કિયાં ૬

જ્યારે ધર તાઈ ગંગા યાશે, પ્રાણી માત્ર એમાં નિર્ભય ન્દાશે,
સારે દિલમાં દેવજ દેખાશે. કિયાં ૭

જ્યારે જીવ સિવ રૂપે ફરસાશે, ત્યારે બ્રમણા સૌ બાગી જાશે,
પછી અખંડ એક તું ધરા યાશે. કિયાં ૮

તારી ભેદ ખુદ્દિ જો નાજ ટળે, તો અવિનાશી તને ક્યાંથી મળે,
આત્મ દ્રષ્ટિ વિના તીર્થ ક્યાંથી ફળે. કિયાં ૯

જો ધનમાં તાઈ ચિત્ત રહું, તો વિત ખરચું તોયે શું રે યહું,
ગદ મમતા ન તો તાઈ શું રે ગયું ? કિયાં ૧૦

મન તન ધન તું પ્રભુનાં કરજે, એને સૌ સોંપી શું વિચરજે,
નહીં વિસારે દીનમંદ્રુ એ. કિયાં ૧૧

ઘટઘટમાં આત્મા ઝોળખારો, ત્યારે સૌ જૂઠી તીરથ યાગે,
તવ કૃપા કરી હરિ કર સ્થાપે. ક્રિયાં ૧૨

પ્રભુ તીર્થ દાને દયા કરશે, ત્યારે વિદ્યા અવિદ્યા જાણુ યશે,
વિશ્વ વિજ્ઞાન થયું પછી જાણું કરશે ! ક્રિયાં ૧૩

જીવ આતમમાં સમે

(હે દીનનાથ દયાળ નરવર-એ સદે)

- પ્રભુ એક આશા પૂરજો, પરિપૂર્ણ કામી છો તમે,
કંઈ વાસનાઓ ના રહે, ને જીવ આતમમાં સમે. ૧
- અધિકાર એ ના હોય તો, અનુગ્રહ કરીને આપજો,
જન્મે ધર્મ છો જગ વિષે, પણ સ્મરણને તો સ્થાપજો. ૨
- તમ સમા સ્વામી શિર પરે, પ્રભુ ભાગર્તા ક્યમ જૂલિયે,
અધિકાર એ તમ અંતરને, ક્યમ નિરાશાએ ફૂલિયે. ૩
- પ્રભુ આપીયું ને આપશો, પણ જીવ બીખારી જન્મથી,
છે રાજરિદ્ધિઓ દીધી, પણ ટેવ આ જાતી નથી. ૪
- આપે બળાને માગીયા, તો અમાઈ કહો શું ગળું,
આ વાચનાઓ ટાળવા, પ્રભુ જાણુને તમને જગળું. ૫
- હરિ બાળબાને યાચું હું, અધિકારને જોશો નહોં,
પ્રભુ પૂર્ણકામી નામનાં, ધાર્યાં ગિરદ બોશો નહોં. ૬

મન મહા નદી

(૬ પાંચઘડી વેરલું થઈ, એ સમ)

- મનમહાનદીઓ સંસારી સાગર શું એનાં બહેલુ છે,
નિત્ય પૂર ભર્યાં વિષયોનાં વસમાં રે એમાં ફેલુ છે. મન૦ ૧
- સંકરો શુદ્ધ શુદ્ધ નિત્ય નવા, એ થાય નવા મિથ્યાજ થવા,
અણગણુ એ વ્યર્થ વિકાર દવા. મન૦ ૨
- એની ગતિઓ રોજી ના રહેતી, એ નિશ્ચિન વેગ ભરી વહેતી,
એ માર્ગ કુમારો ના રહેતી. મન૦ ૩
- કોઈ સંતે એ જળ વાળા લીધાં, નવજમ જગે એમ ખાળા લીધાં,
એના થાય સુયોગ એ ભાળી લીધાં. મન૦ ૪
- પ્રભુ ખેત મહીં છોડ્યાં એને, વળાયાં છે જળ પછી એ વેને,
સમુદ્રે ખારાં ન થવાં જેને. મન૦ ૫
- અન પ્રભુપદપ્રેમ અનંત થયાં, એણે જન્મ મરણ બૂધ દુઃખ ગયાં,
દર્શ તૃપ્તિ અમર એ ધન્ય થયાં. મન૦ ૬

❀ ❀ ❀
બુદ્ધિનું ઇંદ્રજાળ

(અમે તમારા જે દિનના મેમાન-એ રાહ)

- પ્રભુ છે અદ્ભુત શક્તિ તમારી, નથી લહી શકતી બુદ્ધિ અમારી,
તદપિ શોધે એહ બિચારી, નથી લહી૦ ૧
- જડ બુદ્ધિને જીવન આપી, આપ રહ્યા અવિચારી... નથી૦ ૨
- મુંબક રહામે લોહ જ આપ્યાં, ગતિ આવી અણધારી... નથી૦ ૩
- સિન્ધુ ભર્યાં કયમ અંજલિ આવે, આશા એ અવિચારી... નથી૦ ૪
- વોય તૃપ્તિઓ છીપવે જીવની, સત્યા સ્તુતિ તમારી... નથી૦ ૫
- મહાસાગર ખાખ્યાના અગ્ને, કોડ થતા ગિરિધારી... નથી૦ ૬
- બુદ્ધિએ જળ કરીને આપ્યા, સંસ્કારો સંસારી... નથી૦ ૭

જગમાં કાંઈ ન દીર્ઘ જીવતું, નશ્વર સર્વ વિકારી... નથી ૮
 નામ રૂપ ને નજરેા સર્વે, ઇદ્ર જળ અવધારી... નથી ૯
 સાક્ષી આગળ સર્વે જૂઠું, સત્ સત્તા અધિકારી... નથી ૧૦
 અધિષ્ઠાનની અગમ્ય શક્તિ, કોણ શકે જ વિચારી!... નથી ૧૧
 અધ્યારોપે આ સહુ લીલા, લંબી શકે ન કિનારી... નથી ૧૨
 નશ્વરથી ક્યમ ઈશ્વર જડશે, મિથ્યા દોડ અમારી... નથી ૧૩
 આને અમને આ સહુ ખારાં, આખ્યાં શરણુ તમારી... નથી ૧૪
 મન બુદ્ધિ જગ જીવ જંજળો, સૌ બુદ્ધિ તું વારી... નથી ૧૫
 સોના ઉપર સર્વે ધાટો, ઘટ ઘટ તું ગિરિધારી... નથી ૧૬

ભોમીઆની ભાળે

(મધુરામાં જૈલ૦ એ રાહ)

મારૂં મન તમને હરિ ભોળે, હો રાજ,
 કોણુ મને મારગ દેખાડે,
 માઈ ચિત્ત ચડ્યું હીંમોળે,   હો રાજ, કોણુ મને
 મને કોણે આ ભવ રે દેખાવ્યા,
 કોણે અંતઃ ભાવો જગાવ્યા.   હો રાજ
 મારા વિષયોને કોણુ ખસારે,
 કોણુ વિષયે જતાં મન વારે.   હો રાજ
 કોણુ સુખદુઃખનાં પૂર જીભગવે,
 કોણુ પાછાં એ પૂર ઓસરાવે.   હો રાજ
 કોણુ મંચિતનાં બળ વિસરાવે,
 કોણુ પાછાં એ જાન કરાવે.   હો રાજ
 કોણુ એટકનો એક કરનારો,
 પ્રભુ જીવ મુઝાય છે મ્હારો.   હો રાજ

કોણ અદૃશ્ય રાજ એ ચલાવે,
 કોણ સત્તાના દોરે નચાવે. હો રાજા
 મારે એના ઉકેલ છે લેવા,
 ભલે દેહ પડે પછી દેવા. હો રાજા
 હરિ તમે અંતર ચક્ષુ ઉઘાડો,
 મારા સૂતેલા જીવને જગાડો. હો રાજા
 નાંખ્યાં અલભેલે આવરણો ઉતારી,
 ભેદ જીવનની બ્યોત જગે ન્યારી. હો રાજા

સંતવાણી

(હું તો જમનાજી ગર્ભ હતી પાણી-એ રાહ)

સંત અંતર રહીને નાથ બોલ્યા,
 અમે આજે એ કોપડા ઉકેલ્યા રે.   સંત૦ ૧
 કેમ ઢાંકી રહે એ પ્રેમ બ્યોતિ,
 ભેદાં કલમે બર્ધાં શુ તમે મોતી રે.   મંત૦ ૨
 એ મોતી મરાલ કોષ ચણતા,
 કોષ મરજવા સંત એને વણતા રે.   સંત૦ ૩
 જે શુદ્ધિ સંસારે અધુરી,
 સ્થાપ સંગે એ થાય છે મધુરી રે.   સંત૦ ૪
 તમે પાંચળાંને ગિરિએ ચડાવો,
 અમે નજરે દીડો છે એજ દાવો રે.   સંત૦ ૫
 આપ બ્યોત્યોમાં જીવ ના જણાતા,
 કરો એવું એ ત્યાં રહે સમાતા રે.   મંત૦ ૬
 નાથ અદ્ભુત તમારી એ શક્તિ,
 ધન્ય એવી થઈ જો જન ભક્તિ રે.   મંત૦ ૭

આવો વિવેક વનમાળી

(ધન્ય જીવેન્, -એ રાહ)

- આવો વિવેક વનમાળી, આ જીવને આવો વિવેક વનમાળી,
એણે ઝાળખાણુ આપનીજ ટાળી- આ જીવને ૧
- વાસનાએ ઘેરીઓ, ને વિષયોએ ત્રેરીઓ
જીદિ બની છે સાવ જાળી- આ જીવને ૨
- રનેહે સંતાપીઓ, એ જેમાં આરોપીઓ,
હાડો નાંખ્યાં રે એણે ગાળી- આ જીવને ૩
- દેહોની હેર કાજ, કીધા પ્રપંચ આજ,
દેશે ધડીમાં એ ઢાળી- આ જીવને ૪
- ધનથી ધરાય નહીં, હાથો કરાય નહીં,
ભાગ્ય રેખા ના નિહાળી- આ જીવને ૫
- માનવને દેહ નાથ, પશુઓની જીદિ સાથ,
સુખના ન લેશ શક્યો ભાળી- આ જીવને ૬
- સંચિત ને હાથ દોર, થાલે જરી ન જોર,
શકતો નથી રે એને ખાળી- આ જીવને ૭
- આને શુ કાજ દેહ ! દુઃખને શું કાજ નેહ !
મતિઓ શકાય નહીં વાળી- આ જીવને ૮
- યેયો અજ્ઞાનથી, દેહોના તાનથી;
જઈ રે પડ્યો એ પાશ જાળી- આ જીવને ૯
- કીધા અનિત્ય સંગ, આઘ્યા અધ્યાસ અંગ,
પેટ મારીરે આમ પાળી- આ જીવને ૧૦
- સંસારે કે ન સુખી, જોતાં જીવ માત્ર દુઃખી,
જીવન જજ્ઞાય સદુ કાળી- આ જીવને ૧૧
- કરવા વિવેક આજ, જીદિ આપી છે રાજ
મૃત્યુ વગાડી રહું તાળી- આ જીવને ૧૨

જીવનાં ન જોર નાય, બાજી એ તુજ હાથ,	
પોતાનાં હ્યો ને સંભાળી-	આ જીવને ૧૩
થેલોથેલો રે જીવ, તોથે છો તાત શિવ,	
વાળા મૂકો ન વનમાળી-	આ જીવને ૧૪
રનેહેથી સાહી હાથ, હ્યોરે અપનાવી નાય,	
ભાન બૂલેલ એને બાળી-	આ જીવને ૧૫
બાળકના દોષ બાપ, જોશો જરી ન આપ	
હક રે હરિ ન દેશો ટાળી-	આ જીવને ૧૬
ખેલે ખેલાવીઓ, માએ લડાવીઓ,	
આપો વિવેક વનમાળી-	આ જીવને ૧૭
આપે આનંદરૂપ, શાને તવાય ધૂપ,	
નાંખો અહંકાર માળી-	આ જીવને ૧૮
જાણે અનિત્ય નિત્ય, માણે અમંગ ચિત,	
રીત જીવનમુક્તની નિગળી-	આ જીવને ૧૯

આયુતણાં મૂલ મૂલશે

(હે દીનાનાથ દયાળ નરવરં એ રાવ)

અણુમૂલ આ અવતારમાં, ભગવાનને નવ બૂલશે	
જાતાં જીવન ઉતાવળાં અજ્ઞાનમાં નવ બૂલશે.	અં ૧
આ ચાર દિનની ચાંદની, અણુમણુ અંધારાં યશે	
ચૈતન્ય દીપો ચેતવી, આયુ તણા મૂલ મૂલશે.	અં ૨
જડમાં જીવન રૂંધી લઈ, અમરત્વ ભાવ ન જોળખ્યા	
ઠોઈ ધાણીએ નવ ધાવશે, મુકુમાર જીવ આ મૂલશે.	અં ૩
શિવ જીવનાં અંતર લહી, હિર ઉદાસી થાશે નહીં	
અણમણુ ધન દંકાયલાં, દેખ્યા વિના તો ફલશે.	અં ૪

પડદા પ્રભુ શુ રાખગો, ત્યા લગી અતર ભાસશે	
યઈ સ્યામસરણે ગ્રોધજ્ઞે અપરોક્ષ નો હિંદેનગો	અં ૫
ઠર જાતવા કિરતાર એ, આતુર યઈ હિમા રણા	
સદ્ તટિના અધિરાગ એ આપેજ એ નવ જૂલશો	અં ૬
જીવ આખરે તું એજ છે, માયા પડળ બિતાગતા	
ભવ સિન્ધુનેજ તરી જવા, અવતાર આ છે પૂલ શો	અં ૭
પરિનાથુ ઠરવા પુત્રના, પરિક્ષક તાત પધારતા	
ઠરી કૃપા એ ઠર જાનશે, તવ આપ હો હૃલ્લેશો	અં ૮
કદી આત્મભાન યઈ જતા, અખિતેશને ન વિસાગશે	
પળમા પ્રપચો પાડશે, અભિમાનમા નવ ફૂનશે	અં ૯
પ્રભુ ચરણને જવ ચૂમશે, તવ અતરો રહેશે નહી	
જગ જીવ જીવન એક છે, બ્રહ્માડમા નવ જૂનગો	અં ૧૦

કેવા કર્મ કરેલાં ?

(ભક્તિ વડે વશ થાય એ રાગ)

કેવાં કર્મ કરેના, જીવ તે તે, કેવા કર્મ કરેના ?	
મન વિધ્યોને શુ વરેતા ' જીવ તે તે કેવાં	જીવં ૧
સંપત્તિ સુખ શોધ્યે જગમા, કુખ દારિદ્ર ખરેના	જીવં ૨
વિધિએ વિશ્વ સુખ્યા સુખ સાર, તારા ભાગ્ય ફરેલા	જીવં ૩
સુખમા એ તે કુખજ માન્યા, કોણે જાન હરેતા	જીવં ૪
સદ્ગુણ નવ શિખ્યો તું સરથી, ડરીને ડગ ન ભરેના	જીવં ૫
સચિત સાકળ મન બધાયા, તે અભિમાન કરેના	જીવં ૬
જગ નાટક તું જોવા આન્યો, વિસયો રૂપ ધરેના	જીવં ૭
સ્વપ્નવીલા તે સાચી જાણી, તેમા મન ડરેના	જીવં ૮
મૃગજળી મહાજળી માની લીધે, એ જળ કોણ તરેના	જીવં ૯

સુખદુઃખ તનમન માયામય સૌ, મૂળમાં છેજ મરેલાં જીવં ૧૦
 વગર વિચારે વિચરે વિશ્વે, કોનાં કામ સરેલાં! જીવં ૧૧
 તું નહીં કતો તું નહીં બોક્તા, પરહર સર્વ વરેલાં. જીવં ૧૨
 સદૈવ તારા રવરૂપો છે જીવ, બ્રહ્માનંદ મરેલાં. જીવં ૧૩

છૂટવાની કળા

(હરિગીતની ચાલ)

જીવ કર્મ કંટક વાવિયાં, રખે દોષ દે તું કામને
 હજી એ નહીં વાગે તને, જો ચાલશે જોઈ જોધને. ૧
 અણુભણુ તું આવી ચડ્યો, આ કર્મ બંધનને વિષે,
 બંધન મહીં સુખ માનશે, તો બંધનેથી શેં બ્હીશે. ૨
 રખે પશુ પસમ બુદ્ધિ કરે, સ્વતંત્ર તું સુખથી બચો,
 આ ઈન્દ્રિય ગાળ આધી કરી, અભિમાનથી ચાલે નયો. ૩
 સુખ દુઃખ જોજો દૂરથી, એ રખે માને માહરાં,
 એ કળા જો તને આવડે, તો નથી બંધન તાહરાં. ૪

કર્મ ગતિ નવ છોડે

(દયાનિધિ, દુરતર માયા તમારી, એ રાલ)

જીવો, જીવ કર્મગતિ નવ છોડે, કરેલાં આગળ આગળ દોડે. જીવો ૧
 માનવ કદી કર્મગતિને સહેતા, નિર્ગુણ છે તોય ગ્રંથ એ વહેતા,
 સંતો પણ સહેવા સર્વને કહેતા. જીવો ૨
 ધીરજના પાડો દેવા એ વહે છે, આપે તો આનંદ રૂપે રહે છે
 ખરેખર જ્ઞાન જ એને કહે છે. જીવો ૩
 રઘુવીર રાજ્ય તજી વન વસિયા, પ્રતાપી પાંડવ કર્મ કશિયા,
 નથી એ આત્મરતિથી ખશિયા જીવો ૪

મુખદુઃખ માની લીધેલા પ્રમંથો, નથી જીવ ત્હારે એ શુ પ્રમંથો
ઓળખતાં આપ નથી એ દંડો. જીવો ૫

સંચિતે સાંચ્યાં ધીરજથી રહેવાં, અસગી આત્મા રૂપે રત રહેવાં
નવાં નવ કરવાં પડે જે વહેવાં. જીવો ૬

આસક્તિ રાખી કરેલાં નડગે, ચોરાશી લાખ ચક્રર તું ચડશે
જરૂર એ ભોગવવા, જીવ, પડશે જીવો ૭

છેલ્લા આ દેહ દયાથી મળ્યા છે, પ્રભુ તો ગ્રેમે ધણુએ દબ્યા છે
જરા જે ત્હારા દિવસ શુ વળ્યા છે ! જીવો ૮

હવે જે હારીને ટો રે ધરાયા, મણે, જીવ, દેહોના ધર્મ પરાયા
અગ્નિને આપ બૂધી જે વરાયા. જીવો ૯

હતાં અહીં સાક્ષી રૂપેથી રહેવાં, રાગેથી માડ્યાં તમે તો વહેવાં
થતાં એ વસમા કોને કહેવા ! જીવો ૧૦

હવે જડ ચેતન ધર્મો વિચારી, ઓઢેલાં આવરણ નાખો છતારી,
ધટેના આવી ગતિઓ તમારી. જીવો ૧૧

પ્રભુને આર્ત ધણે પોકારો, હમાઓ માગી બૂધોને સ્વીકારો
ઠરી રે ઠમંથી એ છટકારો. જીવો ૧૨

આખરની સત્તા હરિને હાથે, કૃપાઓ કૈને કરી છે નાથે
જીવો તો જે છે સદા તમ સાથે જીવો ૧૩

ૐ ૐ ૐ
સખ્યાને સબોધન

(ધન્ય જેણે દરિયુલું, એ રાગ)

કહાન કહો શુ રે કમાયા, અમારી કને કહાન કહો શુ રે કમાયા
બૂધ્યા અંતરમાં શાને રમાયા અં ૧

વિપયોને વાસ વરયા સામળ સકોચમાં, દેવ યજ્ઞદેહમાં દબાયા અં ૨

શોક સતાપ સલા આરે શરીરના, ખમ્મા એ કેમ રે ખમાયા. અં ૩

સુખમાં ન શામ અમે તમને સમારીયા, કુન્ને હજો રે કમાયા. અં ૪

સસારી સ્વાગ અમે સજળ્યા નિર્વેધને, રાગવિણુ કેમ રે રમાયા અં ૫

કરુણા આવી કે બાપ બહાનેથી આવીયા, જાણીને જીવ શુ નમાયા	અં	૬
આજે આ પાદ મને આપે અજ પ અતિ, ભાગ્યે શુ જીવ રે કમાયા	અં	૭
પામ્યા નથી રે પ્રભુ પૂજનના પત્રપુષ્પ, ભાવવિણ ભોગ ના જમાયા	અં	૮
ખમીને અનેક આજી, સતોધી આપ બાળ, બટાના શુ બાપના નમાયા	અં	૯
હોવાની આશ ના છૂટે રનેહ પાશ ના જાણીને જીવ શુ મમાયા	અં	૧૦
અંતર હિદાર આપ આપીને રીજતા, ભેદ અમે આજ એ પમાયા	અં	૧૧
ખમીને ખતેલ નયોત જીવને દીધે ન એ, માન્યુ શુ મન કે કમાયા	અં	૧૨

સંસારની ચિન્તા

(ધન્ય જેણે હરિગુણ, - એ રાગ)

ચિન્તા શુ કામ શામ ધરીએ સંસારની, ચિન્તા શુ	
કેમ તારા વિશ્વાસ પરહરીએ	સંસારની ૧
તાર્યા અન્નમે ન ગળ, ગુણકા અહલ્યાદિક, આશા અમે કા ન કરીએ	સં ૨
મોહ નથી જો દેહ જોડાના મનમા, ત્યારે પાઠા તે કેમ કરીએ	મં ૩
થોડા ય મોહ જો લાવે જનમતો, તુજ પ્રેમ બાદ કેમ કરીએ	સં ૪
આશ છે જીવ જેમ ખે મો છો દોર તેમ, હુના તો જોર નથી જરીએ	સં ૫
જાણો છો જીવ જોર, જાણો જ જાળ દોર, બેદુ બનામણો શુ કરીએ	સં ૬
દેહ રનેહ ને મમારે સમાવના, અમે અખડ અનુસરીએ	સં ૭

મોહ મહેમાન

(ધન્ય જેણે એ રાગ)

સ્વામ કેમ માનીએ મહેમાન, અમે આપને સ્વામ કેમ	
જાણ્યા જનમે જનમના જમાન, અમે આપને	૧
ટાકુ જિન્દ અમે જોજો રે જમીએ, જોડે જમો છો સમાન	અમે ૨
સાથે રહેનારો રોના સન્માન સામ, રોના રે માન અપમાન	અમે ૩

પર ધર માનીને રમે મહેતા રે રાજવી, જાણું ન નેહના નિદાન અમે ૪
 જીવને પડે છે જલુ જગની જ જળમા, છે કર્મોને હાથ એ કમાન, અમે ૫
 ધરમા તમે ને એને જલુ બગર બહાર, ગણુશો નહોં એ અપમાન અમે ૬
 મોઢા મહેમાન સદા રહે રે સદનમા, ઈચ્છે છે એમ યજમાન અમે ૭
 દીનતા જોધને દેવ દોષો ન દેખશો, બાવો જોજો રે બગવાન અમે ૮
 હો તો મહેમાન મન આમ કેમ જોલીએ, પ્રીતિની કરજો પિછાન અમે ૯
 રાગના નજ પાસ રહેતુ શી રીતથી, એના નથી રે નાથ બાન અમે ૧૦
 માનુ મમાન એની શિક્ષા ન આપશો, સ્યામ અમે સાવ અગ્નિ અમે ૧૧
 શિક્ષા કરોતો સ્યામ સમૃળા રે મારજો, જાય જોમ ના નિશાન અમે ૧૨
 એકલાડા સ્યામ કેમ ગમશે સદનમા, સાબળશો આમ કોના ગાન અમે ૧૩
 સમગ્રુ હો સ્યામ નહોં જીવ, ને જીવાડશો જાણોહો આત્મ સમાન અમે ૧૪
 જીવ શિવને રૂપ મખા બાવે બગવાન હો, અદ્વિતે આત્મા નિદાન અમે ૧૫
 દેહે યજમાન જીવ મોહે મહેમાન શિવ, માની રહ્યો એ નાદાન અમે ૧૬
 સત્ય તો મહેમાન જીવ, નિત્ય યજમાન શિવ, અતે દ્વિતે એ અગ્નિ અમે ૧૭
 એક અખડ આપ જીવ રૂપ બાસતા, માયાના રાખવાને માન અમે ૧૮
 આપના અવાસ ઈશ આખોની પાડે છે, દબ્યો માયાના મકાન અમે ૧૯
 અતર બહાર નિત્ય, નાથના નિવાસ ચિત્ત, આજ જીવ તારો મેમાન અમે ૨૦

શ્રી કૃષ્ણ ચિત્ત નિત્ય હો અમારે

(સ્યામ અરણ્ય રમણુ એ રામ)

શ્રી કૃષ્ણ ચરણ ચરણ થતુ એજ ધર્મ ધારૂં,
 શ્રી કૃષ્ણ રમણ ચરણ જલુ એજ કર્મ મારૂં ૧
 શ્રી કૃષ્ણ તાત કૃષ્ણ માત કૃષ્ણ બાત મારે,
 શ્રી કૃષ્ણ સુત કૃષ્ણ વિત્ત કૃષ્ણ ચિત્ત તારે ૨
 શ્રી કૃષ્ણ ધર્મ કૃષ્ણ કર્મ કૃષ્ણ મર્મ મારા,
 શ્રી કૃષ્ણ મમા સ્વજન સ્નેહી દોષ ના અમા ૩

શ્રી કૃષ્ણ દેહ કૃષ્ણ ગેહ કૃષ્ણ નેહ ન્યારા,
 શ્રી કૃષ્ણ સમા પ્રિય કાષ અન્ન ના અમારા. ૪
 શ્રી કૃષ્ણ અન્ન કૃષ્ણ મન કૃષ્ણ ધન મારા,
 શ્રી કૃષ્ણ સદા જન્મ જન્મ પ્રાણ હો અમારા. ૫
 શ્રી કૃષ્ણ જીવ કૃષ્ણ શિવ કૃષ્ણ વિશ્વ સારે,
 શ્રી કૃષ્ણ કૃષ્ણ કૃષ્ણ નિત્ય ચિત્ત હો અમારે. ૬

અનુગ્રહ યાચના

(રાગ સીતાજના મહીનાનો)

મહારાં મન મમતાં કરનાર, કાન્હા છાન્ન કાં વસો રે,
 શાવ અપરોક્ષ અંતર આપ, અધક્ષણ ના ખસો રે. ૧
 હો તો છાયાની જોમ જરૂર, જીવન સહુ ગણ્યતા રે,
 મહારાં રખલન ક્ષમાના નાથ, હિરે નવ આણ્યતા રે. ૨
 ખરાં ખોટાં તમારાં જ્ઞાન, અમારે અંતરે રે,
 તેથી રહેલું ઘટે નહીં નાથ, તમારે પટંતરે રે. ૩
 તમે જગદીશ ના થો જવાળ, કમળભૂને કરગયે રે,
 મહારાં કાતાં કહેણ કબૂલ, કરો કૃપા એ ખરે રે. ૪
 અખિલેશ મહેં ઝોળવ્યાં કામ, આપે ઝોટી લીધાં રે,
 આન્ને શરમાય સામળ હિર, કહણ એવાં કાં કાધાં રે. ૫
 હરિ અધુરી આપી ઝોળખાણુ, તેણે મન જૂલીઆં રે,
 અહંકારે આંજી અમ આંખ, નયન નવ ખૂલીઆં રે. ૬
 સુમણ અમણુ એ દોષ, દિલે નવ લાવીઆ રે,
 સાટે સ્હાય થવા સુકુમાર, ભ્યાં હો ત્યાંથી આવીઆ રે. ૭
 પ્રીતિ શીખવી પરોક્ષ પ્રકાર, સાક્ષી રહ્યા સાદરે રે,
 હતા આપ હિરે અપરોક્ષ, પ્રીત્યે આવ્યા આદરે રે. ૮

ધર્મ હર્ષ કે શોક હું શું, એ તો નથી સુઝતું રે,
 ભેદે એવા ભયાં ભેદ ભાવ, પ્રેમે મન પૂજતું રે. ૯
 ભોળે ભાવે અમે ભગવાન, શરણુ હશે શોધીઆં રે,
 તમે હૃદય કમળ રહેનાર, નવલ રૂપે નોંધીઆં રે. ૧૦
 નથી નાથ ક્યાં એ પાડ, તમે પછોએ પાયા રે,
 જાય બહાનાંની લાજ તો આજ, તમે અમેમાં બળ્યારે. ૧૧
 પ્રભુ પહેલાં પરોક્ષ પ્રસાદ, પ્રેમીને આપતા રે,
 એ આત્મ પ્રસાદ પ્રતાપ, એકત્વને સ્થાપતા રે. ૧૨
 નહીં જુદા તો આ શી જરૂર, પ્રભુ ના પૂછશે રે,
 આતો ઊર્મિના છે રે આશ્વાસ, અંતરયામી બૂઝશે રે. ૧૩

ક્ષમાપન

(બે દિનના એમાનં એ રાહ)

દીનબંધુ દિલે શું દૂભાયા? ખમા, દીનબંધુ
 અમ અંતર ભરીઆં માયા. ખમા ૧
 ક્ષણ ક્ષણ ખબરો રાખી તોયે,
 વિદ્યામ ન ઉર રખાયા. ખમા ૨
 અણુમણુ ઇચ્છા કરી કરી અંતર,
 આપ ઉદાસી કરાયા? ખમા ૩
 પદવી પ્રભુની બૂલ્યાં પામર,
 ગરજે ગિરધર ગાયા. ખમા ૪
 માનવ મન માગણુ નિત્ય રહેશે,
 અવિચળ લેખ લખાયા. ખમા ૫
 રાગ હૃદયના ન ગયા જીવન,
 ન્યાં લગી જીવ ઠાયા. ખમા ૬
 પરિતાપે પ્રિય તમને આપ્યા,
 એ માયાની છાયા. ખમા ૭

આંખલેશ્વર ને અખંડાનંદે,	
હર અમે ન રખાયા. ખમા૦ ૮	
ક્ષમા કરો કર્તા છે ડોમળ,	
તમ માયાએ જીવ રહાયા. ખમા૦ ૯	
આખર મન માયા ને કાયા,	
જીવ લગી સૌ પડછાવા. ખમા૦ ૧૦	
દેહી દુભાતાં આપ દુભાતા,	
રાખી રાખ્યા ન દુભાયા. ખમા૦ ૧૧	
પળ પળ આશા પૂરી પ્રીતમ,	
હૃદયમહી શું રીઝાયા? ખમા૦ ૧૨	
તમને એહ ઘટે અલગેલા,	
હર અપરોક્ષ સુખાયા. ખમા૦ ૧૩	

સુનાં મંદિરિયાં

(સખી બણી અણોસરી રાત, એ રાત)

અવિનાશી આ આપના વિયોગ, હિરને સાલી રહ્યા,	
અપિમેશ આજ આપના અવાસ, આમ કેમ ખાલી રહ્યા. ૧	
આજ રોમે રોમે તે રધુનાથ, અંખના જગી રહી,	
ક્યારે મળશે મથુરાનાથ, એજ લેહ લાગી રહી. ૨	
યાચું યાચું યશોદા કહાન, દાન મળેને આપળે રે,	
હરિ અંતરના જાણી આલાપ, અજંપા કાપળે રે. ૩	
પ્રજુ ધરીએ તમારાં ધ્યાન, તોય તોપ ચાતા નથી,	
વિનુ વિરહોની વેદના અચાગ, પંચકોપ જતા નથી. ૪	
સ્વામ સંતોને સાક્ષાત્કાર, ચાપ એમ જાણીયું રે,	
અમે કેમ કનૈયા કહાન, એ સુખ નવ માણીયું રે. ૫	

ચર્મચક્રુએ દેવ દરશન, અશુન સખે ના કર્યું રે,
 દિવ્ય દ્રષ્ટિ આપીને દીનાનાથ, દુઃખ એનું છે હર્યું રે. ૬
 મહારે અંતર એવા અભિલાષ, જોષ હરિ હસશે નહી,
 નકી થાશે અપરોક્ષ અવિનાશ, વિશ્વાસ મહારા ખસશે નહી. ૭
 સઘ સૂનાં મદિરિયાં માવ, શોભાવવા આવજો રે,
 સ્વામ એકલડાં નહી રે સોહાય, લક્ષ્મીને લાવજો રે. ૮
 વહાલા વૃત્તિને રાખજો હજુર, તમારા કામમાં રે,
 મન મોહન ખીજનાં ન કામ, તમારા ધામમાં રે. ૯
 હરિ ખોળું હું દેહને દેશ, ક્યારે કહાન મેળા થશે,
 જીવ જુદા પડ્યા એ જામદીશ, ક્યારે મહાન મેળા થશે. ૧૦
 જડ બુદ્ધિને મન મહારાજ, એતન યધ રે જીઠ્યાં,
 આજ જોવા એ ઉરના રાજ, અમને આપે તૂઠ્યાં. ૧૧
 વળી જાગી જિઠ્યા છે જીવરાજ, આપને શરણે થવા,
 નથી ધરતા એ ધીર મહારાજ, મેળા મરણે થવા. ૧૨
 વહાલા વહાલો ના આ તો વિશ્વાસ, તમે તનમનમાં વર્યા,
 સદા અંતરને દેતા આનંદ, જરીએ નથી રે ખર્યા. ૧૩

અંખના

(જે દિનના મેમાન એ રાહ)

હરિ, મન બુદ્ધિ બાળે વેશ, ઇચ્છે ઉર દર્શન અખિલેષ.
 ન જાણે દુહર છે દેવેશ. ઇચ્છે ૧
 મન બુદ્ધિના વિષય નહીં વિશુ, આપ અમૂર્ત અશેષ. ઇચ્છે ૨
 તદપિ એ નવ માને મનવ્યાં, જાણી ગયાંજ દીનેશ. ઇચ્છે ૩
 કર્તુમકર્તુ સમર્થ સામળ, સાંભળ્યા આ જ હમેશ. ઇચ્છે ૪
 પ્રભુ પરોક્ષ ન રહેતા પ્રિયને, સંતો દે સંદેશ. ઇચ્છે ૫
 બાળ બુદ્ધિ કરે બળજેરી, બાપ લહી બિરદેશ. ઇચ્છે ૬
 ઉર અપરોક્ષ રમે જામિએ, રમારમણ હૃદયેશ. ઇચ્છે ૭

તદપિ નવ રીઝે તો રીઝવો,	દર્ષ દર્શન દીનેશ.	ધરિયેં	૮
અત્ર સહુએ, પ્રાપ્ત તમે પ્રભુ,	પ્રીયો હિર આદેશ.	ધરિયેં	૯
અંતર દર્શન આપો એને,	આત્મરૂપે અમરેશ.	ધરિયેં	૧૦
આથ ભર્યા એ અખંડ ઝંખે,	દો દરશન દેવેશ.	ધરિયેં	૧૧
લાડીલાંથી લાજ જશે તો,	કો ભજશે ભુવનેશ.	ધરિયેં	૧૨

❧   ❧   ❧

બહાલા મને એક પ્રજરાયા

(ધન્ય નણેં, એ રાહ)

બહાલા મને એક પ્રજરાયા,	અપાર એ બહાલા મને	
એના અનુગ્રહ એજ રે જણાયા.	અપાર એ	૧
આત્મ અનાતમના વિવેક વિના ચે,		
સહજ હિદાસ કાયા માયા.	અપાર એ	૨
કોઇ ધન્ય પળોએ હશે એને પોકાયા,		
હરિ ધીર જંભીર તોય ધાયા.	અપાર એ	૩
જન્મ મરણ ભૂખ ભાગી ભવાટવિ,		
પ્રભુ પ્રેમના પ્રસાદ તો જમાયા.	અપાર એ	૪
આપ્યા પ્રકાશ અને આપે જણાયા,		
વળી વિશ્વ વિને એજ રે વણાયા.	અપાર એ	૫
માયા મોહન એક રૂપે અકળ એ,		
અહાંડે અહા રે સમાયા.	અપાર એ	૬
સહજ કૃપાળ સ્થામ મુંદર જણાયા,		
નિર્બળના હાથ આમ રહાયા.	અપાર એ	૭
સાધન વિધાન નવ જોયાં વિશ્વંભરે,		
ભાવે ભેટવારે જગરાયા.	અપાર એ	૮
અંત સૂધી અલભેલા અમારા,		
હાય નવ છોડશે આ રહાયા.	અપાર એ	૯

❧

❧

❧

અંતરની પિપાસા

(જે દિનના મેમાન એ રાદ)

ક્યાંથી મળે એ કહાન, અમને ક્યાંથી મળે એ	
એ અકૂરના મહેમાન.	અમને ૧
મળવાસીના પ્રેમે આવ્યા, ગોઠાળ મૂકી સ્વધામ.	અમને ૨
કૈલાસેથી શંકર આવે, જોવા સામળ વાન.	અમને ૩
પાંડવ સરખા પ્રીતિ માટે, વિચરે કેં વેરાન.	અમને ૪
વિષ્ણુતોડયા વિદુર ધર જાતા, નવ જાતા જ્યાં દે માન.	અમને ૫
અહાદિ આન્તિમાં પડતા, મમ્માયા બળવાન.	અમને ૬
જગદંબા જે રક્ષમણી તેનાં, કહાન મૂકાવે માન.	અમને ૭
બક્ત હૃદયમાં ગુપ્તજ રહેતા, સુલભ નથી ભગવાન.	અમને ૮
અકળ કળા સમઝાય ન અમને, ક્યમ કરિયે સન્માન.	અમને ૯
ધટધટ વ્યાપક પૂર્ણ પ્રભુ એ, નિગમ તણા જ નિદાન.	અમને ૧૦
કેમ કરી મેળવીએ એને, હર ભરિયાં અજ્ઞાન.	અમને ૧૧
દીનવતસલનાં બિરદો એને, એ એક અમને યાન.	અમને ૧૨
માટે આશા રાખું હૃદયે, દેજો દર્શન દાન.	અમને ૧૩
રંક જનોને રહેમે પાયાં, એમ પાળે અમીપાન.	અમને ૧૪
પ્રેમ પ્રગટ કરજો તમ ચરણે, રહીને અંતર કહાન.	અમને ૧૫

❦   ❦   ❦

પ્રભુ આમ કેમ પરવશ પડીઆ!

(સખી રે, હું તો જનનાજી મદતી પાણી એ રાદ)

આમ કેમ પરવશ પડીઆ, પ્રભુરે તમે આમ કેમ	
એના બેઠ મદને નવ જડીઆ. પ્રભુ રે	૧
બક્ત નવરાવે ત્યારે રે ન્દાવું, બક્ત ખવરાવે ત્યારે રે ખાવું.	
બક્ત છઠ જાવ ત્યાં તમારે જવું. પ્રભુ રે	૨

સ્મરે ત્યારે પ્રગટ ઝટ યાતું, પાર્શુ માયાને પડે સમાયું,	
બકત ધારે તેમાંહે દેખાયું. પ્રભુ રે૦	૩
શું સ્વતંત્રરૂપ તમે ત્યાગ્યાં, કે શું જીવે એ વરદાન માગ્યાં,	
કે શું કરજાનાં જાણુ દશે વાગ્યાં ? પ્રભુ રે૦	૪
નકી કરજાનાં જાણુ દરિ વાગ્યાં, મને એજ કારણ ખરાં લાગ્યાં,	
દરિ હાયનાં કરેલ હેએ વાગ્યાં. પ્રભુ રે૦	૫
પ્રભુ એમ તમે પરવશ થઇ, રહ્યા જીવને શીખામણુ દઈ,	
ધર્યા જન્મ તો આ ગતિ લહી. પ્રભુ રે૦	૬
માટે જન્મના દુઃખ, જીવ, દાગો, બાવબક્ષિતી બ્રાન્તિ ન બાગો,	
તો તો તુટે સંસારની જાગો. પ્રભુ રે૦	૭
જાળે આગ્યા તો લીધો આ લાવો, જનપદા બકત બક્ષિતના ભાવો,	
બકત માટે જન્મ બલે આવો. પ્રભુ રે૦	૮

મનમોહન મંદિરમાં બિરાજે

(સખી રે આતો કાનુડો૦ એ રાહ)

મનમોહન મંદિરમાં બિરાજે,	
જેની મૂર્તિએ મન્મથ લાજે રે. મનમોહન૦	૧
હતો દિન પુષ્પ પર્વ તણે આજે,	
દરિદારે ધરીઆળાંએ ગાજે રે. મનમોહન૦	૨
બાવબીના બકતોની બીડ જામી,	
સદુ દ્રષ્ટિયો દર્શને વિરામી રે. મનમોહન૦	૩
ખુશ્યાં દારો ને અંતરોમ ખુશ્યાં,	
મન જગત તણાં બાન ભૂશ્યાં રે. મનમોહન૦	૪
હર આત્મા શું મૂર્તિએ સમાયો,	
એ તો વિરહ ન જાય ખમાયો રે. મનમોહન૦	૫

દર્પ શોકનું શું પૂર લિખરાયું,		
મારા બનયણામાં નીર બરાયું રે.	મનમોહન૦	૬
એ તો ઘડીએ હતી અણુમૂલી,		
પ્રેમ ગદ્ગદ ગિરાએ ત્યાં ખૂલી રે.	મનમોહન૦	૭
પ્રેમી પ્રેમે પ્રભુને પોકારે,		
મારા મનનાં તે માન ઉતરાવે રે.	મનમોહન૦	૮
દીન ભાવે મેં શિરને નમાવ્યાં,		
એના બદનાએ મનને મનાવ્યાં રે.	મનમોહન૦	૯
મહેં તો મૂર્તિને મનમાં સમાવી,		
ધ્યાન ધરવાને ઘેર હું તો લાવી રે.	મનમોહન૦	૧૦
મનમોહનની મૂર્તિ એ અમૂલી,		
મહારે અંતર રહે સદાય ખુલી રે.	મનમોહન૦	૧૧

❀   ❀   ❀
દૂર હવે થાશે નહીં

(રાષ્ટ્રીય પદ્ય૨૦ એ રાઢ)

પ્રભુ પ્રીતે વસ્યા છે મહારે હિર,	દૂર હવે થાશે નહીં;	
કાંઈ કંઠાડીને કમોની કસૂર,	દૂર હવે જાશે નહીં.	૧
મહારે સાધનમાં સમરણ એક,	દૂર હવે૦	
એ એ કરિયાં નથીરે રાખી ટેક.	દૂર હવે૦	૨
મહારા મનને એક જ વિશ્વાસ,	દૂર હવે૦	
પ્રભુ પ્રેમીના પ્રેમે લ્યો તપાસ.	દૂર હવે૦	૩
તમે અંતર વસોરે અવિનાશ,	દૂર હવે૦	
ત્યારે આત્માના અખંડ પ્રકાશ.	દૂર હવે૦	૪
વિષુ વિશ્વે વસો રે ભરપૂર,	દૂર હવે૦	
દૂર મારું એ જૂલ ■ જરૂર.	દૂર હવે૦	૫

નેવે બ્રૂએ કરી રે એ ઠજૂલ, દર હવેં	
એને નાય થયા છે અનુદૂલ, દર હવેં	૬
નવ દેખું દયાળુ તને દર, દર હવેં	
એવાં આંખોને આપો નવાં નર, દર હવેં	૭
દિવ્ય દષ્ટિએ દોપો યાય દર, દર હવેં	
પ્રભુ એટલું કરોને સુણી સુર, દર હવેં	૮
સ્વામ મુખયા છે સર્વે સદા સુર, દર હવેં	
નથી યાવાના દર રે જર, દર હવેં	૯

પ્રભુ પિંડમાં પ્રકાસો

(રઘુનાથજીનો ખૂબ રંગ ખાસ્યો, એ રાહ)

પરિપૂર્ણ પ્રભુપિંડમાં પ્રકાસો, દષ્ટ દર્શન લો દેહીને દિલાસો રે-૫૦
 જીવ માયાની જાળ વડે છેટો, શિવ, જીવના સ્વરૂપને સમેટો રે-૫૦
 પ્રભુ પ્રેમીને પણ મુગ થાતા, દર્ધ જન્મ રખે રાગ વળી બહાતા રે-૫૦
 જીવશિવના તો ક્રુપ રે સંજ ધો, પરિત્રાણકારી આપના પ્રમંધો રે-૫૦
 સ્મૃતિ સ્વરૂપેથી રાગ સરિ જાતાં, હર આપના વિયોગથી ધવાતાં રે-૫૦
 પ્રિય તમને પ્રભુ આ આનંદો, હોય તો તો સદાય જીવ નંદો રે-૫૦
 વિશુ વિરહે અનેરા આસ્વાદો, પૂરા પ્રેમીના હરતા પ્રમાદો રે-૫૦
 તોય જાઝાં વિક'મ્બન ન ધટતાં, પ્રભુ પીડા કરોને પ્રગટતાં રે-૫૦
 પ્રેમ બાવે પ્રભુ આ બોલાતાં, વિશુ અદૈતે આપ વિસરાતાં રે-૫૦
 સ્વામ આતો રનેહીના સંજ ધો, જીવ શિવ નહી નાય નથી દંદો રે-૫૦
 ક્ષણ એકના ખરે ના વિયોગો, નિરાશમ્બના નવાઈભયાં યોગો રે-૫૦
 જ્ઞાનયત્રે કર્મોની આહુતિ, આપી વૃત્તિઓ શાન્ત હવે સૂતી રે-૫૦
 અધિકાર અહીં જીવના સમાતા, જીવો, એટલા વિયોગ ના ખમાતા રે-૫૦
 અતિ આછાં આવરણ એ વિદારો, પરિપૂર્ણ પ્રભુ પિંડમાં પધારો રે-૫૦

સાદ કરવા પડ્યા ના વધારે, જોઈ અંતર તો પ્રીતમ પધારે રે-૫૦
પ્રભુ પિંડે પેખીને જીવ મ્હોવા, પૂર્ણ ગ્રેમે પરાક્ષ જાવ જોવા રે-૫૦

સામળ સત્વર અંતર આવો

(જ દિનના મેઝાન-એ રાઢ)

દીનદાસ તણો તો ઢાવો, સામળ સત્વર અંતર આવો.

ઘો દરશનનો દિલ ઢહાવો—સામળ૦

પળ પશુ પ્રભુ વિષુ જાય વૃથા એ, ગ્રેમી દિલને ઢાવો—સા૦

પ્રિતિ રીતિ પૂર્ણ ન જાણુ, સુહદ ના શરમાવો—સા૦

જીવનું જોર નથી જગજીવન, આપ જોજો અજમાવો—સા૦

અમે અશ્હેતાં આવરણુ ભરીઆં, તમે કૃપાળુ ઢહાવો—સા૦

નેહે નાથ નિયમ નથી જોતા, ત્રિશુવનપતિ ઠા તાવો—સા૦

ચિત્ત ચાતક, નટવર નવ ધન અમી, વગ્સો, ના તરસાવો—સા૦

મન તપતાં મનમોહન તપશો, અંતરયામી ઢહાવો—સા૦

સ્નેહ મિહાસન માકુ મોહન, દિવ્યન્યોતિ દરસાવો—સા૦

મીલન મધુરા મનહર માધવ, અનિત્યે નિત્ય અમાવો—સા૦

શ્યામ શુ સતાવો ?

(ધન્ય જીલ્લો એ રાઢ)

સ્નેહીને આમ શુ સતાવો, હો શ્યામ તમે સ્નેહીને આમ શુ સતાવો ?

અરે એકવાર મુખડું ખતાવો, હો શામ૦

અંતર જોવાને જીવ જગમર્મા ભટકીઆ, પાઠા વાળીને પાસ લાવો—હો૦ ૨

માયાભરેલ અમે મારગને જૂલીઆ, ફેરાના ફદ રે પતાવો—હો૦ ૩

વહાયા છોડીને અમે વળગ્યાં વહેવારમા, તેના આ રોષ શુ ખતાવો—હો૦ ૪

દીનોના દોષ નાથ જોયે ન પાલવે, દીનમંધુ નામને શોમાવો—હો૦ ૫

જીવના રે શિવ થાય, સ્થામે સતાવીઆ, સેનાં ઘસે રે ધાટ તાવો-હોં ૬
 જોયાં રે મુખ અમે માયા બરેલ માવ, સત્ય દયાળ તમ દાવો-હોં ૭
 મુખડાં જોવાને માવ મેણાં રે મારવાં, અમ્મર રહો એ અમ દાવો-હોં ૮
 દેહી રનેહીની બ્યારે જાએ વીડંબના, ત્યારે રહો કોને સતાવો-હોં ૯

જીવજીવન નવ જોયા

(બે દિનના મેમાન, એ રાહ)

પ્રભુ મેં પ્રેમ પરથી જોયા, તેમાં તમને શું નવ જોયા ?

તમે તો શામ સરવમાં રહોયા, તેમાં ૧

આહાએ આણુઆણુએ જોવા, એ અનુભવ મેં જોયા. તેમાં ૨

પ્રત્યક્ષ પ્રભુ સહુ પીડે રાજે, તેમાં પ્રાણ ન ગ્રેયા. તેમાં ૩

આપ થકી અજણું આ માની, માયાએ જીવ રહોયા. તેમાં ૪

જગમંદિરો જગજીવનનાં, જીવ-જીવન નવ જોયા. તેમાં ૫

આજ અમે અનુસ્મૃત જ જોતાં, જોયા ને પ્રભુ જોયા. તેમાં ૬

વિયોગ દુઃખ

(બે દિનના મેમાન, એ રાહ)

હજી હાં સત્વર ન મળો સ્થામ, અમને એહ કહો ધનસ્થામ,

પ્રભુ કહો ક્યાં લગી ચાલે આમ. અમને ૧

નાથ હવે તો જાય રહ્યું નહીં, પ્રગટો પરણકામ. અમને ૨

કહાન કનૈયા કૈને ગળીઆ, હું કયમ છોડું હામ. અમને ૩

કળિના નિયમો હલકા રાખ્યા, દીનવત્સલ ધરી નામ. અમને ૪

આજે નિયમો અનેક તોડ્યા, સ્વતંત્ર છો બજારામ. અમને ૫

નવ છોડે શું લક્ષ્મી તમને, અધક્ષણ સુંદર સ્થામ. અમને ૬

કે હેયો છે બકતોએ પ્રભુ, અખંડ સુખના ધામ. અમને ૭

અનંત છે અડચણ નહીં આવે, નવ આવે બદાના દામ અમને ૮
 ક્રમ મળે છે અગ્નિ જોથી, મન ન ધરે જ વિરામ અમને ૯
 છે નિષ્કામી દાંધ ન ધ્વિડો, કરો કા વાર જ આમ અમને ૧૦
 યોગ્યાયોગ્ય તમારે ચાના, આર્ત તણા વિશ્રામ અમને ૧૧
 મન તપતા તો તમેય તપનો, જોથી શુ આરામ અમને ૧૨
 એવું હોય તો આમ જ રહીએ, છે તો આત્મારામ અમને ૧૩

દર્યંન પીપાસા

(લાલે ભરી ગુલાલે ભરીં એ રાહ)

વાકા વિહારી તારી વાખી રે ચાન,	
વાકા મુગટ માવ મૂકના છે ભાન	૧
વાકા રે પાદ અને વાકી કમર,	
વાખી વાસણાઓ ને વાકી ભમર	૨
વાકા તિનક ને વાકી અનક,	
વાકા કુડળની વાકી ઝંક	૩
વાકા વનમાળી વેદ વાતા રે વેણ,	
એ રે જોવાને મારા તનસે છે નેણ	૪
વાકા રે વેણ મુખ જોલી રસાળ,	
વાકી આખે રે મને એકવાર ભાળ	૫

આડાં વૃત્તિનાં વ્યવધાન

(સળસે હયા ગ્રેમ સગાહ-એ રાહ)

હરિ કયમ કરી ધરિયે તુમ ધ્યાન,	
આડાં વૃત્તિનાં વ્યવધાન;	
વળી વિશુ કયમ કરે મૂર્તિમાન.	આડાં ૧
વૃત્તિવ્યાપ્તિનો વિષય નહીં તું,	
અમૂર્તનાં શાં ધ્યાન.	આડાં ૨
અધુરાં જ્ઞાનો ધ્યાતા ધ્યાનો,	
દ્વિતે એ જ વિધાન.	આડાં ૩
આત્મ રૂપે તું એકજ છે તો,	
કો ધ્યાની કો ધ્યાન.	આડાં ૪
એ જ્ઞાનો તો અનુભવ રહેતાં,	
વૈખરી ને નહીં સ્થાન.	આડાં ૫
જ્યાં લગી દેહો ત્યાં લગી સ્નેહો,	
શરીરી નાં અભિમાન.	આડાં ૬
વ્યતિરેકે સૌ નશ્વર, ઈશ્વર,	
સત્ય સ્વરૂપ નિધાન.	આડાં ૭
તું વૃત્તિ ને તું વિષયો વિશુ,	
સદ્ગુમાં તું રમમાન.	આડાં ૮
એ જ્ઞાનો અંતર ઉતરવા	
ધરિયે તારાં ધ્યાન.	આડાં ૯
ધ્યાને વૃત્તિ વૈખરી જાતાં,	
આત્મે અતુલ ધ્યાન.	આડાં ૧૦

ફેગની ફરિયાદ

—૦૦૦—

મરગી

આ	ભવ	ફેરાની	ફરિયાદ,	
કરીએ	કોને	ઠરીને	યાદ	૧
આવે	ધમ્મર	તારી	યાદ,	
મુણે	તું	સામળ	સૌની	દાદ.
પ્રમુગ્ધ	અમો	ભર્યાંજ	પ્રમાદ,	
જોશે	નહીં	બકતોના	વાદ.	૩
નિર્મળ	કરી	જાણું	એક	નાદ,
સામળ	મૂણને	માગ	સાદ.	૪
કરશે	નવ	દામોથી	બાદ,	
ખજને	નહીં	આવે,	દગિ,	બાદ.
પ્રભુ	હું	પ્રેમે	પૂજુ	પાદ,
આપો	એકજ	એક	પ્રસાદ	૬

❧ ❧ ❧

આછા આશરા

—૦૦૦—

નમ્રવતી લય

આઠા	અછડતા	આશરા	પ્રભુ	આપના	જેણે	લીધા	
હરિ	હાથ	ઝાંલી	તેં	બગે,	નિજના	નકીજ	કરી દીધા. ૧
જીવ	આવીઆ	આશા	બધી,	કંઈ	કંઈ	અપેક્ષાઓ	કરી,
અર્થાર્થોની	આરત	પુરી,	તે	વિપત્ર	દ્રષ્ટિ	ના	ધરી ૨
જીવ	તત્વનો	તું	જાણુ	તે,	થોડે	ધણા	માની લીધા,
નિર્ગુણ	છતા	ઓ	નાથ	રે,	અમ	કાજ	કદો તે કીધા ૩
ઉપકાર	તારા	ઉચરવા,	સરસ્વતી	સમર્થ	નહીં,		
એ	રાજનો	અધિરાજ	તું,	આ-યો	અમારા	મન	મડી. ૪

દાક્ષિણ્ય દેખી તાહરાં, દાસો તને વેચાઈ ગયા,
 મિથ્યા મૂસો આપી અને એ ન્યાલ ન્યાલ થઈ ગયા. ૫
 પરિપૂર્ણ આપ અપૂર્ણ શા, અમ વિના શું અધુરા હતા,
 આનંદ આપ્યા આજ શું, જીવત્ત જાવ નડ્યા હતા. ૬
 ખડું રે ખડું અવિનાશમાં, નાશી ખીલા ખટકે ખરે,
 અપરાધ એ અમ જીવના, જોઈ ન અટકે તું અરે. ૭
 કર્તુમકર્તું સમર્થ તું, જીવ દોષ જોઈ શું કરે,
 આભાસ એ અનુવાદ તો, છાયા ગિચારી શું કરે. ૮
 હરિ તું હસાવે તું દરાવે, તું વસાવે આપમાં,
 એ અક્ષય કૃતિઓ આગવી, નવ આવતી મન આપમાં. ૯
 અમ જાવ આજા અછડતા, પરિપૂર્ણમાં જઈને બધ્યા,
 પરિપૂર્ણ આપ થઈ ગયા, મેં ના કહ્યા એ તેં કહ્યા. ૧૦

અંતર મહેલે

ધન્ય જેણે એ રાઠ

વમે અંતર મહેલેએ મહારા રાજ, મુલાકાત, લેવી અમારે આજ.
 એ રે દરજારને ચાર ચાર ચોટીયો,
 એ તે વટાવું કિયે સાજ. મુલાકાત ૧
 રહેલી ચોટીએ કાંઈ મનના રે પેરા,
 એને રીઝવતાં આવી મયાં વાજ. મુલાકાત ૨
 આપ્યા હિપસ્તર લિપાસના ને વળી,
 બક્ષિનાં આપ્યાં છે ખાજ. મુલાકાત ૩
 ખીજ ચોટીએ કાંઈ જુદિના પેરા,
 એણે તોડીએ જાંધિય, પાજ. મુલાકાત ૪
 મને મહેલ મોહ્યા ને એને
 મવાની ટકેરો ન નાજ. મુલાકાત ૫

ત્રીજી ચોક્કીએ કાંઈ ચિત્તનારે પેરા,
એણે આપ્યા મારગ જોઈ સાજ. મૂલાકાત૦ ૬
ચોથી ચોક્કીએ ચીકણા જમાદાર,
અભિમાની અહંકારનાં રાજ. મૂલાકાત૦ ૭
એરે મનાવ્યો માને નહીં રે, એને
મારીને કરિયો તારા જ. મૂલાકાત૦ ૮
ત્યાં તો દરગાહ અમે દેખિયા ને
એના આનંદના નહીં થા જ. મૂલાકાત૦ ૯

અંતર મુરલી વાગે

બે દિનના મેમાન૦-રાત્ર

હિર ભગિયાં અનુરાગે, ઇશ્વર હિર ભરિયાં અનુરાગે,
એ તો દેહે દર્શન ભાગે. ઇશ્વર૦ ૧
રમરણે શાન્તિ હવે નથી વળતી, આધાં આધાં લાગે-ઇશ્વર૦ ૨
ઇશ્વર અણુએ અણુમાં રાજે, એ જ્ઞાન્તિ કેા ભાગે-ઇશ્વર૦ ૩
વિરાટ રૂપે વિશ્વે વ્યાપ્યા, અંતર મુરલી વાગે-ઇશ્વર૦ ૪
મિયન મધુરાં માગ્યું આજે, કહો ન કરીશુ આજે-ઇશ્વર૦ ૫
વિયોગે પ્રીત વિવેકજ વ્યાપે, શુ તમને ખીક લાગે?-ઇશ્વર૦ ૬
અંતર ટળતાં એક રહેતાં, ભક્તિ તણાં સુખ ભાગે-ઇશ્વર૦ ૭
એમાં ઇશ્વર રહો છો અળગા? મને એ સત્યજ લાગે-ઇશ્વર૦ ૮
એ અનુમત્ત નવ જાણે અંતર, ઇગ ક્ષમાએ ભાગે-ઇશ્વર૦ ૯
આપ ઉરો અનુરાગે ભરિયાં, જાણે જો જીવ જાગે-ઇશ્વર૦ ૧૦
નહીં જીગ્તુ ત્યાં કહે કેા કેાને, આરાધે અનુરાગે-ઇશ્વર૦ ૧૧
આપ તણા આનંદો આ તો, જ્યારે જ્યોતિ જાગે-ઇશ્વર૦ ૧૨

અનેરા આનંદ

૧૬૩૦ પનથટ૦, એ રાહ

જાગ્યાં જાગ્યાં ધીરાનાં જોને ધ્યાનો, ધરણીએ એતો ધન્ય થયા.
જાગ્યાં જાગ્યાં અંતરનાં એનાં જાનો, ધરણીમાં એતો ધન્ય થયા. ૧

એની વિપત બહાલાએ બહારી લીધી, ધરણીએ૦

એની વરણી બહાલામાં બહાલે કીધી. ધરણીએ૦ ૨

એના છૂટયા માયાના સહુ રહેલો, ધરણીએ૦

એને આવ્યા અનેરા કે આનંદો. ધરણીએ૦ ૩

ગઈ દૂરી સંસારી એની કાંશી. ધરણીએ૦

એને પરવા નહીં કરે કે કાંશી, ધરણીએ૦ ૪

એનાં સુખ દુઃખમાં સરખાં રહેતાં વિત, ધરણીએ૦

એનાં એક વિશ્વંભર-બહાલાં વિત. ધરણીએ૦ ૫

એ તો શામ સ્મરણોએ સદા રાજ, ધરણીએ૦

જતાં વિષયોએ મન મરે લાજ. ધરણીએ૦ ૬

જોના વૈભવ થયા છે સૌ વિકીન, ધરણીએ૦

એને થાવાં નથી રે કોઈ દીન. ધરણીએ૦ ૭

એણે પરિપુ રહેજો જીતી લીધા. ધરણીએ૦

જેણે રાજના રાજ વશ કીધા. ધરણીએ૦ ૮

એના દુનિયામાં દેહો જોવા માત્ર. ધરણીએ૦

એતો સ્થાએ સમાવા થયા પાત્ર. ધરણીએ૦ ૯

નહીં એતો પ્રભુથી પળ બિન્ન. ધરણીએ૦

ધરણીધરનાં ધ્યાનોએ સદા લીન. ધરણીએ૦ ૧૦

આજ તારે બારણે હું આવી

(ધન્ય જણે—એ રાહ)

આજ તારે બારણે હું આવી, વિરાટરાજ, આજ

નાથ નિર્જળને લેને નિભાવી, વિરાટરાજ ૧

ચોરાશી લાખ અમે ચોનિઓ વટાવી,
સ્થાવરની જાતને હઠાવી. વિરાટરાજ ૨

ધોર ગંબીર વને ઝાડ પાન નિર્મોઆં
કે યાત્રિકને ધાંધડી ધરાવી. વિરાટરાજ ૩

પશુઓને પિંડ ધણાં શુભ દુઃખ વેડીઆં,
કે મંત્રોની માઢીઓ ચલાવી. વિરાટરાજ ૪

પક્ષીને પિંજરે પોપટ ચઢને અમે,
રામ નામ ધૂન્ય શું લખાવી? વિરાટરાજ ૫

સરોવરને નીર સરોજ હૈશું સર્જ્યાં,
કે પ્રેમીએ દીધર્ધા ચલાવી. વિરાટરાજ ૬

જાણુ અજાણુ કેઠ સુકૃત ને યોગ આજ,
માનવની જાત હરિ આવી. વિરાટરાજ ૭

પ્રપંચ વિશુ એમ સદજ સ્થામ પામિયાં,
અહંતાયે વાસના વસાવી વિરાટરાજ ૮

કીધા એ ભોગ રાજરોમ મને લાગીઆ,
જીવનમાં તાજગી ન આવી. વિરાટરાજ ૯

સદજ સંસ્કાર હશે જનમોજનમના,
તે ભોગોની વાત નવ લાવી. વિરાટરાજ ૧૦

જોયાં જીવન તમે જગના ન કામનાં,
અંતરને જાળજો અપાવી. વિરાટરાજ ૧૧

અંતર અવાસ એમ આપે શોભાનીઆ,
દીનશંકુ નામને ધરાવી. વિરાટરાજ ૧૨

સ્નેહેથી સ્થાન તમે સાથેરે સ્થાપિયાં,
કરી કરુણા ને સ્મૃતિ જગાવી.

વિરાટરાજ ૧૩

બારણે આવેલ બાળા જીવની, એ બાપજી,
સ્મૃતિ સ્વરૂપમાં સમાવી.

વિરાટરાજ ૧૪

❖ ❖ ❖
પુજરીને

(ધન્ય ભેલે ૦ એ ચાલ)

પૂન્ય મ્હને દરશાવો, પૂજરી, તમ પૂન્ય મ્હને દરશાવો.

ઠાણુ ભાગ્યે લ્યો છો આ લ્હાવો.

પૂજરી ૧

અખિલ જગે જે અવ્યક્ત રહેતા, તેને સાનિધ્યમાં લાવો. પૂં ૨

યોગી જતે જે ધ્યાને ન જોયા, તેની પૂજમાં આવો. પૂં ૩

જેની જ્યોતિએ મુનિજન જગે, તેને તમે જઈ જમાવો. પૂં ૪

પ્રેમ જળે જેના આ જગ ન્હાતું, તેને તમે ન્હવરાવો. પૂં ૫

જેના વડે સંસાર સફું શોભે, તેને તે સાજ સજાવો. પૂં ૬

વિશ્વંભર જે જગતું જીવન, તેને તે બોગ ધરાવો. પૂં ૭

માયાએ જેણે જગત ઝુલાવ્યું, તેને તમે તો ઝુલાવો. પૂં ૮

નિર્ગુણરૂપે જેહ રહ્યા છે, તેનાં શાં દર્શન કરાવો. પૂં ૯

ભક્તાધિન સદાએ જે રહેતા, તેને પ્રત્યક્ષ કરાવો. પૂં ૧૦

❖ ❖ ❖
ચાહેલના વિસામા

(૧મુનામજીનો ખુબ રંગ ૦ એ ચાલ)

હે સ્યામ તમે ચાહેલ જીવના વિસામા

બીજા આપ વિષુ આશરા નકામા.

હો સ્યામ ૧

મન માયા વ્યાપાર નથી તજતાં, શુદ્ધ શુદ્ધિના સાજ નથી સજતાં

પૂરા પ્રેમે પ્રણુને નથી બજતાં.

હો સ્યામ ૨

જગે જ્યાં જ્યાં જાએ ત્યાં માર ખાતું, તોય સારું જોઈું ન પરખાતું
એની કક્ષાએ એક દરખાતું. હો સ્યામ ૩

અધિકારથી ન આધાં જવાતું, મુખ દુઃખનારે મારથી ધવાતું
તોય અંતરમુખી ના થવાતું. હો સ્યામ ૪

મન બુદ્ધિએ આપ ના પમાતા, તોય ભક્તિએ આપ તો સમાતા
ભક્ત એ રે વિશ્વાસે કમાતા. હો સ્યામ ૫

મન યાકું હે નાય જરા જોજો, આપ આનંદ આશરા જ દેજો
હવે મુળથું મમે તો દરિ બેજો. હો સ્યામ ૬

તો તો આવેરે શ્રવને વિસામા, તને વિષયોના રાગ જો નંકામા
જાય જન્મ મરણના ઉધામા. હો સ્યામ ૭

મનુ પંથ અમાપ હશે બાકી, શ્રવ યાકી ગયા છે હવે પાકી.
એને આપોને ઓળખાણુ સાકી. હો સ્યામ ૮

એને વાળોને સાચી દિશામાં, નથી સાર હવે બહાર રે જવામાં
હરિ આપોને આપમાં વિસામા. હો સ્યામ ૯

એને નિત્ય અનિત્ય સમજાવો, આત્મ જ્યોતિએ આપ દરસાવો
બ્રમ ભાગીને ધણ પરસાવો. હો સ્યામ ૧૦

જેણે લીધા રે આપમાં વિસામા, એને સારે સંસાર સ્યામ રહામા
એને આનંદ સર્વે દશામાં. હો સ્યામ ૧૧

❀   ❀   ❀

અવિનાશીની ઓળખ

(ધીરાના પદનો સહ)

અજ્ઞાને આયુ વિતાવ્યાં રે, અવિનાશીની ઓળખ આજે થઈ
અખંડ આનંદ શુભાવ્યા રે, જિમ્મર એણે વહી રે ગઈ. અં ૧

મનને મંત્રો આપ્યા મોહન, જણુવી જાદુ જાળ
જ્ઞાન ભાનો આપ્યાં વિદ્યાએ, ગઈ ફોગટની દાળ
બાજીમર બળ એ તારાં રે, જોઈ શ્રવ આ રાજો સહી. અં ૨

અમૃતધારા વરસે તહારી, પૂર્વ સ્ફૂટનાં ધીજ
 અવિનાશી તમે ઉગાડીઆં, લાવી અંતર રીઝ
 કિરતાર કૃપા એ તહારી રે, ઘુજ બહાનાંની લાગે યર્ષ. અં ૩
 નેવા પ્રેમે પ્રિયતમ રીઝો, એવા પ્રેમને દોર
 ચાલી આલું અલબેલહા, એ દોરે તહારાં બેર
 સુરતા મામળાઆ સાથે રે, પડવાની ભીતિ ભાગી ગર્ષ. અં ૪
 નશ્વર જીવ અવિનાશી આત્મા, કેમજ પામે પાર
 બોલ્યે બે તો જરૂર થતા પશુ, ત્યાં લગી અમ અધિકાર
 નિરંગન અંજન આંખે રે, એકે બેએ દેખે નહીં. અં ૫
 દીન ભાવે કુખી ગયા, નવ દેખું દૈત પ્રકાર
 કોણ કોની સ્તુતિએ કરે, ને વૃત્તિનાજ વિકાર
 હરિ હસતા હૈયે દેખું રે, તોયે એની લાગે ગર્ષ. અં ૬

મધુવનમાં

(બે કિનના પ્રેમાન, એ રાહ)

મધુવન સુજ મન મોહન, તારાં, નિશદિન હો દર્શન;
 સુરતાએ વેણુ વદન, તારાં ૧
 વૃત્તિરાધા રમજે ઘુજમાં, ગણી ઘુજને સ્વામીન, તારાં ૨
 બક્તિભાવ ભીંજવશે ઘુજને, યમુના જળ ભગવન. તારાં ૩
 હૃદય સિંહાસન માંડે સધા, કરવા ઘુજ આસન. તારાં ૪
 સર્વસ્વ જૂલી સેવે ઘુજને, કરવા પ્રિય પ્રસન. તારાં ૫
 અંતર્ધાન રહે અલબેલા, ત્યાં લગી કરે રૂદન તારાં ૬
 લીલા તહારી માતાં લાલા, ફરી દેવો દરશન. તારાં ૭
 અબેદરૂપ પછી અવિનાશી, અખંડ લાગી લગન. તારાં ૮
 નહીં ત્યાં રાતો નહીં ત્યાં જાતો, મોહનમય છે મન તારાં ૯
 નહીં ધરખારો નહીં સંસારો, મળતાં મધુસૂદન. તારાં ૧૦

આશભરી આવી અવિનાશી, મળવા છવન-ધન	તારાં ૧૧
પ્રસન્ન થતા પરમેશ્વર તુજમા સર્વ થતાજ વિલિન	તારાં ૧૨
અધ્યાત્મશાને અંતર જોતા, નહીં માયા નહીં મન	તારાં ૧૩
એક તરફ અવિનાશી અંતર, ધન્ય ધન્ય એ દર્શન	તારાં ૧૪

❀ ❀ ❀ કાંટા કાંકરી

સખી વણી અલોસરી રાત, એ રાહ

સુકુમાર આપ સ્યામ સરીર, અમે દીન કાંટા ભર્યા,
 દીનબધુ એ દીતની મ્હાય, આસન આપે કર્યા ૧

હરિ કામનાની કાકરી જરૂર, ખૂંચે તમારે તને,
 જેવા તેવા રે આપના ભજન અમારાં જામે મને ૨

વિભુ દ્વિધા વૃત્તિનો વાસ, આપને ક્યાથી ગમે,
 જાણ કટક ને કાકરા હો રાજ, એવું કરજો તમે ૩

હરિ એના ઉપાય અમ હાય, નથી એ જાણ્યતા રે,
 તોય દાસોના દીન દીનાનાથ, મ્હેન પ્રમાણ્યતા રે ૪

સ્યામ હરે તમારા અવાસ, સદાનંદ ભોગી તમે,
 આપ યોગ્ય ઈશ કરવા આસન, ત્યાં જમજીવન રમે ૫

રમે ઝોછા લાવો રે અવિનાથ, અમારે એકજ તમે,
 જેવા તેવા અમારા મન, ભવે ભવ આપે સમે ૬

રાજ હૃદય કરો રધુનાથ, નિરતર નેહે કરી,
 માટે કટક કહાડવા બહાર, અભિલાષ હરે ધરી ૭

પ્રભુ ભક્તિના ભગ નવ થાય, એટલું આપને રે,
 કહાન કહાડી કસોગીએ કદાય, મૂન નવ માપને રે ૮

અમે હોહ અને પારમ છો આપ, સંયોગે સોના થરો,
 કદી રહેશે કથીર એ કહાન, કસોગી કોની થરો ૯

સ્યામ સાયવીઆ ફૂલની જેમ, તોય કેમ કાંટા હમે '
 મનમોહન માયાના માપ, કહાડ્યા ક્યાથી જામે ' ૧૦

- આપ અનુગ્રહ વિના અવિનાશ, અમારું શું રે મળું,
 આપો અનન્ય પ્રેમ અખિવેશ, શરણમાં સર્વે સજ્જ. ૧૧
 હરિ છવના જણાય આ સંમંધ, આત્મે દંદો નથી,
 પ્રભુ આપો એ જ્ઞાનનાં જ્ઞાન, અદ્વૈતે બંધો નથી. ૧૨
 તમે માંડી રમત રમાનાય, રીઝાવું હોશિમરી,
 તમે આલ્યો બતાવજો ચતુર, તમારી બાજુ હરિ. ૧૩
 જગ છવન છતાડજો જરૂર, ખેલો ખેલી કરી,
 ખેલ ખેલ્યા ખેલાબ્યાની ખાંત, અમે કેમ થાયે પરી. ૧૪
 તમે રમતા રમાડતા રસિક, અમારે ચિન્તા કશી,
 હરિ હારીએ તોએ હજુર, જોજો સામુ હશી. ૧૫
 તમે રીઝો એ રમતો ના ભંગ, અમેએ થાતા નથી,
 આપ રીઝ્યા એ રમતોએ રાજ, નાતા જતા નથી. ૧૬

અવિનાશીને અરજી

સતસંજનો રસ આખ્ય, એ રાહ

- અવિનાશી એકજ અરજી, લેવી ના લેવી તમ મરજી,
 અમારા ક્રોધુ ઉપાય અવર જી. લેવી ના લેવી. ૧
 મિથ્યા હું ખોલુ કે સાચું, અવસોડો અંતરજી. લેવી. ૨
 દોષ ધણા દહતર નોંધાયા, શિક્ષા શીઘ્રી સરજી. લેવી. ૩
 છડીદાર તો નહીં છોડે હરિ, એતો છે નોકર જી. લેવી. ૪
 અમ ઈન્સાફો આપજ હાથે, યાપ એ મારી અરજી. લેવી. ૫
 આવી અરજી આપ હજુરમાં, હર ધડી આવે હરજી. લેવી. ૬
 અરજી આવી લ્યોહો હરજી, જાણું ધરણીધરજી. લેવી. ૭
 અરજી હરજી જો નહીં લ્યો તો, છવ દેશું આખર જી. લેવી. ૮
 છવ જતાં શું હરખો હરજી, શું એજ તમારી મરજી. લેવી. ૯
 એવી મરજી હોય જો હરજી, આપું આજ હું મરજી. લેવી. ૧૦

જાણી ગરજ હરખ્યા હજી, ખીકારી લીલી અરજી.	લેવીં	૧૧
ન્યાયી નદકુમાર દયાળુ, હવે નથી શીકર જી	લેવીં	૧૨
અરજી લીધી નાથ નજરમા, એજ કૃપા ગિગિધરજી	લેવીં	૧૩
અન્ય ન ઈંદ્રિય કેઈ અવિનાશી, આપ હશે જે મગજી.	લેવીં	૧૪

ગ્રાંખીની ઝખના

અવધ પુરીનો રાજ્યો-એ રાહ

જીવન ગ્રાંખી ક્યારે યશે, જીવ ઝખે રે રામ,		
કૃપા રે કરો કરજીઆનિધિ, તમે પૂરજીકામ.	જીવનં	૧
અધુરી આગે શુ જીવન જશે, માઈ મનરે મુંઝાય,		
આશ મુને તોએ એટલી, ખીજે નહોં રે સમાય.	જીવનં	૨
કિયે રે રૂપે મોહ કરી ગલા, આતો અણુદીકે પ્રીત,		
જોવાની જાગે ઝખના, એતો પ્રીતિની રીત.	જીવનં	૩
તન મન ત્રિકમ તમ મહોં, ખીજુ કઈ ન સોદાય,		
નજરે નાથ પડો નહોં, એ તે કેમ રે વેણાય.	જીવનં	૪
તમેયે ઈંદ્રિય અતર પીંજરે, ન્હાથી નહોં રે જવાય,		
તો દર્શન કા દેતા નથી, દીન શુ રે દમાય.	જીવનં	૫
આટલા અધિકાર ક્યા દતા, ખારી આગે રે જાય,		
અંધ જાણી અતજેલડા, મ્હારા જાણોને દાય.	જીવનં	૬
પ્રેમને પીંજણુ નવ ધટે, એ તો દેરે રખાય,		
રમ જી મુંતોગે જીવજી, જીવના શા રે ઊપાય.	જીવનં	૭
અમર રડો મુખ આટલા, નથી અવરુદ્ધી આશ,		
અતે જીવ સિવ નવ મે, યાય નેદના નાશ.	જીવનં	૮

ચિંતા હરિને હાથ

અવધપુરીનો રાજ્યો, એ રાહ

જીવ તો શિવ થયા નહીં, ન આપ્યા અપરોક્ષ જ્ઞાન,
 ઈચ્છા કર કેમ એહની, એ તો માયાના માન જીવ તો ૧
 આ દેહમા દેહી ન્યા લગી, જીવ રૂપ જરૂર,
 અભેદના ભેદ જાણે કહા, તોય શિવથી એ દૂર જીવ તો ૨
 એતો મમ્માયાના મહાત્મ્ય છે, ઈશના રે આદિય,
 માત ખોગે ખેલે બાળક, હરિ હરખે હમેશ જીવ તો ૩
 માત પિતા દોષ નવ જીવે, એવા અનુપમ પ્રેમ,
 ખલક ખેલાવો એ નેમથી, હદે રાખીને રહેમ જીવ તો ૪
 ભાર નહીં માથે જીવને, ચિંતા હરિને રે હાથ,
 અમર બાળાપણુ એહવા, તાત ત્રિભુવન નાથ જીવ તો ૫
 આશામા રહુ અમે આપની, નવ ઘાઉં કુપુન,
 એટલા લાડ લડાવજો, ન જુદા સેવાના સુત્ર જીવ તો ૬
 સમસ્ત દોષોને રહેતા તમે, જો જો જીવના રે હાન,
 બાપ દીક્ષાઓ દેતા રહી, કરજો બાળ નિહાલ જીવ તો ૭
 તમ સરખા જેના તાત છે, એના બાગ્ય અમૂન,
 તાતને ચોગ્ય તને થયુ એ ન જીવ, તુ જૂન જીવ તો ૮
 નાતા, પ્રભુ, પિતા પુત્રના, જીવના રે જરૂર,
 વારસ વશ એ અશ છે, આપ એ મગરૂર જીવ તો ૯

❀ ❀ ❀
 જીવ ચરણે આવે

(મોઘાનુ વચન સુખધામ, એ રાહ)

કરો કરુણા નદકુમાર જીવ ચરણે આવે,
 હરિ હૃદયકમળ રહેનાર, શિવ રમણે લાવે

અદ્ભુત માયા આપ તણી છે મમ્માયાનાં જોર રે,	
કૃપા કરી અંતર જોયો તો, નીરખે નંદકિશોર.	શ્રવ૦ ૨
વેદ વિહિત ઠમો વિસરાયાં, નહીં મન નિર્મળ સાર રે,	
મલિન મને તમ છાપ રહે ત્યાં, ક્યાંથી વિવેક વિચાર,	શ્રવ૦ ૩
સારે અસારજ બ્રાન્તિ આવી, અસારે બાબ્યા સાર રે,	
હિલોટ મારગ જતાં જીવને, દૂર રહ્યા દરબાર.	શ્રવ૦ ૪
ઠાળ કર્મ તો જોર જણાવે, ઠાળાત્મા પ્રભુ આપ રે,	
આપ ઉપેક્ષા કેમ ધટે પ્રભુ, જીવ પામે સંતાપ.	શ્રવ૦ ૫
સુખ ધૃષ્ટિ ને દુઃખજ આવે, કર્મ ગતિ હરિ ન્યારી રે,	
સારાસાર જણાવો સામળ, શું કરી છે હલપારી?	શ્રવ૦ ૬
ઠાળે પાણી પણ આપની સત્તા, જીવના જોખમદાર રે,	
લાયક ને ઝંટ છોડો લાલા, ન્યાયી નંદકુમાર.	શ્રવ૦ ૭
અરજી કરવા કયમ કરી આવે, છે અંધન મોઝાર રે,	
કર્મ દારોગા આડા આવે, જણુવે જોર અપાર.	શ્રવ૦ ૮
ગણુશો ગુન્હા તો પાર ન આવે, રહેમ નજર હરિ રાખો રે,	
ગરીબનિવાજ તમે છો નટવર, દયા દ્રષ્ટિયે દાખો.	શ્રવ૦ ૯
આપ કૃપાએ અગણિત ઉધર્મો, છો ગુણ ગંભીર નાય રે,	
અંશી અળગા નવ કરશો પ્રભુ, પ્રેમે પકડો હાય.	શ્રવ૦ ૧૦
આપજ ખેલો આપ ખેલાવો, ન્યારા ન નંદકુમાર રે,	
પ્રકૃતિ માતને શરણે રહેતાં, જણાવ જુગદાધાર.	શ્રવ૦ ૧૧

❀   ❀   ❀
નિભાવશો રે નાય

(ધન્ય જેણે એ સદ)

આટલા તો નેહ નિભાવશો રે નાય, આટલા તો	
મારા દોષ દયાળ કુવે નાંખશો રે નાય. આટલા તો	૧
પૂર્વ જનમના ઝોલ તમે પાણિયા,	
હવે થોડા માટે ના જગડશો રે નાય. આટલા તો	૨

ભક્તિ તમારીએ ભંવ દુઃખ ભાગે,
 એ ભક્તિના ભાવ ના ઘટાડશે રે નાથ. આટલા તો ૩
 ભક્તિના ભેદ નાથ વેદે ન જાણીઆ,
 કસોટી એ તે કૃષ્ણ ના ચડાવશે રે નાથ. આટલા તો ૪
 તમારી કૃપાએ કંઈ દુષ્ટો તરી ગયા,
 એ આશ વિશ્વાસ ના ભગાવશે રે નાથ. આટલા તો ૫
 અંતર આદેશ અવિનાશ આપ જાણતા,
 થોડે જાણું જાણીને નિભાવશે રે નાથ. આટલા તો ૬
 જેમ તેમ કરી નાથ નેહ નિભાવજે,
 કંઈ પહાતું મને ન પતાવશે રે નાથ. આટલા તો ૭

તારી વાડીનાં ફૂલડાં

(આધવજ સંદેશો એ રાહ)

વનમાળી, તારી રે વાડીનાં અમે ફૂલડાં,
 કોઈ ખીલ્યાં કોઈ અધખીલ્યાં છે ડાળ જો.
 કોઈ કળાઓ ને કોઈ કરમાઈ ક્યારે પડ્યાં,
 નવ જાણું જે કોની યારો માળ જો. વનમાળી ૧
 સામળાઓ શોખી રે પૂરે પુષ્પનો,
 વવરાખ્યાં છે વિધવિધનાં કાંઈ ઝાડ જો.
 આનંદે વિલસે વાડીમાં વાલમે,
 પ્રિય પુષ્પોની રાખે ઝાઝી ચાડ જો. વનમાળી ૨
 ચપરાશી ચુટે રે નિત્યે ફૂલડાં,
 માલીકને મનમતાં ગોતે નિત્ય જો.
 મુગધનાં ભરીઆં સામળને ભાવતાં,
 વાસ વિનાનાં ન મમે એ તો રીત્ય જો. વનમાળી ૩

(૧૧૦)

માલીકને મધમધતાં ધરી એ રીઝવે, વાસ વિનાનાં વેચે નગર બજાર જે. કોઈ કંઈ ને કોઈ કરમાંહે જઈ પડે, કોઈ મસ્તક કોઈ પડતાં પગ મોઝાર જે.	વનમાળી૦	૪
મજપતિ રે તું વનમાળી આ વિશ્વનો, વાડી તારી આ સધળો સંસાર જે. માયાને ઝાડે રે માનવ ફૂલડાં, ફાલ્યાં ફૂલ્યાં એ તો અપરંપાર જે.	વનમાળી	૫
પ્રુશભોનાં ભરીઆં ફૂલ એતો ભક્ત છે, શોભીતાં કંઈ દેવી જીવોનાં અંગ જે. ઝાઝાં તો વાસવિનાનાં જકતમાં, પામરમાં શી વાસ અને શા રગ જે.	વનમાળી૦	૬
મોઘાં ને મધમધતાં ગમતાં આપને, વળી કંઈ કળીએના છે તમને શોખ જે. અધખાલ્યાં પુષ્પો જેહ જીવાનીએ, તે તોડાતાં થાતા નથી શુ શોક જે.	વનમાળી૦	૭
કિંકર કાળ વેડે રે તમારી વાડીઓ, ધણી રીઝવે ધરીને મોઘાં ફૂલ જે. મુગંધ રહોતા સંતો સ્થામ સ્વીકારતા, નથી વેચાતા જે માયાને મૂલ જે.	વનમાળી૦	૮
પામર તો પગમાં છુદાતાં પાપથી, કર્મોના કચરામાં ખાતર થાય જે. માયાનાં ઝાડોને રે એ મોટાં કરે, અઠળ કળા અલખેલા એ ન કળાય જે.	વનમાળી૦	૯
લીલાની લીલીરે તમારી વાડીઓ, તમે રમો તો માનવના શા ભાર જે. ધન્ય જીવો જગના જે તમને રીઝવે, ઓછા નથી એ ફૂલડાંના અધિકાર જે.	વનમાળી૦	૧૦

વનમાળી વાડીમાં વિલસો વહાવથી,
 નિજ પુષ્પો પર નજર કરો ધરી નેહ જો.
 પુષ્પોને પરિતોષો એ ઓછા નથી,
 એ તો રનેહ સોંપી દે છે દેહ જો. વનમાળી૦ ૧૧

નામ અને રૂપો તો નશ્વર અંતમાં,
 અનંતમાં અનુસ્થૂત તમે અવિનાશ જો.
 જળમાંહે જુદજુદ સમ જીવો ભાસતા,
 એ શોનોએ યાતા આત્મપ્રકાશ જો. વનમાળી૦ ૧૨

માયાનાં મૂળીઆં

(ધીરાના પદનો રાગ)

મનમોહન, મૂળીઆં ઊંડાં રે માયાનાં મેંથી તૂટશે નહીં,
 અકારો આ અવતારો રે, તૂટ્યા વિણ એ તો ખૂટશે નહીં. મન૦ ૧

આશા તુષ્ણાનાં ડાળાં વાઢ્યાં, સૂક્યાં મમતા પાન,
 વિષય સુખોનાં થડને ઢાળ્યાં, વિવેકે રાખી જાન,
 ન તૂટ્યાં હું પદ મૂળીઆંરે, ફરી ફરીને એ તો ફૂટશે સહી. મન૦ ૨

ઢાળ કર્મો ને વાસના વાયુ, વળી વળી લે અંકુર,
 માયા ધરતિ એને આપે ઉછેરે, આપી નિજનાં નુર,
 અજ્ઞાન વર્ણએ સીંચ્યાં રે, હવે એ ત્યાંથી છૂટશે નહીં. મન૦ ૩

પાછાં ડાળાં ને પાછાં પાનાં, હું પદના એ અવતાર,
 વાસના બીજો ફળમાં છુપાયાં, જેના ગણતાં ન પાર,
 મન ઇદ્રિયે પાણી પાયાં રે, વાળ્યાં એવાં ચૂંટશે સહી. મન૦ ૪

એ ઝેરી ઝાડો અમર આત્મા ન મારે, આપો અસંગ કુહાર,
 મનનાં પાણી પાછાં વાલો બકિત ક્યારે અવિધાર,
 પ્રભુ પદમાં હું પદ સમતરે, માયાનાં મૂળીઆં તૂટશે સહી. મન૦ ૫

માયા જૂઠી તો મૂળીઆં રેનાં, આ તો આકાશે ઝાડ,
જગ છવ એ તો જૂઠી જંગલો, ત્યાં નહીં મોહન મ્હાડ,
તત્વોનાં મૂળ તપાસેરે, ફરી ફરીને માયા ફૂટશે નહીં. મન૦ ૬
જાનો થયે ને જાનો કર્મે એ નવ તૂટે માયા હંદ,
દીન બાવે દીનબંધુ છોડાવે, સરવે બાવે હંદ,
અવિનાશી શરણે જાતાં રે, અખંડ આનંદો ખૂટશે નહીં. મન૦ ૭

અંતરની આશ

ધન્ય જેણે—એ શબ્દ

ક્યારે આવશે મને વિશ્વાસ, અવિનાશ,	ક્યારે આવશે૦
ક્યારે અંતરની પૂરશે આશ.	અવિનાશ૦ ૧
સર્વસ્વ પ્રભુ તમ ચરણે સોંપી,	
ક્યારે જગતથી ઘર્ષણું છિદાશ.	અવિનાશ૦ ૨
અખંડ ધ્યાન અંતરમાં ન રહેતું,	
ક્યારે મટશે રે એહ વિનાશ.	અવિનાશ૦ ૩
વાસનાના પાસ આ બંધન બંધાવે,	
ક્યારે તૂટશે પ્રભુજી એ પાશ.	અવિનાશ૦ ૪
માયાનું ઘેરું માફ મનરે ન માનતું,	
ક્યારે પાડશે જી એમાં પ્રકાશ.	અવિનાશ૦ ૫
આશા બરેલ મ્હાફ દીલ રે ન યાકરું,	
ક્યારે કરશે, પ્રભુજી, એ હાથ?	અવિનાશ૦ ૬
માયાનાં બંધન છોડાવે દયાળુ છે,	
માત્રું બકિત ન કરશે નિગાશ	અવિનાશ૦ ૭

અંતરની વાત અલગેલા રે જાણતા,
 આપ બદાનાના છે રે વિશ્વાસ. અવિનાશ ૮
 પુરા વિશ્વાસ તમ પ્રેમના પ્રભુ મહને,
 મહારી પળપળની પુરી છે આશ. અવિનાશ ૯

મહારા તાર ન દૂટે

(ભક્તીવડે વરા થાય, એ રાગ)

ત્રિકમ તાર ન દૂટે મહારા, ત્રિકમ તાર ન દૂટે
 જીવ જમ નહીં જમ જૂટે—મહારા ૦
 એ આશા તો થાય પુરી જો, ત્રિશુવનપતિ તું તૂટે. મહા ૦
 લગન રહે લક્ષે એ હમ્મું, ત્યાં માયાઓ રહે. મહા ૦
 સાધનહીન અમે સામળાઆ, નથી ધન આપ્યાં મૂટે. મહા ૦
 સમરણ ધન એવા સંચાવો જે ભવભવ નવ ખૂટે. મહા ૦
 રમૂતિઓ સામળ એવી આપો, જીવ જતાં નવ છૂટે. મહા ૦
 જન્મ્યું એ તો જરૂર જવાનું, એહ નિયમ નહીં દૂટે. મહા ૦
 તદપિ રોહો એવા સાધો, જે આવે મુજ પૂટે. મહા ૦
 વચમાં આવે એને વારો, ભલે ભવ આપો રહે. મહા ૦
 આત્મધનો અલગેલા મહારા, વેરી વિષય નવ લૂટે. મહા ૦
 સદાય કરો સુહૃદ છો સામળ, આ જગમંધન છૂટે. મહા ૦
 એ બળ બાપ નથી અમ જીવનાં, દૂટે તું જો તૂટે. મહા ૦
 તહારાનો તું તારણ ત્રિકમ, નિશ્ચય છે નહીં ખૂટે. મહા ૦
 ત્રિકમ તાર ન દૂટે માયું, રમરણે રોહ ન છૂટે. મહા ૦

મને માયા મૂકાવો જગરાયા

(હરિ ંદાલે જાકુળમાં—એ રાદ]

મને માયા મૂકાવો જગરાયા, જેના જાદુએ જીવ આ વવાયા રે.	મને૦ ૧
કેડા મૂકે નદીં એ મહામાયા, હરિ એમાં આ જીવ છે મુઝાયા રે	મને૦ ૨
હું તો એનાથી રદુ સદાય પ્હીની, તોય દારી હું તો ને એતો છતી રે.	મને૦ ૩
નાથ થોડી એ આમ જે સતાવે, પુરી વ્યાપે તો ડાણુ ઠહો બચાવે રે	મને૦ ૪
અહો કામજુગારી રે એ તે કેવી, હરિ છોડતાં છોડાય નદીં તેવી રે	મને૦ ૫
મૂળે મોહિનીને માહી તમે વ્યાખ્યા, હરિ આનીને આચર શુ આખ્યા રે	મને૦ ૬
મગજળને રે તીર એ દોડાવે રહે તરપી તોયે ન દોડ છોડાવે રે	મને૦ ૭
દગિ કેટલી પછાડે એ તો માયા, બદુ એથી જ જીવ ઝખમાયા રે.	મને૦ ૮
આપ અદર ઝીંબોને જાદુરાયા, કંઈક હામોની વારે તમે ધાપા રે.	મને૦ ૯
મટિ આશા ધરે રે મન મારાં, અચરજને એક સરજુ છે તમારાં રે	મને૦ ૧૦
જેવે જામ પ્રભુ બપનો બવાડો, હરિ એટલું કરો તો માનુ પાડો રે.	મને૦ ૧૧

પડદામાં બાત્ય

(ધન્ય જ્ઞેયે૦ ની ચાલ)

પડદામાં બાત્ય પડી પાડી, પ્રભુરે આ તો પડદામાં૦

એને ઘોતાં ઘોતાં રે હું તો યાત્રી. પ્રભુરે૦ ૧

સતચિત્ આનંદમાં શું રે હતી હરિ
પડદાની બાત્ય આ બાકી? પ્રભુરે૦ ૨અંતઃકરણમાં અવિદ્યાને પડે,
આત્મ આભાસ બાત્ય પાડી. પ્રભુરે૦ ૩પડદાશું હાલતાં ને પડદાશું આલતાં,
પડે સનમ ને સાકી. પ્રભુરે૦ ૪રામેનાં તીરે અમે ક્યાંકયાં રે નંદલાલ,
બાત્યો યદ્ય છે. કાંકે અંખી. પ્રભુરે૦ ૫અંખી થઈને કાંકે રૂપો જુસાર્યા,
રંગો રહ્યા રે તોય બાકી. પ્રભુરે૦ ૬ભક્તિ તેજબના ભારે બિકાળા,
રેડયા રણુછોડ અમે તાકી. પ્રભુરે૦ ૭બાત્યો શીટી ને વળી પડદાએ ફાટયા,
જેમ જે ન્યોત્ય હતી ઢાકી. પ્રભુરે૦ ૮

❀ ❀ ❀

સાક્ષીથી શું સંતાડીએ ?

(મધુરામા ખેલ૦ ની ચાલ.)

અદૈતભાવ શું જગાડીએ રે, નાથ, અદૈત ભાવ શું જગાડીએ,
જીવ બાવને તે ક્યાં લગાડીએ રે નાથ૦ ૧બેદાબેદ હજી ટળતા નથી એ
સાક્ષીથી શું મંતાડીએ રે. નાથ૦ ૨

કહીએ જૂઠું અને કરીએ જૂઠું એવા, ખોટા તે વેળ કેમ કહાડીએ રે.	નાથ૦ ૩
અંતર સમાધાન આવડે નહીં તો, શીદ માયાને દોષ લગાડીએ રે.	નાથ૦ ૪
અખંડ લીલાએ પ્રજુ તુંજ રમે તો, જીવ સાથ શાને જમાડીએ રે.	નાથ૦ ૫
દ્વિત ભાવે તારા પ્રેમ પિવાય એ દહાવા ને શીદ વણસાડીએ રે.	નાથ૦ ૬
ભક્તિના ભાવ અદૈતે રે ક્યાં મળે, કેમ જીવના તે ભાવ ઘટાડીએ રે?	નાથ૦ ૭

❦ ❦ ❦
હરિ ચરણનો મહિમા

(હરિગીત છંદની ચાલ)

પ્રજુ મેંત શાસ્ત્રોએ વળી, કંઈ અકળ ત્રિતિ માયા બણી, એ અકળ માયાએ લહી, હરિ કૃપાઓ મેં તમ તણી	૧
તમ કૃપાઓ જેને થઇ, તેને નથી સાધન સાધવાં, તમ ચરણ ચરણે જે રહે, તેને નથી બંધન બાંધવાં.	૨
ના શાસ્ત્ર સાંભળવાં પડે, ના પદન પાદન વેદનાં, ના યમ નિયમ કરવા પડે. ને કદજ માધન ખેદનાં.	૩
સાધન મમગત શરણ વિશે, એ નિયમ નાથ તમે ક્યાં, તમ પ્રેમ એ અવલોકીને, પ્રજુ સુજ તો ત્યાં નર્મ દ્યો.	૪
વિજ્ઞાન કેવે વિગ્નયો, મંમારી તેમાં આપણાં, પ્રજુ કૃપાઓ એ આપની, અંતો રૂપે મુખમાં સર્પાં.	૫
માણસ અને પામત વગી, મૌ મિતમાં એકજ રગી, ના વિગમ આવો આપમાં, અદ્યુતના એમાં મગી.	૬

આનંદ અંગે વિવસતાં, સૌ પ્રાણીમાં પ્રેમે રમે,
 સુખમાન કે ના શૂંઘતું, અનુચૂત ત્યાં દ્રષ્ટે સમે. ૭
 ચિત્તચેર ચપળાકાન્ત છે યોગાન ચોટે ના જડો,
 પાસે પએર શોધતાં, ચમકાવ ચપળાએ જડો. ૮
 પ્રભુ અકળગતે માયાતણી, તો તો બધાએ અનુભવે,
 પણ કૃપાએ ને આપની, તે તો કૃપાવતો લહે. ૯
 એ અગોચર અવધિ વિના, તમ કૃપાએ ને વિસ્તરી,
 ક્ષણ એક દર્શન થાય તો, ભવ ભવ જવાતા નિસ્તરી. ૧૦
 વળા ભવ નથી ને ભવ નથી, છે અભવ બ્રહ્માડે બધાં,
 મરણવા જીવ બ્રહ્માડના, એ ના થયાં કે ના તપ્યાં. ૧૧
 આપે રત્ના એ અવધિએ, જ્યાં જગત આ રચળી રહ્યું,
 આનંદ એ અવલોકતા, ને જેમ ત્યાંનું ત્યાં રહ્યું. ૧૨
 એ કૃપા નહીં તો શી ખીજી 'તમ પ્રેમ પારાવાર છે,
 તમ કૃપાએને પેખના, મસારના અવતાર છે. ૧૩

એ ધડી

(હવિત હદની આલ)

અરજ એટલી હું કઈ હરિ, શરણુમા રહી આશને ધરી. ૧
 નહીં દયા તમે નાથ રે કરો, દીનગધુના મિરદને ધરો. ૨
 અંતકાળની વેળ આકરી, સરત રાખજો કરી કૃપા હરિ ૩
 રમરણુના રખે નિયમ રાખતા, દોષના રખે દામ દાખતા. ૪
 માન ના હશે જીવ દેહના, રમરણુ ના હશે આપ રનેહના. ૫
 વ્યાધિથી હશે વિકળ રે મતિ, નહીં રહે હરિ આપની સ્મૃતિ. ૬
 સમધી રનેહીઓ દુખી તો હશે, જીવ દેખીને દીન રે થશે ૭
 તે સમે તમે આવજો હરિ, રનેહ પાસને ગર્હ હું તરી. ૮

આવ આદરો નહીં શકું કરી, નીરખી નહીં શકું નેણનેભરી. ૯
 એ આકરી પળે હૃદય આવળે, એટલી દયા નાથ લાવળે. ૧૦
 પતીજ પ્રેમની પણ પળે પડી, નકા પધારશે નાથ એ ધડી. ૧૧
 અધીર હું બનું ક્ષમા કરો વિભુ, પતિત પાવના છો તમે પ્રભુ. ૧૨
 સાધનો નથી સાધીઆં જરી, બિરદ બળ ચક્રી અભય હું હરિ. ૧૩
 પણ કર્યા તમે પાળળે પ્રભુ, વિધિ નિયેધને વારળે વિભુ. ૧૪
 આપી કોડીને રત્ન માગવું, કરી ગુન્હો અને પાપ લાગવું. ૧૫
 એમ યાચના હું કરું હરિ, પ્રણતપાળના બિરદને રમરી. ૧૬
 જીવ છુદ્ધિના જાણુરે તમે, સાક્ષીને વધુ શું કહું અમે. ૧૭
 તમ દયા થકી તરી ગયા કંઈ, એ દયા હજી નથીજ રે ગઈ. ૧૮
 એ બળે અમે જીવીએ હરિ, અમર પ્રીતિએ અંતરે ભરી. ૧૯
 એકવાર આ મેરૂતિ હરો, એજ યાચના માગું ના વરો. ૨૦
 આ અંતની ધડી, આજ હું મરું, નવ જીવન હવે તું રૂપે ધરું. ૨૧

પારાવાર

(જે દિનના પ્રેમાનંદ એ રાહ.)

જાણ્યા દીનમંથુ મોરાર, અમે તો જાણ્યા દીનમંથુ મોરાર,
 આળે તો અવનવું જાણીયુ જે, જીવ જીવ જીગદાધાર. અમે તો ૧
 માયાનાં બાળ માયામાં રમાડો, તોડો નહીં એના તાર,
 એ તે માયા કે આપે રમેા છો, જાણું નહીં એના પાર. અમે તો ૨
 પાર તમારા કોણજ પામ્યા કે, પામર હું પામું પાર,
 પારાવારમાં પાર લેવા હુણું, એજ મારે મન પાર. અમે તો ૩

બહાલાની વિદાય

(જે દિનના મેમાન૦ એ રાહ)

જીન જવ પેના આસો અટકે બહાના ઉતારી લે સદુ ખટકે	
ધારા પૃથ્વી ઉપર પટકે	૧
અયેઝિઓ કરતા લગી તો, આખે અમુ અટકે બહાલા૦	૨
બાધ્યા બધો છૂગી જતા, અવિરત ધારો ટપકે બહાના૦	૩
સગા સંઘી સુણીને આવે, લોકાચારી ફટકે બહાના૦	૪
ગભીર ધડીએ દહ આશ્વાસન, એહ મિચારા અટકે બહાલા૦	૫
વાર ધડી લઈ જતા લાગે, તો ચિત્ત ચાચડ અટકે બહાલા૦	૬
રમશાન સુધી નવ પહોચે ના તો, કટકે કટકે સદકે બહાલા૦	૭
પણુ પ્રિયને તો આમે આસુ, અંત સુધી નવ અટકે બહાલા૦	૮
વસમી વિદાયો બહાનાની એ, જીવન ભર તો ખટકે બહાલા૦	૯
વિનાયે કે નવ પાછા વળતા, બને પ્રાણુ જો પટકે બહાના૦	૧૦
એહ દશા દેહોની અતે, આજે ફરવુ લટકે બહાના૦	૧૧
ગદલતમા જીવતર સહુ જાતું, કાળ શળ નવ અટકે બહાના૦	૧૨
મરણ દશા સમજાવે સફુને, રજે જૂન્યે તું બટકે બહાના૦	૧૩
ચિંતામણિ આવેલો હાથે, ગ્જે પથ્થર માની પટકે બહાના૦	૧૪
કા યે તેડા ચાશે તુજને, રામ ભજ લે ખટકે બહાના૦	૧૫
નશ્વર જીવન અમ્મર આત્મા, જોળખી લે આ ઘટકે બહાના૦	૧૬

કાળના ઢોળિયા

(ભજન)

હવ, કાયા તો કાળના છે રે ઢોળિયા,	
એમા આવી તે આતમ નવ બોળિયા રે.	૭૫૦
કે જમતા જમતા રે જમ આવશે,	
જમી જાશે હવ માયાએ ઝમોળિયા રે	૭૫૦
કે, કાયા પાકાં અત્ર જમ જોતા નથી,	
ઝડપી જાશે એ તો યદને બોળિયા રે	૭૫૦
વિધયો વેરીએ તે વુજને વટાળીઓ,	
તે ન ઓળખ્યા હમ એતો ઢોળિયા રે.	૭૫૦
ઝટપટ કાયાએ કરી છે પ્રભુને આપના,	
પ્રભુના પ્રસાદો ન જાયે આમ ઢોળિયા રે	૭૫૦
કે, કાયાને કવલે મંતો સતોપજે,	
પ્રભુ પાદવશે નિજના પોળિયા રે	૭૫૦

હૈયાના ધાવ

(આલ ન્દેલી અણજેલી ખ્યારી રાધે એ રાદ)

હૈયાના ધાવ નવ રૂએ હો રામ, હૈયાના ધાવ નવ રૂએ,	
જોઈ રજો ત્યા અંગ મ્હારા મુજે. હો રામ૦	૧
આજ કુવડાની માગ, કાલ્ય ચિતાની ઝાગ,	
કાળ કાળ આ વિસાગ, કેમ સૂએ ' હો રામ૦	૨
આજ રમ ગમ માગ, કાલ્ય આશુની ધાગ,	
આન્યા પરબોડી ચાર, નવ મુજે હો રામ૦	૩

આજ થાવું સંસારી, કાલ્ય ચોકે પથારી,	
જવું માયા ઉતારી, કો ન જૂએ હો રામ૦	૪
કરી માયા મધુરી, એ તો રહેતી અધુરી,	
મરે મન એને ઝુરી, જરી ભુજે હો રામ૦	૫
જેને જોતાં રે સુખ, એનાં જોવાં ન મુખ,	
દિલ દુઃખ મધ રખ, મન દાઝે હો રામ૦	૬
જેને કાળે જીવન એનાં કરવાં દહન,	
વાળ્યાં કેમ વળે મન, એ અમુએ. હો રામ૦	૭
દેહ દાધા ન જાય, ઝીણા ઝીણા વિલાય,	
જોતાં જૂઠી આ કાપ, કાળ યુએ. હો રામ૦	૮
એના એકજ ઉપાય, હરિ હૈયે મવાય,	
તો તો લાગે ન ધાય, સત્ય સૂએ. હો રામ૦	૯
સત્ય સૂએ તો ધાવ પડ્યા રહે,	
મન માયા પ્રપંચ બધા જૂએ,	
હરિરંગે ન અંગ જરા મૂળે. હો રામ૦	૧૦

હરિચરણ શરણ

(જે દિનના મેમાન, એ રાહ.)

હરિચરણ શરણ થઈ જા, મન હરિચરણ શરણ થઈ જા.	૧
જે શરણોએ સંસારિ ટળતી, એ ચરણોને રહ્યા. મન૦	૨
જે શરણોએ દુનિયા-દુઃખના, નહીં રે સાહે ધા. મન૦	૩
જે શરણોએ સુખી સંસારે, ઉન્નત નહીં તું યા. મન૦	૪
આજ અમૂલો અવસર આવ્યો, રખે તું ચૂકી જા. મન૦	૫
ફરી ફરી ઉત્તમ જન્મ ન આવે, મેધો છે આ દા. મન૦	૬
વિધાતાએ જીવિ આપી, એ આવરણે ના છા. મન૦	૭

કુટિલ કઠોર કુકર્મો ત્યાગી, હરિઅનુગમી થા.	મન૦	૮
સ્નેહી મંમંથી સ્વાર્થ સુધીનાં, ચતુર તુ ચેતી જા.	મન૦	૯
મરણ મૂકાવે તે કરતાં તું, આપે છૂટું થા.	મન૦	૧૦
કાળ જાળ પસારી બેઠો, રખે ફના તું થા	મન૦	૧૧
વખત વિચારી શે ને મન તું, નહીં તો ખાગે વા.	મન૦	૧૨
જીવ ઈશ્વર જાણી લેવાનો, હેત્વો દા છે આ.	મન૦	૧૩
દયાનિધિએ દયા કરીને દેહ દીધી જો આ.	મન૦	૧૪
એ ઉપકાર તણા બદલામાં, કંઈ તું ગુણ તો ગા.	મન૦	૧૫
કામ નથી એ નિર્ગુણને પણ, તું ઓર્ષોમણ થા.	મન૦	૧૬
તો એ પૂર્ણ કૃપાળુ પોતે, માટે શરણો રહા.	મન૦	૧૭
એક ધડીમા તારી દેશે, પૂરણ પ્રેમે ધા.	મન૦	૧૮
મહાનુભાવમાં મસ્ત રહી તું, મન, માયા તરી જા	મન૦	૧૯
એ અવિનાશ રહી વિશ્વાસે, ચગણ શરણ થઈ જા.	મન૦	૨૦
વિકટ માર્ગ છે હરિ મળવાના, હવે બેઠું તું થા.	મન૦	૨૧
કામ નથી કંઈ વધુ સાધનના, ચરણ શરણ ચર્ચ જા	મન૦	૨૨
ચરણશરણ તુ થઈને રે મન, અમર એ રૂપે થા.	મન૦	૨૩
જે શરણેએ શાન્તિ મળતા, દળે ત્રિવિધના દાહ	મન૦	૨૪
જે શરણેએ જ્યોતિ ઝળકે, સૂઝે સાચા રાહ.	મન૦	૨૫

મન ધાટો ધડે

અલર વાગે ને કહાન૦—એ શબ્દ

મન ધાગે ધડે ને હરિ દેશે દસે,	
પગ્યા માવાના પડદા ન આપા ખસે.	૧
દાસ્ય શુ રે થગે એની આવમો નથી,	
તોય વડોના ધાટ એણે ધડીઆ મથી.	૨

હરિ હરખે છે, હાથ, મહને જોતું નથી,	
આજ્ઞાન આવરણે એ જોતું નથી.	૩
આપ બળ ભર્યું ફરે એને દીનતા નથી,	
હવે મ્હારે શિરે એની ચિન્તા નથી.	૪
ત્યાં તો સાંસે ભર્યું રે મન પાછું વળ્યું,	
અરે ધડીયા મેં પાટ એમાં શું રે ફળ્યું '	૫
ખરે પાસા પ્રારબ્ધને હાથે ખરા,	
વૃથા કરવા મંકલ્પ સહુ સાચે પરા.	૬
ભાવ માયાની જળ મને વોટી વળી,	
તારી જળતી જ્યોત્ય મહેં તો નારે કળી.	૭
હરિ મૃગજળને કાજ મેં તો નાવો ધડ્યાં.	
મારાં મહેનત ને ધન સહુ છૂટી પડ્યાં.	૮
પ્રભુ માયાએ જન કોઈ મૂક્યા નહીં,	
મોટા મોટા મહોયા તો મારા આરા કહીં.	૯
હરિ તારે દરબાર મન માયા નથી,	
વરી બુદ્ધિએ બળ કરી જોવાં મથી.	૧૦
નાથ તર્કે વિતર્કે તું નારે મળે,	
તારી યાવ કૃપાઓ જો શરણું ફળે.	૧૧
શામ અરણોની સઠ દયા હોય તો પડે,	
જગે જીવેજ જીવ તુજ જ્યોતિ વડે.	૧૨
મન માયામયી તો જૂઠાં સાચાં લહે,	
તાત તુજ વિના ખરાં તે એને કોણ રે કહે.	૧૩
પ્રભુ આપો આધાર આપ એથે રહે,	
જેણે જીવનના ભાર સહુ જાતા રહે,	૧૪
હરિ હાથ સહુ દોર એણે સોંપી દીધી,	
પ્રભુ શરણોની રહાય એણે શોધી લીધી.	૧૫

હરિ હસતા નહીં ને દયા દાખમે વરી,	
પ્રભુ તમને વરીને એ તો જાશે તરી.	૧૬
મને જોયા મોહન ત્યારે ન્યાહ એ થયાં,	
પૃથા છોડી વિકલ્પ એક શક્તિમાં મયાં.	૧૭
મન મોહન મળવાને હવે ઘાટો ઘડે,	
મયા પડદા દૂટીને પ્રભુ દ્રષ્ટે પડે.	૧૮
હરિ હૈયે હસ્થાને એને ખેચી લીધું,	
આપ પાસે રાખીને એક રૂપ રે કીધું.	૧૯
સતી નાર પેર નાથ પરે મોહી રહ્યું,	
કરે કામ છતાં ઉર નાથ જોષ રહ્યું.	૨૦

મન મટકારે !

(હે વાસવડી, વેરણુ ઘઈં એ રામ)

હે મન મટકા રે ! સમુદરનાં પાણી તો વૃજમાં નહીં સમે,	
મન મોહનના પારોને લેવા તું માયામાં બમે.	૧
તું તારા પાર નથી પામ્યું, સુખ કુઃખના માર નથી વામ્યું,	
તું ચંચળ ચિતમાં ના જામ્યું.	મન૦ ૨
તારી દ્રષ્ટિ સૃષ્ટિ પાર નહીં, તારી જીહ્વિ અટકે વૃજ મહીં,	
તું જાણે છેકા છેજ તહીં.	મન૦ ૩
જે માયા જ્ઞાને મુંઝવે, ચર અચર સદૃ જોને મઝવે,	
શું વળશે ત્યાં મિથ્યા મુંઝવે ?	મન૦ ૪
વૃજ મતિઓની મતિઓ અટકે, ત્યાં તો તું છૂટું થઈ જટકે,	
જો ત્યાં જ પ્રભુ પૂરે ખટકે.	મન૦ ૫
અમૃત ઉદધિથી તું વટકે, પડી ટેવ ધડી ધડીએ સટકે,	
શું શક્તિ વિનાનું તું ખટકે.	મન૦ ૬

નાના અભિમાન તને ખોટા, પણ પાત્રો ત્હારા છે છોટા,
 મૂળ મા તુનગી સરવે ખોટા મન૦ ૭
 મન ને જો તે પુર જો ને, અસુતોના અશ સહુ ખોજે,
 શુ સત્ય તર્હી એ લહી લેજે મન૦ ૮
 મન મોહન શરણે થઈ જાજે, મહુ છોડી એના ગુણ ગાજે,
 એ ઉધારશે એની લાજે મન૦ ૯
 મન મોહન મય તું ઘણ જાને, અણગુ યાજે અનૃત ધ્યાને,
 તું ક્યા છે આત્માના શાને મન૦ ૧૦
 તું મિથ્યા પણ મુઝવે જીવને, ઝોળખી લેજે અતર શિવને,
 તું આત્મ રૂપે જોજે જીવને મન૦ ૧૧
 તુ જીવનમુક્તિ મુખ દેતુ, ધ્યાને તુ હરિ રૂપે રહેતુ,
 ઘણ અનૃત આપે તુ વહેતું મન૦ ૧૨
 મન પધન હેતુ તુજ ગણુ, વળી મુક્તિ દેતુ તુજ ગણુ,
 મહે આત્મમહીં તો ધન્ય ગણુ મન૦ ૧૩

જૂઠાના જોર ઝાઝારે

ધીરાના પદનો રાહ

જૂઠાના જોર ઝાઝારે, જૂઠાએ માયા જોર કર્યા,
 સાચા સ્વરૂપો જૂની રે, જૂઠા જીવે જૂઠા તનરે ધર્યા જૂઠાના. ૧
 દેહ જૂઠાને નેહ જૂઠા, જૂઠા જૂઠા મનના મોહ,
 વળી જીવ વાણી ને વિચો જૂઠા, જૂઠી જગની ખોહ,
 એ જૂઠાએ જ-મે આધારે, સાચા તો સમસાગીને રહ્યા. જૂઠાના. ૨
 એહ જૂઠા એ કર્મો વાન્યા ને, સાચાની રાખી સાખ
 એ સાખે જૂઠા રહ્યાં જીવતા રે, તોયે ન ઝોળખે આખ
 એ જૂઠા ક્યાથી દેખેર, જૂઠાના નેત્રો જૂઠાં દર્યા જૂઠાના. ૩

સાચાએ માખો આપી માટે એને જોવા પડે મુખદુ ખ,
 મ્વતત્ર હતા પગતત્ર થયા, એણે ખોયા પોતાના મુખ
 અણુસરણ હિપાધિ આવી રે, સાચા તો એ શોકે ભર્યા જૂઠાના ૪
 સાચાએ જૂઠાને ઓળખ્યા રે, જે જૂઠાને માખ્ય ન હોય
 આખ્ય કદાહી એણે જૂઠાને રે, હવે સાખ્ય ન પૂરું સોય
 જૂઠાના જોર ભાગ્યા રે, સાચા તો આપ સ્વરૂપે સર્વા જૂઠાના ૫
 સાચા સ્વરૂપે આત્મના, જૂઠા તન મન જગર
 એ જૂઠા ને તો જૂઠા જાણી સાચા જોવા બરપુર
 જૂઠા ને સાખ્ય ન દાખોરે, તો તો એ વધુમોતે મર્યા જૂઠાના ૬

માયાના આવરણ

(જે દિનના મેમાન૦ એ રાત્ર)

હરિ આમ વિપત કેમ નડતી, અમને એની ખગર નથી પડતી,
 વૃત્તિ આપ શુ કેમ ન અડતી ? અમને૦ ૧
 વિપત વિશ્વબર એહજ અમને, તમ જ્યોતિ નથી જડતી અ૦ ૨
 આજા આવરણુ બેદો ઈશ્વર, હેદો માયા નડતી અ૦ ૩
 ક્યારે જોઈશુ અતર જ્યોતિ, ક્યારે થાશે ચડતી અ૦ ૪
 નખત નહોરા કરતી માયા, પાય પ્રજુ શુ પડતી, અ૦ ૫
 એમા શુ મહોયા મનમોહન, જોઈ ન શકિયા રડતી ? અ૦ ૬
 તમને એ મળી રહી છે માટે, અમથી નથી ડિખડતી અ૦ ૭
 અમે તમારા એહ તમારી, કહો જરી રહે હરી નડતી અ૦ ૮
 ક્યા લગી રમશે આમ રસિના, અમને એહ હરિ છડતી અ૦ ૯
 આપ રમત ને અમને રજો, જોઈ રહો શુ કેનડતી અ૦ ૧૦
 નાથ તમારી એહ નખીરી, અમને શાથી નડતી અ૦ ૧૧
 સગપણુ સમજાવેને એને, રહે પ્રજુ પાછળ પડતી અ૦ ૧૨
 એ જો કેડા મૂકે મોહન, જડે જ્યોત્ય ના-જડતી અ૦ ૧૩

આકરી વેળા

દોહરા

- હે વિશ્વપાળ કૃપાળ આને આકરી વેળા પડી.
 ઠે ખચર લે ખાંતે કરી, એવું નથી કે આ ધડી. ૧
- હું બાળ રાજધિરાજનું, વિપત્યો પડી આને વડી.
 હું વંશવેલ અગણ્ય એ, હાચાર આવી આ ધડી. ૨
- હું ઓળખું એ બાપને જો આજ આવે આંખડી,
 તું બાપ શું બૂલી જશે, શું નહીં ઝહી લે પાંખડી. ૩
- જન હૃદય તું રહે જાગતો જાયે નહીં અડધી ધડી
 નિદ્રા મને આવી ગઇ, હઠાડય મારી આખડી. ૪
- વ્યવસાય બહેતો ના કયો તો આજ વેળાઓ પડી
 મનમોહના મહેનત કરે, આપોજ આપ્યો આ ધડી. ૫
- પ્રભુ પૂર્ણકામી છો તમે, તોય પ્રેમ આપું પાઘડી
 જોઈ રંક સામુ રાજવી, કહેશો નહીં થોડી પડી. ૬
- જો જો ગળું ગોવિંદજી, નથી આપને એની પડી
 પણ ભાવભીની ભેટની, પ્રવેજે પ્રભુ આ પાંખડી ૭
- રીઝ્યા રીઝ્યા એ રાજવી, આપી દીધી રિદ્ધિ વડી,
 વેળા વળી વિપત્યો ટળી, હું આજ એક સમોવડી. ૮

મનની મહાનિદ્રા

- બહાસે જોડુજમાં જીયારી, એ સદ
 મહા નિદ્રા આવી છે મન મારા,
 જરા જાગી જો નંદના દુવારા રે. મહા ૧
- સદા જાગત રહે તું સંસારે,
 શામ સમરણે તું જીવમાં પધારે રે. મહા ૨

નિત્ય સત્યના વિવેકના વિચારે,
 જડે બાંધી માયા એ તને મારે રે. મહાં ૩
 તોય તેમાં પરાણે પ્રીત ધરતું,
 અરે ઓળખ્યું ન સાઈ કે નરતું રે. મહાં ૪
 સત્ય આત્માએ કેમ નવ મોલું,
 આમ અસતે આયુષ્ય તે શું ખોયું રે. મહાં ૫
 જેના જ્ઞાને અખંડ રે આનંદો,
 એને અતુલ્ય જાણી, મન, વદો રે. મહાં ૬
 ઉપર માયાના ચડીઆ જે ઢોળો,
 અરે નાંખો હિતારી એવી ખેળો રે. મહાં ૭
 એક તત્ત્વ અવિનાશ અવધારો,
 એને ઓળખીને એમાં પધારો રે. મહાં ૮
 યાવ જગત્, સુખમિ ના વધારો,
 તમ આશરે આ જીવને સુધારો રે. મહાં ૯

જગ જંજીર

(જે દિતના મેમાન એ રામ)

જીવ જગજંજીરો તોમ્, હવે જીવ જમજંજીરો તોમ્—

જગ જીવનને કર જોમ્ હવે	૧
મૃગજળ માયા પાછળ મહાજળ, મૂડી દોડા છોમ્.	હવે ૨
તું અવિનાશી, વિશ્વ વિનાશી, નહીં અહીં તારી જોડય,	હવે ૩
અલુધાર્યા યમ તેડા આવે, શા સુખથી અહીં પોડય.	હવે ૪
તું પરદેશી પૃથ્વી પરાણો, પરની પ્રીત્યો તોડય.	હવે ૫
ચતુર ગણાઈ યુકે એ તો, દુગ્ધ દુગ્ધ લાગે ખોડય.	હવે ૬
જનની જહરે જન્મો દેવા, કરગરીઓ કર જોડય.	હવે ૭
રમત્યો માંડી રાગની સાથે, હારી જોડો દોડય.	હવે ૮

નાદારી નોંધાવી લે તો, છોડી દે રજુકોડ. હવે ૯
 દયા માગ્ય તું હરિ હાકેમની કે 'જાજરો છોડ્ય.' હવે ૧૦

જીવનું આળ

(આવા શાં ભેરં એ રાહ.)

આંવાં શાં આળ, જીવ, આવાં શાં આળ, જરા જોને જાગીને તને આવાં શાં આળ મેંતો ને શાસ્ત્ર તને મણુતાં રે જાળ, એ વ્હોરેં હઠાર તને લાગી છે જાળ. તું આઘ અનાદિ, આજ બનિયો રે જાળ, જાણી વીણીને ધરી માયાની માળ. એ રે માળાઓ નહીં, ફસવાની જાળ, જ્યાંથી નીકળાવ નહીં ધાતા એ રાજ. આવે અગાન જીવ બનિયો રે જાળ, ઇંદ્રિયોને અંગ રૂપ આપે એ કાળ. હું ને મહાર્ મહીં મમતાની પાળ. એથી અસંગ રૂપ તારા સુ જાળ. સત્યવિત આનંદ રૂપ આપે નીલાળ, એ રે જોવાને એક ગા રે જોવાળ. છોડી દે જીવ જગ જૂરી જાળ, એ રે જાગજો જીવ, જાશે ન કાળ. સિંગો ને સગ તને જા-મો ને કાળ, પુદિ આપી ને કેમ જનતો રે જાળ. માયે આવેજ જીવ ટાગી દે આળ, નહીં રે તું જીવ આમરૂપો સંજાળ.	૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
---	---

અખંડ ઊઝગરા

(મને મેલુમાં નિદ્રાં એ રાદ)

મ્હારે અખંડ રાતના ઊઝગરા
 મ્હારા પ્રભુએ લીધા આજ મુજરા, નિદ્રા આવી નહીં. ૧
 મન મંદિરે મોહન ઊતર્યા
 ને મેં ધણા રે દિવસથી નોતર્યા, નિદ્રાં
 મેંતો આનંદે ઊતારા આપીઆ.
 ગ્રેમે પ્રાણજીવનધન રચાપીઆ, નિદ્રાં
 જાણે સદસ સૂરજના ઉદય થયા,
 મોહરાત્રિના રે અપકાર ગયા. નિદ્રાં
 મ્હેંતો વિરદનાં વર્ણન માંડિયાં,
 શૂંઘી બાન ને સ્વામત છાંડિયાં. નિદ્રાં
 પ્રભુ સાંજળા રણા મારી વિનતિ
 ધન્ય ધન્ય પધાર્યાં ભુવનપતિ. નિદ્રાં
 મ્હારી પ્રીતિ હતી સાચે પાંગળા,
 તોરે એથી દીનાનાથ ગયા મળ્યા. નિદ્રાં
 પ્રભુ જ્ઞતાં તમે ખાવા પીડે સહી,
 રોડા અખંડ દવે તો જશે રે નહીં. નિદ્રાં
 હરે હરિ 'દવે હરિએ જઈયું નહીં.'
 નવ જાણું હયા આતી સાથી રહ! નિદ્રાં
 પ્રભુ વાસ પૂરી મ્હારી પાસ રણા,
 મ્હારા આવાગમનના બાપ રે ગણ. નિદ્રાં

કહેવાં છે કંઈક અને કરવાં છે કંઈક, નથી મૂકવા એ કંદો ને દેલ. એને	૩
કહેતાં વિચાર્યું ને કરતાં વિચાર્યું, બચ્યું છે ખાંડાને એલ. એને	૪
ભોગવાગે મન અને ભોગવાશે માનવી, ભોગવવાં એ છે મુશ્કેલ. એને	૫
આપે ન આચરે ને આપે શીખામણો, એ તે હાલુ છે માનેલ. એને	૬
તન રહે તાપમાં ને મન રહે માપમાં, ત્યારે પરીક્ષા હરેલ. એને	૭
દૈયાં લ્લેશે રે જ્યારે દરિના દુકમને, ત્યારે નથી એ મુશ્કેલ. એને	૮
મદાન કૃપા વિષુ એ નછી મુશ્કેલ છે, કદાન કૃપાએ સદુ રહેલ. એને	૯

સાચા રેનેહી ચામ

(એ દિનના મેમાન—એ શદ)

મગજ મન માયા એનેહી ચામ, સમજ મન	
અવરની આસ ધરે શું દામ. મુમજ	
દાખિલ મુખો સંભારી આપે, અખંડ દે ધનરવામ. સં	
આમ જનો અધૂરાં મુખ આપે, પૂરણ પ્રબુધી પામ. મં	
મુખ મગજ જમ એદ કહેથી, જમે ઉરના આરામ. મં	
નશ્વરમાં નેદ ન ધરીય નાગે, જુદાં તન ધન મામ. સં	
મંસારી એદ દુઃખમાં નિગે, પ્રમુના દે પરવામ. સં	
મુખના બદલા લે મસારી, રવામ મદા નિદામ. મં	

સદૈવ સ્નેહ કરજો સામળમાં, ઓળખી આત્મારામ. સં
નિખનંદ નિરંતર આપે, એક નટવરનાં નામ. સં

અમૂલ્ય જીવન

(ધનાગ્રીની ચાલ.)

જાય છે જીવન આ અમૂલ્ય, જો જીવ તારૂં જાય જી જીવન
બાપ બુદ્ધિ આપીને કેમ જૂલું. જો જીવ તારૂં ૧

હરિ રસ સ્નેહ સુધાને મૂકી દું,
સંસારી ક્લેષ કાં કજૂલું. જો જીવ ૨

સૂત વિતના સ્નેહમાં, દેહોના નેહમાં,
રોગદ કસાર્થ કાં ફૂલું. જો જીવ ૩

એ વેરાતાં વાર શી, આલે ન પારશી,
કમોના મર્મ કેમ જૂલું. જો જીવ ૪

અમર આનંદ આપનાર નવ ઓળખી
નશ્વરને નેહ કેમ જૂલું. જો જીવ ૫

કાળ શિરે કંપતો, તોય કાં ન જંપતો,
ખેડય ખોટા વેપાર કાં ન ફૂલું. જો જીવ ૬

ચોરાશી લાખ તે ચક્રર વટાવિયાં,
નાનો નથી કે હવે ફૂલું, જો જીવ ૭

કાળને હિસાબ દિન ચારજ તું માનવી,
સર્થ જારી જીવન અદ્વૈતું. જો જીવ ૮

જાણી લે જીવ તું મૂળ શિવ રૂપ છું,
આવે તો સુખ કે અદુલું. જો જીવ ૯

જીવન મટકું એક

(તમારા જે દિનના મેગાન-એ રાઢ.)

ગુગ જીવન મટકું એક વિધિનું, ગુગ જીવન મટકું એક;
જીવ કરી જો મન વિવેક. વિધિનું ૧
એ મટકામાં મહાપદ સેવું, ઉત્તર યા ઉદ્દેગ. ૨
લક્ષ્યાવધિ તે જન્મે લીધા, અગ્નિધી અનેક. ૩
આ જન્મે અધિકાર જ આપ્યા, કરવા આત્મ વિવેક. ૪
પગલું ભૂલે પાછું પડતું, સેવા જન્મ અનેક. ૫
સાક્ષી કરી જો જીવન આજે, દરિ ભગ રાખી રેક. ૬

મન ભૂલે બણાવું બણાવું

(ધનાશીની ચાલ.)

ધરી ધરી યજ્ઞ ય મળાવું, જોવાય, મન ભૂલે બણાવું બણાવું,
કરે પ્રીત મિત મહાપને મળાવું. જોવાય ૧
તું તો નિષ્કામ છે, નિયંજ નિષેષ છે,
એજ એને જુક્તિએ જળાવું. જોવાય ૨
વળી વળી જાય તોય બેચારી વાનમાં,
બોલે જાણેર ય મળાવું. જોવાય ૩
રેહીને રેઢ રૂપ રેખે મદૈવ એ,
મૃત અમૃત ય જળાવું. જોવાય ૪
મૃત્યુ જુલે ન ખીન રમનાના રાગમાં,
મિષ એને પંચ ય તળાવું. જોવાય ૫
આરે સંતાપ એમાં આને મવાદ એને,
ગદિ અવશ્ય ય મળાવું. જોવાય ૬

સમજે શું શ્રેય તોય સરકે સંસારમાં,
સ્થામ રોની આઠય હું ચણાવું.

ગોપાલ ૭

ભક્તિની ભીંત ચણી આંતરે હું અંતરે,
રાજ, તારે આંગણે અણાવું.

ગોપાલ ૮

ગૂંથું ગોપાલ તારા ગુણમાં હું એકને,
તાર એના તત્ત્વશું વણાવું.

ગોપાલ ૯

આત્મ અનાત્મને શાના મૂંઝવે એ
બકતોને બેઠે તું જણાવું.

ગોપાલ ૧૦

❀ ❀ ❀ અમને પ્રભુની વાતજ પ્યારી

(જે દિનના મેમાન-એ રાહ.)

પ્રભુની વાતજ પ્યારી, અમને પ્રભુની વાતજ પ્યારી,
જેની નિર્મળ કીલા ન્યારી. અમને

ખીજ વાતો બંધનકર્તા જન્મ અરણ્ય દેનારી. અમને

સ્વજનોની એ સારી નહારી, નવ ગોડે ગિરધારી. અમને

વ્યવહારીની વિધવિધ વૃત્તિ, વિકૃતિઓ કરનારી. અમને

શુભ દોષોની ધટ ધટ ચર્ચા, ચિત્તને આજ અકારી. અમને

તેમાં એ પરનિંદા નટવર, વીંધે છાતી મારી. અમને

દેહે દેહે દિનબંધુ ત્યાં, કેમ ખમુ ગિરધારી. અમને

વાત કડે વ્યવહારો પુરતી, પ્રીતિ એપર પરવારી. અમને

કૃપા કરી કે મુજને ન કહો, કોની સારી નહારી. અમને

જન નજરોએ અભિમાનીશાં, હરે જીવે અવકારી. અમને

અન્ય નહીં ત્યાં આ આરોપો, માયાની જલિહારી. અમને

મધુસૂદન એ માયા જોતી, દ્રષ્ટિ મટાડો મારી. અમને

❀ ❀ ❀

ઊરની અંધારી

(ઘાસે ભરી શુશાલે ભરી, એ રાઢ)

ઊરે આવી અંધારી દરિ રોની દશે, એની જાણો. શુવન કહેા ક્યારે યશે ?	૧
શુવ જલને જગત જૂઠાં જાણ્યાં અમે, ત્યારે માયાનાં પૂર ઊર હાં ન સમે ?	૨
વળા વિશ્વ વિશુભય જાણ્યાં અમે, ત્યારે 'માફ તાર્ફ' તૂત હાં ન સમે ?	૩
મૃયા જગમુખ ઝાંઝવાં જાણ્યાં અમે, ત્યારે મન મૂગ પાછળ ચાને ભમે ?	૪
મન દસ્તિયત દશેગ એ જાણ્યાં અમે, ત્યારે દુઃખોના ધાવ દિશ કેમ ના ખમે ?	૫
લખ્યાં ભાગ્યે ભોગવવાં જાણ્યાં અમે, ત્યારે ભોગ આગ્યે ઊર ચાને દમે ?	૬
પિંડ પિંડે પ્રભુ છે એ જાણ્યાં અમે, ત્યારે ભૌતિક બેદ હાં ઊર ન સમે ?	૭
ક્રિયમાણેથી જન્મ એ જાણ્યાં અમે, ત્યારે પાપ પ્રપંચમાં મન હાં રમે ?	૮
કેવા દોષ દરિજન એ જાણ્યાં અમે, ત્યારે મુજો એના રે ઊર કેમ ના સમે ?	૯
નથી માયા આ મનને નચારી રદો. એને અખ્યાસે એની ન વિનિ રધ.	૧૦
ધરે પાડા અંધારની આંખી ચડી, એણે ખોટા ખરાની ના ખખર પડી.	૧૧
ગમ દેને રંગ્યાં મન મેલાં રતાં, પ્રભુ મુખ ગાવા લગી વેલાં ચતાં.	૧૨

મન ઇદ્રિ અવ્યાસે અનૃતમાં વહે,	
એની આત્મદ્રષ્ટિ ન અખંડ રે રહે.	૧૩
સ્વામ સ્મરણમાં મન ન્યારે લાગ્યું રહે,	
ત્યારે માયાનું બાણ એ વાગ્યું લહે.	૧૪
પછી સંસારી મુખ દુઃખમાંથી ખસે,	
ત્યારે ત્રિભુવનનાથ ત્યાં વાસો વસે.	૧૬
ન્યારે આત્મ અભીના આનંદો જડે,	
ત્યારે જીવ બીજે છદે કો ના રે ચડે.	૧૬
એ છે ખાંડાની ધાર ના ખેલ કો ખરે,	
જીવ પાખંડ કરતાં નિશ્ચે મરે.	૧૭
ન્યારે સતત સ્મરણ પ્રભુ તારાં રહે,	
ત્યારે મન ત્રણ ગુણ થઈ ન્યારાં રહે.	૧૮
પછી સમતાએ સ્વામને સર્વમાં જીવે,	
મોહ મમતાના મૂળ સમા ચર્વને જીવે.	૧૯
પ્રભુ આ સૌ તો આપની કૃપાએ બને,	
ક્યારે કરશે અનુમોહ એવા મને.	૨૦
પ્રભુ આપ અંતર કેમ આવું બને,	
એના અઠળ હિંસે તમારી કને.	૨૧
હરિ ઝાલ્યા બે હાથ તો હંસે નહીં,	
મન મોહન માયાએ મઠશે નહીં.	૨૨
પ્રભુ આતો પ્રકૃતિના ગુણો કલા,	
ગુણ દોષો થઈ તમે ન્યારા રલા.	૨૩
મન, બીજાં ત્રીજાં બેવાં મૂંઝી જ ઘો,	
સ્વામ શરણમાં શિગ્ને મૂંઝી જ ઘો.	૨૪
એના જળથી એ બાણ સુધારી જ લે,	
રહી અંતર એ લાળ તમારી જ લે.	૨૫

ત્યાં ચિન્તા નવ ઠરે

(તમારા બે દિનના મેમાન૦ એ રાહ)

- ચિન્તા કે ન હરે, હરિ વિષુ ચિન્તા કે ન હરે.
ભક્ષે ચતુરાઈ લાખ કે ઠરે. હરિ વિષુ (૨૬) ૧
- મનને ટેવ પડી તરખડની, ઉપાધિ બીબી ઠરે. ૨
- અદીક ચિન્તા કંઈ કંઈ ઉરમાં, અરધાં આયુ હરે. ૩
- અનંત ઈચ્છા અંતરે ઉગે, પાંગરવી પર ઠરે. ૪
- ફળવું મળવું દેવાધીન પણ મન યાચું નવ ઠરે. ૫
- અનન્ય પ્રેમી બક્ષા બરોસે, નિર્ભય ચંઈને હરે. ૬
- કર્તુમકર્તું સમર્થ સામગ્ર, એ વિશ્વાસ ન સરે. ૭
- સંસારીને સરળતાં સુખ દુઃખ, જીવન સુધી તે ઝરે. ૮
- તદપિ આશ્રય જેને હરિના, એહ શાન્તિને વરે. ૯
- અર્થાનિયે પ્રભુ ન વિસારે, ગિરહ જતાં નવ ઠરે. ૧૦
- તો જે સતત રમરે વિશ્વાસે, એનાં શાં નવ સરે. ૧૧
- બવસાગરને પાર ઉતરવું, નાવ વિના કે તરે ૧૨
- સ્વામશરણમાં અખંડ શ્રદ્ધા, એ હોડી બવ હરે. ૧૩
- બક્ષા ચિત્તમાં એકજ ચિન્તા, વિદુલ નવ વિસરે. ૧૪
- જે મનમંદિર વિષુ વિરાજે, ત્યાં ચિન્તા નવ ઠરે. ૧૫
- સ્વામ વસે ત્યાં સદૈવ શાન્તિ, સર્વ સમૃદ્ધિ બરે. ૧૬

વિવેકીઆનો સ્વભાવ .

(ધન્ય જોણે એ રાહ)

વિભુને વિષળ ન વિસરતા, વિવેકીઆ વિભુને	
વધુના એ વિશ્વાસ નથી કરતા.	વિવેકી૦ ૧
જંગમના શ્રવ જગે જોતાં અનંત છે,	
માનવનાં મૂલ્ય મને ધરતા.	વિવેકી૦ ૨
આશા ને તૃષ્ણાએ શ્રવન વિતાવતાં,	
સાચા અરથ નથી સરતા.	વિવેકી૦ ૩
સુખ દુઃખ આવવાં એ વિધિનાં વિધાન છે,	
સમતાએ ભોગ એના કરતા.	વિવેકી૦ ૪
રંગ રાગ માણવાં એ સુખ નવ જાણ્યાં,	
જોણે ન શ્રવ ખરે હરતા.	વિવેકી૦ ૫
જગતા આનંદ જાય પાણીના પુર જેમ,	
વાસના વિલાળ વળી જરતા.	વિવેકી૦ ૬
માયાને મંથને માખણ ના નિકળે,	
એ નિશ્ચય એના ન કદી કરતા.	વિવેકી૦ ૭
અનુભવતા એહ ન કે સુખી સંસારમાં,	
સત્યોની શોધ સદા કરતા.	વિવેકી૦ ૮
અમર આનંદ આપનાર કોઈ આગવો,	
એને પીછાની પ્રીત ધરતા.	વિવેકી૦ ૯
અંતરમાં આત્મ જ્યોત એનાં એ શ્રવનાં,	
ધરિયાં અભિમાન હરતા.	વિવેકી૦ ૧૦
તદપિ એ દેવના દાસાનુદાસ થઈ,	
રમેહે સદૈવ એને રમરતા.	વિવેકી૦ ૧૧

આનંદના હિઠાવ

(મથુરામાં ખેલ ખેલી આવ્યા, એ રાહ)

કૃષ્ણ કેમ એકલા પૂજવ;
 કહોને મને કૃષ્ણ કેમ એકલા પૂજવ?
 શું આપમાંજ સર્વના સમાવ? કહોને ૧
 સાથ રાખું રાધા કે સાથ રાખું રક્ષમણી,
 સોળ સદાજ માટે મુંઝાવ? કહોને ૨
 બળરામે ના કહી કે બહીના બધાયથી,
 ભક્તો બાળીને શરમાવ? કહોને ૩
 મોરલી પૂજવતા યુગદ પૂજવતા,
 શુંજાયે લેતી એ લાવ. કહોને ૪
 પીતામ્બર પૂજવતા, પદ્માદિ પૂજવતા,
 પ્રેમેથી પુલકિત થાવ. કહોને ૫
 લીલા કરી તો અમે લેખાં એ પૂછિયે,
 નંદલાલ શાને લગવ. કહોને ૬
 લીલાના લાવ લ્યો, લલોના લાભ લો,
 ભાવોના જૂખ્યા શું સાવ. કહોને ૭
 પૂરણ પુરોત્તમમાં પાંચી શી પાડવી,
 આ તો આનંદના હિઠાવ. કહોને ૮

રંગરેલ

ધન્ય જેણે-એ રાહ.

કંઈ કંઈ રંગેઃએ તમે રમતા, રસિકરાગ, કંઈ કંઈ રંગેઃએ તમે રમતા.
 રમ કહીએ ને એક નથી ગમતા? રસિક ૧

ઘડીમા ઘટમાય અને વડીમા ઘરમાય, ઘડી એકે ન આપ રે વિરમતા ૨
 સારા સસાર કદી જણવો અસાર કદી, વ્યાપક જણાવી ડરો ગમતા ૩
 બૂતોની ભીતરે જ્યોતિ જણાવતા, અજ્ઞાને જે ના આધમતા ૪
 રેવો છો રંગ અને વાળો છો ખગ, ખરે, ખેતો જણી શુ જીવ ખમતા ૫
 એકલગા અગરગ આવ્યા ન આપને, ભેગા કયાં શુ જીવ ભમતા ૬
 ધન્ય જન્મ જીવના જે સગ સદાશિવના, ભોજો ભેગા સદાય જમતા ૭
 આવા આનંદ કેમ માને એ દેહ, નદનદન સદૈવ માય સમતા ૮
 રંગો રંગાવ નહીં એજ અદ્ભુતતા, ન્યારા ન તોય જીવ નમતા ૯

મુઝવો મા મા માયા

(જે દિનતા મેમાન—એ રાહ)

અમને મુઝવો મા મા માયા, અમને મુઝવોમા મા માયા
 મા જીવ તો તારા જાયા અમને ૦ દેહ ૧
 બાળ મુઝાતા બાપ દુભાશે શુ કહેશે જમરાયા ૨
 પુજ શક્તિ મા બાળ ન જાણે તદપિ જાણે છાયા ૩
 શુ કરુ શુ તજવુ એની, જાણ નથી જમડાયા ૪
 આજ કરુ તો અવગણશે મા, રોષ જશે ન ખમાયા ૫
 તુ મા મતત કરે અમ ચિન્તા, ન લડે જીવ વનાયા ૬
 તદપિ તું તો મા છે માતા, તુંથી ન જાય તમયા ૭
 શાન્તિ પુજ વિષુ ઠાણુ ખરે મા, જોઈ બાળક જખમાયા ૮
 દે મા શક્તિ દે મા ભક્તિ, પુમયી જો નિર્માયા ૯
 અખડ અમને એકે રાખી, વ્હા જે જ્યમ છે વ્હાયા ૧૦
 વિદ્યા ઘડ મા દે વરદાનો, જીવે જીવ નમાયા ૧૧

માયે ન છોડ છોડાય

મા માયે ન છોડ છોડાય, એ જિરહો મા માયે
 મા માયે ન પ્રીતિ તોડાય. એ
 મા છોડ કહોડ તો ચાતાં હશે પણ,
 માયે ન માયા મોડાય. એ
 મા જનુનીની જોડય જગે જોતાં જડેય ના,
 જનુની જીવાડે જોડાય. એ
 મા મુતના મંતાપ જોષ માયે કદીયે,
 મુખે નહીં રે પોડાય. એ
 મા ધીરજો ધરીને તેં ધાયો એ ધર્મને,
 એને તો જાણે જોડાય. એ
 મા તારાં એ તત્ત્વ તેં વેદ્યા ત્રિલોકમાં,
 એને તો હાથે જોડાય. એ

માની મોહન

(જે દિનના મેમાન-એ શબ્દ)

માની ધણા નવ યારો, મોહન, તમે માની ધણા નવ
 અમ સરખા આપ ગણારો. મોહન
 રોકડીયો ધધો છે અર્દાનો, વાયદે પાછા જારો. મોહન
 જેવી માયા માગે એવા કામે પાવરધા યારો. મોહન
 જગ જંજળની વચ્ચે જપિયે, એ જુલી નવ જારો. મોહન
 સૌ જીવ રહામું જો જો મામળ, ધારો ત્યાંજ ન ધારો. મોહન
 મુકતી જીવ સદાએ રમરશે, દૂટી ગયે સદુ પારો. મોહન

મંચિત થેયો ધડીકેજ ગારો, ત્યા તતી નવ થારો. મોહન૦
 ગરીબનિવાજ ગણાયા છો તો, ચાકરને પણ મ્હારો. મોહન૦
 દુર્લભ છો પણ દાસો દેખે, એવા સહેલા ચારો. મોહન૦
 કુષ્કર થારો દાસની પામે, તો કેનાથી ગવારો. મોહન૦
 નિર્ગુણ છો પણ નિશ્ચે તમને, પ્રેમતણી છે પ્યારો. મોહન૦
 અનુભવ છે એના અંતરને, મારે ધરિયે આરો. મોહન૦
 ખરાખરી નવ કરસો ખોટી, કે નથી અમને પ્યારો. મોહન૦
 આશી નિરાશી ન કરસો નટવર, તો વટવાશી ગણારો. મોહન૦
 અમને નહીં એની આશંકા, હા કે દૂર કયા જારો. મોહન૦
 સમગરમા સમાપ સમાયા, કેથી કયા દૂર ચારો. મોહન૦
 તદપિ તમને ઝખે, જીવન, એને હિર સમારો. મોહન૦
 એની યાદથી ક્ષણ નવ અમરો, પ્રિયથી પરોક્ષ ન ચારો. મોહન૦

તરવ ઘો બતાવી

(ધનાશીની રાહ)

તાત મને તતવ ઘો બતાવી, અતકર્થ એ તાત મને૦
 બાપ મિરદો ખૂઝીને બહાર આરી અતકર્થ૦ ૧
 તરવાની આશ અને તીરો ન જાણીએ,
 નાય મ્હારા થાવ તમે નાવી અતકર્થ૦ ૨
 કંઈ કંઈ વિધાન વિષુ વેદો બતાવતા,
 હળકા, દશે રૂ હવે ભાવી અતકર્થ૦ ૩
 આકરા ઉપાસ અને આવડી અશક્તિ એ,
 અતર રહ્યા છે મતાવી અતકર્થ૦ ૪
 રાગે રંગેલ મિત, જાણે ન જગ અનિત્ય,
 કેમ શકે તતવને પચાવી અતકર્થ૦ ૫

અણમૂન વાઝય એક વ્યાસનાં વિવેકિયા,	
બકિતએ આપ છો ખતાવી	અતકર્યં ૬
અયિ ગાળાને સ્યામ, અગટો હરે અકામ,	
જાણીને શાન્તિ અતિ આવી	અતકર્યં ૭
તકો એ આપ છો, તત્વો એ આપ છો,	
આપો આજખ હર આવી	અતકર્યં ૮

મોહન મહિમા બૂલી

(તમારા એ દિનના મહેમાન-એ રાહ)

મનમોહન મહિમા બૂલી, તમાગ મનમોહન મહિમા બૂલી	
હરિ હું બાળ શુદ્ધિએ હૂલી	તમારાં (૨૬) ૧
જીવને શિવ સાથે સરખાન્વા, શક્તિ જૂની અતૂતી	૨
કષ્ટ કષ્ટ દાવા કયો દૌર્મત્યે, અધિકાર છતાં મામૂલી	૩
માયાવેદિત નિર્ગુણ મગે, કેમ કરીને બૂલી	૪
સિન્ધુ બિન્દુ મે સરખા તોળ્યા, રક રાગશુ મૂની	૫
નિગમ, નારદ, પ્રજુ, સ્તવે તમોને, છેક થઈ હું છૂની	૬
બક્ત ચરણરજયોગ્ય નહોં હું, વૃથા વિચારે ફૂલી	૭
તમે ક્ષમશો, પ્રજુ, ખીરદ વિચારી, એ છે આશા અમૂલી	૮
દયામય મારા દોષ વિસારી, અતર રહેજો બૂલી	૯
મૂળ નહોં ત્યાં શાખા રોની, સ્યામ શુ રામવે હૂલી	૧૦
ઠંધિત ઠંડી ઠંધિત ઠંડો, ઠંધિત ઠાપ નમૂલી	૧૧
પૂર્ણ પરાતપર પ્રગોત્તમ પ્રજુ, સેતા પ્રેમ દેખૂલી	૧૨

ઉપકાર અનંત તમારા

(તમારા જે દિનતા ગેમાન, એ રાહ.)

ઉપકાર અનંત તમારા ઈશ્વર, ઉપકાર અનંત તમાગ;	
અપરાધ અનંત અમારા.	ઈશ્વર૦ ટેક. ૧
વિધિવત વૃત્ત નહીં, નહીં પ્રભુ પૂજન, જૂલ તણા હરિ ભારા.	૨
શું સંભારે ઉર અતિ કપે, પરતાવા પારવારા.	૩
અનુકપાએ આપ ભરેલા, નવ જોયા દોષ અમારા.	૪
ઉત્તમ જન્મે આપી જીવન, જણુવ્યા જુગદાધારા.	૫
પગલે પગલે રક્ષણ કીધાં, સંકટ સદરનારા.	૬
અનૃત ભાગે જતાં અટકાવ્યાં, દ્રષ્ટિ દોશવનાગ.	૭
નિત્યાનિત્ય નિદાન જણાવ્યાં, મહામોહને હગનાગ.	૮
વિપત્તિ ષડર્તા બ્હારે ધાયા, નોધાગ આધારા.	૯
અપરાધોની કરી ઉપેક્ષા, આપ અમમ ઉદારા.	૧૦
શાન્તિ આપી રમરણે આપ્યાં, પોતે ચંદને પ્યારા.	૧૧
જીવન જોયોતિ તમારી વિજી શુ, હોતે હાલ હમારા.	૧૨
અદ્ય જીવ શુ અનુગ્રહ જાણે, માયામાં રમનારા.	૧૩
ઉપકારોની ક્યાં છે અવધિ, ક્યમ ગણીએ ધનધારા.	૧૪
જીવ શિવ રૂપે એકજ તદપિ, અમ તમ ધર્મો ન્યારા.	૧૫
સિંધુ ખિંદુ શાં અંતર જીવ શિવ, સુહૃદ સરજનદારા.	૧૬
ઉપકારોની ઝોળખ આપી, રાજ હૃદય રમનારા.	૧૭
અનુગ્રહ જોતાં એમજ લાગે નટવર નહીં હો ન્યાગ.	૧૮
અંતર જાણો આલેખ્યે શુ, આપજ અનુભવનારા.	૧૯
માયિકને મર્યોદે રહેવાં, નહીંતર ક્યાં છો ન્યારા.	૨૦
આ આનંદો લેવા દેવા, દ્વંદ્વોને ગ્યનારા.	૨૧

આવા અનુગ્રહ શેના ?

(મનાશ્રીની સદ)

હશે આવા અનુગ્રહ શેના, હો સ્યામ, હશે આવા અનુગ્રહ શેના ?

મને આવે વિચાર હર એના. હો સ્યામ૦ ૧

ક્યારે મેં સેવિયા ક્યારે સંતોષિયા,

આ અંતર અમલુ વાસ જેના. હો સ્યામ૦ ૨

સાધનનાં રાંકે રાજ ! વાંકો ના આંકે નાજ

હરિ સરખર હિસાજ થું તેના. હો સ્યામ૦ ૩

મિ.હો ન ભૂલિયા, મોહો ન ભૂલિયા,

માની છવ માયા માંહેના. હો સ્યામ૦ ૪

છવ બાળ બાપ છો, અદૈતે આપ છો,

ધટતા અનુગ્રહ એના. હો સ્યામ૦ ૫

સરળ્યાં મંભાળતા, એના આભાર સા,

અંતે એ અંશ વળી કેના. હો સ્યામ૦ ૬

રાગે રમાડીયા, આપે જગાડીયા,

આજે આનંદ હશે એના. હો સ્યામ૦ ૭

રમવા ધરેલ રૂપ આપે અઢાંડ જૂપ,

બપુયા છવન તેને તેના. હો સ્યામ૦ ૮

આજ આપ રૂપ નવે, બાણું બૂદા ન હવે,

માનું ઉપકાર કહો કેના ? હો સ્યામ૦ ૯

જીવન નાવનો બેડો

(ધનાશ્રીની ચાલ)

- બવસિન્ધુમાં સ્થામ મારો બેડો,
 જીવન નાવ બેડ્યા છે એમ તમે બેડો.
 વાટ નિર્ભય રાખીને નિવેડો. જીવન૦ ૧
 જૂનું છે જહાઝ અને પંથી છે પાંગલો,
 પ્રીછે નહીં રે જળ કંડો. જીવન૦ ૨
 ચોમેર આંચિયા લૂટી કુળાડતા,
 એને છતીને કાળ ફેડો. જીવન૦ ૩
 ખડકો ને જોડથી, મગરના મોહથી,
 હલકોથી હોડી ખસેડો. જીવન૦ ૪
 વાવાઝોડાએ બહાણ વમલે ધેરાય ના,
 એમ અને તીર જણી તેડો. જીવન૦ ૫
 દિવાદાંડીને રૂપ દૂર એક દેવ એ,
 અંતર છિતાવળા ફેડો. જીવન૦ ૬
 ધર્મોનાં ધન મારી પામે નથી રે પ્રભુ,
 રંક જણીને રણ ફેડો. જીવન૦ ૭
 દૂર દૂર આરાએ આંખ નથી પોચતી,
 આવ્યા કહીને અમી રેડો. જીવન૦ ૮
 અનુગ્રહની યાદ હજિ દેયાં હવાવતી,
 તોય જિયો માયાનો મેડો. જીવન૦ ૯
 દૂનનાં ન વાર હજિ, જડતાં ન દાર ફરી,
 પાર પડેંચાડો પ્રભુ બેડો. જીવન૦ ૧૦

ઠપ્ટે ઠાપર અમે ઉરે માયર તમે,
 ધટતી ગોઠવજો મેડો. જીવન ૧૧
 સ્વપનામાં સ્યામ આમ જોયા સસુદરો,
 જાગી જોયું તો મારો મેડો. જીવન ૧૨

આશાનાં સ્ફુરણ

(બે દિનના મેમાન ૦ એ રાહ)

પ્રભુ એક પૂરે ને બીજી સ્ફુરે, આશા ઉરે પ્રભુ એક પૂરે ને બીજી સ્ફુરે, શાન્તિ ક્યાંથી આવે એ કસુરે !	આશા ૧
અદૃષ્ટ જીવનને અમર આશા, એણે જોડાવું જન્મ ધુરે.	આશા ૨
કૃષ્ણાઓ સુખની ને અનુચિત કરવાં, આશો ભૂલતા ચતુરે.	આશા ૩
દૈવનો દોષ કહાડીને શું કરવું, આશે મારગ જો તું ભૂરે.	આશા ૪
પૂછી જો માનવ, મનને તું તારા, પાપથી શું રહ્યું દૂર ?	આશા ૫
વલવલે કાંઈ નથી વળવાનું, ભોગવવું રાય મજૂરે,	આશા ૬
કર્મોના ભોગ દબ્યા નથી કૈના, ભોગવ્યા સુર અસુરે.	આશા ૭
અનેક આશાઓ પૂરી પ્રભુએ, તે ન સંભારી એ ઉરે.	આશા ૮
હેતુ વિનાની હાલાકી ન આવે, હાનિ કરે એવી ન પૂરે.	આશા ૯

ને ને એ કરશે એ યોગ્યજ કરશે, રહેને ભરેસે તું પૂરે.	આશાં ૧૦
ધૃષ્ટિ ધૃષ્ટિને આધીન રહેતું, સમતા રાખીને ઉરે.	આશાં ૧૧
પ્રભુની ધૃષ્ટિને પોતાની મણુતાં, શાન્તિ રહે સદા ઉરે.	આશાં ૧૨
આધીન રહેતાં ન રાખે ઉધારે, ધૃષ્ટિ આશા પૂરે.	આશાં ૧૩
અદૃષ્ટ સુખોની આશા શી ધરવી, નેથી જગત તું ખૂરે.	આશાં ૧૪
અખંડ આનંદ ને અંતર આપે, એને તું રમર ઉરખૂરે.	આશાં ૧૫

પ્રભુતા મંદિરમાં

(ધનાશ્રીની ચા૧)

આ અડધી રાતે તે કૈાણુ આવ્યું, મંદિરમાં, આ અડધી રાતે તે	
પ્રભુ પોઢ્યાનું જાન ના ધગવ્યુ.	મંદિરમાં. ૧
જોડ્યાં રમા કે પ્રભુ ભક્તકાજ જૂતળે,	
સેવા મંદિર હશે લાવ્યુ.	મંદિરમાં. ૨
ખીડેલ બાર છે દારપાળ દાર છે,	
અહો એને વટાવી કૈાણુ કાવ્યું.	મંદિરમાં. ૩
હસ્તા હસ્તા રે હરિ દળવેથી જોલિયા,	
પથા એ પ્રિય બાળ આવ્યું.	મંદિરમાં. ૪
તાત કને આવવું એમાં શુ દેહાવવું,	
હું જોતા તો વાટ કેમ નાવ્યું.	મંદિરમાં. ૫

બકત જૂલ્યા રોકતાં, સમજ્યા સુનંદ નંદ સનકાદિકે એ સમજાવ્યું.	મંદિરમાં. ૬
આકૃષ્ટી એ દાર દાસ દેખીને ઉઘડે, એવી કળવાળું કામદા કરાવ્યું.	મંદિરમાં. ૭
થઈ અંગા લ્યો અંકમાં, પોટો પર્વકમાં, જગ જનુનિનું નામ છે ધરાવ્યું.	મંદિરમાં. ૮
રીઝ્યાં રમા ને રાજ, ઉછંગે બાળ આજ, ધન્ય ક્યું જીવન ધરાવ્યું.	મંદિરમાં. ૯

ધ ડુ લો

(ધનાશીની ચાલ)

ધટ ધડુલાની માંલ મન ઠાણું, ગોપાલ, ધટ ધડુલાની સ્વામ રમરણુ-સુધા ન સમાણું.	ગોપાલ ૧
અંધિને ગારે એ ધટ રે ધડાયેલો, વાસનાનું વારી સીંચાણું.	ગોપાલ ૨
ચિત્ત કેરે ચાકડે, ચડેલો જણાય એ, રીટો વિશાળ શું વખાણું.	ગોપાલ ૩
આશા ને તૃષ્ણાદિ નિમે તપાયલો, પ્રપંચે પાકો પ્રમાણું.	ગોપાલ ૪
રાગ દેપ રંગે રંગાયો એ મોરિયો, ધાટ ગોળ ઠરતો ન જાણું.	ગોપાલ ૫
ભોગોનું જૂઝું ને કૃશકા કુકર્મના, સર્વે એ એમાં સમાણું.	ગોપાલ ૬
દુઃખ શોક દેશે એ ધુટે નદી રે પ્રજા, પ્રીતિ પિયુષ ના બરાણું.	ગોપાલ ૭

બરિયે બરિયે ને ઝરી ગય જરી વારમાં,
 છૂપું એ છિદ્ર ના કળાણું.   મોપાલ ૮
 રેણે સંધાય ના, થીમડી દેવાય ના,
 રમરણ સીમેટ શુરી જાણું.   મોપાલ ૯

માયા ને મોહન

(ધનાશ્રીની ચાલ.)

માયા મોહનની જાણી મેં સગાઈ,
 જસોડાનાં જાયાં એ જેન બાઈ. આજ માયા ૦ (૮૬). ૧
 શામળ છે સ્યામ અને વીજળી છે હિજળી, સ્વરૂપે ન આવી સરખાઈ.
 રમરણુ ચિહ્ન બેઠે રાખે એકેકનાં, પરસ્પર ભેગ, જેન બાઈ. ૨
 જ્ઞાણ છે મેઘ સ્યામ માટેજ વિજને રાખે અંધાર એ છુપાઈ.
 વસતા જ્યાં વીર ત્યાં વિલુત પ્રકાસતા, આવરણુ તોડી રહે સમાઈ. ૩
 સરખા સ્વભાવ છે બેઠે બાઈ જેનના, કરતાં એ કાવઠી કુમાઈ.
 પરવશ કરીને પાશ નાંખે નર નારને, રહીને છાતીએ છુપાઈ. ૪
 ઘેરીની જાત જેન સ્યામરનેહી સંતને, પજવે રાખીને હિરે રાઈ.
 મુજને મૂકીને સન્ત સ્યામને કાં બજે, એવી એને હિર અદેખાઈ. ૫
 ભજતાં ભગવાન એ આપે સંતાપને, આડી પડે જોમ આરખાઈ.
 દિલના દરિયાવ દરિ છેડે ન જેનનાં જાણુતા એ કરશે લડાઈ. ૬
 માયા માનવને મોહી દુઃખ આપતી, ગર્વે ન રાખતી ભલાઈ.
 બડતોને બાઈ વિરહ ઘેલા બનાવતા, કરતા મ્હોં જોવા મનાઈ. ૭
 પરવા કરે ન પ્રભુ દિલના એ દર્દની, ના ના ભોગવતા સવાઈ.
 નિશદિન તપાસતા રહીને હૃદયમાં, શીડ પડે બાઈ આવે ધાઈ. ૮
 ઝખડે ઝખડે રે વિજ દેહીને ડગવા, દેતાં ન દુઃખ ગભરાઈ.
 ચસવા દેતી ન એ દેહીને કાગથી, બજવે એ જ્યાં ત્યાં ભવાઈ. ૯

અમગાની જાત અભિમાને ભરેન એ, મુઝવે દેખાડવા મોટાઈ
 જાણે એ બેદ એના ભકતો ભગવાનના, સદન કરે સાચવી મગાઈ ૧૦
 ધડી ધડી આવતી બધવને બારણે, દાખવવા નિઃ સગસાઈ
 સમભારી સત એને જામ તમ મતોપીને, વહેતી વહેતી દેતા વિદાઈ ૧૧
 સગપણુ સ્વભાવ રહેન સ્થામમાયે આવિયા, જાય બેન માનથીરીસાઈ
 સમગતવે સત સ્થામ એવું ન રાખીયે, આપની એ બેન સરગઈ ૧૨
 અણુગમ્યે આદર પડે છે એને આપવા, કા કે એ આપની વડાઈ
 કાના છે દેન કે દુભવે એ બેનને, દુનિયા એનાથી અગઈ ૧૩
 મોહન કહે કે ભત્રે કરજો મેમાની પણ, ભૂલ્યે જશે ન ભોળવાઈ
 ભકતોના ભાવથી માયાને મન થયું, મળી આવું એકવાર ભાઈ ૧૪
 વીરાને જોઈ બેન વિસરી વિપમતા, નમીને દેખાડી નરમાઈ
 મુહુર સ્વભાવ છે સામજના સર્વથી, માન મુક્યે જાતા મનાઈ ૧૫
 વીરાના વાસમા ભક્તિ બેન ભાજતા, માયા મળી કહે મુઝાઈ
 બેની સ્વજન નથી મારે સસારમા, નથી મુજમાયે સલૂકાઈ ૧૬
 ભક્તિ કહે કે બેન બધવ બેમૂલ છે, તું કા તજીને તવાઈ
 અખડ આનંદ એને આગણે વિરાજતા, જાય તોયે ભાવે ભોળાઈ ૧૭
 એના અવાસમા શાન્તિના રાજ છે, જાણે ન તું એ નવાઈ
 માયા કહે કે હવે થઈશ હુંયે એમની, ભૂલીને વીર હું વવાઈ ૧૮
 માયા થઈ છે વીર ચરણોને સેવતી, પ્રજુને તો નોતી પરાઈ
 ભક્તિએ નામ એના 'પ્રીતિ' છે પાડિયા, ન્યાણી સ્વભાવની નવાઈ ૧૯
 બદલાતા નામ એના બદલાતા રૂપને 'વિદ્યા' વિશુએ મમાઈ
 વીજળીની જેમ વળી હડી આકાશ એ, જોળ્યે ન કોયે જોળાઈ ૨૦
 જોતા એરૂપ સત સમજ્યા સ્વરૂપને, સમજ્યા સચુણની સગાઈ
 જોતાં જોતા તો જોણે નામ રૂપ બદલિયા, ત્યારે મહામાયા મનાઈ
 નિશુલુમા નામ રૂપ જોણે નિર્ભાવિયા, એની આ લીલા લેખાઈ ૨૧

દાણભંગુર ખેલ ખલકના

(જે દિનના મેમાન-એ શહ.)

દાણભંગુર ખેલ ખલકના, દીસે દાણભંગુર ખેલ ખલકનાં	
જેવા સંધ્યા રંગ પલકના.	દીસે ૧
ખાદલું રંગો નક્કી ખદલશે,	
મોહ શા જૂડી ઝલકના.	દીસે ૨
ખખર નથી દાણ પછી શું યવાનું,	
તદપિ મોહ ઝલકના.	દીસે ૩
નજરખંધી એ આંખો વાળ્યો,	
ખેલ એ હાથ હલકના.	દીસે ૪
સુત વિત સુખની આશા તૂટ્યા,	
તરંગ એ શ્વાસ તલકના.	દીસે ૫
ખટવાંગે ખેલો પરખ્યા પલકમાં,	
ખેલ એ ભાગ્યહલકના.	દીસે ૬
શશ્વત જ્યોતિ સત્વર શોધો,	
નથી કાળ-ભરંસા પલકના.	દીસે ૭

ભારી જેવી તેવી રે પ્રભુ પ્રીત

(ધનાશ્રીની ચાલ.)

ભારી જેવી તેવી રે પ્રભુ પ્રીત તમ ઉપરે,	
ભારી જેવી તેવી રે પ્રભુ પ્રીત;	
તમે માની લેજો રે સત્ ચિત્	તમ ઉપરે ૧
કામી રે હોય તોય સજ્જ-રીવાજ છે,	
પાવન કરો છો પતિત.	તમ ઉપરે ૨

એવું ન હોય તો અજમેલે ક્યા કરી,	
એવા તો લાખો વિદિત.	તમ ઉપરે ૩
દોરી સચાર તમે ગાખ્યા છે હાથમા,	
ગાણી જણાવી તવ રીત.	તમ ઉપરે ૪
બહાના કદડાય ના ગિરદો સમાજતા,	
વત્થી નથી રે વિપરિત	તમ ઉપરે ૫
આશા ભરેલ અમે ચક્રશુ નિરાશ તો,	
કરો રે કોણ પછી પ્રીત	તમ ઉપરે ૬
જાખી પડે ન જેમ પ્રીતિઓ આપની,	
ધગ્ને હરિ રે એની બિત	તમ ઉપરે ૭
માયાવી મનના મર્મો ઉઠે-નજે,	
મોહન બને હો માયાતીત	તમ ઉપરે ૮
જેવી તેવી રે તોય જેની ઉપર છે,	
એના છે ચિત નવનીત	તમ ઉપરે ૯
આચેથી ઓગળે પ્રેમેથી પીમજે,	
માનું રે કેમ માયાતીત	તમ ઉપરે ૧૦
આશુતોષ આમ અમે ઓળખીઆ અંતરે,	
પ્રીતે છતાતા અજીત	તમ ઉપરે ૧૧

ચરણકમળનો મહિમા

(જે દિનના મેમાન એ રાદ)

તમાગ ચરણ કમળ જમવાન, અમાત્ર ધ્યાન ધારીના ધ્યાન	
કગવે ઉર અપરોક્ષ નિહાન	તમા ૧૦ ૧
જે ચરણો જગત્યા સેવે, નિઃશ્ચિન રાખી માન	તમા ૧૦ ૨
જે ચણના સ્પર્શ વડેથી જલદી મહિમાવાન	તમા ૧૦ ૩

નેને શંકર શિરપર ધારે, આ જગના અધિપાન	તમારાં ૪
ને પદ રજના પ્રતાપ પ્રીછે, ગૌતમી મુહ ગુણવાન.	તમારાં ૫
ને ચરણો દાંડક વન પ્રીછે, ભક્ત પ્રવર હંતુમાન.	તમારાં ૬
ને ચરણો વૃજ મંડળ કરતાં, રટે રાધા ભુક્ષીમાન.	તમારાં ૭
ને પદ પૂજન મહિમા જાણે, અમરિષ ભાગ્ય નિધાન.	તમારાં ૮
કંઈ કંઈ ભક્તો એ રજ માટે, થઈ રજા હેરાન.	તમારાં ૯
ને પદરજને ભાવન થાવા, શોધી રજા મુનિ મહાન	તમારાં ૧૦
ને ચરણોના અવિરત રમરણે, જીવ તને અભિમાન.	તમારાં ૧૧
ને ચરણોના ધ્યાન જ્ઞાનથી, આત્માનાં અભિયાન.	તમારાં ૧૨
નખશિખ મુંદર હસિત વદનનાં, ધરે સુભાગી ધ્યાન.	તમારાં ૧૩
ધ્યાન જ્ઞાનને ગાન અમારાં, હોએ ચરણોએ દાન.	તમારાં ૧૪

એકજ મારે આશરો

(ધનાશીની ચાલ)

મારે આશરો તમારો મોરારી, એકજ મારે આશરો.	
મારી બહાઈ ધરી ગિરધારી.	એકજ ૧
સંસારી જીવને સાંકડમાં આવવું,	
મન નહીં નાથ નિર્વિકારી.	એકજ ૨
અંતર આદેશ આપ અર્થને આપતા,	
આશાએ પૂરજી તમારી.	એકજ ૩
પાળતા આબ્ધારે પ્રભુ પ્રેમે કરાર એ,	
એણે મધ હું વારી વારી.	એકજ ૪
સંસારી કામ શામ સોંપ્યાં ને સોંપામે,	
ખીજ નથીરે કોઈ જારી.	એકજ ૫

રાગના રાજને, સૌધ્યાં સૌ કાજ એ, માયાઓ માનજો તમારી.	એકજાં ૬
નિર્ભય નાથ સહ કરતા નિરખિયા, ભક્તવત્સલ બચદારી.	એકજાં ૭
અનેક પ્રહાંડ જેની આગાએ ચાલતાં, અનુકંપા આણુતા અમારી.	એકજાં ૮
યુગ યુગ ઉપકાર અમ ઉપર એ આપના, યુગ યુગ અમે છું આમારી.	એકજાં ૯
અંતર છે એટલું કેમ આશેખીયે, જો જો ક્યાં દૂર છે ખુરારી.	એકજાં ૧૦
સંકલના સર્વ દરિદ્રાય જ વિગ્રોહાએ, જોણુ ધણે કલના તમારી.	એકજાં ૧૧
કરતા અમ યોગક્ષેમ, બાળકને માત જેમ, પ્રીતિએ ઉરમાં પધારી.	એકજાં ૧૨
જેવા રે જોધયે એવા જણાવ છે, વ્યકત અવ્યકત ધર્મ ધારી.	એકજાં ૧૩
આશ્રિતને પાળતા, શ્રવ ભાવ માળતા, આપ કળાઓ નાથ ન્યારી.	એકજાં ૧૪
શ્રવે તો આશરા ને અનુગ્રહ માગવા, અન્ય સહ વાતને વિસારી.	એકજાં ૧૫
શાંતના શુભાની અભિમાની આ શ્રવને, શાન્તિ ન જોતાં વિચારી.	એકજાં ૧૬
દીનોના હાથ નાથ પ્રેમેથી ઝાલતા, જહાંપધરીની જલિદારી.	એકજાં ૧૭

પ્રભુની કૃષ્ણ

(ધનાશ્રીની ચાલ)

હરે હતાં વિકલ્પ વિલુ ટાકે, કૃપાયે હરે હતાં વિકલ્પ૦
 મન સરતું સંસાર એ રોકે. કૃપાયે૦ ૧

બંધન રહિત ધાદ ધડવા દે એ ધડી,
 હમવા ધારે તો એને ઠોકે. કૃપાયે૦ ૨

જાતિ સ્વભાવ પર રાગે રંગાય ત્યાં,
 ભોગોનાં જ્ઞાન ધરે ધોકે. કૃપાયે૦ ૩

એ કૃષ્ણનાં કારણો શોધ્યાં ન સાંપડે,
 દિલમાં દેખાય એવે મોકે. કૃપાયે૦ ૪

ક્યારે વાળીશ આ એના ઉપકાર હું,
 છે તો નિષ્કામ નાથ જો કે. કૃપાયે૦ ૫

કૃષ્ણા સિન્ધુને એ ગિન્દુ સમાન થયું,
 મારાં ન મન બાર તોકે. કૃપાયે૦ ૬

આયે વિકલ્પ દહે અદૈતે અંતરે,
 પ્રેમે પૂછે કે જૂદાં છે કે? કૃપાયે૦ ૭

તે દયા અથાગ દરસાવી

(ધનાશ્રીની ચાલ)

દશે કંઈ કંઈ આપતિ દરિ આવી, જીવનમાં દરો કંઈ કંઈ૦
 સ્યામ સર્વેથી લીધાં જાવાવી. જીવનમાં૦ ૧

સ્વાર્થને સાફ દરો શરણ સ્વીકારિયાં,
 તે દયા અથાગ દરસાવી. જીવનમાં૦ ૨

- આગે ન જાણુ મને આવા પ્રભાવની,
આજ ઉરે ઓળખાણુ આવી. જીવનમાં ૩
- ધટતાં અધટતાં ઇચ્છ્યાં મેં અંતરે,
તેં દીધાં શું ભાવી પલટાવી. જીવનમાં ૪
- અનુગ્રહ કરો તો નથી જો તારે ચોખ્ખતા,
અમોને શું રહ્યા હસાવી ! જીવનમાં ૫
- મેંધા હશે કે તમે સોંધા રે સામળા,
ઉત્તર છો આપ જતાવી. જીવનમાં ૬
- જેવા જાણે રે એવા યાવું પડે રે પ્રજા,
દામે શું એ લીધાં લખાવી. જીવનમાં ૭
- ક્યાં તુ કિરતાર ને ક્યાં હું અજ્ઞાન જીવ,
શંકા તેં કેમ એ સમાવી. જીવનમાં ૮
- એના વિચાર મને આવે છે અંતરે,
કેમ કૃપા તેં વરસાવી. જીવનમાં ૯
- ગિરદો મંભાગતાં શંકા સમાય છે,
લીધાં અનાય અપનાવી. જીવનમાં ૧૦
- ઠાણુ કહેને આ કોને કહેજ એ,
પૂછો શું નેણુ નચાવી. જીવનમાં ૧૧
- આજે અગેદ નથી અંતર કળૂવતાં,
માફ કરો માયાઓ લાવી. જીવનમાં ૧૨
- દજીએ વિધામ રહે આવા અદ્વિતના,
એ રહે શું અંતર દસાવી ! જીવનમાં ૧૩

હરની શ્રુત્ય

(હું શું જાણું તે જ્ઞાણે મુજમાં શું દીઠું, એ રાહ)

- હરિ તમે જાણો મારી હર અભિલાષા,
હું નવ જાણું એ જણાવ્યાની ભાષા.   હરિં ૧
- લખતાં લખાય નહીં હરના એ ભાવો,
અગમ્ય આવેશું ન જાણું એ આવો.   હરિં ૨
- બાળ વયે વળી જાય જેની માતા,
એરે શીશુને નહીં માતાની શાતા,   હરિં ૩
- એવા આપ વિશુ મારા હરમાં અજંપા,
આવે નહીં શું આપને અનુકંપા.   હરિં ૪
- અસ્પ સમય જોઈ માતાની માયા,
એરે ઉમળકા બીજે ન દેખાયા.   હરિં ૫
- તમારી યાદેરે એવી મીઠી હો જામિ,
તમને વિસરતાં એ જાય વિશુ વિરમી.   હરિં ૬
- ઝીણું ઝીણું અણખોલ્યું હરમાં એ સીઝે,
અપરગા માયાએ એનાં મન કયમ રીઝે.   હરિં ૭
- એમ મારાં મન અન્યે નવ અનુરાગે,
અખંડ રમ્ભતિ એ એક આપની માગે.   હરિં ૮
- નમાયા શિશુને સદુ માને વધારે,
માયા દેખાડે, જાણે માતા વિસારે.   હરિં ૯
- તોય એને માત ન મનથી વિસરતી,
જનુનીની ખોટ બીજા કાંઈ ન સરતી.   હરિં ૧૦
- એવી જગમાયા મને લાગે લૂખી સડી,
જોતાં એમાં આપ વળી નવ શકું મધી.   હરિં ૧૧
- નીરસ જીવન જેવાં સતિનાં પતિ વિશુ,
હવે એ તો જગે જેમ અંધ આંખોલીશુ.   હરિં ૧૨

પ્રથુનો અનુબંધ

(હોદરાનો રાહ)

આ અનુબંધ શા ઉપરે, એ હર દુઃખ જાણે નહીં
 ઉપકાર એ નવ માનતું, તું મને કંઈ આણે નહીં.
 વ્યાપાર એ મન વાણીના, વિષુ આપ એથી વેગળા,
 ના ના દવે માનું નહીં, ઉપડી ગયા હર આગળા.
 ઉપકાર એ કહેવાય ના, જે વાણીએ આવી શકે,
 ઉરભાવ તો હર જાણીતા, વિષુ વૈષ્ણવિના ના ટકે.
 સ્તુતિ પ્રિય ખરી પ્રથુ આપને, પણ એ સ્તુતિ કેવી દશે,
 વિધિ વેદ સુર રતવી શકે, એ મુશ્કેલી ક્યાંથી ધશે.
 એ વખતે ન દીધા આવવા, કે શુભ ગણાવું આપના,
 દાંદો વિદાયો વૃત્તિનાં, અદેશમાં આવાપ ના.
 આ ક્યમ થયું ક્યારે મયું, ક્યાંથી થયું ને ક્યાં થયું,
 એ વસવસા મનને રહ્યા, તેં આખરે એ ના કહ્યું.
 એ એક રાખ્યા ભાખવા, નવ ભાળવા એ જાણિયે,
 એ ભાવ જે હર ભોગવે, તે ના આવે મન વાણીયે.

❀ ❀ ❀

અંતરની તૃપ્તિઓ

(ધનાશ્રીની ચાલ.)

જેણે તૃષ્ણા ત્યાગી એ નર ત્યાગી, અંતરની સર્વે તૃપ્તિઓ
 એની પૂર્વ પુન્યાર્થ જાણું જાગી. અંતરની ૦ ૧
 સ્વરથને સાધ જે જે વાવરતા વિત્ત એ,
 ત્યાગી નહીં ભોગોના રાગી. અંતરની ૦ ૨

- કાઈને સંતોસે ને કાઈને સંતાપે,
એ એ ભોગેના નહીં ભાગી. અંતરનીં ૩
- કર્મનાં કુંટાવે ને લાખો કુંટાવે,
એ રે અમીરી નરી નાગી. અંતરનીં ૪
- લાખો મજે ત્યારે કરોડોની કામના,
ત્રિહુવન તૃષ્ણાની હાક વાગી. અંતરનીં ૫
- સુતવિતની ત્યાગી કાએ થઈને વૈરાગી,
ત્યારે અતેરી એક જાગી. અંતરનીં ૬
- માનોની તૃષ્ણા મનને એવી રે વળગી,
જે રે તમય નહીં ત્યાગી. અંતરનીં ૭
- સાચું કહેજે રે મન શેમાં તું રમતું,
રામ રટે કે છું એ રાગી? અંતરનીં ૮
- જનથી મંતાડે પણ જોતો છે જામતો,
દેખે અંતર એ તારાં દાગી. અંતરનીં ૯
- કાઈ સત્સંગીએ સર્વેની ત્યાગી,
સુકિત મોહન કને માગી. અંતરનીં ૧૦
- મન, તારાં માગ્યાં મોતે ન આવતાં,
જીવન તો જોતે જરા જાગી. અંતરનીં ૧૧
- તૃષ્ણા તમય તો મુક્ત સદાય તું,
સમજી લેજે રે મન સુજાગી. અંતરનીં ૧૨
- ત્યારે તમજશે મન તૃષ્ણા સરવની,
જાશે હરિમાં લેહ લાગી. અંતરનીં ૧૩
- જેવાં રે ધ્યાન રાગે ધનનાં તું રાખ તું,
એવું થા સ્યામ સોહાગી. અંતરનીં ૧૪
- જેવાં મનન આજે માયાનાં તારે,
એવું થા ધશ્વર અનુરાગી. અંતરનીં ૧૫

ચિત્ત તો ગયારે એનાં પ્રિયતમ પૂડે, વહેરે વહેવારો બસે એ મન જૂડે.	હરિં ૧૩
એમ મારાં મન સૌ વિષયથી વિરામ્યાં, રમરીને તમારા રનેહ શાન્તિને પામ્યાં.	હરિં ૧૪
જાણોરે, જીવન, નથી એટલેથી સરતું, જુએ જોવા રૂપ તારૂં એ અમી ઝરતું.	હરિં ૧૫
એ મુખ જોવાને હું મંદિરે આવું, પ્રિય તારાં પ્રતીકે હું મનને મનાવું.	હરિં ૧૬
આવીજ દશાએ આજે અમારા જીવનની, આકરી અમૂલી આ અવસ્થાએ મનની.	હરિં ૧૭
પ્રભુ મારા સર્વસ્વ તમારા રમરણમાં, તમેયે રીઝો શું આવી ઉરની ઝરણમાં.	હરિં ૧૮
જમિના ઉભરામાં આવી આવી લીલા, ઠરી રે રણા છો તમે આમ શું રસીલા,	હરિં ૧૯
અન્ય ઠહું તો તમે હૈયે હસીછો, આપ ઠહું તો કેમ રાગે રસોછો.	હરિં ૨૦
એના તો ઉત્તર મને નથી જડતા ઉરમાં, દેજો રે જવાબો, જીવન, સુણું એવા સૂરમાં.	હરિં ૨૧

ભોળાનાથને

(હરિગીત છંદની ચાલ)

ભોળા તમે જૂલી ગયા બકતો તણા અપરાધને.	
ભોળા અમે જૂલી ગયાં ઉપકાર એહ અગાધને.	૧
શિવ રમરણ માત્રે આપીયાં વિજ્ઞાન અંતરવાસનાં,	
હર હરી લીલા તાપને, દીનત્વ દેખી દાસનાં.	૨

- શંકર તમારા તત્વને, શોષે અનુદિન મહામતિ,
ભવ ભૂતમાત્રે વિલસીઆ, બ્રહ્માંડમાં ભવના પતિ. ૩
- પતિપાર્વતીના પ્રેમથી, પરિ છિન્ન ભાવ પ્રમળતા,
ગિરિજાધણી ધ્યાનો ધર્મે, ધર્મે અમોને વાળતા. ૪
- ગૌરીપતિ ગિરિ ગર્વદે, વિરાજતા વૈરાગ્યથી,
ગંગાધરે ગંગા ધર્માં, ધરણી બગીચા ભાગ્યથી. ૫
- હિમાપતિ આરધતાં, અપરોક્ષ દાનો આપતા,
પ્રભુ પ્રેમ ભાવે સાગ્યને, સ્મરતાં સ્વરૂપે સ્થાપતા. ૬
- કૈલાસવાસી વિશ્વને, વિસ્તારતા સંહારતા,
પાલન કરે પરિવારનાં, નથી એ નવી કો વારતા. ૭
- પશુના પતિ પશુભાવને, બળતાં તમેજ બૂલાવતા,
મૃડ નામ મહિમા અનુભવ્યાં, હર ભાવ મૃદ બૂલાવતા. ૮
- વિશ્વ વિશ્વનાથ વિરાજતા, વારાસણી જ વિભોક્ષિયા.
એ નાથ નંદી નીરખતા, ભય સંસૃતિના રોકિયા, ૯
- એ ચંદ્રમૌલિ ચિત્તમાં સ્મરતાં, સમે સદુ કામના,
ત્રિપુરારિ તારો ભક્તને, એવી તમારી નામના. ૧૦
- મહાદેવ મહિમા માય છે, નર અમરને ચોગી જનો,
વિધિ વેદ વિશ્વ વિરાટઆ, વૈભવ વિશુ છે આપનો. ૧૧
- ઇશ આપ નામ અનંત છે, કહેવા સમર્થ ન કોઇએ,
અમ બુદ્ધિનાં બળ કેટલાં, કે જાણતાં એ હોઇએ. ૧૨
- જે શુવનભર જપતા રહે, શિવ પદ તમારાં પામવા,
એ ભક્તને અમ વંદના, મંસાર રાગો વામવા. ૧૩
- બોળા અમારા ભાવ આ, બોળા તમેજ સ્વિકાર્યો,
બોળા અમારા શુવનમાં ભક્તિ ભવે વિસ્તાર્યો. ૧૪

એક જ મુકિતને એકજ બકિત,
ભૌતિક જૂખ જ્યારે ભાગી. અંતરનીં ૧૬
પૂર્ણકામી તું તારે શેની રે કામના,
જીવ તું જીવનમાં જા રે જાગી. અંતરનીં ૧૭

આપે આપ બતાવે

(તમારા જે દિનના મેમાન, એ સહ.)

કોઈ મુંદર સ્થામ બતાવે, મને કોઈ મુંદર સ્થામ બતાવે,
જીવ શિવ રૂપે દરસાવે. મને કોઈં ટેક. ૧
માયા મૃગજળ જલુવી મનને, મૃપાના મોહ મૂકાવે. ૨
વિષય રસોના રાગ તળવી, પ્રભુ-પ્રેમ-મુધા પીવરાવે. ૩
વિવિધ વાસના વિરભાવે ને, ફરી જગ નવ જન્માવે. ૪
અધિજ્ઞાન પર ભૌતિક બેદો, કલ્પિત કો કબૂલાવે. ૫
અસંજ આત્મા દેહે દાખી, ઠમ કલંક પતાવે. ૬
નશ્વર અક્ષર તત્ત્વ તરાવી, સત્યે સ્નેહ સજાવે. ૭
ચંચળ મનને કેંદ્રિત કરવા, સ્મરણે સ્નેહ બંધાવે. ૮
અંતર આવરણ અળમાં ફરીને, દિવ્ય જ્યોતિ દરસાવે. ૯
મુનિવર મૌન ધરીને બેદો, એને કો બોલાવે ! ૧૦
નિગમ નિરૂપે નેતિ કહિને, કો ક્યાંથી બતલાવે, ૧૧
સરસ્વતિ સમજ રજાં કુંવારાં, કોને આપ વરાવે ! ૧૨
વ્યાપક વિભુને વ્યક્તજ જોવા, કો ન સમર્થ કહાવે. ૧૩
જાણ્યુ એને જીવવાને, સ્થામજ સ્મરણ બતાવે. ૧૪
જીવન શાન્તિ સ્વરૂપ સમજતાં, પ્રાકૃતને પલટાવે. ૧૫
જગ નવ ખટકે, મન નવ ખટકે, જીવન એમ જગાવે. ૧૬
શાને શોધું સ્નેહે સ્મરતાં, આપે આપ બતાવે. ૧૭
જેણે જીજ્ઞાસા જન્માવી, એહજ લાડ લડાવે. ૧૮

નાવના સૂકાનીને

- સખા આવિથો કારતક માસ, (સીતાજીના મહીના) એ રાહ.
- પ્રભુ કેટલા જનમ આવા જાય, કહો મને એટલું રે, ૧
- થવા સંસૃતિ રહિત વિધાન, જોધયે યાન કેટલું રે.
- જગ વિરતિ સહિતનાં જાન, અને યોગ આકરા રે, ૨
- એ કદિન કંઠ્યાણુ ઉપાય, નથી અમ આશરા રે.
- પરા ભક્તિ એ મુક્તિના રાહ, રમૃતિ આપે આપની રે,
- એ તે કવા પ્રેમ પ્રકાર, હરે બીતિ તાપની રે. ૩
- નથી અશુન સરખાં હર, નથી સખા સામજા રે,
- જેના સારથી શ્રી ભગવાન, એને હાથે એ કળા રે. ૪
- હરિ અનુગ્રહ આપના થાય, ત્યારે પ્રીતિ પાંગરે રે,
- મારી પૂરજો એ અભિલાષ, ગમે તો જન્મ-મૃતરે રે. ૫
- હરિ એકવાર ઘો દર્શન, ફરીને નહીં કહું રે,
- કહેશે ના તો હું નદકુમાર, ચરણ રજે નહીં લઉં રે. ૬
- પ્રભુ ક્યાં રહી કરતા આ મૂર, હો તો નહીં અંતરે રે,
- મુલું મૂર ને લાગો કાં દૂર, આર્છા એ આવરણુ ખરે રે. ૭
- હરે મૂરે દૂરે ભરપૂર, તમે તો વ્યાપી રહ્યા રે,
- થતાં યોગ્ય જોઈશું જરૂર, આદેશે આપી રહ્યા રે. ૮
- રાગ દેવ હૃદયના રામ, વ્યવધાનો કરી રહ્યા રે,
- માઈ તાઈ રહે જે હર, ત્યાંથી તમે તો ગયા રે. ૯
- લાભ હાનિ એ હર્ષ કે શોક, સમતા એ નીહાળિયે રે,
- એકે ધૃત્તિ ન જાએ હર, ત્યારે પ્રભુ ભાગાયે રે. ૧૦
- કોનાં કંઠણુ વચનનાં બાણુ, અંતરને અડે નહીં રે,
- મન લેવાને લોકનાં માન, મધુમી પડે નહીં રે. ૧૧
- પરમાર્થ ઉપર રહે પ્રીત, કોને ન હવેખીએ રે,
- જગ, જન અને જગદીશ, જુદાં નવ દેખીએ રે. ૧૨

મન વચન અને વળી કાય, કરે કો ન પાપને રે,
 ત્યારે જીવે શિવ જણાય, અનુગ્રહ આપને રે. ૧૩
 પરા ભક્તિના આવા પ્રકાર, જણાવ્યા છે તમે રે,
 મારાં અંતર ઝંખે છે એહ, આશા ભર્યા છોં અમે રે. ૧૪
 મારાં જીવન-નાવ સુકાન, હરિ જ્યો હાથમાં રે,
 કર્ણુધાર કર્મોના યાવ, સદા રહી સાથમાં રે. ૧૫
 મારાં મન રહે રમમાણુ, તમારા ચરણમાં રે,
 સ્મરણુ શાન્તિએ જીવન જાય, રાખો પ્રભુ શરણમાં રે. ૧૬
 હજી આટલી તો ઈચ્છા યાય, દેહે દેહી જ્યાં લગી રે,
 નવ કહેશે કે આ અભિલાષ, રહેશે ક્યાં લગી રે. ૧૭
 કરે પ્રશ્ન એ આપે જવાબ, એવા અહીં ખેલ છે રે,
 નથી આપથી એહ અજણુ, અમે એ જાણેલ છે રે. ૧૮
 તોય તરવા મહેરામણુ માવ, માયાના અસીમ છે રે,
 પણ પ્રવીણુ સુકાની છો સ્થામ, હૈયાં મારાં હીમ છે રે. ૧૯
 નથી નાથ હીનારા દૂર, જળવંત તારા તમે રે,
 હુખ્યે નાવ ન મૂકશે હાથ, સોંપ્યા ને આને અમે રે. ૨૦
 જીવ જળવી કરતા પાર, એવી તમ નામના રે,
 અમ ઉરે અચળ છે વિશ્વાસ, સુકાની સ્થામના રે. ૨૧

યુગ યુગની આશા

(હરિયાને તીરે એક રેતીની છુંપડી, એ રાહ.)

યુગ યુગની આશા દરો અણુ-રે-પુરાયલી,
 આજ ઉર આવી પ્રભુ પૂરી હો જી;
 આગે ઉપહાર આ ભાકી દરો ને દરો,
 અંતરમાં ભરિ અધુરી હો જી.

ના ના ઝો નાથ તમે ન્યારા તો ના હતા,
 મંગે રહેલ સદા અંગે હો જ;
 પૂરવા ગયેલ અમે માયાની માગણી,
 ભેતા હશે એ હિમંગે હો જ. ૨

ગરબે રમીને ઘેર આવ્યાં યાદેલ ને,
 રવાંગે સજેલ મંદેલા હો જ;
 અંતર ને આસને આપને નિહાળતાં,
 આનંદ અંગ અંગ રેલ્યા હો જ. ૩

ઉપહારો આપતાં દેખી મેં માગણી,
 જાણીને ઉર ઉઠ્યાં લાજ હો જ;
 જિમ્મિએ વિરમી ત્યારી ને નિરમી,
 યુગ યુગની યાદ થઈ તાજ હો જ. ૪

પૂછે પૂછે રે પ્રભુ બેઠ્યાં શું આવિયાં,
 રાસો તો રાત્રના અધૂરા હો જ;
 ફાવ્યું નહીં રે મને ફરવું ત્યાં કુદડી,
 મૂકી મહેલ આપના મધુરા હો જ. ૫

યુગ યુગના રાસ

(ફરિયાને તીર એક રેતીની ઝુંપડી, એ રાહ.)

યુગ યુગથી રાસ અમે રમતાં સંસારમાં,
 માનવને વેધ આજ આવ્યાં હો જ;
 જૂખ તરસ ને માયા સરસ અમે;
 લક્ષો રાખીને મંગ લાવ્યાં હો જ. ૧

જીવન નિસાસડે બરિયું એ રાસડે,
 નીરખીને નીર નેણ આવ્યાં હો જ;

ગોધું શોધું રે હુંતો મંતોના નેરણ,	
જેણે છવન પલટાવ્યા હો છ.	૨
ધન્વા ને ગેય એને છવન અગેય આ,	
માયા બરેલ મન લાવ્યાં હો છ;	
ફરતાંતા ફેદ અને ફરતાંતા રોદ રાસ;	
રમનાં ઘોડેલ આજ આખ્યાં હો છ.	૩
મામરશા મંત, એણે માંડ્યા ન તંત તાપ,	
પાપ પગકર્માં પતાવ્યાં હો છ;	
માયાના રામ એમાં મોહનના વામ પામ,	
અંનરમાં આપ જતાગ્યાં હો છ.	૪
અદ્ધાડે રામ બરે એકો ચોપામ તોપ;	
તત્ત અમંગ એ તગવ્યાં હો છ,	
દૈયામાં દીધ આમ મંસારે મીઠી, છવ;	
તિવ ગ્વરપ ગ્દોવરાખ્યાં હો છ.	૫

જાણે જગદીશ જીવ જૂઠાણાં તાહરાં,
 પેપે પ્રપંચ પાખડો હો જી;
 એના પ્રમાણથી આપે ન આપદા,
 આપે ન આકરા દડો હો જી. ૩

યાએ કૃતદન ડો તારી તરફ તો,
 ડેવા રે કલેષ ઉર યાતા હો જી;
 ડોના ઉપકાર તું ઉપર છે ડેટલા,
 એ તું ભોળાથી ભૂલાતા હો જી. ૪

પરને પીછાન એવાં નિજને પીછાન તો,
 કાંકે અન્યાય ઓગા યાયે હો જી;
 આપ સમાન અન્ય જોવા વિના રે, જીવ,
 આજી અજપે નવ જાયે હો જી. ૫

તારા તો વાંકે તને વસતા નથી રે કો,
 પરના કલાડે છે દૂધે પોરા હો જી;
 હેતરતાં અન્ય તું આપે છળાય છે,
 આધે રહે છે ધણ ઓરા હો જી. ૬

આપ અવગુણ નવ દેખે રે માનવી,
 એવી અવિદ્યાની કલિ હો જી;
 કર્મોને ચાકડે જીવને ચડાતીએ,
 આમજ ખસડમાં ખેલી હો જી. ૭

આપે હાકલ એ એના જો જીવને,
 તો તો મુઝેલ યાવ મરતી હો જી;
 લાખે લગાર કોક જાણે એ લક્ષણો,
 બાકી બધાથી નથી ખસતી હો જી. ૮

સર્વગુણમંપન્ન સૌ માને છે નિજને,
 અન્ય જીવે છે અનાચારો હો જી;

તત્ત્વ 'તોળાય ન એ કોઈને ત્રાજવે,
 એવા વિચિત્ર વ્યવહારો હો જી. ૯
 આપ ઓળખતાં શીખે જીવ જ્યાહરે,
 ત્યારે ત્રિતાપ પરિત્યાગે હો જી;
 શાન્તિ આવે રે ત્યારે સાચી સંસારમાં,
 એકત્વે હિર અનુરાગે હો જી. ૧૦
 માનવના દેહ આ મમો ઉઠેલવા,
 દીનમંદુએ આજ આપ્યા હો જી;
 જળ રથળમાં જીવ તું જોને જગદીશને,
 વિશ્વે વિરાટ રૂપ વ્યાપ્યા હો જી. ૧૧
 મૂકી દે મન હવે નથર ના નેહ તું,
 શામ રમરણુ જા લાગી હો જી;
 મૂકીમાં મોત કાં હરિને ન ગોત, રહી
 ખંજરીઓ કાળની વાગી હો જી. ૧૨
 અણુમૂલ દેહ આ એળે વિતાવતાં,
 આવે ઉપાધિ અણુભાગી હો જી;
 રમરણુનાં સુખ તને મંતો સમજવશે,
 જીવ શિવ દાખે મુખામી હો જી. ૧૩

ચાર દિવસનાં જીવન

(દરિયાને તીર એક રેતીની મુંપડી એ. રાહ.)

આ ચાર દિવસનાં જીવન મંસારનાં,
 જન્મે અપાર છે અધુરા હો જી;
 આજ પંપાજમાં આયુ વિતાવતાં,
 યાવાના દેહ દિન પુરા હો જી,

આ સંધ્યાના રગથા સુષોને કારણે;
તમ મન તે નાખ્યા તપાવી હો ૭,
ગીચાતા આંખડી જાણુ ને મારગે,
એની ચાનક કા ના'વી હો ૭. ૨

ખટકેથી ખેડિયાં માયાનાં ખેતરો,
કામનાના કણુ દીધા વાવી હો ૭
ખદ્દારો ઉપ અને ખીજ એનાં એજ જીવ
મોહેથી ખાજ ખિજાવી હો ૭. ૩

વાવીને વામના લણુવાં રે સુખ દુઃખ
ફરી ફરી જીવવા ને મરવા હો ૭,
શા શા સંસ્કાર એને યાતા સસારમા
એનાં વર્ણન શા કરવા હો ૭, ૪

જાએ અતાનમા ઉત્તમ આ જન્મતો
ખેચર જૂચરમા ભગણુ હો ૭,
વેળા છતાં રે એ ના કર્મો વિચાર તું
માનવનાં માન ને ધરાણુ હો ૭. ૫

સ્વમ સમાન સુખ સસારી માનવા
ઝાઝા જીવન જામ દુઃખમા હો ૭,
આત્માની ઓળખાણુ કરી લે રે આજણુ,
ફરીને ન આવવા કુખમા હો ૭. ૬

તારે શા દેહ અને તારે શા સ્નેહ આ
માયાવી પાશ દે ફગાવી હો ૭,
અગર આનંદ રૂપ ચૂકે તું માનવી
જીવનમા જ્યોત દે જગાવી હોત ૭. ૭

મનને શીખામણ

(દરિયાને તીર એક રેતીની મુંપડી એ, રાહ.)

<p>ધડિયે ધડિયે મન ધડતું પડે તને ઠકે તું વાંકતું બરેલું હો જી, શુદ્ધિને મુંઝવી દેહીને દુભવી ઠેલું તરકટ તેં કરેલું હો જી.</p>	<p>૧</p>
<p>વાંક વિના તેં રંઝા રંઝાડિયા વજસર્મા વેણુ વરસાવી હો જી કંઈ કંઈ જીલમ જર સાટે તેં આદર્શ દોર દમામ દરસાવી હો જી</p>	<p>૨</p>
<p>સ્વજનો શું વૈર ને દુર્જન શું મિત્રતા વિણુ રે વિચાર તેં કાપેલાં હો જી. ઠાંઠેલ દુઃખર્મા ધીકેશ માનવી એને તેં આજ દાપેલાં હો જી.</p>	<p>૩</p>
<p>સાચાબોલાને તું શત્રુ સમજતું મહેયેમીઠાને મિત્ર માને હો જી દોષ દેખાડે એને અગાની માનતું અંધ બનીને અભિમાને હો જી.</p>	<p>૪</p>
<p>દેખીને પરદુઃખ લોકું દરખાપ તું મહેયે લાગણીઓ બતાવે હો જી, અંતરનો દેવ શું એથી અગમણ છે પારો તે કાઈ શું પચાવે હો જી.</p>	<p>૫</p>
<p>અદકાને ભેઈ તને ઇર્ષ્યા રે આવતી ડહાપણના તારા ઇજરા હો જી, દોષો શોધીને એના દેખાડે અન્યને ભણે શું લોક બિચારા હો જી.</p>	<p>૬</p>

- સારામાં સાઈ તારે જોઈએ છે સર્વ ને
ખીજને બાદશે પતાવે હો જી,
આજ વારા એના તો કાલ્ય તારા આવશે
કર્મો ચમકાર એ જતાવે હો જી. ૭
- ગુણમાં અવગુણ ને અવગુણમાં ગુણ તું
તારી મરજના માન્યા માને હો જી,
સાર્યાં સ્વરૂપ તને કોનાં ન મૂઝતાં
મસ્ત ખાન પાન દેહ બાને હો જી. ૮
- મુખમાંએ દુઃખ અને દુઃખમાંએ મુખને
માની લીધાની ટેવ તારી હો જી,
કામ ક્રોધ લોભ મોહ મદ મન ધારી તેં
મુખ દુઃખ દીધાં વધારી હો જી. ૯
- આ તારી ટેવ તો દીપુ તળાવનું
વિસ્તારે ધાકે વિધાતા હો જી,
સમજી જા શાનમાં આવીજ બાનમાં
રીઝવો લે જીવ જે સીદાતા હો જી. ૧૦
- પણ પળમાં પાલટે વેપ વિચિત્ર તું
એક નિશ્ચય નહીં તારા હો જી,
ધારે તું કંઈક અને કંઈક કરી બેસતું
એવા સ્વભાવ નહીં મારા હો જી. ૧૧
- નક્કી તું માનજે ચિત્રગુપ્ત ચોપડે
પાકે અક્ષર સૌ લખાતાં હો જી,
આખર એ આકરં પડવાનાં તુજને
વાવેલાં ફોલા ચખાતાં હો જી. ૧૨
- સમજી સંસારીને દક્ષ દેવ આદિને
તારા પ્રભાવ તું જતાવે હો જી,
કોને રીજાવતું કોને રીજાવતું
મરજી મુગ્ધ તું નચાવે હો જી. ૧૩

માઈ હું, મન, તને તારા મુખ કારણે
 વાઈ વિષમતા વિસરવા હો છ,
 એના ઉપાય એક અલુભૂત સૂચનું
 રનેડેથી રચામને સમરવા હો છ. ૧૪
 તારાં સ્વરૂપ એ રનેડે સમઝવશે
 દાખવશે દોષ કેમ આવ્યા હો છ,
 વસ્તુ વિવેક કર્મ ધર્મો જતાવશે
 કરજીના ધામ એ કહાવ્યા હો છ. ૧૫
 જાતે તું જડ માટે ધડવું પડે તને
 ત્રિગુણી પ્રાંધિ ધાટ આપે હો છ,
 તારે ક્યાં જાણવું તારે ક્યાં માણવું
 ધડશે સુતાર ધાટ માપે હો છ. ૧૬
 આવા આકાર સૌ અહંકારે આપીયા
 ધારી રંગેગુણ રાગે હો છ,
 થાએ સાત્વિક તો શુદ્ધ સ્વરૂપમાં
 સમતાં આ બૃદ્ધ બધી બાગે હો છ. ૧૭

પ્રભુનાં મનન

(બે દિનના મેમાન૦ એ રાહ.)

નિત્ય મનન કરો, મન મારાં, પ્રભુનાં નિત્ય૦
 નિરંતર ચંચળ જે રહેનારાં.   પ્રભુનાં ૧
 દ્રશ્ય વિષે દ્રષ્ટિયો જેની,
 બહાર સદા ફરનારાં.   પ્રભુનાં ૨
 જેહ વિના જડ રૂપજ પોતે,
 એ નહીં ઓળખનારાં.   પ્રભુનાં ૩

વિષયાનંદે ને સુખ માન્યાં,	
અંતે એ સુખ ખારાં.	પ્રભુનાં ૪
અમર સુખોનાં જ્યાં છે ઝરણાં	
અંતર સર એ ન્યારાં.	પ્રભુનાં ૫
એમાં સરતાં ભવજળ તરતાં,	
એ સમજે મન મારાં.	પ્રભુનાં ૬
એક વખત અનુરાગો એમાં	
ઠહી નહીં ચાસે ન્યારાં.	પ્રભુનાં ૭

જો જ એ દેવ ના દુભાય

(ધન્ય નેણે હરિ ગુણુ એ રાહ)

તહારે મહેલે વસે છે મહારાજ, જીવરાજ, જરા જો જો એ દેવ ના દુભાય.
 રજે તારી અજાણુમાં એ જાય, જીવરાજ, જરા જો જો એ ટેક ૧
 હાજર રહેજે તું નિત્ય એની હજીરમાં, રખજે એ રાજ રૂઢી જાય. ૨
 તું એ છે રાય અને એ યે છે રાય તોય, એની બરોમરી ન થાય. ૩
 તું તો શરીર-રાજ એતો સંસાર-રાજ, વ્યક્ત અવ્યક્ત એ સમાય. ૪
 ધટતાં રે માન એને આપવાને આજ જીવ, સેવામાં રહેજે સદાય. ૫
 ઠામ ક્રોધ ક્ષોભ મદ મિત્ર મોહે માનીઆ, ચેત્ય એ તો યત્ન સમુદાય. ૬
 તારી સંગાથે એને દેખશે એ દેવ જો, તો તો નહીં લે એ તારી છાંય. ૭
 શાન્તિ ભક્તિને ક્ષમા દાસી તેં તેવડી, એ તો યયા છે અન્યાય. ૮
 સાથે રાખીને એને આપ સદા માનવો, રાજેના રાજ રીઝી જાય. ૯
 એ છે સમ્રાટ એને રીઝવવા માટ જીવ, કર રે કંઈ આજ તું ઊપાય. ૧૦
 રીઝે તો રાજ દે ખીજે તો રાજ લે, ચેત્ય તું ચતુર શેં વવાય. ૧૧
 માયા મદિરા પી મહાલે તું મોહમાં, તો તો જરૂર રાજ જાય. ૧૨
 શરણે જશે તો તને રનેડે સત્કારશે, ખોટી રજે તું હવે થાય. ૧૩

દેવોના દેવ તોય દીનને દયાળ છે, દાસ જો થઈને તું જાય. ૧૪
કરતાં ઉપેક્ષા એ દેવ દુભાય તો, સસૃતીના સાલ નવ જાય. ૧૫
આજ એને રીઝવે તો આપે અમૂલ્ય પદ, અતે એ રથાને રથપાય. ૧૬

અટલ વિશ્વાસ

(દેખા નહીં કંઠુ સારંગ-એ રાહ.)

મન રાખ્ય હરિ વિશ્વાસ, રે મન રાખ્ય અટલ વિશ્વાસ,
તારી ત્રિકમ લે છે તપાસ રે, મન રાખ્યં ૧
અણૂની વેળા આપે આવી, ખગરો રાખે ખાસ રે, મન ૨
શુધ સંકલ્પો સત્ય કરીએ, અઝણુ પૂરે આશ રે, મન ૩
કર્ષ કર્ષ કર્મ કઠોર હશે પણ, કેમ ગણે તુલ્ય ખાસ રે. મન ૪
દીનબંધુનાં મિરદો એનાં, નીચા મૂકજો શ્વાસ રે. મન ૫
સમરથ સ્વામી શિરપર તારે, મા મૂકીશ નિશ્વાસ રે. મન ૬
એહ બગસા હશે અધૂરા, એટલુ રહીશ ઉદાસ રે. મન ૭
વ્યવહારે વિશ્વાસ કરે પણ, અંતે યમસ નિરાશ રે. મન ૮
રમણિય લાગે વિષય સુખો પણ, કરગે એહ વિનાશ રે, મન ૯
સુખ સોધે સંસારે પણ ત્યા દુઃખ ભર્યા ચોપાસ રે. મન ૧૦
વિપદ સમયમાં ઠાઈ ન સાથી, એકજ એ અવિનાશ રે. મન ૧૧
શ્યામ રમણુમાં સુખ મગે એ, ખીજે કયા છું તપાસ રે. મન ૧૨
આવગણુ આણે આપ જણાવા, થાવા નવ દે દાસ રે. મન ૧૩
ચાલક પાપક એ મર્વેના, રહે હરિને વિશ્વાસ રે. મન ૧૪
સર્વેશ્વર એ સહજ પ્રીતિએ, ગણુગે નિજનો દાસ રે. મન ૧૫
સમદર્શિ પણ રાખ્યાગતની, નીતિઓ એની ખાસ રે. મન ૧૬
એને શરણે સર્વ સમર્પા, રાખ્ય અટલ વિશ્વાસ રે. મન ૧૭
રમા રમણુ એ હૃદયે રમશે, અનુમદકર અવિનાશ રે મન ૧૮

આપ બળે વિશ્વાસ ન આવે, એ બળ એની પાસ રે. મનં ૧૯
 પ્રેમાધીન છે પરમેશ્વર એ, બેઠો જાણે દામ રે. મનં ૨૦
 રનેલી વિના એ કોને જણવે, આપ તણાજ વિલાસ રે. મનં ૨૧
 એટલું કરીને નથી અટકતા, અંતર પૂરે વાસ રે. મનં ૨૨
 હેલ્યા ખેલો એહજ ખેલી, ખેલ કરેજ ખલાસ રે. મનં ૨૩

જીવનની ઝંખના

(તારી કીણી કળા ન દળાયું એ રાહ)

હરિ મહારા જીવનની ઝંખના એક, કરવા જગના રે છેક વ્યતિરેક.
 ત્રિકમ તમ વિષ્ણુ રાખે કો ટેક, અમારા દાળીને દોષો અનેક. ૧

સાખી— જીવને ઝંખ્યાં આપતા, આપ સદા અવિનાશ,
 અમને આપો આટલાં, આપી ઉર પ્રકાશ. ૨

આપે આપ્યા છે કોણ અખિલેશ, અમારે અંતર રહ્યાં એ આદેશ,
 પાળવા પૂરા કર્યાં છે પ્રવેશ, રમવા આ તો લીધેલા છે વેપ. ૩

સાખી— કર્યાં નિયમ પ્રતિપાળજો, એમાં શેના પાડ,
 પ્રભુ પરીક્ષા ના ધટે, દાસ લકાવો લાડ. ૪

હરિ મહારે દેએ તમારી છે દામ, સાથ તમે આપ્યા છે મુંઢરસપામ,
 અંતરયાત્રી જાણો છો તમામ, અંતમાં આપે છો પૂરણકામ. ૫

સાખી— માયા એ ને માનીઆ, જીવ જગત આભાસ,
 નિશ્ચે એ નશ્વર દીસે, આરોધ્યા અધ્યાસ. ૬

નહી એનાથી ચાલું અસંજ, તજવા રાગોએ લાગેલા રંગ,
 આત્મા અમર સદાએ અર્થજ, જોળણી લેવા રાખીને ઉર્મંગ. ૭

સાખી— અણુઘટતાં અભિમાન આ, દેખી ન દેજો દોષ,
 અંતે જીવ એ સિવ તો, નામરૂપે શા રોષ.

જીવના જોશો નહીં રે હરિ હંગ, આપના આપો સદાએ વ્યાસંગ,
 જોયા જીવો એ આપ ને અંગ, સંગ છો આપે સદાએ અખંગ. ૯
 સાખી—હિતકંઠા આપી તમે, ને પ્રગટાવ્યા અનુરાગ,
 અધવચ સાચ ન છોડશો, મોહન છો મહાભાગ. ૧૦
 મ્હારે અંતર એવા અભિલાપ, અંતમાં જનવું જરૂર કૈલાસ,
 કરવા પાથે કોશોના વિનાશ, વરવા એકે અખંડ અવિનાશ. ૧૧

ૐ ૐ ૐ

આનંદ રેલ

(હું તો દોઢે રમું એ રાહ)

આજ અંતર અભિલાપા પૂરી થઈ,
 પ્રભુ પ્રેમે એ પ્રિયની ઝાંખી થઈ. આજ ૧
 દેવ દર્શનની ભાવટ ભાગી ગઈ,
 દ્રશ્ય દ્રષ્ટાની પાર લેહ લાગી ગઈ. આજ ૨
 જ્યાં જ્યાં નજરે કરે ત્યાં નાથ ન્યાણું તને,
 આવે અણુગણ રૂપે બીજું કોણુ રે બને. આજ ૩
 સત્યચિત આનંદે જગ રેલતાં દીઠાં,
 હરિ હોય નહીં તો એ કેમ લાગે મીઠાં. આજ ૪
 મને એમ હતું જે હવે શું રે થશે,
 આવા સુદર સંસાર શું જૂઠા હશે. આજ ૫
 હોય જૂઠા તો પ્રેમ કેમ છૂટે નહીં,
 ત્યાં તો દીઠા મોહન મે તો માયા મહીં. આજ ૬
 વિશુ વિશ્વે વશ્યા રે જેમ દૂધે મહી,
 રયામ સુદર સંસાર સારે દીઠા સહી. આજ ૭
 અણુ અણુમાં અનંત એ ઓપી રહ્યા,
 નામ રૂપે અમર જ્યોત રોપી રહ્યા. આજ ૮

બ્રહ્માંડે બ્રહ્મ ઓતપ્રોત એ રમે,
 એના વિણુ ણીજી જીરને ન જોવાં મમે. આજાં ૯
 દેવ દર્શન બધે દિવ્ય દ્રષ્ટિ વડે,
 નવ નવશે રૂપે એ નાથ નજરે પડે આજાં ૧૦
 મહારાં અતર દર્શન આનદથી ભર્યા,
 જગજીવન, જગ, જીવ એક રૂપે ઠર્યા. આજાં ૧૧

કથમ વળશે ઉપકાર

(તમારા બે દિનના મેમાનં એ રાઠ)

પદ્માયા કથમ વળશે ઉપકાર, તમાગ કથમ વળશે ઉપકાર,
 અમારા અપકૃતને જૂવનાર તમારાં ટેક. ૧
 દેહધારી નવ દોષજ બૂલે, તમે નવ ગુણુ જૂવનાર ૨
 અજ્ઞમેળ એક નામ હિયાર્યો, તમે તો તારણુ હાર. ૩
 સમર્થન ઠાઈ સમજવા તમને મન જુદિ વ્યાપાર ૪
 આખા આયુ અજાણુ વિત્યા, હતા ક્યા એ જોનાર. ૫
 આવાં અમરો શાને કળ્યા, અનુમદના કરનાર. ૬
 સમર્થ સાથે સદાચો આપી, કર્મ ગતિ હરનાર. ૭
 મિરદ તમારાં આશુનોપને, જૂલ્યાતિ હરનાર. ૮
 મનમોહન શુ કહિયે તમને, વદન વારવાર. ૯
 એદ વિના ન ઉપાય અમારા, અવવળન આધાર ૧૦
 શ્રમ આપ્યા ને મર્વેશ્વરને, ક્ષમા કરો કિરતાર. ૧૧
 ઉપકારોની અવધિ આજે, ગરજુતણા અધિકાર ૧૨
 યાયુ એમાં એટલુ ઉમેરો, અખડ ગૃતિ ગે માર ૧૩

અન્ય ન ગણુશો આ આચારે, જીવના આ વ્યવહાર. ૧૪
 અધિર બની દાં અધિકે જ ઇચ્છું, બધાં નહીં સાંભળનાર. ૧૫
 દ્રષ્ટા દષ્ટ્યો દૂતે સમતાં, એકે શા ઉપહાર. ૧૬
 શર કરતાં શિવ જીવ બનો છો, સમાપ્તે સરજનહાર. ૧૭

મધુરી વેણુ

(તમારા બે દિનના મેમાન૦ એ શબ્દ)

અહો અમ અંતર સ્થામ સદન, વગાડે મધુરી વેણુ વદન.
 અલૌકિક આપે એ દરશન, વગાડે   ૧
 એ સુખ સંવેદન ક્યમ કરિયે, નદવર નિવેદન.   ૨
 વાણી વિષય નહીં વસ્તુ એ જ, વદી કરિયે વર્ણન.   ૩
 ધન્ય ક્ષણોમાં આ આનંદો, અખંડ ન એ સંપદન.   ૪
 રખલન થતાં વૃત્તિનાં થાતાં, હંદ તણાં દરશન.   ૫
 કર્મ કષાયો કૃપાકટાક્ષે, માવ કરો મર્દન.   ૬
 અપાનંદ અવર સહુ સુખમાં, નિરવધિ સુખ સ્તવન.   ૭
 નિરંતર રમૃતિ-સુખ ઇચ્છે અંતર, કૃપા કરો ભગવન.   ૮
 ન્યારા નહીં પણ પ્રભુ તમે તો, કરવા યોગ્ય સ્તવન.   ૯
 જીવ ને શિવ હું ક્યમ સરખાવું, શરીરીના સ્વામીન.   ૧૦
 સિન્ધુ તમે હું ગિન્દુ સામળ, નિર્ગુણ નિરંજન.   ૧૧
 સમર્થ છો સામળ સહુ કરવા, મોહન મધુસૂદન.   ૧૨
 અથવા હંદે આ આનંદો, ભવ ભવ છો ભગવન્ન.   ૧૩
 અભય અમે નવ વિસરે આપ્યાં, વચનો ચકુનંદન.   ૧૪
 અખંડાનંદ સુભાગી બકતો, એને અમ વંદન.   ૧૫
 રમરણુ સંવેદન આતો સામળ, પ્રભુ ક્યાં છો પરિચિત.   ૧૬

કાલાં ઘેલાં કવનો

(ધનાશ્રીની ચાલ.)

કાલાં ઘેલાં એ કવનો કખૂડ્યાં, કનૈયે કાલાં ઘેલાં એ	
એમ બાણી અંતર અતિ હૂડ્યાં	કનૈયે ૧
કોની એ જિમિ કાણે એ નિમિ,	
એનાં જ બાન મન ખૂડ્યાં.	કનૈયે ૨
સત્ય તત્ત્વ સેરવી, દ્રષ્ટિયો ફેરવી,	
મન માયાનાં મૂલ પશુ મૂડ્યાં.	કનૈયે ૩
નિયનાં નિવેદનો, ચિતનાં સંવેદનો,	
જીવન જર્ણાએ જે મૂડ્યાં.	કનૈયે ૪
કવનો એ આપનાં, સતવનો એ આપનાં,	
નાથ ! નથી અન્ય, નેણ ખૂડ્યાં.	કનૈયે ૫

❀   ❀   ❀

આજે આનંદની હેલી

(મન્ય નેણે હરિગુણ ગાયાં એ શદ.)

આજે આનંદની હેલી, જે જીવરાજ, આજે આનંદની હેલી	
તને પ્રભુએ કૃપા એ કરેલી.	જે જીવરાજ ૧
સુકૃતની વાડીએ વૃત્તિની વેલીઓ, ભક્તિ રૂપે છે ચમેલી.	૨
જિમિ અપાડ ધન રસિઆએ રેલઓ, ખાલી રહી છે ચમેલી.	૩
પૂજવાને જોગ શિવરૂપ એમાં પીપજો, અડીને છોડેલી ચમેલી.	૪
અશ્વત્થે વેલીઓ વીંટી વળી છે, પોતાનાં બાનને મૂકેલી.	૫
વાડયો એ વૃક્ષ કાંઈ વાવ્યાં વિચારનાં, સંતોએ શાન્તિ કરેલી.	૬
જાંપે જમાદાર રાખ્યા વિવેકના, પેસે ન બેંશો માતેલી.	૭

માયા મહિરીઓ પેદી શકે ના, વિવેકે વાટચો રોકેવી. ૮
 નામોના નીર નીક રેવી રહ્યા છે, ખીલી ચમેલી અનમેની ૯
 આનંદ-વામે એ વાડીઓ બરેની, પ્રેમ-પરામ રહ્યા રેવી ૧૦
 બુદ્ધિની ખ્દારે જીવ ખેલી રહ્યો છે, કરતો અમગ રહી કેનિ. ૧૧

એની એધાણી

(ધનાશ્રીની ચાલ)

હરિ તહારીજ વાત એઁ વ્હાની, હવે તો હરિ તહારીજ૦
 તુજ વિષુ ખીજ વૈખરી નમાલી હવે તો હરિ૦ ૧
 તુજને રમગવે એને રનેહી દુઁ માનતી,
 ભર્મિ એ ઉપર નિરાની હવે તો હરિ૦ ૨
 જ્ઞેવારી વ્હાન મે તો નમ્થી રે નાણીઆ,
 જીવન ખોવાય જ્યા ખાલી હવે તો હરિ૦ ૩
 સારી નકારી નથી સમતી મસારની
 હૈયુ છોકે છે એણે હાલી હવે તો હરિ૦ ૪
 શુ કરીએ સ્યામ કધક કાને એ આવતી,
 ખીજે મનેથી જાય ચાલી હવે તો હરિ૦ ૫
 અતર વશીને વાટ રાણી તે વાનમા,
 વાધે ન માયા મવાલી હવે તો હરિ૦ ૬
 ધમ્મા એ ગોઠવણુ તાગી ગોપાન દુ,
 જોઈને વારી વનમાલી હવે તો હરિ૦ ૭
 આવા ઉપકાર તારા એક બે નથી રે નાય,
 નિશ્ચે તે હાય લીધા જાની હવે તો હરિ૦ ૮
 એની એધાણી એજ જાણુ જીવન કે
 શ્રુતિ તે આમ તુંમા વાળા હવે તો હરિ૦ ૯

સ્વમાં ઉડી ગયાં

(રોક્યો પનપટ રસિયા રાજા એ-રાહ.)

- હરિ હાથે તપાસે તમે દેયાં,
સામજીઆ સ્વમાં ઉડી ગયાં,
ત્યાં તે માયા રમે કે રમે સૈયાં,
સામજીઆ સ્વમાં ઉડી ગયાં. સાં ૧
- હરિ તારી માયાના અમે છાયા, સાં
માયા કાયાએ જોયા જઠુરાયા. સાં ૨
- હરિ દ્રષ્યો દીકાં રે સૌ વિનાશી, સાં
એના અંતરમાં જોયા અવિનાશી. સાં ૩
- આદિ અંત વિનાનાં કે ન જોયાં. સાં
મધ્યે સંધ્યા રંગે રાગ્યે રેવાં. સાં ૪
- હરિ અમર આધ્યા છે આ આધારો. સાં
તેણે માયાએ માંડ્યો આ હારો. સાં ૫
- જોને જોતું તેને રે મન મ્હોતું. સાં
એને ચાતું નથી કે કારણ જોતું. સાં ૬
- હરિ ધડીએ ધડીએ એ કરે જૂથો સાં
એની જાતો જણ્યેથી બેઠે ખૂલ્યો. સાં ૭
- પરા પડદા ચરીને ત્યારે જોયાં. સાં
ત્યારે જ્યોતિ જોઈને મન મ્હોયાં. સાં ૮
- હરિ અંતર જોયા રે જ્યારે હસતા, સાં
ત્યારે દીદા વળી રે સૌમાં લસતા. સાં ૯
- અવિનાશી આનંદા આપે લ્હાયા. સાં
મમ માયાએ રમતા રઘુરાયા. સાં ૧૦
- જન જણે નહીં રે પૂરી માયા. સાં
ત્યારે મન ક્યાંથી જણે જમરાયા. સાં ૧૧

મને માયાની પારે ના જોવાતું. સાં
 જૂઠું જૂઠાએ રહે હરખાતું. સાં ૧૨
 વિશુ જેને આપ્યા આપે વિવેકો, સાં
 એણે કરીઆ માયાના વ્યતિરેકો. સાં ૧૩
 એના અન્વય થયા રે આત્મારામે. સાં
 ન્યાં જીવે ત્યાં સામળ દેખે સામે. સાં ૧૪
 વિશ્વે વ્યાપી રહ્યા રે વિશુ આપ. સાં
 તત્ત્વે ત્રિકમ દેખાતાં નથી તાપ. સાં ૧૫
 સાચે સ્નેહી થતું તો નથી રહેલું. સાં
 ધટે ધડિયું માયાએ મન ધેલું. સાં ૧૬
 હરિ બાળું જાણીને એને બોધો. સાં
 નીકર નાદાની એની નવ નોંધો. સાં ૧૭
 હરિ તમથું વાતો શી અમે કરીએ, સાં
 મન ધેલું મારે તો આ ઉચરીએ. સાં ૧૮
 હરિ અદ્વિતે કહેવાં સ્હેવાં શેનાં ? સાં
 જીવ જૂદો પડ્યો એ દુઃખ એનાં. સાં ૧૯
 માયા સંગો લગી તો દૂદો સ્હેવાં. સાં
 પ્રેમે દૂતો ધટે ન તમને દેવાં. સાં ૨૦
 પ્રજુ પ્રેમે સ્વિકારી એને બેળે. સાં
 દીનમંદુ દયાથી એને જોળે. સાં ૨૧
 હરિ બેળે સ્વપ્નાના બજુકારા, સાં
 હવે જીધે નહીં એ જોળે ધારા. સાં ૨૨
 જાગ્યે જોયા તેવારે સદા રહેજો, સાં
 સર્વે જાવો સાક્ષીએ સદા વહેજો. સાં ૨૩

અંતર-સંદેશ

(ધન્ય જેણે એ સદા)

અંતર સંદેશ એક આવ્યો, અવિનાશનો, અંતર સંદેશ
 અમે છાતીએ એહને છપાવ્યો. અવિનાશનો (૨૬.) ૧
 —'આપે તું શિવરૂપ છાયાએ જીવરૂપ, અંતરને આરસે છવાયો. ૨
 માયાએ આત્મતેજ આપી રવાદુ હવેજ, અગ્નિને જીવને નચાવ્યો. ૩
 એ છે પરા પ્રકાર, અપરા તું આપ ધાર્ય, આત્મ પ્રકાર એમાં આવ્યો. ૪
 જડ એ ચેતન સમ, ભાસે એ સર્વ બ્રમ, વાદળીએ ચંદ્રને ચલાવ્યો. ૫
 ઇંદ્રિય ને દેહ મન બુદ્ધિ આદિ સહુ, જીવે સંસારને જમાવ્યો. ૬
 મિથ્યા એ સર્વ તત્વ દેખે ન આત્મ સત્ય, અધ્યાસે એક રે બનાવ્યો. ૭
 અવિદ્યા અહંકાર મૂળ, સરજીવે જીવ મૂળ, જન્મ જગત એમ આવ્યો. ૮
 તું તો અસંગ આત્મ, એ છે સર્વ અનાત્મ, છોડી દે સંગ એ કરાયો. ૯
 જૂઠું જગત જાણુ, જુદા જીવે પ્રમાણુ, આત્મ વિવેક જવ આવ્યો. ૧૦
 સૌંદરીએ સાપ જેમ, ઘણે સંસાર એમ, સમજીવે સંસારને સમાવ્યો. ૧૧
 આપું હું આત્મ તેજ, જાણું અભેદ એજ, લક્ષ્યે એ જે મહેજ લાવ્યો. ૧૨
 ટાળી સંસાર તાપ, જાણું હું આત્મ આપ, અમર પ્રબંધ એ કહાવ્યો. ૧૩

૧૦ ૧૦ ૧૦

કીરણનાં અજવાળાં

(હરિનીત હંદની ચાલ)

પ્રભુ ધન્ય ક્ષણુએ કર્ષ હશે, જે મહે અમરપદ માગિયાં,
 કે બાપ તુજને જાળનાં, એ વચન વ્હાણાં લાગિયાં. ૧
 પ્રભુ પૂછશે કે સ્વપરના, શું ભેદ હજી ના જાગિયા,
 વાતો કરો વેદાન્તની, માયાભયો કાં જાગિયા. ૨
 નવ ધોરે નાથ વિટંબણા, તોય હિર બાર જતા નથી,
 અખંડ આત્મરતિ મહી, જીવ જાવ સિયર ચતા નથી. ૩

ક્ષણ એક શંકા આવતી કે ભિંમિઓ કાં ઉઠતી,
 કે કૃપા થાતાં આપની, વરી વધુ વિદ્યા તૂટતી. ૪
 ને વૃત્તિએ વિશુ વિલસતા, એ ધન્ય ક્ષણુ નવ રહે વધુ,
 તેકાજ દલમે આવતા, મનને સદા દેવા મધુ. ૫
 કેા કિરણ ત્હારા તેજનાં, ઘટ બદાર અજવાળાં કરે,
 આશ્રય એનાં અંતરે, હજી અજ યમને કાં કરે. ૬
 એ વિલાસો વિદ્યાતણા, મહા પંડિતે ના પારખ્યા,
 તો અમાઈ દરિ શું મળું, ને જાપ એ પાને લખ્યા. ૭
 હસશે દરિ વળા દંદથી, પણ ઉર નમી નમી જાપ છે,
 એ નમ્યા ઉર ઉઠે નહીં, એ અપેક્ષાએ યાપ છે. ૮
 અમ કિનારા અહીંઆં સૂંધી, ચલું પાર ત્હારે હાથ છે,
 જવ બરોંસાએ કાપશું, તારણુ અમારો નાથ છે. ૯
 ઉરઅબ્ધિ લહેરો જાહેતી, તરંગ રંગ નવા ધરે,
 ઉદ્ભવ વિલય એ અબ્ધિએ, ના બેઠ એમાં કેા ખરે. ૧૦

શાન્તિનાં મૂલ

(સર્વ તજીને ભજ્યએ એ શબ્દ)

શાન્તિને મન પૂછે ત્હારાં મૂલ શાં !
 સૌ ધ્રુવે બાઈ કહેને તારાં કુળ જો,
 કેાને તું વરતી ને કોણુ વિસારતી,
 શેણે સૌને ચિત્ત અશાન્તિ મૂળ જો.   શાન્તિને ૧
 દહે શાન્તિ હું સહવિદ્યાની દીકરી
 પુરણુ બ્રહ્મ પિતાની પુત્રી પ્રમાણુ જો,
 આત્માને વરીને હું વિષ વિસારતી;
 સ્વરૂપાનંદે લેતી અમૂલી લ્હાણુ જો.   શાન્તિને ૨

અંતરમુખ વૃત્તિએ હું વિધરી રહી,
 ક્ષણ નવ સૂજતી સ્મૃતિએથી મસારને
 નશ્વરના નેહોએ હું હળતી નથી.
 ખેલુ નહીં હું ખોટ તણા વેપારને. શાન્તિને ૦ ૩
 સત્ય અને સંતોષ અગારી રહાયમાં
 માયાવી મનમાં નહિ મ્હારાં સ્થાન ને,
 સંસારી નથી શોધી શક્યા મૂળ કુળને
 મુજ વિષુ મિથ્યા યાત્રીના સૌ યાન ને. શાન્તિને ૦ ૪
 જીવશુદ્ધિ મૂકી ને તું તુજ જાતને
 પ્રીતિ મૂલ ને મુજ કુળ છે વૈરાગ્યને,
 અમર સુખોમા તો હું એકજ રાખતી,
 આત્મ વરેલી, અખડ મમ સૌભાગ્ય ને. શાન્તિને ૦ ૫

ઈશ રતન

(હરિગીત છંદની ચા૧)

આજ ઈશ મુજને શુ થયું ને સ્વતિ કરે હું તાહરી,
 વેદાદિ જ્યાં પહોંચે નહીં, ત્યાં કોણુ શુદ્ધિ માહરી. ૧
 પ્રભુ તુંજ શુદ્ધિ, તુજ શુદ્ધિ, રિદ્ધિ તું ત્રૈલોક્યની,
 મનવાણી તુજ વિશ્વજરા, વળી મુક્તિ તે સાક્ષોક્યની. ૨
 વિષુ વિશ્વ તું વિશ્વેશ તુ, વળી ઈદ્ર બ્રહ્મ બહેશતું,
 પરબ્રહ્મ પૂરણુ શેષતું, જન બક્ષતનો આદેશ તુ. ૩
 પ્રભુ યાન તું અયાનતું, આ સૃષ્ટિનો જયવાન તુ,
 દશરથ ગ્રહે શ્રીરામ તું, ગોકુળ વિષે વળી કલાન તું ૪
 પ્રભુ મચ્છ કચ્છ વરાહ તુ, નરસિંહ વામન રૂપ તું,
 ધરી રૂપ નાના અવતરે, એ ભક્ત કાજ અરૂપ તું. ૫

ઈશ ઉદય દારણુ સૃષ્ટિનું, શા ઉદય તે હરિ તાહરે ' ૧
 પણુ જગત કાગણુ અવતરે, બતાવવાને રાહ રે ૨
 પ્રભુ સુર તું અસુર તુ, સહુ ઊરમા ભરપૂર તું, ૩
 વળી દૂગ્ધમા પણુ દૂર તું, મુરારિ મારણુ મુગ તું ૪
 પ્રભુ સૂર્ય તું વળી ચંદ્ર તુ, નક્ષત્ર ગણુ નખને વિરે,
 પ્રભુ તેજ તારા પાયર્યા, બ્રહ્માડમા તે ચોદિશે ૮
 પ્રભુ ભૂતમા અહુતમા, વળી ઋતમહો અનૃતમા,
 પ્રભુ પૂતમા અપૂતમા, વળી વૃષ્ટિના અમૃતમા ૯
 પ્રભુ શાન્તમા વળી બ્રાન્તમા, ને દાન્તમા એકાન્તમા,
 શાન્તી જને જાણ્યો તને, જે વરણ્યો વેદાન્તમા. ૧૦
 પ્રભુ રચણ વિષે તુ જળ વિષે, તું બળ વિષે તુ ચળ વિરે,
 પ્રભુ ફળ વિરે તું દળ વિરે તુ, બળ વિષે તું છળ મિષે. ૧૧
 પ્રભુ આદિ તું વળી અત તું, અળી મધ્યમાં એ તું રહ્યો,
 સહુ સૃષ્ટિમા વ્યાપી રહ્યો, પણુ મોહ વ્યાપ્યે તું મયો ૧૨
 આનંદ તું અનંગ તુ, અનવ તું મહત તું,
 સુખ કુખ મિરે સસારના, આભારનેન વદત તુ ૧૩
 પ્રભુ સાર તુ સંસાર તુ, અસારનોયે માર તુ,
 રણુકાર તું, રણુહાર તું, રણુઝોડ પારાવાર તું ૧૪
 તુ લક્ષ્મી તુ મહાલક્ષ્મી તુ, ગૌરી અને ગયાય તું,
 સાવીત્રી તુ ગાયત્રી તુ, વંળી શારદાએ માય તું ૧૫
 પ્રભુ પુરુષ તું પ્રકૃતિ, અદ્વૈતમાયે દૈત તુ,
 પરિહિન પૂતણુ માનીઓ, એ ઉવનું જીવત્ત્વ તું ૧૬
 મહા ભૂત પએ તુજ વિરે, મહતત્ત્વ તે પણુ તુંજ છે,
 એ પરાપાર દ્રષ્ટિ નહીં, કે ન જાણે ત્યા શુંજ છે ' ૧૭
 પ્રભુ તુજને કે પ્રીતશે, જે પ્રાછતો તો કેણુ એ ' ૧૮
 એ ભેદને જાણુ નહીં, કહો ભેદ ભાગે કેણુ એ ' ૧૯

પ્રભુ સ્તુતિ તારી ન આવડે, તું રખે મુજને ખીજતો,
 પણ દીનશ્રી ગિરદ તારાં, જોધને જીવ રીઝતો. ૧૯
 પ્રભુ તું રીઝાવે, તું રીઝે, રીઝ ખીજ એ સૌ તુંજ છે,
 તું તું બધે તું તું જ તો, 'તું' 'હું' વળા એ શુંય છે! ૨૦

મદારીની માયા

(ધન્ય જેણે હરિશ્ચંદ્ર એ રાહ.)

જોતા કદી ન જગદીશ, જીવ દોષ જોતાં
 જીવે ક્ષીણ પોતાની અહોનિશ. જીવં ૧
 આપે જ ક્ષણ ને આપે ક્ષણાંડ એ, રમતા રે જીવને મિથ. જીવં ૨
 આપે બાજીગર આપે ક્ષણધર, બાપતાં કદાએ ન વિથ. જીવં ૩
 આપે મદારી ને આપેજ મર્કટ, નયબો નાચે એ કપીશ. જીવં ૪
 જાણે છે મંત્ર અને હાથે છે દોરીઓ, જૂલ્યો નથી કિનનીશ. જીવં ૫
 માણીક રીઝાવવા મર્કટ ભાગનો, નાખીને નિજનાં શીશ. જીવં ૬
 ચાહે ચતુર એમ સોંપી મંસાર તો રીઝે ક્ષણાંડનો અધીશ. જીવં ૭

દેવશયની

(અવધપુરીનો રાજા—એ રાન)

આજરે પાણીમાં પ્રભુ પોદીયા, પદ્મા અધિ છે પાવ,
 જીવને જગાડી સૂતા સામજો, ચેતી ચતુર જ જાવ. આં ૧
 રવાળી સૂવે ને સેવક જાગના, એ તો રાજની રીત,
 અનુચર આજ્ઞાઓ પાળતા, રાખી પૂરણ પ્રીત. આં ૨
 અખંડ ઉજાગર ને રહે, એ તો વૃત્ત રે કહેવાય,
 જોવા જીવનનાં રહવાર એ, એકચિત્તે રે ચ્દાય. આં ૩

- રમઝા સેવાએ જીવન વડે, એ તો જગ્યા મળ્યાય,
નહોતર નિંદાએ વધી ગયાં, જેની ખમવી સિંચાય. આ૦ ૪
- જાતવતા રહે જાગતા, દરે લખુ દલાય,
ધર્મ રૂઢે એના યાવ છે, નિમે દાસદવાસ. આ૦ ૫
- રાજ સૂચે ને ગ્યા જાગતાં, ગણે દામ તપામ,
કોણ જગ્યા ને કોણ જી પિયા, એના દેતાં કીમામ. આ૦ ૬
- અર્ધાંજનગ્યાને દડિ ગખના, સદા પોતાની પામ,
જાધ્યા ને દુરુમ ઈશુગના, જાવ માયાને વાસ. આ૦ ૭
- નિંદામાં નિર્ગુણ જાગતા, જીવ જાગતા મૃત,
વિગ્ના એ જાણી વારતા, હોડી દેતા અનૃત. આ૦ ૮
- જીવરૂપે શિવ જામતા, એ તો માયા-વિયામ,
જીવન જીવનાં એટલાં, જાણવાં બાર માસ. આ૦ ૯
- આઠ મહીના રહેવું જામતા, જાગ જીવન જામ,
સ્વરૂપ રમૂતિ જે સદા ગહે, તો તો લાગે ન દામ, આ૦ ૧૦
- બાર મહિના કિંકર રૂપમાં, વ્યવહારે જે જાવ,
એને નિંદા જીવની જાણવી, ચતુરે ન સૂચાય. આ૦ ૧૧
- જપ તપ વૃત્તદરિ રમરખથી, જીવે ગહેવુ જાગત,
સુરતા સદા ગહે સ્વરૂપમાં, એવું નામ છે જત. આ૦ ૧૨
- જાગત સ્વપ્ન સુષુપ્તિએ, સાક્ષી જેહ સદાય,
એને જાણે તે સદા જાગતા, માયાએ ન લેપાય. આ૦ ૧૩
- જગ્યા જાધ્યા એ તો જીવનાં, સાક્ષી શિવ સ્વરૂપ,
એને જોતાં રહેવું જાગતા, જે છે જાગ્યું અનુપ. આ૦ ૧૪

અંજાને પ્રાર્થના

(ધનાશીની ચાલ)

મારા નિર્બળ કર ન વિસરશો, અંજા મારા નિર્બળ	
ઠોઠ ઠાલે ન કર પરદરશો.	અંજા મારાં ૧
અખંડ રહેજો મા અંતર મારે,	
દેહે ડમ દર્ધ પાછાં ન કરશો.	અંજા મારાં ૨
ખોળાના બાળને ખેલે લગાડી,	
ખોળેથી ના રે ખેસવશો.	અંજા મારાં ૩
ભરપૂર ભાવ ભર્યા તમે માડી,	
અનાડી આધાં નવ કરશો.	અંજા મારાં ૪
બાળ તમારાં મા હરિ હર બહા,	
અમને છુતે ના ભરશો.	અંજા મારાં ૫
બાળશુદ્ધિના બોલ આ અંજા,	
અંતર ના રે વિસરશો.	અંજા મારાં ૬
ભેદ ન જાણું તમારા ભાવોના	
બાળ જાણી ક્ષમા કરશો.	અંજા મારાં ૭
આજ દેહે મા અનુગ્રહ કરીને,	
જન્મ હાલાકી હરશો.	અંજા મારાં ૮
મૃત્યુ બાળકનાં ન જોશો જનુનિ,	
અંજા અમર મને કરશો.	અંજા મારાં ૯

અંબા અનંત બરપૂર

- (દરિયાને ઘીર એક દેરીની બુધદી, એ રાત)
- મા અંબા અચ્ચાંચ તું દેવે ને દાનવે
હું તો મા બાળ તારું નાનું દો છ,
અચ્ચાંચ પૂજન મા મુજને ન આવડે
એ તું અંનરમાં પાંગરું દો છ. ૧.
- મુતો સપૂત તને રૂનેદથી મેવના
હું તો મા સાડ તારાં માથું દો છ,
મા મારા ઉરમાં મા મારા મુરમાં
મા મા નામે જ અનુરાથું હો છ. ૨
- તારે તો માત છે બાગો અનંત પથ
મારે તો એક તું માતા દો છ,
જાઝાં રે હોય તોય કુરતાંને જોધને
અંતર ન હોય તને શાતા દો છ. ૩
- અણુસમજુ બાળ મા એકે તું રાખની
ઠાણા ઘેલા રે બોલ મુણ્ણતી દો છ,
માઆ આપીને મા મનડાં મનાવતી
અણુમોલ સાવ એને મણ્ણતી દો છ. ૪
- માથું માથું રે મા તારા એ ગ્રેમ હું
માથું નજરે જુજ મીડી હો છ.
જેમાં સમાયલાં સર્વસ્વ બાળનાં
એ તો અંજાજ એક દીડી હો છ, ૫
- જુજ સરખી માત એને કામના કશીયમા
સબર બગવલાં ઉર છે હો છ,
મા મારી આખમાં, હું માની આંખમા
અંબા અનંત બરપૂર છે હો છ. ૬

તુજ જીવનની જ્યોતિ

(તમારા જે દિનના મેમાન-એ રામ)

મા તુજ જીવનની જ્યોતિ, અમા તુજ જીવનની જ્યોતિ.
જગ બાળ વડે તુ પન્હોતી અમા ૧
આશાના અવલગન આપી, તુ માનવને મ્હોતી અમા ૨
અગ્નિ લહી તુ નજરો રાખે, દોષ કદી નવ જોતી અમા ૩
આજ કહો તો, અકે વધ મા, તુ આસુડા દહોતી અમા ૪
આત્મજ્યોત અતઃ દરશાવી, માતૃપદો નવ ખોતી અમા ૫
જગજનનિ તુ વિશ્વે વ્યાપી, સદ્ ચિદ્ રૂપે રહોતી અમા ૬

❧ ❧ ❧
અબાજની ગરબી

(ગરબે ચડી આવજો ગિરિધારી-એ રામ)

જગ જનુની મા દુર્ગા રે દેવી, ગ્લા અમર મુનિવર સેવી
માની જ્યોત્યો નથી જોવી તેવી, અમા મારા અતરે સના રહેજો
દેવી દિવ્ય ક્રિષ્ણ હરે દેજો અમા મારે ૧
માના આરાસરમા છે ધામ, માના અનમેની અમા છે નામ,
મા છે દુખીઆ સુખીઆના વિશ્રામ અમા મારે ૨
પૂર્વ પૂન્યે દર્શન માના ધામ, માના તેડ્યા માનવ રે ત્યાં જાય,
માના ગુણ નવખડે ગવાય અમા મારે ૩
માના અગમ અગોચર વાસ, માના ખેનાય ત્યા નિત ગમ,
ધામ દર્શન ધન્ય એ દાસ અમા મારે ૪
માના મડપની મધ્યમા જાતા, માના ચગ્ગોમા ચિત્ત મમાતા,
પાછાં ફરવાના મન નથી ધાતા. અમા મારે ૫
જોતાં જગદળા જગત જૂનાતા, સુખદુખના ગ્લાન વિનાતા,
મારુ ત-મય મન ચમ્પ જાતા અમા મારે ૬

અહોભાગ્યે પૂજન માનાં ચાર્તાં, જેનાં પુન્ય મુખે ન દવાતાં,
 મહાત્મ્ય હવે ન જેના દહેવાતા. અંગા મારે ૦ ૭
 માની અદ્ભુત છે રે આખડીઓ, હરી જાય છેએમા આખડીઓ,
 પૂરી થાય છે જ્યાં આખડીઓ. અંગા મારે ૦ ૮
 સર્વ બાવે માને શરણુ જાય, ત્યાં અમાના દર્શન થાય,
 માને મન્ખા છે રક ને ગય. અંગા મારે ૦ ૯
 સુરો ગુપ્ત રૂપે માને ગાય, માના બહતને એક દેખાય,
 ગુણુ સુણુતા સ્થળી જવાય. અંગા મારે ૦ ૧૦
 માના વૈભવનો નથી પાર, લક્ષ્મી આપે એ છે અવતાર,
 જેને જપતા જાએ નગનાં. અંગા મારે ૦ ૧૧
 માને મેવાના થાજ ધરય, બહતો બાવે ભેગા લઈ જાય,
 માને ધગતા એ ધન્ય જ થાય. અંગા મારે ૦ ૧૨
 અન્નપૂર્ણા ને થાગ ધરાતા, એના મર્મ નથી રે કળાતા,
 કંઠે તૃપ્ત એ માતના નાતા. અંગા મારે ૦ ૧૩
 કાંદિ જન્મના સુકૃત જાગે, ત્યારે અમાને ઉર અનુરાગે,
 મારા મન, મા, એ અનુભવ માગે. અંગા મારે ૦ ૧૪
 અંગા જગત જનુનિ હો માય, તમ જાળ જીજે કયા માય,
 દયા દાખવો આણી દયાય. અંગા મારે ૦ ૧૫
 અમા અભિય જગત તાગ રૂપ, જેમા ખેલે બ્રહ્માંડના શૂપ,
 મા એ અદ્વૈત બાવો અનુપ. અંગા મારે ૦ ૧૬

❀   ❀   ❀
ઉરપુરમાં પૂજન

(ગરબી)

ઉરપુરમાં પૂજન અજ,   મહારી અમાનાં.
 ઉર ઉરમા અનુપમ રાજ,   મારી ૦ ૧
 હૈં અતરમા અર્ચન,   મારી ૦ અનુગ્રહ જરિયા સોચન,   મારી ૦ ૨
 સુર અગે કગતા ગાન,   મારી ૦ ધરતા વિપદ દર ધ્યાન,   મારી ૦ ૩

કે વિરલ જ જાણે રૂપ, મારીં એ પ્રકૃતિ રૂપ અનુપ, મારીં ૪
 ઠરી મજને દીપ ને ધૂપ, મારીં વરદાનો માગે લૂપ, મારીં ૫
 એ અગમ્ય અદ્ભુત તત્વ, મારીં પ્રેમી જાણે અમરત્વ, મારીં ૬
 દેવો ને દુર્લભ જ્ઞાન, મારીં એ અતરના અવધાન, મારીં ૭
 હિ પ્રસન્ન ગાને મન, મારીં અમ અતર અમૂના ધન, મારીં ૮
 આ વિશ્વ અને સડું જન, મારીં આ તન મન ધન વતન, મારીં ૯
 જગ ઉપર અનુપમ હેત, મારીં નિર્મળ નામો ભવ સેત, મારીં ૧૦
 અદ્ભુત આરાસુર રચાન, મારીં પાવન કરે સરવર માન, મારીં ૧૧
 ધન ધન એ મા દર્શન, મારીં રમરૂ એ સ્વરૂપો હુ મન, મારીં ૧૨
 અરચન આરાધન આજ, મારીં નિશ્ચિન રમરૂ મનમાજ મારીં ૧૩

હરિ ગાવાની હોશ

(ધન્ય જોશે એ રામ)

હરિ ગાવાની હોશ હશે હૈએ, પરાએ રહી પુરી હશે શુ કંહૈએ ?
 અમે કૃતિયો પૂરી ન એની લહીએ પરાએ ૧
 જેથી અજાણુ હું એનો એ જાણુ તુ,
 એ તે આશ્ચર્ય કેને ઠહીએ પરાએ ૨
 મુઝાને જોર કોઈ એને ન પામતુ,
 આગવી કૃપાઓ આ તો લહીએ પરાએ ૩
 જિમિ દેનાર તુ એને ઝીનનાર હું,
 શ્રવ શિવરૂપ આજ છમએ પરાએ ૪
 બદલા શુ રૂપ રાજ જોયા અનુપ આજ,
 આપ્યા એ ભાવ અમે વહીએ પરાએ ૫
 જૂઠ્યા મજાવતા જોયોતિ જણાવતા,
 આપ અખડ આમ ગહીએ પરાએ ૬
 કહો તો ઉપકાર કહું કહો તો હું આત્મ લહું
 આપ્યા આધિન અમે છઈએ પરાએ ૭

મુણનાર વિણ કહો કહેનાર શું કહે,
 માટે આ ભાવ અમે વહીએ.   પરાએ૦ ૮
 આત્માને જ્ઞાન આવાં ગાવાં શાં ગાન પ્રભુ;
 કારણ એનાં જરા કહીએ.   પરાએ૦ ૯
 દેવા આનંદ આમ, લક્ષે રહેવાને સ્થામ,
 કરાવ્યાં આ ગાન શું કહેએ.   પરાએ૦ ૧૦

❧   ❧   ❧
મધુમય

(જ્ઞાન અમે તો જે દિનના મેમાન, એ રાહ.)
 મધુમધુમય તારાં સમજો, મોહન, મધુમય૦
 મધુમધુમય તારાં ચરણો.   મોહન૦ ૧
 મધુમય મનહર મંદિર તારાં
 મધુ મધુમય ગુણ સુપણો.   મોહન૦ ૨
 મધુમય દર્શન મધુમય સ્પર્શન
 મધુમધુમય હિર આભરણો.   મોહન૦ ૩
 મધુમય બંસી ભવભયધ્વંસી
 મધુમધુમય ગુણ ઉપકરણો.   મોહન૦ ૪
 મધુમય તારાં ચરિત ચિરંતન
 હરતાં હિર આવરણો.   મોહન૦ ૫
 મધુમય નામો મધુમય ધામો
 મધુ મેઘભરિણી વરણો.   મોહન૦ ૬
 મધુમય જીવન ગુણને સમરતાં
 મધુમય હોજી મરણો.   મોહન૦ ૭
 મધુમય અંતર સ્મૃતિઓ તારી
 મધુમધુમય તારાં ચરણો.   મોહન૦ ૮
 મધુમય સમરણે મધુમય ચરણે
 મધુમય હિર અવતરણો.   મોહન૦ ૯

ભગવત લીલાનાં કાવ્યો

શ્રીકૃષ્ણ પ્રાગટ્ય

(ગરબી)

- આજ આદમની અધરાતે, હરિ બાળાવેધમાં રે.
આવ્યા મધુરાંથી જોકુળ ગામ નંદના દેશમાં રે. ૧.
- એને યમુનાએ આપ્યા છે માગ, સ્પર્શથી પાવન ધવા,
વસુદેવને પડયા છે વિશ્વાસ, કંસના ભય રે જવા. ૨.
- જાગ્યાં જાગ્યાં જસોદા ભાત, જીવનને દેખીઆ રે,
જાણે અંધને આપ્યાં બોલન, એમ મુખ પેખીઆ રે. ૩.
- જોઈ મુંદર શ્યામ વદન, માત મોહ પામીઆ રે,
માએ અંખાને મનથી સિર નેહે નામીઆ રે. ૪.
- જસોદાએ જગાડયા નાથ, વધામણી આપવા રે,
સ્વામી આવ્યો ■ આપણે પુત્ર, દુઃખને કાપવા રે. ૫.
- સુણી પુત્ર વધાઈતી વાત, નદજી ઘેસા થયા;
તાત મનથી રમરે રે મુકુંદ, જાણતા એની મયા. ૬.
- એને ઘેર જગતના નાથ, નેહે જન્મે ધરે,
એના વેદ ન જાણે બેદ, વર્ણન તે ક્યાંથી કરે. ૭.
- તાતે આપ્યા વિધવિધનાં દાન, હર્ષ છર માતા નથી,
થઈ જોકુળ ગામમાં જાણ, આપ્યાં એને નાતા નથી. ૮.
- થઈ નંદને આંગણે લીડ, મંત્રણ વર્તિ રહ્યાં,
જોઈ સૌએ હરિનાં વદન, 'જીવો ઘણું' મુખે કહ્યાં. ૯.
- સૌ પુષ્પે વધાવે નરનાર, નટવર નાનાને,
નવ મુખે એ વર્ણવી શકાય, આનંદ માનાને. ૧૦.

- ત્યાં જોગલીએ સાકર વેંચાય, મીઠાં મ્હેં કરવાને,
એ તો હતા હરિના પ્રસાદ, અસ ભવ તરવાને. ૧૧.
- માએ જાણી નાનેરું બાળ, પોઠાડયા પારણે રે,
નેનાં મનથી કરીને મનન, ભકતો જાય વારણે રે. ૧૨.
- એણે કરી રે માયાઓ અનંત કુષ્ટાને મારવાને,
એણે કરી રે કીલાઓ અનંત, ભકતોને તારવાને. ૧૩.
- એના પૂરા જાણ્યા વિષુ ભેદ, આજ સૌ પૂજી રહ્યા,
વણુજાણે જે આટલા પ્રતાપ, જાણે કેમ જાયે ઠણા. ૧૪.
- કોઈ વિરલાજ એ જાણે ભેદ, જેને નંદનંદની દયા,
એ છુદ્ધિજાને ન પ્રમાય એમ વેદ કહી રે રહ્યા. ૧૫.
- એ લાડીસો નંદકુમાર, ભકતને કરતો મયા,
માટે સર્વ તજી એને શર્ણુ જવા મન કહી રે રહ્યા. ૧૬.
- અધિકાર વિષુ સારે એ અર્થ, જાણુ એની યથારે મને,
એમાં કરજો વધારો એક, જાણુ શું કહીએ તને ? ૧૭.
- હું નથી જાણા કે વેદ, શ્રુતિઓ ત્હારી કઈ,
તું પતિતપાવન નાથ, ગિરદ એ મનમાં ધરું. ૧૮.
- છો હૃદયકમળ રહેનાર, જાજું શું કહીએ સુખે;
છો આજ તો બાળેવેધ, પોઠજો પારણે સુખે. ૧૯.

ધન્યોક્તિ

(હારે બંદાણે ગોકુળમાં-એ સદ.)

- ધન્ય ધન્ય ધર્મા દેવકીએ દેહને,
અજન્માએ ધર્મા દેહ ધરી રનેહને રે. ધન્ય૦ ૧
- ધન્ય ધન્ય વસુદેવ ભાગ્ય કેવાં,
પરિબ્રહ્મ પુત્ર સાથ સુખ લેવાં રે. ધન્ય૦ ૨

ધન્ય ધન્ય ધન્ય નંદ ને જસોદા, કેવાં તપ હશે એ પુત્ર પ્રભુ સોદા રે.	ધન્ય૦ ૩
ધન્ય ધન્ય ધન્ય ગોકુળ ગોવાળા, જેની સંજ રમા રમણુ રમે પાળા રે.	ધન્ય૦ ૪
ધન્ય ધન્ય ભૂખુભાનની ફુલારી, ત્રેમે વશ કર્યાં એ વિધવા વિહારી રે.	ધન્ય૦ ૫
ધન્ય ધન્ય વૃજવાસી ભાગ્ય કેવાં, નથી મુરોતે મુખ એના જેવાં રે.	ધન્ય૦ ૬
ધન્ય ધન્ય ધન્ય કંસ એ પ્રતાપી, હરિ હાથે હણીને મુક્તિ આપી રે.	ધન્ય૦ ૭
ધન્ય ધન્ય જન્મ કૃષ્ણ વૃષ્ણ વંશે, પ્રભુ પોતે પધાર્યો પર્ણ અંશે રે.	ધન્ય૦ ૮
ધન્ય ધન્ય અસુર ભાગ્ય વળા કેવાં, હરિ હાથે મરણુ સ્વર્ગ મુખ લેવાં રે.	ધન્ય૦ ૯
ધન્ય ધન્ય ધન્ય પાંડવો પ્રતાપી, સર્વ શક્તિ જગનાથે જેને આપી રે.	ધન્ય૦ ૧૦
ધન્ય ધન્ય સતી કૌપદી ને કુંતા, ખાતે ખચરો રાખે છે ભગવંતા રે.	ધન્ય૦ ૧૧
ધન્ય ધન્ય શક્તી રુદ્રમણી પધાર્યાં, ધરી જન્મ ભૂમિ ભાગ્યને પધાર્યાં રે.	ધન્ય૦ ૧૨
ધન્ય ધન્ય સર્વ યજ્ઞ ધન્ય મંત્રો, જેની ધન્યતાના નથી કોઈ અંતો રે.	ધન્ય૦ ૧૩
સ્વામસુંદર શું રનેહ જોણે સાંધ્યા, દ્વંદ્વો જીવ પ્રહાના સંમંથ ખાંધ્યા રે.	ધન્ય૦ ૧૪

નંદરાય વિદાય પ્રસંગે

(દાયા દારણુ ભેખ લીધો એ રાઢ.)

શું ઠહીને નંદને વળાવું, હો માત મારી શું ઠહીને
એ બોળાને ઢેને હું બળાવું. હો માત૦ ૧

પ્રાણોપે પ્રિય મુજને જાણ્યો પિતાએ,
એને ઠપટી રૂપે શું હું ઠળાવું? હો માત૦ ૨

મશે મશે માઢી મારાં મુખડાં જોતીતી,
મરશે જાણે જો ન બળાવું. હો માત૦ ૩

રાતી આંખોએ રોશે નંદ જસોદા,
હો કને આંસુડા બળાવું. હો માત૦ ૪

રોશે રાધા ને સુકે વેલ્યો રે વ્હાલી,
અમ્મર એ પ્રેમ ક્યમ ચળાવું. હો માત૦ ૫

નહી તમે તાત એમ હોયો ચધને, માતા,
નંદ જસોદા શું છળાવું. હો માત૦ ૬

મથુરાં આવ્યોને મારી મોરલી ગોઠુળમાં,
સૂતી જોઈ સીને શું બળાવું. હો માત૦ ૭

ગાયોને ગોપ મુજને રીઝવે રમાડે મા,
એને આંસુડાં શું ઢળાવું. હો માત૦ ૮

મુજ વિણ માતા જેમણે કાંઈએ ન જાણ્યું,
તેનાં તે મન હું ક્યમ વળાવું. હો માત૦ ૯

માતા દેવકીનો પ્રત્યુત્તર

(કાચા કારણુ એ તાહ)

જ્યમ ત્યમ કરીને નંદને વાળો, કન્દૈયા મારા જ્યમ ત્યમ
એ એ કલ્પાન્તે કહાડયા કાળો. કન્દૈયા ૧

સાત સાત સહોદર સ્યામ મામે સુવાડયા,
કંસે કહીને કંઈક ગાળો. કન્દૈયા ૨

બાર બાર વધી તો અમે કાઢ્યા છે બંધને,
બાળુડા બદલા હવે વાળો. કન્દૈયા ૩

આશાને તાંતણે પ્રાણુ પરાવી અમે,
કંવર કહાડયા છે કપરા કાળો. કન્દૈયા ૪

જે રે કહ્યુંતું અમને જન્મની પ્હેલાં તમે,
એરે બેલોને, બાળા, વાળો. કન્દૈયા ૫

માને નહીં તો માને મથુરાં તેડાવો,
એ એ ક્યાં કહાડશે વરાળો. કન્દૈયા ૬

રાધાદિ મંડળાયે મથુરાં આવે તો ખરે,
ખોટયો શી છે કે એમને ખાળો. કન્દૈયા ૭

ગોકળાયું આખું તે ક્યમ મથુરાંમાં આવે,
જ્યમ ત્યમ કરીને નંદને વાળો. કન્દૈયા ૮

કહેજો વિવેકે જામને, ઓછાં ન આવે એમને,
ચરણો અહીંને શિર ઢાળો. કન્દૈયા ૯

ગોપીઓનો ઉપાલંબ

(હું તો ઢાલે રમું એ રાગ.)

ક્યારે આવશે શ્રીકૃષ્ણ કહો ઝોદવ અહીં, ધણું જોઈયું શું ભાવને મથુરાં મહીં.	ક્યારે ૧
સ્થામ સાત જૂથ્યા શું મહારાં દૂધ ને દહીં, આવા સ્વાસ્થીઆ ઠાઈ નવ દીકા કહીં.	ક્યારે ૨
દીકાં મથુરાંનાં મંદિર માળીઆ રે, હવે શેનાં ગમે આ એકઠાળાઆ રે.	ક્યારે ૩
હાથી ઘોડા સુખપાલ હશે આવીઆ રે, પૂછો આવડાં તે બળ ક્યાંથી લાવીઆ રે.	ક્યારે ૪
બોજન કરતા હશે ભાતભાતનાં રે, દુઃખ શેના જીવે હવે માતનાં રે.	ક્યારે ૫
જસોદાએ તો હીર ધવરાવ્યાં હતી, મુખમાંથી કહાડીને ખવરાવ્યાં હતી.	ક્યારે ૬
ભાત ગાંડી ગાંડી એની પૂંઢે ફરે, જેની આંખોમાં હેતનાં ઝરણાં ઝરે.	ક્યારે ૭
વળી જેવાં નચાવ્યાં તેમ નાચ્યાં અમે, નથી મેળે મળ્યાં હતીં જાચ્યાં તમે.	ક્યારે ૮
વરી કુખ્જ એ કીર્તિએ સાંભળી અમે, નથી રાજપુત મન બીજે ક્યાંથી રમે,	ક્યારે ૯
નંદ જૂલા બમે પુત્ર પામી પ્રભુ, એ તો આજ આશ્રય અમે દીર્ઘ નવું.	ક્યારે ૧૦
ઝોદવ કૃષ્ણે કહ્યું છે અમે મળશું ફરી, અમે એહ આશાએ દેહ રાખ્યા ધરી.	ક્યારે ૧૧
ઝોદવ પહેલું પગથીયું તો પ્રેમનું રે, અમે જાણ્યું સાધન એને પ્રેમનું રે.	ક્યારે ૧૨

ઓહવ ખીજું પમથીયું તો જોગનું રે.
 જેમાં શપનું એ હોય નહીં જોગનું રે. ક્યારે ૧૩
 ઓહવ વારા અમારે હવે જોગના રે,
 હીધા સાચા મારગ અમે યોગના રે. ક્યારે ૧૪
 ઓહવ કહો તો હૃદય આ ચીરીએ રે,
 ના ના એરે શ્રીકૃષ્ણ નહીં ધીરીએ રે. ક્યારે ૧૫
 ઓહવ આટલા મંદેરા તમે દેખે જઈ,
 ફરી મજવાને ઠાજ અમે છવી રહી. ક્યારે ૧૬
 પ્રેમ દેખી ઓહવ જ્ઞાન શૂલી ગયા,
 મૂળે જ્ઞાની હતા ને હવે પ્રેમી થયા. ક્યારે ૧૭
 ઓહવ પગમાં પડીને રજ માથે ધરે,
 થયા ગદગદ કંઠે ને આંસુ આંખે ઝરે. ક્યારે ૧૮
 માત તમ સમાન પ્રેમ નવ જોના હશે,
 નવ ભૂલ્યા ભૂલાય કેમ ભૂલી જશે. ક્યારે ૧૯
 મને નિશ્ચે થયા કે કૃષ્ણ છે રે પ્રભુ,
 જેને માયા નહીં એતો વિશ્વે વિભુ. ક્યારે ૨૦
 ઓહવ પ્રેમ ભક્તિમાં એક રૂપ રે થયા,
 દાસ બાવે પછી પ્રભુ પાસે ગયા. ક્યારે ૨૧

૧૧   ૧૨   ૧૩

કાની છે જોનડી પનોતી ?

(ધન્ય જોએ એ-સદ.)

કાની છે જોનડી પનોતી, એ દ્રોષદી કાની છે જોનડી પનોતી
 એ ખખરો ઠોરવને નહોતી. એ દ્રોષદી (૨૬) ૧
 લક્ષ્મીના નાથ હાથ લગળ છે જેમની, જેની અખંડ સદા જ્યોતિ. ૨
 ઠોરવ કચેરીએ કૃષ્ણ પધારીઆ, આંખડીએ નાથનેજ જોતી. ૩
 ચેખ્યા પ્રતાપી જેમ પિજરમાં કેસરી, દેખીને બાન સતી જોતી. ૪

વિશ્વે વખણાયલા દીદા વવાયલા, ઝાંખી થઇ છે મુખ ન્યોતિ. ૫
 બિખ ને દ્રાણુ આદિ દીદા દજાયલા, અર્થો રહેલ એક ગોતી. ૬
 સમજી સતી ને આજ નાથે અનાથ હું, નાંખી નજર નવ પોતી. ૭
 વારે વારે રે જેણે બહારો કરેલ એ, વીરાને યાદ ઠરે રોતી. ૮
 કૃષ્ણાને કંઈ કૃષ્ણે કંપીને સાંભળ્યો, નેત્રબર્ષા રે નીર મોતી. ૯
 પાંચાળી પટવિના થાય અમો જીવતાં, ઠાણે એ લાજ અરે શોખી. ૧૦
 વસ્ત્રો વરસાવીઆં વૃષ્ટિની જેમ, સખા રથંબી રહી રે એને જોતી. ૧૧
 નવમેંનબ્બાણું ચીર પૂર્ણ પ્રભુએ, પછી પીતામ્બરોએ સતી રહોતી. ૧૨
 પેખી પીતામ્બરીને બાખે છે બીખ અસ્થા, શુદ્ધિ શું બાન તારી ખોતી. ૧૩
 આબ્યા ઉપરણાને આવે આયુષ હવે, જયવાના હામ લે તુ ગોતી. ૧૪
 બયનો બરેલ બૂપ ભોંચે પડીને કહે, આવી ખજર સતી નહોતી. ૧૫
 દ્રૌપદીની લાજ જેમ રાખી રણુહોડ એમ હુંએ સદાય વાટ જોતી. ૧૬
 વૈરી વિવય થકી વૃત્તિ ધેરાયલી, બહાલાની વાટચ રહી ગોતી. ૧૭
 ચિન્તવનનાં ચીર એને પુરો ચતુર્ભુજ, રૂપે જીવે એ આપ ન્યોતિ. ૧૮

૩૬મણી સુભદ્રા સંવાદ

(રામલક્ષ્મણ વનમાં સધાવતા,—એ રામ.)

રાણી ૩૬મણી પરણીને આવીઆં, સુભદ્રા આબ્યાં શુંથવાને શિર;
 બહાલા જેને વીર— પધાર્યા છે પ્રેમથી ૧
 નણુની હાથે છે રતનની કાંસકી, લીધા હીરના દોરા એધપે હાથ;
 ક્યોલાંની સાથ પધાર્યા છે ૨
 શીશ શુંથતાં નણુદીએ પૂછિયું, બાબી કામળ લખ્યા તમે કેમ;
 કહો એના નેમ. પધાર્યા છે ૩
 ત્યારે બાબી હજીને જોવીઆં, બેની એતો તમારા વડેમ;
 થયુ જેમ તેમ. પધાર્યા છે ૪
 બેની એવી વાતો નવ પૂછીએ, વાનો કરવાની શોકની ટેવ;
 મૂકો એની ખેવ. પધાર્યા છે ૫

બાબી સાચી જોગી તો જોઈએ જાણવી, મારે જાણવા એના મર્મ,
એ તે કેવા કર્મ પધાર્યા છે ૦ ૬

એ તો મારા વીરાને બાબી પુછીયુ, તમે હરણ કર્યા કૃષ્ણ કેમ,
આણી નહી રહેમ પધાર્યા છે ૦ ૭

ત્યારે વીરાએ પડદા જોલીઆ, બેન, એણે લખ્યા મને પત્ર,
કે આવજો અત્ર પધાર્યા છે ૦ ૮

બાબી જોત્યા બેની ત્યારે સાબજો, અગે જાણ્યા એને ભગવાન,
કે મૂઝીયા માન કહે બાબી ભાવથી ૯

અમે કુન્દનપુરમા જ્યારે હતા, બેની માતપિતા દગ્યાર,
કે રમતા અપાર કહે ૦ ૧૦

ત્યારે વાતો એમની અગે સુણતા, સુણી કાર્તિને મોહા તા મન કે,
કે પગદમ ધન્ય કહે ૦ ૧૧

ત્યા તો નારદ સુનિ મહિરે આવીઆ, તેને પણ અમે પૂછીયુ એમ,
કે કહો હોય જેમ કહે ૦ ૧૨

કૃષ્ણ કાર્તિ ગવાય છે આવડી, સુનિ કહો મને એકના મર્મ,
એના કેવા કર્મ કહે સુનિ મર્મને ૧૩

ત્યારે નારદભણિ હથી જોલીઆ, બેની આવડા તમે શ અજાણુ,
એ યદુકુળ બાણુ કહે ૦ ૧૪

આજ યશ એના ત્રિભુવન જાણુ, એ છે ભક્તના જીવન પ્રાણુ,
કહું સાચી વાણુ, કહે ૦ ૧૫

એણે જન્મતા પ્રાકમ આદર્યા, કાગચૂડના પુત્યા તા કમાડ
કે, લીધા ન પાડ, કહે ૦ ૧૬

કૃષ્ણ સ્તુતિઓ કરી ગયા દેવતા, પછી માતપિતાને દર્શન,
લીધા ચર્મ પ્રસન્ન કહે ૦ ૧૭

જાજ રૂપે ચર્મ હરિ જોનીઆ, મને મૂખ આવો જોગી ગામ,
કે, નદને ધામ ૦ કહે ૦ ૧૮

- નંદનાળાને ત્યાં થઈ લાવજો, મારા મામાને સોંપજો હાથ;
કે, દુઃખની સંગાય. કહે ૦ ૧૯
- જાર વરસે આવી મામા મારશું, રનેહે આપીશું આપને સુખ;
લેખવશે ન દુઃખ. કહે ૦ ૨૦
- એમ ઠહીને કૃષ્ણ રતા બોલતા, વસુદેવ ઠહે લાવે બાળ;
જાણું બધાં જાણ. કહે ૦ ૨૧
- પુત્ર આપે નહોં માતા દેવકી, ગ્રેમે પ્રગટ્યા છે માતને મન;
કે, કરતાં રદન. કહે ૦ ૨૨
- વસુદેવ બહાસા લઈ ચાલીઆ, ઝીણા ઝરમર વરસે મેહ,
કે હાંકે છે દેહ. કહે ૦ ૨૩
- ત્યાં તો શેરે આવી ઠયોં છાંયડા, તાત આવ્યા છે યમુનાને તીર,
વહે છે ગંભીર. કહે ૦ ૨૪
- એમને યમુનાએ મારગ આપીઆ, વસુદેવે જાણ્યા ભગવાન,
આવ્યાં છે જ્ઞાન. કહે ૦ ૨૫
- યશોદા સેને સામળ મુકીઆ, લઈ કુંવરી વળ્યા તતખેવ;
સાક્ષી રાખી દેવ. કહે ૦ ૨૬
- માતા યશોદાજી ન્યારે જાગીઆ, ત્યારે દીઠાં બહાસાં એ વદન,
થયાં છે પ્રસન્ન. કહે ૦ ૨૭
- જમોદાએ જગાડ્યા છે નંદને, હોં નાથ આવ્યો કુળદીપ;
મુખે છે સમીપ. કહે ૦ ૨૮
- નંદ નિરખાને ભાગ્ય વખાણતા, ધન્ય પુણ્ય તમે આપીઓ પુત્ર;
શોભ્યું ધરસુત્ર. કહે ૦ ૨૯
- થયા આનંદ નંદના ધામમાં, ન્યાં પધાર્યાં છે આનંદ કંઈ;
શું કહેવા આનંદ. કહે ૦ ૩૦
- એણે ધાવતાં માશીને મારીઆં, જેને નહોતી એની ઝાળખાણ;
કે લીધા છે પ્રાણ. કહે ૦ ૩૧
- બક શકટ વૃષ્ટુ અથ આદિ મારીઆ, જાણી અસુરને લીધા છે પ્રાણ;
કે ગોકુળ ભાણ. કહે ૦ ૩૨

માટી ખાધી એ મોહન મુખડે, માએ જોયાં હરિને વદન,
કે ચૌદ ભુવન. કહે ૦ ૩૩

લવમંધન છોડે જે ભક્તનાં, તેતો જોવાયા માતાને પ્રેમ;
કે રાખ્યા ન નેમ. કહે ૦ ૩૪

છેદે કોપી ખારે ધન મોકલ્યા, એમણે ધાર્યો છે ગોવર્દન;
રક્ષા કરી વન. કહે ૦ ૩૫

વળા બળતા દાવાનળ પી ગયા, ગોષગોપીના રક્ષણ કાળ;
જેને દાસ દાઝ. કહે ૦ ૩૬

કાળા નાગને નાથીને કહાડીઓ, કર્યો નિર્વિપ યમુનાનાં તીર;
બળભદ્ર વીર. કહે ૦ ૩૭

એવાં દૈદ દામો એમણે છે કર્યા, અઘાદિને બૂલાવ્યાં છે બાન;
દધ દયા દાન. કહે ૦ ૩૮

એમણે ગોપી શું રાસો ખેલીઆ, જેની લીલાના મર્મ ન દેવ
વડે શુકદેવ. કહે ૦ ૩૯

એણે બહોનાં લાકળ પાળ્યાં, કુશીને ચે આપ્યા છે મોક્ષ;
નર્મી જે પરાક્ષ. કહે ૦ ૪૦

ખારે વરશે આવ્યા મથુરાં હરી, મૂકી બાળપણના રનેહ;
નિરંજન જેહ. કહે ૦ ૪૧

આવી મથુરાંની વાડીમાં ઉતર્યા, મારી ધોળીને લીધાં છે વસ્ત્ર;
વિના જેણે રાત્ર. કહે ૦ ૪૨

માળા દરજીને વરદાન આપીઆં, જેણે જોળખીઆ ભગવાન;
એને દેતા માન. કહે ૦ ૪૩

વારી કુબ્જએ ચંદન આપીઆં, પ્રભુ પૂજનાં રૂણ કેમ ભય;
મુંદર મર્ધ કાય. કહે ૦ ૪૪

દાળ્યા મગને દંત્રસળ કાઢીઆ, જેના બળનાં નથી જ પ્રમાણ;
નથી મોને ભણ. કહે ૦ ૪૫

મદલ માર્યા છે લીલા માત્રથી, મથુરાં જને જાણ્યા છે દેવ;
પ્રભુ અશ્વમેવ. કહે૦ ૪૬

મેઢીએથી મામાજીને ઢાળ્યા, કંસાસુર પમાડ્યો છે મર્ચ;
હળવી થવા ધર્ચ. કહે૦ ૪૭

જય જયકાર જગતમાં થઈ રહ્યા, જાદવ માત્રનાં ભાગ્યાં છે દુઃખ;
જોતાં પ્રભુ મુખ. કહે૦ ૪૮

માત તાતનાં બંધન છોડીઆં, ઉગ્રસેનને આપીઆં રાજ;
જોતાં સૌ સમાજ. કહે૦ ૪૯

ધણે કળે પિતા પાછા વાળ્યા, નંદ મનના જેઝી લીધા નેહ;
તોયે આંસુ વેહ. કહે૦ ૫૦

ગુરૂદેર રહ્યા વિદ્યા કારણે, જે છે ચૌદ વિદ્યાઓના જાણુ,
દેવા એને લાણુ. કહે૦ ૫૧

ભૂવાં બાળ ગોરાણીએ માગીઆં, એમણે આણી આપ્યાં તતખેવ;
જે દેવના દેવ. કહે૦ ૫૨

થયા કાકાને ઘેર પરાણુલા, પ્રભુએ આપ્યાં, તારૂં પ્રથમ વચન
કે ભક્ત આધીન. કહે૦ ૫૩

કૃષ્ણે કાકાને કૃષ્ણ દેશ મોકલ્યા, લેવા ભક્ત પાંડવની સંભાળ
કે જે છે કૃપાળ. કહે૦ ૫૪

જરાસંઘે તો મુદ્દ જગાડીઆં, સતતવાર હરાવ્યો છે દુષ્ટ;
તોયે આપે કષ્ટ. કહે૦ ૫૫

ફરી ફરીને લાગ્યો જ્યારે આવવા, ત્યારે દ્વારિકાં વસાવી તત્કાળ;
સૌને સમ માળ. કહે૦ ૫૬

એવાં પરાક્રમ એનાં અતિ ધણાં, આતો કલા છે મહે એના સાર;
નથી વેદ પાર. કહે૦ ૫૭

એની એતો જગતના તાત છે, તમે પણુઓ ત્રિશુવન માત;
વરસો સાક્ષાત. કહે૦ ૫૮

બેની એવા વખાણુ બ્યારે સાબળ્યા, ત્યારે સોખ્યા મે તન મન ધન,
 મૂક્યા ખાવા અન્ન કહે૦ ૫૯
 પણ બધુએ તો ખીજા ધારીઆ, એણે શિશુરાજ લેડીઆ તર્ત,
 જાણ્યો મે તો ગર્ત કહે૦ ૬૦
 મેતો મનથી વધો તમ વીરને, પણ કોણુ કહે જઈ તન,
 મારે તપ્યો પત્ર કહે૦ ૬૧
 સૂણી વીરની કીર્તિ એની રીઝીઆ, બાબી તમ જેવુ ચતુર ન કોઈ,
 જોયુ જોઈ જોઈ કહે૦ ૬૨
 ધન્ય બાગ્ય જે બાબી આ પામીઆ, તમે કૃષ્ણને યોગ્ય જરૂર;
 અમો મગરૂર કહે૦ ૬૩
 બાબી અતર આશિષ મ્હારી એટલી, પ્રભુ અખડ રાખે તમ જોડ,
 પૂરે સદા કોડ કહે૦ ૬૪

સીતાજીનું સમાધાન

(વનચર વીરા વધામળી, એ રાગ)

સીતા સતી વન વિચરે, એક રામના ધ્યાન,	
શુદ્ધિ નથી રે કરીરની, જૂત્યા ખાનને પાન	સીતા૦ ૧
સાથે સખી એક મંચરે, જેના વામંતી નામ,	
કુખ દેખી રે સતી તણા, સમગ્રવે એ આમ,	સીતા૦ ૨
કંઠ્ય કંઠર એ રામજી, એને જૂડો ને બેન,	
તમ સરખા સતી છોડીઆ, એના છોડો રે વેન	સીતા૦ ૩
મુણીને સીતા ધગણી ઢળ્યા, પડ્યા યજ્ઞનિ અગ્નિ,	
સખી ઓશીયાળા વર્ષ મર્ષ, આતો જમડ્યો રે વેત	સીતા૦ ૪
વાસતી વાપરા નાખતી, લીધા ખોગે રે શીદ,	
હોગે રે સખી આમ નવ ધરે, એમા આવી શી રીમ	સીતા૦ ૫

જેમ તેમ ગુદિમાં આણીઆં, દાળ્યાં સીતાએ નેણ,	સીતા૦ ૬
બાઈ રે બેની હવે બહુ થઈ, તને શાં કહું વેણ.	
આ દુઃખમાં શી બાકી હતી, કે તું બોલે રે આમ,	સીતા૦ ૭
સ્વામી નિંદા સખી સાંભળું, તેપેં જાઉં સ્વધામ.	
અભિજ્ઞ હું ને મહારા રામજી, સખી જાણે ન તું,	સીતા૦ ૮
દેહ જૂઠા જીવ એક છે, શેને સંભાળું હું.	
અગમ્ય કારણ આનાં એક છે, સખી સાંભળ વાત,	સીતા૦ ૯
શાપ થયા છે સતી તણા, ભોગવે મહારા નાથ.	
વંદા સતીને રે છેતર્યાં, તેના આ રે પ્રતાપ.	સીતા૦ ૧૦
મહાત્મ્ય સતીનાં મિથ્યા કરે, કેમ ધર્મો એ આપ.	
દેવતણાં દુઃખ કારણે, એણે કરીઆં એ કામ,	સીતા૦ ૧૧
નિષ્કામી છે મહારા નાથ એ, વળી છે આપ્તકામ.	
નિતિ નિયમ એના આકરા, સખી સમજ રે જ,	સીતા૦ ૧૨
પાપ પરિતાપ દાળવા, એક રામને ગા.	

મુદ્રિકા દર્શન

(વનચર વીરા વધામણી-એ રામ.)

વાયુનંદન કહેા વારતા, કર્યાવ દીક્ષા શ્રીરામ,	વાયુ૦ ૧
આરે મુદ્રિકા તમને ક્યાં મળી, પામ્યા પ્રભુ શું વિરામ.	
આશ હતી મહારે અંતરે, મળે છોડવશે રામ,	વાયુ૦ ૨
ધીરજ ખૂટી ને આશા છૂટી, હવે જઈશું સ્વધામ.	
કોણ કરણીએ કહણુ થયા, હું તો છેક અજાણુ,	વાયુ૦ ૩
એ કારણુ જાણુ મુજણુ તું, કહે, ધીર ધરે પ્રાણુ.	
આરામ આપે એ જગતને, આને કેમ કરાર,	વાયુ૦ ૪
જનક સુતા પિંજર પડી, તમને જગનો ચે માર.	

વાંક નહી રઘુનંદનો, મહારા ઠમનો દોષ,
 રંક હાથે રત્ન કયમ રહે, એ તો રહેતાં રે કાવ. વાયુ ૫
 છ છ મહિનાનાં વહાણાં વહી ગયાં, ધરે જીવ આ દેહ,
 વાંક નહી રઘુનાયનો, એતો સાચા સંદેહ. વાયુ ૬
 દુઃખે બોહું પણુ ખીજું અંતરે, સાંભળ્ય સાચી રે વાત,
 રામના રનેહ તો સાચા સદા, સંદેહે લાગે માત. વાયુ ૭
 જાણુ અજાણુ એ રામજી, મહારાં નહીં રે એમાંણુ,
 કયમ રે ઠરી મહેને છોડવે, આડાં દરિયા ને પહાણુ. વાયુ ૮
 આજ રે વીરા તું અહીં આવીઓ, મહારી લેવાને બાળ,
 તુજ રણ ક્યારે છૂટશું, માડી જાયા કપિબાળ. વાયુ ૯
 તુજને દોઢે દુઃખ ઓસર્યા, નિશ્ચે મળશે શ્રીરામ,
 સાક્ષી પૂરે મન માહરું, તુંથી સરશે રે કામ. વાયુ ૧૦

હનુમાનનો ઉત્તર-સીતા ન ભૂલે રામ

(વનચર વીરા વધામણી-એ ચગ.)

વચન સીતાનાં સાંભળી, વદે વાયુ-કુમાર,
 ખંખા ખંખા માડી તુજને, મહારાં વંદન હજાર. વચન ૧
 સતી રે સીતા તારા કારણે, અમે શોધ્યાં રે વન,
 માત મેળાવો ના થયો, કપિએ તજ્યાં છે અજ. વચન ૨
 રામ લક્ષ્મણુ તો મા કુચળ છે, પણુ એ કહેવા રે માત,
 અખેયી આંસુ સુકે નહી, શોકે ગળીઆં છે ગાત. વચન ૩
 અધ હાથુ રામ ન વિસરે, સીતા તારાં રે નામ,
 વિશેષે વીરા જેહ વ્યાકુળા, મને નહીં રે આરામ. વચન ૪
 તારે કારણુ જળા મારીઓ, વાળા સરખો કપીસ,
 અમ સાથે રે મેત્રી કરી, માતા ટાળો રે રીસ. વચન ૫

શોધ લેવાને કપિ મોકલ્યા, જેના ગણતાં ન પાર,	વચન૦	૬
આજે તે અમૃત પામીઆ, મળ્યાં માત આ વાર.		
શાતા ધરો માતા માહરી, જાણો આવ્યા શ્રીરામ,	વચન૦	૭
રાક્ષસ કુળ જાણો રણ દબ્યાં, રાવણ સંગ તમામ.		
રામ તો જગદારામ છે, તમને કયમ જૂલે માત,	વચન૦	૮
રામ વિસારે જનકી, કોઈ કયમ માને વાત.		
અવળું અંતરમાં ન આણુશે, એ છે પૂરણ કામ,	વચન૦	૯
બ્રહ્મા જૂલે સૃષ્ટિ સરજતાં, સીતા નવ જૂલે રામ.		
ઝાઝું કહું શું માતા જાણુ છે, હવે ધરજે રે ધીર,	વચન૦	૧૦
સંદેશા આપો મા મુજને, લાવું લક્ષ્મણ વીર.		

મંદોદરી વચન

(ધન્ય જેણે હરિ ગ્રણ માયા, એ રામ)

રાવણને રાણી એમ કહે છે, ઓ રાજવી, અંતર ઉદાસ મહારાં રહે છે,
કદી આંખેથી આંસુ વહે છે. ઓ રાજવી૦ ૧

સીતા સતીને શીદ લાવ્યા લંકેય, લક્ષ્મ લલનાઓ આપણે ગૃહે છે. ૨
સીતાનો નાય સ્વામી સરજનદાર છે, ચંકર જેહને ચડે છે. ૩
સતીને સંતાપતાં સરવે શરમાય છે, એજ મારા દિલને દહે છે. ૪
ચંકરના બકતને આમ બરમાવતી, માયાના ભેદ કો લહે છે? ૫

રાવણનો પ્રત્યુત્તર

(ધન્ય નહેલે એ રાગ)

રાવણ કહે છે મય્યાસે, હો મુંદરી, શંકર વિયોગ મ્હને સાથે.
 રઘુનાથ વિના પદ એ કાણુ આસે— હો મુંદરી ૧
 રંગ ભોગ કરતાં રે રાગ નથી વામતા, મરવું અજાણુ આજકાસે. હો ૨
 અમરપણું અમે ઇચ્છ્યાં છે ઉરથી, સંગ અનિત્ય અંગ સાથે. હો ૩
 વૈર ભાવે કદી લજાએ ભગવાન તોય, એને તાર્યા વિના ન આસે. હો ૪
 દોષોએ દેવ નથી જોતા મદોદરી, ચંદ્ર ચડાવ્યો છે ભાસે. હો ૫
 જાણું છું જનકી આપે જગદંબ છે, જીવ એના પુત્રમય આસે. હો ૬
 શંકરના દાસ કાજ આવે થી રામ અહીં, કરવા સંયોગ વિશુ બહાસે. હો ૭
 વ્યક્ત અવ્યક્તે, સતી, શંકર સમાવલા, તોય મ્હારે રહેવું રૂંડમાસે. હો ૮

મોતીનું ગાડ

(બહદશ કહે છે એ ગાડ)

યમુના કાંઠે કૃષ્ણ કનૈયો સખા સર્વ શું જોલે,
 યજ્ઞવલ્કલ ત્યાં વાંસળાએથી રંજે રાગો રેલે. ૧
 રમતી રમતી સખીઓ સાથે આવી રાધા ગોરી,
 રૂપે રાગે અરસ પરસનાં દિલડાં લીધાં ચોરી. ૨
 રૂપ રસીકાં આભરણુ અંગે, ખૂબ કર્મોજ દહારો,
 કરમાં કંકણુ કાને કુંડળ કંઠે મોતી હારો. ૩
 માનિની લટકે મટકે આવી, પાછી વળા પળમાં,
 સખા સર્વ માળા જોઈ મોલા રમતાંતા ને જળમાં. ૪
 કહે કૃષ્ણને મોતી હોય તો મઝા પડે બાપ કેરી,
 ગાયો માળા પહેરે તો તો શોભે રાધા નેવી. ૫

- ઠહે કનૈયો રાધા પામે જાહેને માગો મોતી,
એકજ મોતી માગી લાવો, છે માળાઓ મોતી. ૬
- મોતી વાવી જાડ ઉગારું, મનમાની કરો માળા,
નહી ખૂટે એક મોતી દેતાં, છે મોટાની બાળા, ૭
- બે ત્રણ આવ્યા રાધા પામે, કેહે એક મોતી આપો,
મોહન માગ્યે માથાં દહએ, મોતી કેમ ન આપો. ૮
- ઠહે રાધિકા માગ્યાં મોતી, એમ કહીથી મળશે,
રણા ખપીને મોતી પહેરો તો સહ પ્રસાદમ કળશે ૯
- કેડ થયા છે કહાનાને બાઇ મોતીના એ કેવા,
મોતી ખેતીએ નથી નિપજતાં થું જાણે એ જોવા. ૧૦
- બીજે મ્હોયે પાછા આવ્યા, નથી આપતી મોતી,
દા માગે ને દોને દેતું એય નથી એ જોતી. ૧૧
- આવ્યા મોહન માતા પાસે, મા આપો એક મોતી,
એક ઘડી હું અનેક ઉગારું, રહે રાધિકા જોતી. ૧૨
- મા જાણે મોતી નવ ઉમે, પણ મુતથી થું વ્હારું,
જટ લઈ આપ્યું કર્મમાં મોતી, જોતી મુખરું કાઠું ૧૩
- પળમાં વળમાં લઈને આવ્યા યમુના તીર વિદારી,
સખા ઠહે મામળ લાવ્યા કે, આવ્યા હો બાઇ, દારી. ૧૪
- ઠહે કનૈયો લાવ્યો મોતી, વાગી દહએ હમણાં,
સરસ ઘડી ચોપડીયુ આજે, મોતી ઉમે જમણાં. ૧૫
- કાલિદાસે કહિ ખાડા, જોતી આપ્યાં પાણી,
મોહન મોતી વાવે હાથે, કળા મોહ નવ જાણી. ૧૬
- જોનાં જોતાં જાડજ જીવ્યું પળમાં ક્યું કામ્યું,
જૂનું જાડ જોમ દોય આ જગનું એમજ મૂળાં પામ્યું. ૧૭
- લૂંબે ઝૂંબે મોતી લાગ્યાં જાડ પડે જી તરી,
એર ઠહે બાઇ કૃષ્ણ કરે છે જગર જડી જો તરી. ૧૮

- જગજરતાને મોતી કવા, એ શુ મોતી વાતો,
વળી સખા સામળીઓ નેના, એ ચે અદ્ભુત નાતો ૧૯
- જગજીવન કહે જોઈ રહ્યા શુ કિતારી લ્યો ભની ભાતે,
પાછી ગયા કાંઈ તોડી જશે આવી અડધી ગતે ૨૦
- કોડે તોડે જોડે ઝુમજે, તોયે એ નવ ખૂટયા,
કૂબળુ કરેથી તોડ હરખી ઝાડો બમણા કુટયા ૨૧
- મનમાની માળાઓ યુથી ગાયો ઘેરે ધાની,
ત્યા તો વાર્તા વાયુ વેગે જોડુળ ગામે ચાની ૨૨
- નવીન કયો છે નદ કુમારે મોતી જિજ્ઞા ઝાડે,
નથી સાબળ્યુ નથી નિરખ્યુ, આવુ તો કા દહાડે ૨૩
- નજવાશીએ નજરે જોયુ જે નવ જોયુ દેવે,
આશ્ચર્યો જોતા નિત નવલા જે સામળને સેવે ૨૪
- રાધા પાસે આવી સખીઓ, અની તે મોતી ના'ખ્યુ,
અનત મોતી ઉગાડી એણે હજાર સડતું કાપ્યુ ૨૫
- રાધા કહે હું મારું નહીં એમ મોતી ઉગે ક્યાથી,
નમૂનો ઝુજને લાવી આપો જોયા હોય એ ન્યાથી ૨૬
- સખી કહે બાધ તે નવ આપ્યુ કેમ હવે એ આપે,
મધ પળ પાછી નવ આવે તું શાણી સે મતાપે ૨૭
- ચાતો સખી જોવાને જઈએ, એમા ક્યા છે સેતુ,
નજરે નિરખી પાછા ફરશુ ઝુખથી કાંઈ ન કહેતુ ૨૮
- આવી રાધિકા સખીઓ સાથે જોતી મોતી લાજ,
અરે સખી આ મોતી મોધા, નથી અહાની બાજ ૨૯
- મોતી જોતા મોહનમા મન જઈને લાગ્યા, રાધા,
ચતુર ચોરી કવરી શાણી બોલી મૂકી બાધા ૩૦
- મનમોહન આ મોતી આપો, અમેય માળા કરીએ,
કહો તો કહાના દાર કરીને તમ કઠોમા ધરીએ ૩૧

કહાન કહે આ તહારે લીધે હિગાડીઆં મહેં ગોતી,	
મન માન્યાં ગોતી લે ગોતી શું મુખ સામે જોતી.	૩૨
દશી પડ્યાં જોઈ અરસપરસ ને રાધા ગર્વો ગળાઆ,	
માયા લાગી મોહન સાથે અંતર આત્મા કળાઆ.	૩૩
માયાએ પહેરાવી માળા, મોહન કંઠે હાથે,	
અમીદ્રષ્ટિએ પહેરી પોતે ત્રિલોક કેરે નાથે.	૩૪
નિજનાં મોતી નાથે આપ્યાં, લઇને રાધા ચાલી,	
ગરજ ન રાખી ગિરધર કેરી પહેરી રૂપે મહાલી.	૩૫
એમ માયા માધવની દ્રષ્ટે આ સહુ સૃષ્ટિ કરતી,	
મોતી જ્યોતિ એ લઇને આપે, એકલડી વિચરતી.	૩૬
આ રૂપક તો માયા કેરાં, રાધા તો રસ રૂપ,	
પુરુષોત્તમની પ્રેમ જ્યોતિ એ વિદ્યા રૂપ અનુપ.	૩૭
રાધા સ્થામ ન ન્યારાં કિંચિત્ એકજ રૂપ અખંડ,	
ઓળખતાં અંતરમાં એને વિરમે યમના દંડ.	૩૮
રાધા કૃષ્ણને પ્રણમુ પ્રેમે અખંડ ભક્તિ આપો,	
અલખેલા અંતરમાં રૂપો કૃપા કરીને રથાપો.	૩૯

મીરાંના બોલ

(કાયા કારણે ભેજ લીધાં એ રામ)

મીરાં મનાવવાને રાણાજી આવ્યા, મીરાં મહેલોએ પાછાં ફરશે ?	
મીરાંબાઇ બોધ્યાં ઠાનાથી કામ રાણા કરશે ?	૧
કાયાનાં દાન મહેં તો કરીઆં છે કહાનને,	
મૂલો આપીને માગી બેશે.	મીરાંબાઈ ૨
માયાવી મન મહેં તો મારી ૨ મૂડીઆં,	
મૃતક સજીવન ક્યાંથી કરશે ?	મીરાંબાઈ ૩

રસના રાણાજી મ્હારી સીઆને રટી,
ખીન જોશે નહીં શું કરશે ?

મીરાંબાઈ ૪

પ્રીતિ તો મ્હારી પ્રજા ચરણોમાં લાગી,
એ ચરણો શોધો તો તમે તરશે.

મીરાંબાઈ ૫

રામ રટો તો રાણા રહો અમ સંજમાં,
નહીંતર મ્હેલે પાછા ફરશે.

મીરાંબાઈ ૬

પ્રેમ-વૈરાગ્ય

(કાથા દારજુ બેજાં એ રાહ)

પ્રેમતણી બલિહારી, મીરાં તારા પ્રેમતણી
તેં તો ઘેર રાખ્યા ગિરિધારી.

મીરાં તારાં ૧

રાણાની શિક્ષિએ તું નવ રીઝી,
જનમની ભોગણુ તું ફુલારી.

મીરાં તારાં ૨

રાજને મૂલ તેં તો મોહન વસાવ્યા,
પ્રેમ ખાલે વરાવ્યા ચુરારી.

મીરાં તારાં ૩

જીવના સંબંધ સાચા ધન્યની સાથે,
ભેદ જગે ચાવી સાચી તારી.

મીરાં તારાં ૪

વ્યવધાન રહિત ભક્તિ તેં રે બતાવી,
પ્રેમલક્ષણની તું અધિકારી.

મીરાં તારાં ૫

પ્રજા પ્રીતિના મીરાં તેં તો આપ્યા સદેશ,
પામ્યા એ ક્રેક સંસ્કારી.

મીરાં તારાં ૬

ધન્ય મીરાં તારા પ્રેમ-વૈરાગ્યને,
ધન્ય બાગ્ય વસો પ્રજાના વિહારી.

મીરાં તારાં ૭

શ્રીરામ વન-પ્રયાણ

(હું તો ટાલે રમુને એ રાહ)

માત પૂછે હો રામ કેમ જાઓ છો વને,
કંઈક કારણ સમજાવતા જાઓ રે મને;
કોણે કહ્યું કહ્યાં એ કુંવર ખમ્મા તને. માત પૂછે ૧

હું તો દેવ પૂજીને પુત્ર પામી તને,
હું તો મુખી રે કુંવર એક તારા ધને;
મને મૂકીને જાવ રામ કોની કને ! માત પૂછે ૨

મને ઝાપિએ કહ્યું છે રાજ મળશે તને,
એ તો ખોટાં પડે રે તમે જાવ જો વને;
સંત જૂઠા પડે એ કુંવર કેમ રે બને. માત પૂછે ૩

રામ તારી રક્ષાઓ કોણ કરશે વને,
મહારા મેધિરા બાળ કોણ જોશે તને !
તારા સૂના રે મહેલ ખાવા ધાશે મહેને. માત પૂછે ૪

સુત જાવું જો હોય તારે નિથે વને,
તો તો સાથે કુંવર તેડી જા ને મહેને,
હું તો સર્વસ્વ ઓવાઈ રામ તારી કને. માત પૂછે ૫

મને મૂકીને રામ નવ જાશે વને,
વીરા વિધિના વિશ્વાસ નથી પડતા મહેને;
કુંવર તું રે કરશે એ હવે કહો રે મહેને. માત પૂછે ૬

શ્રીરામનો પ્રત્યુત્તર

(રામ-કપરનો)

રામ બોલ્યા હો માત અમે જઈશું વને,
માત તાતની જ જાનો આજ થઈ છે મને,
મા હવેરે આગાઓ માથું તારી કને. રામ બોલ્યા. ૧

માત માતાએ વચન સંભાર્યા મને,
આજ સતના બાંધ્યા તાત મોકલે વને,
માત આગા હોયુ તો લાજ લાગે તને. રામ બોલ્યા. ૨

માત તારી આશીષ રક્ષા કરશે વને,
મારા તાતનાં વચન શીર સાટે મને,
રાજ વન બે સમાન મને કહું શુ તને. રામ બોલ્યા. ૩

માત ભરત સમાન છે વીરા મને,
એ તો કરશો સેવાઓ માત માથે મને,
મા મહારા અજંપ નહીં થાય રે તને. રામ બોલ્યા. ૪

માત તારે તો રહેલુ મારા તાતની કને,
મહારા સતવાદી તાત નવ ઝુરે મને,
માટે સોયુ સંભાળ મારા તાતની તને. રામ બોલ્યા. ૫

માત કાલે સવારે જઈ આવશુ વને,
તારી સેવાના આગ્ય પ્રભુ આપશે મને,
માત સંતે કહ્યાં તે કેમ બોલા જને. રામ બોલ્યા. ૬

શ્રીરામ અને સીતા

(રામ-ઉપરનો)

- રામ બોલ્યા સીતા અમે જઈશું વને,
આજ સાચી શિક્ષાઓ, સતી, આપુ તને,
માત તાતની સેવાઓ કરો સાચે મને. રામ બોલ્યા. ૧
- સીતા આકર્ષાં રે દુઃખ ભોગવવાં વને,
તારી કોમળ કાયાની બહીક લાગે મને,
માટે અહીં રહેવાનું સતી કહું છું તને. રામ બોલ્યા. ૨
- સીતા ત્હારા વિયોગ અતિ આકર્ષા મને,
પણ ધર્મ બંધન આજ આવ્યાં કેને,
અમ વંશે ન ધર્મ કોઈ ચૂકે મને. રામ બોલ્યા. ૩
- તું તો જનકમુતા હું ધર્મ કહું શુ તને,
મર્મ જાણે સાચા તું સતી તારે મને,
માટે મનથી કહો જે અમે જઈએ વને. રામ બોલ્યા. ૪
- સીતા કાલે સવારે જઈ આવશું વને,
તમે ધીરજ રાખીને સતી રહેજો મને,
મ્હારાં મનતો રહેશે સીતા ત્હારી કેને. રામ બોલ્યા. ૫

સીતાનો પ્રત્યુત્તર

(રામ-ઉપરનો)

- સીતા બોલ્યાં એ રામ શુ કહો છો મને,
એ તો આગ્રાઓ યર્ષ આપ સજે મને,
દેહ છાયા છૂટી રહે એ ડેમરે બને. સીતા બોલ્યાં. ૧

મારી માતની આજ્ઞાઓ, આર્ય, યજ્ઞ છે મને,
 “ તારે હાથની જેમ રહેવું રામની કને,”
 મારી માતાની શીખ શીર સાટે મ્હને. સીતા બોલ્યાં. ૨
 આપ સંગે રહેવું મ્હારે રાજ્ય કે વને,
 એવાં શિક્ષણ મળ્યાં છે બાળાપણથી મને,
 તમે ધર્મ સુગણ્ય એ તો જાણો મને. સીતા બોલ્યાં. ૩
 મારા નિશ્ચય એ, રામ, હું તો આવું વને,
 નાથ બીજી આજ્ઞાઓ નવ કરશે મ્હને,
 મ્હારાં તન મન ને ધન રામ આપની કને. સીતા બોલ્યાં. ૪
 યાત્રો સુખેથી જઈએ રામ આજે વને,
 ધર્મપાલન એ મંત્ર રામ આપણી કને,
 માટે દાસી જાણીને સંગ રાખો મને. સીતા બોલ્યાં. ૫

શ્રીરામ ને લક્ષ્મણ

(સગ-કપરનો)

રામ બોલ્યા લક્ષ્મણ અમે જઈશું વને,
 માત તાતની સેવાઓ જાત સોંપુ તને.
 વીરા તારા વિયોગ અતિ આકરા મને. રામ બોલ્યા. ૧
 માડી જાયાં જોઈું રખે લાવો મને,
 ધીર ધીરજના પાઠ શું પઢાવું તને,
 હું તો ધર્મ સુગણ્ય કેમ ઢીસો જને. રામ બોલ્યા. ૨
 રઘુકુળની કીર્તિઓ વધે જાતાં વને,
 તાત આજ્ઞા પાળીશું તનમનને ધને,
 ધર્મ રાજથી વિશેષ વધુ કહું શું તને. રામ બોલ્યા. ૩

ભાર્ગવ તન ધન તુચ્છ તમે માનો મને,
 ધર્મપાલનથી જીવન ધન્ય બને,
 દેહ જાતાં એ ધર્મ રહે આપણી કને, રામ જોડ્યા. ૪
 તારા પ્રેમની તો જાણુ વીર છે રે મહેને,
 મારા પ્રેમની તો જાણુ વીર છે રે તને,
 વીરા તુજને સંભારતાં વિચરશું વને. રામ જોડ્યા. ૫

લક્ષ્મણનો પ્રત્યુત્તર

(રામ-હપરનો)

જોડ્યા લક્ષ્મણ, શ્રીરામ, આજ્ઞા આપો મને
 હું તો સેવાને અર્થ સાથે આવું વને,
 વીરા વિધિનાં વિધાન કેમ જોડ્યાં બને, જોડ્યા લક્ષ્મણ. ૧
 બરત બ્રાતના વિશ્વાસ વીરા આપણે મને,
 એની પાસે માઆપ કેમ દુઃખીઆં બને,
 એ તો બેશે સંભાળ તન મન ને ધને. જોડ્યા લક્ષ્મણ. ૨
 સ્વપ્ને રામ વિયોગ નવ સહું રે મને,
 વીર સત્ય સહેવાં એ હુથી કેમ રે બને,
 માટે દાસ જાણીને સંગ રાખો વને. જોડ્યા લક્ષ્મણ. ૩
 રામ રાક્ષસના ત્રાસ અતિ આકરા વને,
 એવે સમયે જરૂર લાગે મહારી બને,
 સીતા એકલાં રહે કદો કોની કને. જોડ્યા લક્ષ્મણ. ૪
 વીર થાય વિજય આજ્ઞા આપો મને,
 મને તમથી જુદો નથી જોયો બને,
 મારા જન્મેના મર્ગો વિચારો મને. જોડ્યા લક્ષ્મણ. ૫
 કરી કૃપા કાકુરથ સાથે રાખો મને,
 આપ સેવાએ જીવન ધન્ય રે બને,
 એથી અધિક બીજું ન મેં માન્યું મને. જોડ્યા લક્ષ્મણ. ૬

ભરત-પ્રેમ

(રાગ - હપરગો)

ભરતગંધુના પ્રેમ ન સમાતા મને,
 જેનાં અંતર રહે સદાય રામની કને,
 એને રાજ્યોના લોભ ના લગાર રે મને. બાર્ધ ભરતનાં ૧
 રાજ મનથી તજીને એ તો આપ્યા વને,
 જિભા અપરાધી જેમ એ રામની કને,
 વીર દુઃખી દેખી રામજી દુભાયા મને. બાર્ધ ભરતનાં ૨
 બાર્ધ તુજને મળ્યાની હતી હોંશજ મને,
 તારા પ્રેમે મારાં મન પરવશ બને,
 વીર એણું અંતર રખે લાવેા મને. બાર્ધ ભરતનાં ૩
 બાપ તાતે ઠણાં કરેા તન મન ધને,
 રાય દશરથના પુત્ર કેમ બ્હીલા બને,
 તને વીર મહાવીર જગે જાણ્યો જને. બાર્ધ ભરતનાં ૪
 શેના અંતર છે શોક વીર કહો રે મહને,
 મારા જીવનનાં સુખ સુખી જોતાં તને,
 બાર્ધ અંતર ખોલીને કહો મારી કને. બાર્ધ ભરતનાં ૫

ભરતનો ઉત્તર

(રાગ - હપરગો)

ભરત જોડ્યા ધીરજ જરી લાવી મને
 વીરા વિધિએ વીંધ્યો હું જાઉં ઠોની કને,
 ધિક્ક જન્મ મારો ને જાય રામ રે વને. ભરતનાં ૧

રામ, તાતે કહ્યું તે કેમ માન્યું મને,
મહારા કહોને અપરાધ રામ મારી કને,
કેં એનાં વારણુ તન મનને ધને. ભરત૦ ૨

રામ કેકે ચે જન્મ કેમ આધ્યો મને,
જેના જન્મે જગત આમ દુઃખી બને,
એને જીવ્યું ઘટે શું રામ એ રે તને. ભરત૦ ૩

રઘુવંશે કલંક રામ આવાં મને,
જીવન રાખ્યાનાં જોમ નથી મારી કને,
આજ દેહ પડે તો સ્નેહ ધન્ય બને. ભરત૦ ૪

રઘુ વંશનાં વિધાન જોઈ રાજવી બને,
એનાં વંશજનાં ચિત્ત નવ લોભે ધને,
કોણુ કારણુ અધિકાર-અટ્ટ કરશેા મને. ભરત૦ ૫

રામ શરણુ થવાને હું તો આવ્યો વને,
મૂઠી અંતરયામીને જાઉં કોની કને.
કરો કરવી ઘટે જે હવે આગ્રા મને. ભરત૦ ૬

શ્રીરામનો પ્રત્યુત્તર

(રામ - કપરનો.)

।મ જોડ્યા હો વીર ધન્ય ધન્ય રે તને,
।રા જન્મે કેકેથી કુખ ધન્ય રે બને;
।ઈ ભાઈના આ જોમ નથી દેવો કને. રામ જોડ્યા૦ ૧

।રા ધર્મો જો વીર તુંથી ઝાંખા બને,
સમાન વીર, ધન્ય હું તો માનું મને;
।રે કીર્તિ-કળશે કુળ પાવન બને. રામ જોડ્યા૦ ૨

તને જ્ઞાનીને શોક જ્ઞાના હોય રે મને,
 સુર સ્વર્ગે ઝા વીર સદા ગાશે તને; -
 અહોભાગ્ય રામ દશરથ એ માનશે મને. રામ બોલ્યાં ૩
 વીર એવી કીર્તિઓ હવે આપ્ય રે મને,
 તાત આજા પાણું તો જન્મ ધન્ય રે મને;
 એજ અંતરના મર્મ ઠહું તહારી કને. રામ બોલ્યાં ૪
 બાઈ બેદોના બાવ ભૂલી જવ રે મને,
 મારાં તારાં તે મન કેમ નોંખાં બને;
 દોષદ્રષ્ટિઓ હોય કેમ આપણી કને. રામ બોલ્યાં ૫
 તને ખંખા, ઝા વીર, રક્ષે ધર્મો તને,
 તને પ્રીછે એ પ્રાણી ધન્ય ધન્ય રે મને,
 બ્રાત તાતે કહ્યાં એ કરે ધીરે મને. રામ બોલ્યાં ૬

સીતા-સ્વયંવર

(મોસાબાનો રામ)

રાજા જનક વિચારે રે મન, હવે કરવાં સીતાનાં લગન,
 પ્રજા કરાવે નિર્વિગ્ન, કકોતરી મોકલી ચારે દેશે; ૧
 રામે સ્વયંવર વાત વિચારી, કારણુ રૂપ એ કુવરી ■ મારી,
 જોવા યોગ્યતા પણ વિધિ ધારી. કં ૨
 આવ્યા રાજાઓ શોભા વધારી, સૌને આજ્ઞાઓ મનમાં છે બારી,
 જાણી જનકની કુંવરી કુવારી. કં ૩
 રાજા સહસ્ત્રાવધિ ત્યાં તો આવ્યા, આવ્યો રાવણુ જાણે ને કાવ્યા,
 એને વિધિના વિચાર ન આવ્યા. કં ૪
 નથી આવ્યા અવધેથી શ્રીરામ, એ તો રોકાય છે રૂપિ કામ,
 નેનાં જમતે જાણીતાં છે નામ. કં ૫

- ત્યાં તો મુનિને કંકોતરી આવી, રઘુનાથને એમણે વંચાવી, ૬
 આત્મા રામને લઈ લક્ષ્મ્યાવી. ૬૦
- જાણ્યાં જનકે જે રૂપિજ પધારે, મ્હારા યજ્ઞની શોભા વધારે, ૭
 એવા રૂપિએ તો ભાગ્ય સુધારે. ૬૦
- રાયે હિતમ હિતારાએ યાપ્યા, જેને હર્ષ હૃદયમાં છે વ્યાપ્યા, ૮
 અંતરયામીએ સંદેશ આપ્યા. ૬૦
- રઘુનંદન વાડીમાં ફરતા, નાનાવિધના વિનોદ રે કરતા, ૯
 દીકા સીતાએ લાગી છે સુરતા. ૬૦
- રામ પશુ સીતા નજરે નિહાળ્યાં, નીચું જોઈને સત રે સંભાળ્યાં, ૧૦
 મળ્યાં નયનો સીતાએ નીચાં ઢાળ્યાં. ૬૦
- એ તો આત્માએ આત્મા રે મળ્યાં, એના મર્મ ન કોઈએ કળ્યાં, ૧૧
 રામ નીતિનાયક પાછા વળ્યાં. ૬૦
- રાગ જનક સભાએ ભરાવે, અંબક મંડપ મધ્યે ધરાવે, ૧૨
 ચર્ષ આગા જે રાજવીએ આવે. ૬૦
- સદુ આવી સભામાં ખીરાજ્યા, રાય રાવણ પણ આવ્યા જાજ્યા, ૧૩
 આવ્યા રામ ને રાજવીએ લાજ્યા. ૬૦
- રાગ જનકે પણ સોને સુણાવ્યાં, સદુએ યાજીને શીષ ધુણાવ્યાં, ૧૪
 મિથિવેશને ઝોઈ રે આવ્યાં. ૬૦
- રાયે જે ચાર વેણ નાખ્યાં દહી, સદુ સાંભળીને રલા સદી, ૧૫
 લક્ષ્મણની તો બકુડી બેગી ચર્ષ. ૬૦
- મુનિએ લક્ષ્મણને રાખ્યા છે વારી, કહે રામને કરે તૈયારી, ૨૧
 જનક પુત્રી શું રહેશે કુંવારી? ૬૦
- રામે રૂપિની આજ્ઞાએ પાગા, વળા નમન કર્યા શીર ઢાગા, ૧૭
 કહે રૂપિ, વરો જનકની બાગા. ૬૦
- ધનુષ પામે પધારી શીરામ, રૂપિયાં સીતાનાં અંગે રે વામ, ૧૮
 એનાં ચિત્ત રહેતાં નથી દામ. ૬૦
- રામે દંકાર ધનુષના કીધા, પણ કટકા કરી તેના રીધા, ૧૯
 પાગા પણ ને અખર યજ્ઞ લીધા. ૬૦

- દેવ પુષ્પની વૃષ્ટિઓ કરતા, જોઈ પરાક્રમ અભિમાન હરતા,
રાવણુ મારશે એમ આશા ધરતા. કં० ૨૦
- રાગ જનકના હર્ષ ન માય, એનાં વર્ણુન ઠેઠ પેર યાય,
જેને વળી ગઈ છે રે જ્ઞાતાય. કં० ૨૧
- રાય પ્રહ્લાનંદમાં ગળીઆ, કાણુ ભાગ્યે જમાઈ આ મળીઆ,
મહારા આજ હિમગરા ટળીઆ. કં० ૨૨
- સીતા હર પૂર હર્ષનાં આબ્યાં, એમણે શિવજીને શીર નમાવ્યાં,
જગદંબા મને ગ્રોહ લાવ્યાં. કં० ૨૩
- તાતે કહેવરાવ્યું કુંવરીને આવો, સાથે સ્વયંવર માળને લાવો,
રઘુનાથને એ પહેરાવો. કં० ૨૪
- સીતા વરમાળ લઇને રે આબ્યાં, મહાલક્ષ્મીનાં રૂપ ધરાવ્યાં,
પરિપ્રહને પ્રેમથી ભાવ્યાં. કં० ૨૫
- આરોપી વરમાળ ને વળીઆં, રઘુનાથ રૂપી વર રળીઆં,
પુરી શુદ્ધિ નથી નવ દળીઆં. કં० ૨૬
- રામ બળ ને સીતાનાં રે રૂપો, જોઈ મૂર્છિત બનીઆ છે ચૂપો,
નવ આદ્યે ધરી છે ચૂપો. કં० ૨૭
- રાય રાવણુના ગર્વ ઉતાર્યા, માંડ પાછા લંકામાં પધાર્યા,
એણે દેવોના હર્ષ વધાર્યા. કં० ૨૮
- જયજયકાર મંડપમાં છવાયા, રઘુનંદનના મણ રે ગવાયા,
જાણે પ્રહ્લાનંદ રેલાયા. કં० ૨૯
- સીતારામના હર્ષને કેવા, સો સો જન્મો પડે રે સેવા,
ઠાક જાણે વાલ્મિકીજી જેવા. કં० ૩૦
- રામ વરમાળ પહેરીને ચોખ્ખા, વિશ્વામિત્ર જનક મન સોખ્યા,
સાચુ એક નિજનંદે ચોખ્યા. કં० ૩૧
- બેહુએ આશિષ જન્મેને દીધી, રામ હરખે જાણે પામ્યા રિદ્ધિ,
લક્ષ્મણની અભિલાષાઓ સિદ્ધી. કં० ૩૨
- એના મુખને તો દેવો વખાણે, જીવજીવિઓ એ નર જાણે,
કરે રામ કૃપા તે મન આણે. કં० ૩૩

રઘુનાથને ચરણે હું લાગું, 'એમંતી પાસ દયાએ એ માગું,
માગું 'ભક્તિમાં હું અતુરાગું.' ઠં. ૩૪
જેને રામ સીતામાં છે સ્નેહ, એને લેવા નથી પછી દેહ,
એના આત્મારામે ન્યારાં નેહ. ઠં. ૩૫

સતીનેા સંદેહ

(આજ છણી અણોસરી રાત, એ રાહ.)

હિમા પૂછે શંકરને એમ, ધ્યાન કોનાં ધારતા રે,
સામ્ય તમને પૂજે સહુ લોક, ત્રિલોક તમે તારતા રે; ૧
શિવ શાસન તમારાં સદૈવ, સુરોએ સ્વીકારતા રે,
મારે અંતર અચંપા આજ, કહો નવી વારતા રે. ૨
ઈશ હિરમાં વિચારે એમ, હિમાને શું ઓરતા રે,
જગ માયાનાં જોર જરૂર, માટે મન ચોરતા રે; ૩
પછી હશીને બોલ્યા હર એમ, સતી તમે સંભળો રે,
સુખ મન માંહે અચરજ થાય, ભવાની કેમ ના કહો રે. ૪
અમે ધરીએ રે જોહનાં ધ્યાન, એની એ માયા હશે,
જગ જાણે ન જેને કોઈ, એની એ છાયા હશે; ૫
હિમા અવધે પ્રગટીઆ એહ, દેવ દુઃખ દાળવા રે,
વળી સાધુને દેવા સુખ, સ્વરૂપે વાળવા રે. ૬
રઘુવંશ વધારીને પ્રેમ, રામ રૂપ ધારીઆં રે,
મહારાં ત્રણક તોડીને તલકાળ, સીતાને સ્વીકારીઆં રે; ૭
અમે ધરીએ છે એનાં ધ્યાન, અખંડ આનંદમાં રે,
પરિશ્વલ પરાત્પર એહ, સેવાતા સંતમાં રે. ૮
શિવ શિવાને પ્રીતિએ એમ, પ્રભુ એને જાણુને રે,
સતી એ છે સરવમાં સમાન, મનમાં પ્રમાણુને રે; ૯

- ધશે આપ્યાં અનુપમ જ્ઞાન, તોય સતી સમજ્યાં નહીં,
 મંભાયા એ જણુઓ છે જોર, પડ્યાં ઉમા માયા મહી. ૧૦
 રામ શોધે સીતાને વન, પ્રિય પ્રિય મુખે ઠહી,
 પરિશ્રમ પોકારે ન આમ, ઉમાને શ્રાન્તિ યર્ધ; ૧૧
 ઘોર મંભીર વનની મહાંય, ગૌરી આવીઆં રે.
 એ તો ઠરવા પરિહા પૂર્ણ, સીતા રૂપ લાવીઆં રે, ૧૨
 રામ સીતાને પાડે સાદ, સતી ત્યાં ઝોચરે રે;
 હું તો આરે રહી ઝો રામ, જશે ન અઝોચરે રે, ૧૩
 રઘુનાથે મુણ્યા એ સાદ, તોય ત્યાં જોતા નથી,
 પ્રભુ પૂર્ણ પ્રીછેછે પ્રપંચ, માયા એ મહોતા નથી, ૧૪
 રામ જોઈ ઉમાના ઉન્માદ, અંતરમાં શોચતા રે;
 શિવ-શક્તિના આવા પ્રમાદ, હરે નથી રોચતા રે, ૧૫
 ઉમા આવ્યાં શ્રીરામની પાસ, સીતાના વેષમાં રે;
 રામ પાછા ફરીને જાવ, અંતર છે ક્લેશમાં રે. ૧૬
 પાછાં આવ્યાં ઉમા એ દીશ, રામ શું ન સાંભળો રે,
 ઠાંઈ ઘેલા થયા રઘુનાથ, હવે પાછા વળો રે; ૧૭
 રામ જોડ્યા નમાવીને સીર, સતી મહને શું કહો રે.
 ઉમા શંકર-વિષ્ણુનાં આમ, વનમાં ઠાં રહો રે, ૧૮
 મહાદેવના સમાચાર માત, દેવા શું આવીઆં રે;
 નથી જૂલ્યો હું એમનાં ધ્યાન, કહેજો કહાવીઆં રે, ૧૯
 ઉમા તમને આશ્ચર્યો થાય, આશ્ચર્યો એ મહને રે.
 સામ્ય સમજાવે એના બેદ, જાવ એની ઠને રે, ૨૦
 સતી પામ્યાં પૂરણ પરિતાપ, પરતાર્ધ પાછાં વળ્યાં રે;
 પૂછે સંકર સતીને એમ, ગૌરી તમે શું રળ્યાં રે, ૨૧
 મહાદેવ વિચારે છે મન, સતી સીતા છે થયાં રે.
 છજે ધાર્યો જો એમણે એમ, મહારે યોગ્ય ના રહ્યાં રે, ૨૨

- આખ્યા આસન જૂદાં અવિનાશ, ઉમા મન પામીઆં રે; ૨૩
 પ્રભુ બૂલી હું આપનાં બાન, પદે શીર નામીઆં રે, ૨૩
 મહારા દોષ દયાળુ દેવ, દિલે નવ લાવશે રે. ૨૪
 ઈશ અંતરયામી છે આપ, લહેજો ભાવ શો રે, ૨૪
 સામ્ય તજશું જરૂર આ શરીર, તમોને પામવા રે; ૨૫
 મહેને આપો હવે હર જ્ઞાન, માયાઓ વામવા રે, ૨૫
 ઠહે શંકર સતી એ રામ, પ્રથમ અમે પ્રીછ્યા રે. ૨૬
 જેને જ્ઞાની મુનિએ મન, ધ્યાનોથી રીઝ્યા રે, ૨૬
 રામ અવતરીઆ અવિનાશ, પરિત્રાણ કરશે રે; ૨૭
 સુધ્યા જમત સુલાવણુ હાર, કૌશલ્યા પારશે રે, ૨૭
 લીધાં દેવો એ વાનર રૂપ, વિધિ વર પાળવા રે. ૨૮
 રમારમણે લીધાં રામ રૂપ, દેવ દુઃખ દાળવા રે, ૨૮
 રૂપિ મુનિઓએ લીધાં છે રૂપ, ઉમા, જાડ પાનનાં રે; ૨૯
 જેને અંતર સદાય છે જ્ઞાન, રામના વાનનાં રે, ૨૯
 તોય મળવાને પુરૂષ પુરાણ, જડ રૂપ ધારીઆં રે. ૩૦
 રઘુનાથે એ જાણીને પ્રેમ, સ્નેહે સ્વીકારીઆં રે, ૩૦
 રામ હૃદયે ચાપે છે એહ, સીતાના મીઠથી રે; ૩૧
 નથી જોયાં જતાં જડ રૂપ, એ જમદીશથી રે, ૩૧
 રામ ભાવે ભોળાય છે ઉર, નેત્રે નીરો વહે. ૩૨
 ભેટી ભેટીને ભાવે જૂપ, છાનાં એને ઠહે, ૩૨
 સીતા મીઠે મળ્યા મહારાજ, અમે પ્રેમ પાળશું રે; ૩૩
 જડ રૂપે ચયા રૂપિરાજ, એ રણુ અમે વાળશું રે. ૩૩
 હવે ચઈશું શ્રીકૃષ્ણને સ્વરૂપ, નંદને આંગણે રે ૩૪
 ફરી લઈશું જરૂર અવતાર, તમારે માગણે રે ૩૪
 મજ વનિતાને રૂપ ઋષિરાય, રમી શું આપણે રે ૩૫
 આજ આપું અમે આ કાલ, રાખો રૂપિ ચાપણે રે ૩૫

- તમે દેહોના મૂકીને સ્નેહ, મ્હને છે મેળવ્યો રે
આત્મરૂપે થયા છો અસંગ, અનુભવ કેળવ્યો રે ૩૬
- તમે જોયા નથી જડભાવ, અગે નહીં જોઈએ રે
જુવે જગત્ ભલે જીવરૂપ, આપણુ નવ મ્હોલીએ રે ૩૭
- જેણે જાણ્યા પરાના બેદ, એને ભવ નડતા નથી
જેણે જોયા જગતમાં બેદ, એને અહા જડતા નથી ૩૮
- તમે પામ્યા પરાના પાર, જ્ઞાન ના જૂસો ભવે રે
તોય પોષીશું ત્રેમ આ જરૂર, જનમ લધને હવે રે ૩૯
- રામ આપીને એક વરદાન, પંથા તીરે પળ્યા રે
અમે ધ્યાનોમાં જોતાં એમ, પૂરણુ ત્રેમે મળ્યા રે ૪૦
- મુઠ્ઠી શંકરનાં એક વચન, હિમા મન પ્રીછીઆં રે
નથી અહાને ભવમાં બેદ, પદો એ ઈચ્છીઆં રે ૪૧
- હિમા તજવાને નિજ શરીર, તાતને ત્યાં મયાં રે
દક્ષ ચરો દધને દેહ, પાર્વતી રૂપે થયાં રે ૪૨
- શ્રી શંકરનાં ધારીને ધ્યાન, તપ એણે આદર્યો રે
પૂરા ત્રેમે શંકરને પ્રસન્ન, કરીને કાપે વર્ષા રે ૪૩
- એ ગિરિજા તો જ્ઞાન સ્વરૂપ, લીલા કરતાં નવી રે
અગ્નિશેખરી એ અંમ સ્વરૂપ, બ્રાન્તિ એને ના હવી રે ૪૪
- મા થાજો સદાએ દયાળ, બાળ અગે આપનાં રે
મા ત્રેમે કરૂં હું પ્રણામ, કાગળુ નથી તાપનાં રે ૪૫
- મા પામે તમારા પ્રસાદ, એને ભવ બીતી નથી
મા જોલે જે બાળને ભાવ એને કો રીતી નથી ૪૬
- માતાનાં હર ત્રેમ પૂર, સદાય બરપુર છે રે
મા માતાને હાંવડે બાળ, જરાય ક્યાં દૂર છે રે. ૪૭

હરિતાલિકા વ્રત મહિમા

(ગરબીઃ મનનો માન્યો મોહનવર પામિયાં જો-એ રાગ.)

- પૂછે ગોરી શંકરને પૂરા પ્રેમથી રે લોલ,
પ્રભુ પામી તમને હું ક્રિયા નેમથી રે લોલ. પૂછે ૧
- કહે શંકર “પારવતી, તમે સાંભળો રે લોલ,
તમે કરીઆં એ વ્રતનાં કરું ફળો રે લોલ. કહે ૨
- સતિ ધરીઆ અવતાર હિમાલય ગૃહે રે લોલ,
અતિ અમને રમરો એ કોપના લહે રે લોલ. કહે ૩
- તમે બાળાપણેથી તપ આચર્યા રે લોલ,
જોતાં માત પિતાનાં મનને હર્યા રે લોલ. કહે ૪
- ચંદ્ર ચિંતા હિમા તમ આપાપને રે લોલ,
વળા દેખી તમારા તપતાપને રે લોલ. કહે ૫
- ત્યાં તો વિષ્ણુએ ભાગાં, સતિ, મોહન્યાં રે લોલ,
આબ્યા નારદ ને હર હિમનાં હિલન્યાં રે લોલ. કહે ૬
- કર્યા પૂજન ને પાપ ઋષિને નમ્યા રે લોલ,
તમે દર્શનથી તાપ તનના શમ્યા રે લોલ. કહે ૭
- કોણ કારણ પધાર્યા મ્હારે આંગણે રે લોલ,
ત્યારે કારણ ઋષિજી વળતા બણે રે લોલ. કહે ૮
- ધન્ય પર્વતના રાય તમે હિમગિરિ રે લોલ,
પછી ભાગાની વાત કહે નારદ ધીરે રે લોલ. કહે ૯
- રાય કન્યા તમારી અતિ ગુણુ બરી રે લોલ,
તેને વરવાની વિષ્ણુએ મતિ કરી રે લોલ. કહે ૧૦
- હિમા તાત તમારા સુણી દરખીઆ રે લોલ,
વર વિષ્ણુથી છે વડા બીજા કીયા રે લોલ. કહે ૧૧
- ગયા નારદ લખને એ વધામણી રે લોલ,
પછી આબ્યા પિતાએ તમારા બાણી રે લોલ. કહે ૧૨

- હિમા વિષ્ણુ વરવાને તને ઇચ્છતા રે લોલ, તાત તારા વિચાર નથી પ્રીછતા રે લોલ. કહે૦ ૧૩
- સતિ આત્મા તમે તો સખીને ગૃહે રે લોલ, હિમા અંતરની વાત સખીને કહે રે લોલ. કહે૦ ૧૪
- એન તાતે અનેક એક આદ્યુ રે લોલ, મેં તો તન મન સંકર ચરણે ધ્યુ રે લોલ. કહે૦ ૧૫
- સખી સાથે હિમા તેં ઘર છોડીઆં રે લોલ, વને આવી અમોઘું મન જોડીઆં રે લોલ. કહે૦ ૧૬
- દરિતાલિકાનાં પ્રત તમે આચર્યા રે લોલ, નિરાહારે પૂજન સિવનાં કર્યાં રે લોલ. કહે૦ ૧૭
- વને વેળુની ચૂર્તિ કરી માહરી રે લોલ, પાસે પારવતી રૂપ, સતિ, તાહરી રે લોલ. કહે૦ ૧૮
- હિમા પ્રત્યે ચડાવ્યો તમે ઈવડો રે લોલ, મહેં તો જોયો ન ભાવ કોનો એવડો રે લોલ. કહે૦ ૧૯
- કર્યાં પૂજન અર્ચન ને વળા જાગરણો રે લોલ, જગે જોનો મહિમા છે સતિ અતિ ઘણો રે લોલ. કહે૦ ૨૦
- હિમા પ્રત્યી આસન મહારાં ડોલીઆં રે લોલ, ત્યારે તથથી ચક્ષુઓ અમે ખોલીઆં રે લોલ. કહે૦ ૨૧
- હિમા આવી કહ્યું મેં વર માગવા રે લોલ, તમે ખોલ્યાં વરોને દુઃખ માગવા રે લોલ. કહે૦ ૨૨
- હિમા માગ્યાં આપીને અમે તો વળ્યા રે લોલ, પૂર્વ પ્રીત્યે હિમા સતિ તને મળ્યા રે લોલ. કહે૦ ૨૩
- ત્યાં તો તાત તમારા આવ્યા શોધતા રે લોલ, તમે સૂતાંતાં ચાકીને જામ લતા રે લોલ. કહે૦ ૨૪
- લઈ જોજો ને તાત આસુ સારતા રે લોલ, પ્રિય પુત્રીને શું થયું વિચારતા રે લોલ. કહે૦ ૨૫

- તારે અંગે અડેલી રળે લૂછતા રે લોલ,
તને ગુદ્ધિ આવ્યેથી તાત પૂછતા રે લોલ. કહે૦ ૨૬
- બાપ કેમ આવી તું અહીં એકલી રે લોલ,
તું તો શોધી વળ્યો છું ગલીએ ગલી રે લોલ. કહે૦ ૨૭
- કહે ગૌરી પિતાજી તમે સાંભળો રે લોલ,
અમે બાળાનાં બળ કયાં મને કળો રે લોલ. કહે૦ ૨૮
- મ્હારે વરવા છે નાથ કૈલાસના રે લોલ,
અન્ય વરને વડે એ રાખો આશ ના રે લોલ. કહે૦ ૨૯
- હરિતાસિકાનાં વ્રત અમે આચર્યા રે લોલ,
આવ્યા શંકરને રનેહથી એને વર્યા રે લોલ. કહે૦ ૩૦
- બાપ બોલ્યા જે ધન્ય ત્હારા વ્રતને રે લોલ,
ધન્ય ધન્ય પુત્રી એ ત્હારા કૃત્તને રે લોલ. કહે૦ ૩૧
- ઉમા શંકર આવેળે મ્હારે આંગણે રે લોલ,
તો તો ધન્ય ત્રિલોક મુજને ગણે રે લોલ. કહે૦ ૩૨
- ઉમા, શંકર રહે સદા સમાધિએ રે લોલ,
ત્રણે લોકશું અમે એને આરાધીએ રે લોલ. કહે૦ ૩૩
- ઉમા શંકર આવ્યા ને તને હા કહી રે લોલ,
તું તો જમદંબા રૂપ મેં મને લહી રે લોલ. કહે૦ ૩૪
- ચાલો કુંવરી મેના જીવે છે વાટડી રે લોલ,
તને શંકરની એ એાદાડે ધાટડી રે લોલ. કહે૦ ૩૫
- ઉમા તાતે તમેને મને આપીઆં રે લોલ,
મને વરતાં એ વ્રત તમે રચાપીઆં રે લોલ.” કહે૦ ૩૬
- રીઝ્યાં ગૌરી શંકરથી એવું સાંભળી રે લોલ,
ખરે વ્રતની વિધિ એ મુજને ડગી રે લોલ. કહે૦ ૩૭
- હરિતાસિકાના એવડા પ્રભાવ છે રે લોલ,
સદા સામ્ય બળે એ એના બાવ છે રે લોલ. કહે૦ ૩૮

સદા સામ્ય શરણુ મહને આપજો રે લોલ,
કરી કરણા કૈલાસ મહને સ્થાપજો રે લોલ. કહે૦ ૩૯
શિવ પાર્વતી પૂજતાં પતિવ્રતા રે લોલ,
પતિ સાથે કૈલાસ સોડે સુવતા રે લોલ. કહે૦ ૪૦

નર્મદા સ્તવન

(હરિગીત ઇંદની આલ)

- નમું નમું માતા નર્મદા તેં ઉભય તટ પાવન કર્યાં.
મા યશ તમારા શું બહુ રૂપિ મુનિએ ખ્યાને ધર્યાં. ૧
- અન્ય તીર્થે જાય ત્યાં જે સ્નાનથી અર્થો સરે,
આશ્ચર્ય મોટું એજ મા તું કર્યને પાવન કરે. ૨
- મા પતિતપાવન જાહવી તું કળિયુગે આ ભૂપરે,
મા સ્મરણુ કરતા તાહરું, દર્શન હૃદયમાં પાંગરે. ૩
- મા અમર દર્શન તાહરાં, કોઈ સુભાગી જનને મળે,
જો પુન્યદાનો ત્યાં ધર્યાં તો, ભાગ્ય તેનાં કેા કળે! ૪
- બળિરાવ સરખા રાજવી, તેણે સત્ર ઘુજ તટમાં કર્યાં,
પરિબ્રહ્મ દર્શન પામીઆ ને અમર યશ એને વધ્યાં. ૫
- શુક બ્યાસ સરખા યોગીઓના આશ્રમે હું ત્યાં લહું,
મા પરસ્પર પાવન કરો, મુજ મતિ નહીં ને શું કહું. ૬
- મા પુત્રી તું શંકર તણી, જે અખિલ આ જગના ધણી,
ઘુજ લાલને ઘુજ તટ રહે, એ સઠળ દેવ શિરોમણિ. ૭
- તું ઘોર ગંબીર માનતી, મા શીતળ જળ તારાં વહે,
ઘુજ સ્નાન મા જેને થયાં, તે ભાગ્યને કેા ના લહે. ૮
- ઘુજ તટ વિગે વાસો યથા, એ કૃપા કેવી તાહરી,
મા પુણ્ય એ કીઆં દરો, શુદ્ધિ ન પહોંચે માહરી. ૯

મા રિદ્ધિ આપી ભુદ્ધિ આપી, શાન્તિ આપી સર્વદા,
 રક્ષા કરી માતા સમી, પડતાં કદાએ આપદા. ૧૦
 મા કૃપાઓ એ તાહરી, હું બાળભુદ્ધિ શું કહું,
 અખંડ રહેજો અંતરે મા, બીજું કંઈ યાચું ન હું. ૧૧

શ્રી રણુછોડરાય મહીમા

(હપભવિ છંદની ચાલ.)

શ્રી હારિકાધીશ રણુછોડરાય, સ્મરૂં, પ્રભુ, હું મનમાં સદાપ,
 તથાપિ ઈચ્છા હરની ન જાય, હો દર્શનો ચિત્ત અખંડ ચઢાય. ૧
 રણુછોડ રાયા પ્રિય ભક્ત માટે, ડાહ્યર આવી ચડીઆ જ કાટે,
 ધારે ધણી ગુમળા શું જ ખાંટે, હરિકૃપા સાધન સર્વ આંટે. ૨
 અનંત લક્ષ્મી પ્રભુ ચર્ણુ લોટે, રાખધિરાળ નહીં ઠાઈ નોટે,
 વૈજયંતી વિલસે જ કાટે, અપાર શોભા ભરી રૂપ છોટે. ૩
 રણુગાર જોયા વિષ્ણુ કેમ કહીએ, શ્રીકૃષ્ણ મૂકી કેમ એક લહીએ,
 તથાપિ શોભા નથી નેહ મહિએ, નેત્રો થતાં તૃપ્ત નહીં વહીએ. ૪
 શીકંઠમાં હાર અમુલ્ય રાજે, પમલાં ભરો તો ગુરુરોજ ગાજે,
 વક્ષઃ રથજે પાદ ભૂય બીરાજે, કુંડળ કડાં હિ જડયાં પોખરાજે. ૫
 કેસર ભર્યા ચંદન બાલ મધ્યે, મંદિર ભર્યા છે પ્રભુએ સુગંધે,
 કસએ ભર્યા ખેસ ધરોજ રકથે, શાન્તિ ભર્યા અંતર આપ વંદે. ૬
 માણિક્ય મુક્તાશ્વળ હેમ હીરા, પૂખરી પ્રેમે ધરતાજ ધીરા,
 અદ્ભુત શોભા ન ગવાય ગીરા, નિરખે હરિભક્ત યર્ષ અધીરા. ૭
 મણિ જડયા મુકુટ સ્તીર રાજે, નવરંગ વેણુ કરમાં વિરાજે,
 વાગા વિશુ નિત્ય નવીન સાજે, કંદર્પકાન્તિ કરી ભક્ત કાજે. ૮
 કૃપાળ કાગા પશુ છે રૂપાળા, હિ ધન્ય બાગ્યો વસુદેવ બાગા,
 ગુંગળ અને મેરમુકુટવાળા, પ્રેમી પ્રભુને નિરખે નિરાળા. ૯

નિજ મંદિરે દર્શન ને અમૂલ્યાં, પ્રેમી થતાં રે પ્રભુ ભાનમૂલ્યાં,
 આપે શું આપે મન ને અટૂલ્યાં, તૃપ્તિ નહીં એ સુખ લે અતૂલ્યાં. ૧૦
 ચરણાંબુજો તો વૃક્ષસીથી હાંક્યા, ન્યાં બક્તનાં નેત્ર રહેજ તાક્યાં,
 ભવર્તિ ટાળે ભવદુઃખ થાક્યાં, ને દર્શને પ્રુણ ન જાય આંક્યાં. ૧૧
 સર્વાંગ શોભા પ્રભુ અંગ સારે, અનંત કામો હરિ પાસ દારે,
 કમનીય આવાં રૂપ આજ ન્યારે, કેવાં હશે કૃષ્ણ હશે જ સારે. ૧૨
 વિરાગી યોગી વિશ્વ મોહ પામે, ધ્યાને ધરી અંતરમાં વિરામે,
 કરે બીજું શું, પ્રભુ, શીર નામે, પીતાં અમીએ પ્રભુ મૃત્યુ વામે. ૧૩
 ભોગો ધરાવે હરિબક્ત નાના, જમો ઉઘાડા વળી કોઈ છાના,
 માખણ વિના તૃપ્તિ નહીં શું કહાના, ભાવો ભર્યાં ભક્તિ મહીં શું માના? ૧૪
 શીરા અને સાકર દૂધ ધરતા, મગજો કરે તે તમ ઠાજ કરતા.
 ખંડાને તમારે પ્રભુ કંઈક તરતા, સાનિધ્ય મુક્તિ લહું એજ વરતા, ૧૫
 ન્યાં ગોમતી નીર પવિત્ર રાજે, અધિકાર આપે થતાં સ્નાન મા ને.
 માતૃપદો મા ધરતાં સદાએ, ગંગા સમાં ગોમતી મા વિરાજે. ૧૬
 લક્ષ્મીજી નિત્યે પ્રભુ પાસ રહેતાં, સ્વભક્તને સુખ અનંત દેતાં.
 મા પાર ના'વે વૃજ મહાત્મ્ય કે'તાં, કરો કૃપા દોષ સમસ્ત રહેતાં, ૧૭
 કૈલાસનાથે વળી વાસ રથાખ્યા, એ ભાવ બવના નવ જાય માખ્યા.
 અહો ડંકનાથ, દિલે પ્રેમ બ્યાખ્યા, દર્શ દર્શનો સ્વર્ગના માર્ગ આખ્યા, ૧૮
 ગોપાળ ગોધેન હજી ધરાવો, લીલા તણાં પાન પ્રભુ કરાવો,
 ને તે મિત્રે ભક્ત તમે તરાવો, અજ્ઞાન આંધી જીવની હરાવો. ૧૯
 વૃક્ષસી ધરી ધન્ય દાસો થયા છે, ત્રિતાપ એના વિરમી ગયા છે.
 મા, તાહરી ને ઉપરે મયા છે, શ્રીકૃષ્ણની તે ઉપરે દયા છે, ૨૦
 કૃપા કૃપાનાય અચામ કીધી, દયા તણા આપ અગાધ નિધિ.
 કરુણા કરી ભક્તની ભાજ લીધી, દષ્ટ દર્શનો દાસને મુક્તિ દીધી. ૨૧
 રણુછોડા રાયા અમ હર રહેજો, દયા કરી દર્શનો દિવ્ય દેજો,
 મુખે દુઃખે સાર તમેજ લેજો, જન્માંતરે દાસ ગણીજ પ્રહેજો. ૨૨
 મહાત્મ્ય ત્હારાં પ્રભુ કેમ લહીએ, ચરણ જણી ચરણેજ રહીએ,
 હૃદયે રજા છો વધુ શૃંગ કહીએ, વૃજ ગુણ માતાં મહીએ રહીએ. ૨૩

નવનવી કામના

(ધન્ય જેણે હરિગુણ ગાયાં-એ રાઠ)

- જગે નામનાની કામના અતેરી, જણાય, જગે
રહે અણુદીઠ ઉરમાં એ ઘેરી, જણાય, જગે ૧
- ધ્રુષ્ટે કો માનથી, ધ્રુષ્ટે કો દાનથી,
જળતે જમર ધન વેરી. જણાય ૨
- કો કો ધિક્કાખથી, કો કો ઉત્પાતથી,
નહી એ ધ્રુષ્ટા નમેરી. જણાય ૩
- ધ્રુષ્ટે કો ભુપણે, ધ્રુષ્ટે કો ભાપણે,
વગાડી સ્વચ્છની બેરી. જણાય ૪
- ધ્રુષ્ટે કો ભણતરે, ધ્રુષ્ટે કો વણપરે,
લાલા ગણાધને લેરી. જણાય ૫
- કોઈ ધર્મ પાળાને, કોઈ ભોમ ભાળાને,
કોઈ ધરે રૂપ ફેરી. જણાય ૬
- કાબ્યો કરીને કો ધ્રુષ્ટે રે નામના,
નાંખે વિવેચક ચ્દેરી. જણાય ૭
- ધ્રુષ્ટે કો મંથથી, ધ્રુષ્ટે કો પંથથી,
મથતાં જણાય મોથેરી. જણાય ૮
- જિત્તી છતાંય પણ અતિ અહંકાર એ,
દેખે રલા છે હરિ હેરી, જણાય ૯
- કોને ન મૂકતી એ નામનાની કામના,
સોને રહેલ અંખેરી. જણાય ૧૦
- સંખ્યાના રંગ સા જીવનને કારણે,
સર્વસ્વ નાંખવાં શું વેરી! જણાય ૧૧
- જેનું મૂળે નામ ના, એને ફેરી કામના,
વંખાએ બેટી ઉઠેરી. જણાય ૧૨
- છોડી સો કામના, . જોડી મન રામમાં,
ભક્તો રાખે જ પ્રભુ ફેરી. જણાય ૧૩

વેણુ

(ધન્ય જોણે-એ રાહ)

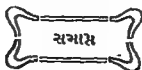
- તારી વેણુને વ્યાસેજ વખાણે, ગોપાલ, તારીં
જેના ભેદો અવર નવ જાણે. ગોપાલ ૧
- વાગે વૃંદાવને થેલી ગ્વાલન બને,
સૂર સ્નેહીના અંતરે પીછાને, ગોપાલ ૨
- સ્થાવર સુધાવતી, જંગમ શેભાવતી,
તુજ વિષુ કળા એ કાણુ જાણે. ગોપાલ ૩
- બંસીના ભાગ્યને મનવધૂ વખાણતી
સ્પર્ધાએ રાધ જરી આણે. ગોપાલ ૪
- વાતો કરે જે સખી કાચ એણે મૂકવી,
બહિરંતર વિધાણી સરાણે. ગોપાલ ૫
- ભક્તિના સ્વાદુઓ, જાણે એ જાદુઓ,
એણે તું પ્રેમીને પરાણે. ગોપાલ ૬
- હરમાં એ ભાવને, જીવન જગાવ ને
રમવા માણે ને વળી પ્રાણે. ગોપાલ ૭
- વિરહોની વેદના વ્હાલી શું, વિદ્યા !
અંતર વધિ તું આમ રાને ? ગોપાલ ૮
- તુજને મમે એ મને મમશે ગોપાલ રે
ક્યાં છે એ વિરહોની વ્હાણે ! ગોપાલ ૯

આરતી ક્યારે ?

(શું લઈ અર્ચન કરિયે એ રાહ)

આરતી ક્યારે કરીશું ? જ્યારે, પૂજન પૂરા થાશે ત્યારે.	
કરીએ આવરણને અત્યારે,	પૂજન૦ ૧
પૂજન પૂરા કેમ હું માનું, અધુરે આ સંસારે.	પૂજન૦ ૨
મન ધર્મો ધારે છે ત્યાં લગી, અર્ચ્યું હું એક ધારે.	પૂજન૦ ૩
દેવરૂપે ચર્ચ પ્રભુને પૂજો, શાસ્ત્રો એમ ઉચારે.	પૂજન૦ ૪
આરતીઓ ઉતારશે ત્યારે, જીવશિવનિશ્ચય જ્યારે.	પૂજન૦ ૫
અત્યારે તો આમજ પૂજન, ઊરના આ ઉપહારે.	પૂજન૦ ૬
હજી તો અધ્યો અધુરા છે ત્યાં આરતી કોણ ઉતારે.	પૂજન૦ ૭
આરતી થાશે આ જન્મે કે પરબલને ઉતારે.	પૂજન૦ ૮
ત્રેમે પૂજન હમણાં માંઝાં, આરતીઓ પરવારે.	પૂજન૦ ૯
આરતી તો નહીં રહે અધુરી, એ નિશ્ચય મન મારે.	પૂજન૦ ૧૦
પૂજન જેઠ કરાવે પ્રીતે, આરતી એ ઉતારાવે.	પૂજન૦ ૧૧
કાતી કરવી, કોણે કરવી, એ હજી મન વિચારે.	પૂજન૦ ૧૨
એમ કરતાં યે એકજ રહેતાં આરતીઓ અત્યારે.	પૂજન૦ ૧૩

કાવ્ય પંક્તિઓની કક્ષાવારી

કાવ્યની ખેલી લીટી	૫૪
અજાને આમુ વિતાવ્યાં રે	૧૫૨
અણમૂળ આ અવતારમાં	૧૨૭
અતિ કારમી કરામત તમારી	૫૯
અદ્વૈત ભાવ શું જગાડીયે	૧૧૪
અમને મુઝવો માં મા માયા	૧૯૧
અમૂલ્યાં આમુખ્ય આ વહી જાય	૪૩
અમે તો એકલ આનંદ લાઇએ	૩૧
અરજ એટલી હું ઠરું હરિ	૧૧૭
અવિનાશી આ આપના વિયોગ	૧૩૫
અવિનાશી એકજ અરજી	૧૫૫
અહો અમ અંતર ક્યામ સદન	૨૩૦
અંતરની અંજલિ સ્વીકારો રે નાથ	૧
અંતરની આરસીઓ હિન્નવળ રાખવી	૧૦૯
અંતર ધરા, દૂર કાં જમે	૪૩
અંતર સંદેશ એક આપ્યો	૨૩૫
અંતર રમૃતિએ સુંદર ક્યામ	૧૧૯
આ અડધી રાતે તે કોણ આપ્યું	૧૯૯
આ અણમૂલ દેહ આજ આપ્યો	૮૭
આ અતુઝહ શા ઉપરે	૨૧૨
આ આત્માનાં જાન અણમૂલ	૮૧
આ કંટક વન જીવ કેમ ?	૭૪
આંખ હિરે કાં એક ના ધરી	૫૪
આ ચાર દિવસનાં જીવન સંસારનાં	૨૨૦
આજા અડગતા આશરો	૧૪૬

આહા ડોળાં સરિતાનાં નીર	૩
આજ અંતર અભિધાયા પૂરી થઇ	૨૨૮
આજ આઠમની અધરાતે	૨૪૭
આજ ઇશ મુજને શું થયું	૨૩૭
આજ અંતર વંદાવન ચોક	૨૫
આજ ભુવન અજવાળાં	૨૪
આ જગ મુખ ઝાકળ પાણી	૪૧
આજ તારે બારણે હું આવી	૧૫૦
આજ મંદિરમાં રૂપ મનોહર જો	૬૫
આજ રે પાણીમાં પ્રભુ પોદીયા	૨૩૯
આટલા તે નેહ નીભાવસો રે નાથ	૧૫૮
આ બવ ફેરાની ફરિયાદ	૧૪૬
આમ કેમ પરવશ પડીયા	૧૩૮
આરતી ક્યારે ?	૨૬૦
આવજો અમારો દેશ	૨૨
આવાં શાં આળ, હવ	૧૭૯
આવાં શાં જોર, તારાં આવાં શાં જોર	૩૯
આવો વિવેક વનમાળી	૧૨૬
આથા તને હું એમજ પૂછું	૩૭
ઇશ આહાં આહાં તે માયા ઓઢણાં રે	૧૪
ઉપકાર અનંત તમારા	૧૯૫
ઉમા પૂછે શંકરને	૨૭૮
ઉર ઉમરાવ ગ્રેમનાં પૂર	૮
ઉરુરમાં પૂજન આજ	૨૪૪
ઉર ભરિયાં અતુરાગે	૧૪૮
ઉરે આવી અંધારી, દરિ, રોની દરી ?	૧૮૬
ઉરે ઉતાવળ વિક્રમ પ્રભુ રોકે	૨૦૭

ગાડી ગાડી કામના કરોડો	૧૦૭
એક એ અનેક રૂપ ધારે	૨૭
એવા કેવા તે છા અલબેલા	૫૬
એવી કેવી તે માયા રચેલી	૫૭
કંઈ કંઈ રંગોએ તમે રમતા	૧૬૦
કદી કંઈ ભ્રમર નવ ચાતો	૭૬
કપરી કસોટીઓ ન કરશે	૧૬
કરો કરણા નંદકુમાર	૧૫૭
કવિતાના કોડ નથી છાયા	૭
કવિ વાદળ ને વીજ શું વાતો કરે	૫
કસોટીઓ નવ કરશે	૧૫
કહાન, આપો તો આટલું આપજો	૧૦૩
કહાન, કહો શું રે કમાયા	૧૩૦
કહો, કોની કને ઉર ખોલું	૮૫
કારખાતું કેવું તમારું	૬૯
કાલાં ઘેલાં એ કવનો કબૂલ્યા	૨૩૧
કિયાં તીર્થ રૂં અંતરયામી	૧૨૧
કૃષ્ણ કેમ એકલા પુખ્ત	૧૬૦
કૃષ્ણ ચરણમાં ધરીયે કમળો	૨૩
કેવાં કર્મ કરેલાં જીવ તે તે	૧૨૮
કો અકલિત તત્ત્વ તમારું પ્રજા	૧૦૨
કોઈ સદગુરુ મુજને બતાવે	૨
કોઈ મુદર સ્યામ બતાવે	૨૧૪
કોની છે બેનડી પનોતિ એ દ્રૌપદી	૨૫૩
કોને અર્પણ કરીએ	૨
કપારે આવશે થી કૃષ્ણ કહો જોહાવ અહીં	૨૫૨
કપારે આવશે મને વિધાસ	૧૬૨

ક્યાં ક્યાં વંદન કરીએ	૧૯
ક્યાંથી મળે એ કહાન	૧૩૮
ક્ષણભંગુર આ જીવન સાર	૩૮
ક્ષણભંગુર ખેલ ખલકના	૨૦૩
ગાલ્યો ગાલ્યો અપાડી મેલ	૫૨
ગિરિરાજ ધરણ્ય ધરણ્ય હું તમારે	૪૮
ગોરીના નાથને વિનવું રે	૨૦
ઘટ ઘટમાં ગિરિવરધારી	૨૭
ઘટ ધુલાની મ્હાંય મન ઠાણું	૨૦૦
ઘડી ઘડી ગુણ શું ગણાવું	૧૮૪
ઘડીયે ઘડીયે મન ઘડવું પડે તને	૨૨૨
ચિંતા કે ન હરે હરિ વિષુ	૧૮૮
ચિંતા શું કામ સ્થામ ધરીએ	૧૭૧
ચોપડા તપાસો તમારા	૩૨
જગ જગુની આ દુર્ગા રે દેવી	૨૪૩
જગજીવન હિંડોળા મ્હાંય	૧૧
જગે નામનાની કામના અતેરી	
જાપવા દીનમંદુ મોરાર	૧૧૮
જપ જપ જપ જુગલ કીશોર	૮૩
જરા અંનરના આમળા ઉપાડો	૨૯
જપ છે જીવન આ અમોઘાં	૧૮૩
જવ ઠમ્ ઠંટક વાવિયા	૧૨૯
જવ કાપા તો કાળના છે કોળિયા	૧૭૧
જવ જગજીવે તોડ	૧૭૮
જવ જગતમાં તું જન્મે	૧૧૭
જવ જાણને જુગ જીવનને જોનાર	૮૪
જવ જપ હેસા આમો અટકે	૧૧૯

હવ તો શિવ થયા નહીં	૧૫૭
હવન હવે જામતાંજ સ્વપ્ન એક જોયું	૬૧
હવન ઝાંખી ક્યારે ચશે	૧૫૬
જુઓ હવ કર્મગતી નવ છોડે	૧૨૯
જૂદાનાં જોર ઝીઝાં રે	૧૭૫
જેણે તૃષ્ણા ત્યાગી એ નર ત્યાગી	૨૧૨
જેને કરવાં છે પ્રજાનાં પૂજન	૪૯
જેતા કદી ન જમદીશ	૨૩૯
જ્યત્યમ કરીને નંદને વાળો	૨૫૧
તમારાં ચરણ કમળ ભગવાન	૨૦૪
તાત મને તત્વ ઘો ખતાવી	૧૬૩
તારી વેણુને વ્યાસજી વખાણે	૨૮૯
ગુજ હવન મટકું એક	૧૮૪
ગુજ કુખ મોરલીવાળું	૫૮
તું તો રાજનો રાજ મહારાજ	૭૮
ત્રિકમ તાર ન વૂટે મહારા	૧૬૩
તારે મહેલે વસે છે મહારાજ	૨૨૫
દિલમાં છે દેવ એ દેહને સહી	૧૨૦
દીઠા દીઠા મેં મેઘો અનંત	૫૧
દીન દાસ તણો તો દાવો	૧૪૨
દીનમંદુ જરા દૂર ના યાશે	૭૧
દીનમંદુ દિલે શું કુભાયા	૧૩૪
ધન્ય ધન્ય ધર્મી દેવપ્રાણે દેહને	૨૪૮
ધન્ય ધન્ય ધર્મી દેહો એમણે	૩૫
નવ જાણું હું પ્રીત કરી રીત	૧૧૧
નામનાની કામના અનેરી	૨૮૮
નિત્ય નિત્ય નવશે રૂપે	૩૨

નિત્ય મનન કરો મન મારાં	૨૨૪
નંદ નંદનને ન્યારે હોડિણે	૧૭
નમું નમું માતા નમંદા	૨૬૭
પડદામાં બાત પડી પાડી	૧૬૫
પંકજ આ પંકમાં પડ્યું છે	૪૫
પંચ કૈાષેને આપ્યા પ્રકાશ	૧૧૩
પરિપૂર્ણ પ્રભુ પિંડમાં પ્રકાસો	૧૪૧
પિંડે ભયાં શું પ્રભુ આવા પરાગ	૬૮
પુન્ય મને દર્શાવો પૂજારી	૧૫૧
પૂછી જો જીવ તારા અંતરને એટલું	૨૧૮
પૂછે ગૌરી ચંકરને પૂરા પ્રેમથી રે બોલ	૨૮૨
પ્રભુ એકજ જોય તમારી	૬૬
પ્રભુ એક આશા પૂરજો	૧૨૨
પ્રભુ એક પૂરે ને બીજી સુરે આશા	૧૯૮
પ્રભુ કેટલા જન્મ આવા જાય	૨૧૫
પ્રભુ ચરણ કમળો તમારાં	૫૨
પ્રભુ છે અદ્ભુત સજિત તમારી	૧૨૩
પ્રભુ ધન્ય ક્ષણ એ કહ્યું હશે	૨૩૫
પ્રભુની વાતજ ચારી અમને	૧૮૫
પ્રભુ પાછાં પગલાં ન ભરસો	૧૮૧
પ્રભુ પ્રીતિયા પરોક્ષના પ્રકાર	૧૧૧
પ્રભુ પ્રીતે વસ્ત્રા છો મ્હારે હર	૧૪૦
પ્રભુ ભોળા ભાવે રે અમે ગમ્યું હશે	૯૪
પ્રભુ મને પમાડજો તું પાર	૭૩
પ્રભુ મ્હેં પૂજા કરી ન કરી	૧૦૦
પ્રભુ મ્હેં પ્રેમ પરથી જોયા	૧૪૩
પ્રભુ કરણ સ્મરણો તમારાં	૧૧૫

પ્રભુ મંત શાસ્ત્રોએ વળા	૧૬૬
ત્રેમતણી બલીહારી મારાં	૨૬૭
અંધુ ભરતના ત્રેમ	૨૭૩
બંસીના બોલ રે અમોલા	૧૨
બોલ્યા લક્ષ્મણ શ્રી રામ આજ્ઞા આપો મને	૨૭૨
ભરત બોલ્યા ધીરજ જરી લાવી મને	૨૭૩
ભરી અંધાની આંખડી અમીએ	૬૪
બવસાગરમાં મહારાં નાવ	૩૪
બવસિંધુ વિષે માફ નાવ	૭૨
બવસિંધુમાં શ્યામ મારો બેડો	૧૬૭
બવસિંધુ ખારો નવ બાણો રે	૪૪
ભોળા તમે બૂલી ગયા બકતો તણા અપરાધને	૨૧૦
મધુમધુમય તારાં સ્મરણે	૨૪૬
મધુવન બંસી બગવે	૧૦૧
મધુવન મુજ મનમોહન	૧૫૩
મન આત્માને ઓળખો ન કેમ	૮૧
મન કેવાં પૂજન કરિયાં	૧૦૬
મન ઘાટો ઘડે ને હરિ હોએ હસે	૧૭૨
મન મહાનદીઓ	૧૨૩
મન, મિષ્ટાન્ન મુખી તેં ખાધા કોહરા	૪૬
મન મૃગલા, કરતૂરી ઘુજ પાસ છે	૪૨
મનમોહનના મંદિર મ્હાંય	૨૪
મનમોહન મંદિરમાં બિરાજે	૧૩૯
મનમોહન મૂળાયાં લડાં રે	૧૧૧
મનમોહન મહિમા બૂલી તમારા	૧૯૪
મન રાખ હરિ વિશ્વામ	૨૨૧
મને માયા મકાવો જગરાયા	૧૬૪
મને સદ્ગુરનાં દર્શન કરાવો	

મહા નિદ્રા આવી છે મન મારા	૧૭૭
મા અંગા અચોય તું દેવે ને દાનવે	૨૪૨
માત પૂછે હો રામ કેમ જાવ છો વને	૨૬૮
મા, તુંજ જીવનની જ્યોતિ	૨૪૩
માત રાધાની પાસ રણુ છોડશું રે	૭૪
માનસે તું મોરલી જાગવ	, ૨૮
માનસને તીરે પધારો હો રાજદંસ	૪૦
મામાયે જો ન છોડ છોડાય	૧૬૨
માની ધણા નવ થાશે	૧૬૨
માયાની ધંટી માંડી રે	૩૭
માયા મોહનની જાણી મેં સગાઈ	૨૦૧
મારા નિર્મળ કર ન વિસરશે	૨૪૧
મારાં તારે ચરણે ચિત્ત લાગ્યાં	૬
મારાં મનગમતાં કરનાર	૧૩૩
મારાં માયા માડીને ઘેર મહીયરો	૧૩
મારી મનની મૂર્તિને સર્વે ચડે	૫૦
મારી માનસ ગંગાનાં નીર	૪
મારી જેવી તેવી રે પ્રભુ પ્રીત	૨૦૩
માઈ મન તમને હરિ જોલે	૧૨૪
મારે અખંડ રાતના ઉજાગરા	૧૮૦
મારે આસરો તમારો મોરારી	૨૦૫
મારે નયજેથી આર્ષાં આર્ષાં નીરો વહે	૧૮
મારે બહુવા છે પાદ પરાપારનારે	૧૨
મા શારદાને આગણે સોહાગ	૨૧
મારાં મનાવવાને રાણાજી આગ્યા	૨૬૬
મુજ મનની વાત મોરાર	૧૦
મૂકશે ન આગ લગાડી મોહન મને	૬૯

મોંઘા મહારાજ તમે મોંઘા મહારાજ	૮
યદિ જીવન સ્રોત અનંત લયો	૩૪
યમુના ઠાંઠે કૃષ્ણ કનૈયો	૨૬૩
યુગ યુગથી રાસ અમે રમતાં	૨૧૭
યુગ યુગની આશ હરો	૨૧૬
રાજ જનક વિચારે રે મન	૨૭૩
રાણી રૂક્મણી પરણીને આવીયાં	૨૫૪
રાજ પંથી ભૂલો પડેલ વાટે	૧૦૪
રામ બોલ્યા, લક્ષ્મણ અમે જમ્યું વને	૨૭૧
રામ બોલ્યા, સીતા અમે જમ્યું વને	૨૭૦
રામ બોલ્યા, હો માત અમે જમ્યું વને	૨૬૯
રાવણ કહે છે મથળાસે	૨૬૩
રાવણને રાણી એમ કહે છે	૨૬૨
રાક્ષા રાક્ષા રે મારગ માયારાજ	૧૦૮
લક્ષ્મીએ લીલા થું માંડી સંસારમાં	૩૦
લાગ્યાં લાગ્યાં ધીરાનાં જેને ધ્યાનો	૧૪૯
વચન સીતાનાં સાંભળી	૨૬૧
વનમાળી, તારી રે વાડીનાં અમે ફૂલડાં	૧૫૯
વસે અંતર શ્રદ્ધેએ મહારા રાજ	૧૪૭
વાંકા વિહારી લહારી વાંકી રે ચાલ	૧૪૪
વાયુનંદન કહે વારતા	૨૬૦
વારે વારે વાઈ મનને	૪૫
વાસનાની વેદના વિચારો	૮૨
વિષ્ણુને વિપળ ન વિસરતા	૧૮૯
વ્યાપી રહ્યા છો વનમાળી	૨૬
બદાલા ક્યમ વળશે ઉપકાર	૨૨૯
બદાલા મ્હને એક ટુકરાયા	૧૩૭

શાંતિને મન પૂછે તારાં મૂલ શાં !	૨૩૬
શી શી સમૃદ્ધિ ડભાયો ?	૪૭
શું કરિયે કૃષ્ણ કલાં માને ન મન	૯૧
શું કહીને નંદને વળાવું	૨૫૦
શું કહું અંતરવામી	૩૩
શું લઇ અર્ચન કરીએ	૨૫
શું શું જોઇએ તે જરા કહેને	૭૬
શ્યામ કેમ માનીયે મહેમાન	૧૩૧
શ્રી કૃષ્ણ ચરણ ચરણ થવું	૧૩૨
શ્રી દારિકાધીરા રથુછોડરાય	૨૮૬
સકુમાર આપ શ્યામ સરીર	૧૫૪
સદા તારાં મંદિર કૃપા પ્રેમનાં	૮૯
સંત અંતર રહીને નાથ જોડ્યા	૧૨૫
સમજ મન સાચા સ્નેહી શ્યામ	૧૮૨
સાચાં દે સમપણ સીતારામનાં	૩૦
શામળા સોહામણા કાળા કોડામણા	૭૮
શામળાયા મંદિરા ક્યાં લગી કહાવશે	૧૭
સીતા જોડ્યાં એ રામ શું કહો છો મને	૨૭૦
સીતા સતિ વન વિચરે	૨૫૬
સુજનો સાચા મર્મે સમજી ધર્મે પાળીએ	૭૬
સુર સરિત રસ રેણી રહેલ ઉર	૬૪
સોજે મોમડીએ કાચી	૪૮
સ્નેહીને આગ શુ સતાવે	૧૪૨
હજી કાં સત્વર ન મળે શ્યામ	૧૪૩
દરિ, આમ વિપત્ત કામ પડતી	૧૭૬
દરિ, કયમ કરી ધરીયે ઘુજ ધ્યાન	૧૪૫
દરિ ગાવત્રી હોંસ હસે હમ્મએ	૨૪૫

હરિ ચરણ સરણ થઈ ગ	૧૭૧
હરિ તમે હાથ અમારી લાજ	૭૦
હરિ તમે જાણે! મારી હર, અભિલાષા	૨૦૬
હરિ તમે દેહ રથો એ સારથી	૧૧૪
હરિ તારીજ વાત એક વહાલી	૨૩૨
રિ મન છુદ્ધિ બાળે વેશ	૧૩૬
હરિ મારા જીવનની ઝંખના એક	૨૨૭
હરિ મારાં માયામાં મન નવ લાગે	૬૬
હરિ લખવાં કહેવાં રે એતો રહેલ	૧૮૧
હરિ હાથે તપાસો તમે હૈયાં	૨૩૩
હશે આવા અનુગ્રહ રોનાં	૧૬૬
હશે કંઈ કંઈ આપત્તિ હરિ આવી	૨૦૭
હું તો તારા બરેશમાં જી	૮૮
હે ભક્ત પાળ રચી જાળ અપાર આ શું?	૧૦૬
હે મન મટકા રે સમુદરના પાણી	૧૭૪
હે શ્યામ તમે ચાકેલ જીવના વિસામ	૧૫૧
હેવાના ધાવ નવ રહે હો રામ	૧૭૦

શુદ્ધિપત્ર

પૃષ્ઠ.	પંક્તિ.	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૫	૮	સૌદય	સૌદય
૬	૭	દ્રાષ્ટએ	દ્રષ્ટિએ
૭	૫	કીતને	કીર્તિને
૧૫	૯	મમ	મર્મ
૨૦	૧૭	વનવું	વિનવું
૨૮	૫	આસ્ત	અસ્તિ
૭૭	૨૩	ટકાને	ટોકાને
૧૧૬	૨૩	સવ	સર્વ
૧૨૯	૯	પસમ	સમ
૧૩૬	૧૦	મેળા	બેળા
૧૬૭	૫	તોતો	તેતો
૨૨૧	૨૪	હોત	હો
૨૩૦	૯	મંપદન	સ્પંદન
૨૫૩	૨૩	પન્નરમા	પિન્નરમા
૨૫૪	૨	દ્રાણુ	દ્રોણુ
૨૬૮	૧૧	કરશે	કરશે
૨૭૬	૯	ગમ	રામે
૨૮૧	૨૩	માતાનાં	મા માતાનાં
૨૮૩	૧૩	અત્યે	પ્રીત્યે

CONSERVATIVE INDIA

BY PROF. J. B. DURKAL

"Conservative India" is a book in new line of thought representing conservative Indian ideas and ideals without any mental reservations. It is a pioneer work in English on Indian Conservatism in all its totality and wide compass. It has an Introductory Essay of a fairly long size specially written by H. H Jagadguru Shankaracharya of Puri, the famous and learned Primate of Hinduism in India. It contains a compact Conservative Catachism dealing with current questions, and light reflections "Obiter Dicta". It opens up fresh viewpoints, by opposing both Democracy and Dictatorship as parent and child, and by throwing overboard the doctrines of the French and Russian Revolutions. It contains a brilliant criticism of the credoes of the Indian National Congress, and push for ballot-box majority-regime in India, and presents a strong plea for Religious Nationalism, recognising communities and cultures. It upholds the spirit of Khaddar, embodying simplicity, economy, solidarity, and strength and condemns the new economics with heaps of national debts and muddles of production and distribution. The book in spite of its main application to India, is of cosmopolitan interest and appeal, and is written in a simple, lucid, and catchy style, and its presentation is effective without being bitter. It has says and essays, light, grave and gay to suit a variety of tastes.

The book is of the usual Crown Octavo size containing about 432 pages, cloth bound with gilt-title and a nice jacket, and is priced at Rs. 3/8 or 5 Shillings.

CHIEF AGENTS

MESSRS. D. B. TARAPOREVALA SONS & CO,
210, HORNBY, ROAD, BOMBAY.

OPINIONS ON "CONSERVATIVE INDIA"

The Book begins with a beautiful and soul-stirring introduction from the pen of H H Jagadguru Shri Shankaracharya Maharaj of Puri. It deals with the conservative side of Indian principles and practices.

— *The Divine Life*

Really we require such thought-provoking books these days.

— *Editor the Siddhanta*

That a book like this should appear in this time of storm and stress is itself a tribute to the quality of the soul of India. *Obiter Dicta* are interesting and reveal the essentials of conservatism.

— *The Hindu*

In this book the author presents different perspectives of various phases of life from the conservative angle.

— *The Bombay Chronicle*

I have read it overnight. It is a book which one cannot leave without its completion especially if one is of a religious temperament.

— *M R Dholakia (Founder of the Mother's Lodge)*

The frankness with which you have dealt with the burning questions of the day is really praiseworthy. You have unmasked many of the false notions that are passing current.

You have thereby done a greater service to Sanatan Dharma and to the political cause of India than can be rendered even by gifted persons of new light.

— *Rao Bahadur S M Parande*

Like all your writings it bears the clear impress of your wide reading and plain-speaking.

— *Devan Bahadur K M Jhaveri*

Your work will supply a long-felt want in this direction.

— *Rao Bahadur C. S Pantya*